

برنامه درسی

رشته آموزش زبان عربی

دوره کارشناسی پیوسته

مصوب شورای برنامه‌ریزی درسی دانشگاه فرهنگیان
۱۳۹۹/۰۹/۲۹

فهرست

۶.....	فصل اول: معرفی برنامه
۱۰.....	فصل دوم: جداول دروس
۱۶.....	فصل سوم: سرفصل دروس
۱۶.....	سرفصل درس «سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست»
۲۵.....	سرفصل درس «فلسفه تربیتی اسلام»
۲۸.....	سرفصل درس «اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران»
۳۲.....	سرفصل درس «سیره تربیتی پیامبر (صلی الله علیه و آله) و اهل بیت (علیهم السلام)»
۳۵.....	سرفصل درس «اخلاق معلّمی از دیدگاه اسلام»
۳۹.....	سرفصل درس «تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام»
۴۲.....	سرفصل درس «آشنایی با ارزشهای تربیتی دفاع مقدس»
۴۵.....	سرفصل درس «روانشناسی تربیتی»
۵۰.....	سرفصل درس «نظریه‌های یادگیری و آموزش»
۵۳.....	سرفصل درس «جامعه‌شناسی آموزش و پرورش»
۵۶.....	سرفصل درس «اصول و روشهای تدریس»
۶۰.....	سرفصل درس «اصول برنامه ریزی درسی»
۶۴.....	سرفصل درس «اصول و روشهای راهنمایی و مشاوره»
۶۹.....	سرفصل درس «مدیریت آموزشگاهی»
۷۴.....	سرفصل درس «کاربست فناوری در یادگیری»
۸۲.....	سرفصل درس «قرائت و تجوید قرآن کریم»
۸۴.....	سرفصل درس «صرف ۱»
۸۶.....	سرفصل درس «صرف ۲»
۸۸.....	سرفصل درس «صرف ۳»
۹۰.....	سرفصل درس «نحو ۱»
۹۲.....	سرفصل درس «نحو ۲»
۹۴.....	سرفصل درس «نحو ۳»
۹۶.....	سرفصل درس «نحو ۴»
۹۸.....	سرفصل درس «آزمایشگاه ۱»
۱۰۰.....	سرفصل درس «آزمایشگاه ۲»
۱۰۲.....	سرفصل درس «گفت و شنود ۱»
۱۰۴.....	سرفصل درس «گفت و شنود ۲»
۱۰۶.....	سرفصل درس «نگارش ۱»
۱۰۸.....	سرفصل درس «نگارش ۲»
۱۱۰.....	سرفصل درس «تاریخ ادبیات دوره جاهلی تا پایان اموی»
۱۱۲.....	سرفصل درس «متون نظم و نثر دوره جاهلی تا پایان اموی»

۱۱۴	سرفصل درس «تاریخ ادبیات دوره عباسی تا پایان عثمانی»
۱۱۶	سرفصل درس «متون نظم و نثر دوره عباسی تا پایان عثمانی»
۱۱۸	سرفصل درس «تاریخ ادبیات دوره معاصر»
۱۲۰	سرفصل درس «متون نظم و نثر دوره معاصر»
۱۲۲	سرفصل درس «علوم بلاغی ۱ (معانی)»
۱۲۴	سرفصل درس «علوم بلاغی ۲ (بیان)»
۱۲۶	سرفصل درس «علوم بلاغی ۳ (بدیع)»
۱۲۸	سرفصل درس «عروض و قافیه»
۱۳۰	سرفصل درس «فن ترجمه»
۱۳۲	سرفصل درس «ترجمه از عربی به فارسی»
۱۳۴	سرفصل درس «ترجمه از فارسی به عربی»
۱۳۶	سرفصل درس «نقد ادبی»
۱۳۸	سرفصل درس «روش تحقیق و مأخذشناسی»
۱۴۰	سرفصل درس «قرائت و ترجمه روزنامه و مجلات عربی»
۱۴۲	سرفصل درس «زیبایی شناسی آیات قرآن کریم»
۱۴۴	سرفصل درس «تجزیه و ترکیب متون دینی»
۱۴۶	سرفصل درس «متون نهج البلاغه»
۱۴۸	سرفصل درس «متون تفسیری»
۱۵۰	سرفصل درس «ادب سیاسی در اسلام»
۱۵۲	سرفصل درس «زبان تخصصی»
۱۵۴	سرفصل درس «راهبردهای تدریس در آموزش زبان عربی»
۱۵۶	سرفصل درس «طراحی آموزشی در آموزش زبان عربی»
۱۵۹	سرفصل درس «ارزشیابی در آموزش زبان عربی»
۱۶۲	سرفصل درس «بررسی کتب عربی متوسطه ۱»
۱۶۴	سرفصل درس «بررسی کتب عربی متوسطه ۲»
۱۶۶	سرفصل درس «کاربرد رسانه و فناوری اطلاعات در آموزش زبان عربی»
۱۶۸	سرفصل درس «پژوهش و توسعه حرفه ای»
۱۷۲	سرفصل درس «کارورزی ۱»
۱۷۸	سرفصل درس «کارورزی ۲»
۱۸۳	سرفصل درس «کارورزی ۳»
۱۸۹	سرفصل درس «کارورزی ۴»
۱۹۶	سرفصل درس «پروژه»
۲۰۱	فصل چهارم: توزیع کلان دروس در هشت نیمسال تحصیلی رشته آموزش زبان عربی (پیشنهادی)
۲۰۲	پیوست ۱- مشخصات تدوین کنندگان برنامه درسی رشته آموزش زبان عربی دوره کارشناسی پیوسته

فصل اول: معرفی برنامه

معرفی بنیادین رشته آموزش زبان عربی

آموزش زبان عربی در ایران از سه مرحله تاریخی عبور کرده است: از آغاز تا تأسیس دارالفنون، از تأسیس دارالفنون تا پیروزی انقلاب اسلامی و از پیروزی انقلاب اسلامی تا امروز. آموزش این زبان در مرحله اول معطوف به موضوعات دستوری و بلاغی بود. همزمان با تأسیس دارالفنون تغییراتی در وضعیت آموزشی این درس و درس‌های دیگر پیش آمد. نظر مدیران دارالفنون انتقال دانش جدید به کشور و آشنا کردن جوانان ایرانی با پیشرفت‌های علمی بود؛ اما در کنار این رویکرد، توجه به مسایل فرهنگی و زبان عربی از تیررس نگاه دست اندرکاران مخفی نماند. از این رو ضمن حفظ و پاسداشت آن، تلاش نمودند در نحوه آموزش آن، تغییراتی را در محتوای متون آموزشی ایجاد کنند. توجه به متن و ارایه تمرینات متنوع در کنار بیان واژه‌ها و اصطلاحات جدید از جمله مواردی بود که در این مرحله وارد چرخه آموزش شد. با نزدیک شدن به دهه چهل و تأسیس دانشکده معقول و منقول، زبان عربی به عنوان یک رشته آموزشی دانشگاهی جان تازه‌ای به خود گرفت و به تدریج رشته آموزش زبان عربی پا به عرصه وجود گذاشت.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی در مراکز تربیت معلم، رشته دینی - عربی ایجاد شد. دانش‌آموختگان این رشته به عنوان فوق دیپلم برای دوره راهنمایی تربیت می‌شدند. پس از مدتی این تربیت‌شدگان با گذراندن ۴ نیمسال آموزشی دیگر و گذراندن دروس مربوط به زبان عربی موفق به گرفتن مدرک کارشناسی می‌شدند که فقط به وزارت آموزش و پرورش اختصاص داشت و در جای دیگر کارایی نداشت. اما بسیار آشکار بود که چنین خروجی‌هایی نمی‌تواند اهداف حداقلی مورد نظر را محقق نماید. میان این مرحله با مرحله قبل تناسب و هماهنگی وجود نداشت. در مرحله نخست، دانش‌آموخته تنها با گذراندن واحدهای محدودی در زبان عربی موفق به اخذ مدرک دینی - عربی می‌شد و واحدهای مرحله دوم نیز نه به قصد تربیت نیروی کارآمد بلکه به منظور ارایه مدرک به شخص متقاضی فراهم شده بود.

به تدریج همزمان با استقلال مراکز تربیت معلم و تبدیل آنها به دانشگاه فرهنگیان، رشته آموزش زبان عربی هم به عنوان یک گروه آموزشی مستقل شکل گرفت و مسئولیت تربیت نیروهای شایسته برای تدریس ماده درسی عربی در مدارس را برعهده گرفت.

منطق برنامه درسی آموزش زبان عربی

برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته آموزش زبان عربی در راستای سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش ابلاغی توسط مقام معظم رهبری، نقشه جامع علمی کشور، سند اسلامی شدن دانشگاه‌ها، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و سند برنامه درسی ملی طراحی و تدوین شده است. این برنامه درسی، مبتنی بر رویکرد فرهنگی - تربیتی و متناسب با آموزه‌های اسلامی تنظیم گردیده است. در این برنامه، سرفصل هر درس با شیوه‌ای متفاوت تهیه شده و با در نظر گرفتن اهداف پیامدمحور، فعالیت یادگیری، تکالیف عملکردی و تعیین راهبردهای تدریس و راهبردهای ارزشیابی، بستری مناسب جهت تحقق اهداف برنامه درسی فراهم گردیده است. فراگیر بودن سرفصل‌ها، همسویی با برنامه‌های وزارت علوم تحقیقات و فناوری در حوزه دانش تخصصی، توجه به کاربرد مطالب انتخاب شده در زندگی روزانه، ارائه درس‌هایی با سرفصل‌های نوآورانه، بهره‌گیری از منابع علمی معتبر و روزآمد، توجه به ارزشیابی مستمر و شیوه‌های نوین تدریس مبتنی بر پژوهش و تحقیق، ایجاد ارتباط بین آموزش‌های علمی و زندگی واقعی و مرتبط ساختن محتوای یادگیری با کاربردهای آن به منظور کسب علم مفید و هدف‌دار در راستای پرورش انسان‌های مسئولیت‌پذیر، متفکر و خلاق از جمله ویژگی‌های این برنامه است. با اجرای این برنامه انتظار می‌رود، دانشجو معلمان با کسب دانش تخصصی و تقویت آن در بستر موضوعات مرتبط با زندگی و دانش تربیتی و تلفیق آنها، آمادگی نقش -

آفرینی در آموزش اثربخش را به دست آورند و با دنبال نمودن تحولات علمی و به کارگیری آن در عرصه عمل، نقش خود را به عنوان یادگیرنده مادام العمر در توسعه حرفه‌ای ایفا نمایند.

الزامات برنامه درسی آموزش زبان عربی براساس اسناد فرادستی (نقشه جامع علمی کشور، سند اسلامی شدن دانشگاه‌ها، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، سند برنامه درسی ملی)

الزامات برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته آموزش زبان عربی بر اساس سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش ابلاغی توسط مقام معظم رهبری، نقشه جامع علمی کشور، سند اسلامی شدن دانشگاه‌ها، سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، سند برنامه درسی ملی به شرح زیر است:

- تربیت دانش‌آموختگان متخصص، متعهد، خلاق، ماهر و کارآفرین
- تولید، انتقال و انتشار علم و فناوری در خدمت نیازهای جامعه اسلامی
- تعمیق و نهادینه‌سازی اصول، معارف و آموزه‌های اسلامی در دانشگاه
- تقویت عقلانیت و خلاقیت در میان دانشجومعلمان در پرتو تعالیم اسلامی
- توجه به قداسات علم و تلقی عبادت از تعلیم و تعلم
- اولویت دادن به تربیت و تهذیب روحی و تعالی معنوی سرمایه انسانی دانشگاه و محوریت داشتن تزکیه در محتوای آموزشی و پژوهشی

- تلفیق آموزش با تربیت، پژوهش و مهارت
- تدوین آموزه‌های قرآنی و معارف اهل بیت (ع) در متون درسی
- تولید دانش با رویکرد اسلامی
- اعتلای فرهنگی - تربیتی دانشگاه
- تقویت فضایل اخلاقی و اعتماد به نفس و تقویت باورهای دینی و التزام به مسؤولیت‌های اجتماعی
- معرفی مفاخر دینی، علمی و فرهنگی - تاریخی و بهره‌گیری از دستاورد آنها در تدوین برنامه‌ها و متون درسی
- ترویج رویکرد نقادانه علمی در مواجهه با نظریه‌ها و متون موجود
- اهتمام بر رویکرد مسأله محور و خلاقیت‌پرور
- تعامل مستمر دانشجومعلمان با مدارس و نهادهای علمی و پژوهشی و فراهم آوردن امکان کسب تجربیات واقعی از کلاس درس و محیط‌های آموزشی

هدف کلی برنامه درسی آموزش زبان عربی

هدف کلی برنامه درسی کارشناسی پیوسته آموزش زبان عربی، توسعه ظرفیت حرفه‌ای مربیان به منظور خلق فرصت‌های یادگیری است که در آن امکان به کارگیری تجربیات شخصی و آزادی عمل یادگیرنده را برای دستیابی به دانش پایه، پرورش مهارت‌ها، باورها و گرایش‌هایی که زمینه‌ساز عمل و تداوم عمل یادگیرنده در دستیابی به شایستگی‌های مورد انتظار در نظام آموزشی است، فراهم می‌کند. این برنامه به منظور تربیت معلمان متعهد، کارآمد و متخصص برای آموزش و پرورش تدوین شده است. از آنجا که لازم است معلم، تمام اطلاعات مورد نیاز در حوزه درسی خود را کسب نماید در این برنامه سعی شده اطلاعات مورد نظر به

صورت مجزا در واحدهای تعیین شده و تحت عناوین معین به مخاطبین منتقل شود. واحدها و عناوین دروس در این برنامه به گونه‌ای تهیه و برنامه‌ریزی شده که بستر لازم برای اهداف ذیل فراهم گردد:

- ۱- آشنایی بیشتر و عمیق‌تر با فرهنگ غنی اسلامی
- ۲- تقویت توانایی درست‌خوانی و روان‌خوانی عبارت‌ها و متون دینی
- ۳- درک و فهم قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجاده، احادیث نبوی و امامان معصوم (ع) و کتب تفسیر قرآن
- ۴- امکان بهره‌گیری بیشتر و بهتر از متون علمی و ادبی
- ۵- امکان سخن گفتن روان و صحیح با این زبان در محیط‌های علمی، تجاری، فرهنگی و سیاحتی
- ۶- آشنایی با فرهنگ و تاریخ زبان عربی و ادبا و نویسندگان و دوره‌های ادبی این زبان
- ۷- تقویت مهارت تحلیل و نقد متون عربی
- ۸- آشنایی با ساختار جمله‌های عربی و نقش کلمات
- ۹- کسب مهارت در ترجمه عبارت‌ها و جمله‌های عربی به فارسی و فارسی به عربی
- ۱۰- امکان استفاده از شبکه‌های تلویزیونی و رادیویی، مجلات، روزنامه‌ها و پایگاه‌های علمی و سایت‌های اینترنتی عربی

اهداف / شایستگی‌های مورد انتظار در برنامه درسی

انتظار می‌رود دانش‌آموخته رشته آموزش زبان عربی بتواند:

- ۱- در تعامل با دانش‌آموزان و حل مسائل تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه، راه‌حل‌های اثربخش مبتنی بر یافته‌های علمی و اصول و مبانی تربیت اسلامی اتخاذ نماید.
- ۲- از دانش تخصصی در حوزه علمی خود برای حل مسائل علمی و هدایت دانش‌آموزان در موقعیت‌های یادگیری استفاده نماید.
- ۳- توانایی‌های کسب شده را در تلفیق دانش موضوعی و تربیتی در سطح کلاس و مدرسه در قالب رفتار حرفه‌ای منعکس کند.
- ۴- از الگوها و شیوه‌های مختلف تدریس در جای خود بهره‌گیرد و منشأ تغییرات رفتاری در حیطه‌های شناختی (دانش‌ها) و عاطفی (گرایش‌ها) و روانی و حرکتی (مهارت‌ها) گردد.
- ۵- قواعد زبان عربی را به زبان ساده و با مثال‌های جذاب و پرمعنی و به روز بیان کند و با انتخاب شاهد مثال‌های قرآنی و احادیث به فراگیران خود هم درس معاد دهد و هم درس معاش.
- ۶- قدرت درک، فهم و تحلیل متون نظم و نثر عربی را کسب نموده و شایستگی لازم برای انتقال مناسب آن به دانش‌آموزان را به دست آورد.
- ۷- از ظرفیت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات در حوزه آموزش تخصصی، برای تسهیل و غنی‌سازی فرصت‌های آموزشی، تربیتی و توسعه توانایی‌های حرفه‌ای خود استفاده نماید.

تعریف دوره

دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش زبان عربی یکی از دوره‌های آموزش عالی وزارت علوم تحقیقات و فناوری است که هدف آن تربیت معلمانی برای آموزش زبان عربی دوره‌های تحصیلی متوسطه اول و دوم می‌باشد.

شرایط و ضوابط کلی پذیرش

- دارا بودن مدرک تحصیلی دیپلم (گذراندن پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه)
- قبولی در آزمون ورودی
- پذیرش در مصاحبه

طول دوره

طول دوره کارشناسی آموزش زبان عربی چهار سال است که با نظام آموزشی واحدی در هشت نیمسال تحصیلی قابل اجرا خواهد بود. هر نیمسال تحصیلی ۱۶ هفته آموزشی است. برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، برای هر واحد عملی ۳۲ ساعت، برای هر واحد کارگاهی ۴۸ ساعت و برای هر واحد کارورزی ۶۴ ساعت منظور شده است.

واحد های درسی

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی پیوسته آموزش زبان عربی ۱۵۰ واحد است. از این تعداد ۲۶ واحد دروس عمومی، ۱۳ واحد دروس تربیت اسلامی، ۱۶ واحد دروس تربیتی و ۹۵ واحد دروس تخصصی می باشد.

تقسیمات و سهم دروس در برنامه درسی رشته آموزش زبان عربی دوره کارشناسی پیوسته

تعداد واحد		نوع درس	
۸ واحد	۲۶	مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	عمومی (GK ^۱)
۱۶ واحد		معارف اسلامی	
۲ واحد		ویژه دانشگاه فرهنگیان	
۱۳ واحد		تربیت اسلامی	تربیتی (PK ^۲)
۱۶ واحد		تربیت علمی	
۷۱ واحد	۹۵	موضوعی (CK)	تخصصی (CK ^۳ ,PCK ^۴)
۲۴ واحد		تربیتی - موضوعی (PCK)	
مازاد بر سقف واحد		اختیاری	
۱۵۰ واحد		جمع	

1 - General Knowledge (GK)
2 - Pedagogical Knowledge (PK)
3 - Content Knowledge (CK)
4 - Pedagogical Content Knowledge (PCK)

فصل دوم: جداول دروس

جداول دروس دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش زبان عربی مشتمل بر جداول دروس عمومی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دروس معارف اسلامی، دروس عمومی ویژه دانشگاه فرهنگیان، دروس تعلیم و تربیت اسلامی، دروس تربیتی، دروس تخصصی و دروس اختیاری در طول دوره تحصیلی چهارساله می باشد.

جدول ۱- دروس عمومی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رشته آموزش زبان عربی دوره کارشناسی پیوسته

نوع شایستگی	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز
			نظری	عملی	کل	
عمومی	زبان فارسی	۳	۴۸	-	۴۸	
	زبان انگلیسی	۳	۴۸	-	۴۸	
	تربیت بدنی	۱	۸	۱۶	۲۴	
	ورزش ۱	۱	-	۳۲	۳۲	
جمع						۱۵۲

جدول ۲- دروس معارف اسلامی عمومی رشته آموزش زبان عربی دوره کارشناسی پیوسته

نوع شایستگی	گرایش	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		توضیحات
				نظری	کل	
عمومی	مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۲	۳۲	۳۲	انتخاب دو درس به ارزش ۴ واحد
		اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۲	۳۲	
		انسان در اسلام	۲	۳۲	۳۲	
		حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۲	۳۲	
	اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۲	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد
		اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۲	۳۲	
		آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۲	۳۲	
		عرفان عملی اسلامی	۲	۳۲	۳۲	
	انقلاب اسلامی	انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۲	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد
		آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۲	۳۲	
		اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۲	۳۲	۳۲	
	تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	۳۲	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد
		تاریخ امامت	۲	۳۲	۳۲	
	آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۲	۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد
		تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۳۲	۳۲	
	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران		۲	۳۲	۳۲	الزامی
	دانش خانواده و جمعیت		۲	۳۲	۳۲	الزامی
جمع			۱۶	۲۵۶	۲۵۶	

جدول ۳- دروس عمومی ویژه دانشگاه فرهنگیان رشته آموزش زبان عربی دوره کارشناسی پیوسته

نوع شایستگی	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		پیش نیاز
			نظری	عملی	
عمومی	سلامت/ بهداشت و صیانت از محیط زیست	۲	۳۲	-	۳۲
	جمع	۲	۳۲	-	۳۲

جدول ۴- دروس تعلیم و تربیت اسلامی رشته آموزش زبان عربی دوره کارشناسی پیوسته

نوع شایستگی	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		پیش نیاز
			نظری	کل	
تعلیم و تربیت اسلامی	فلسفه تربیتی اسلام*	۳	۴۸	۴۸	
	اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در ج.ا.ا.*	۲	۳۲	۳۲	
	سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع)*	۲	۳۲	۳۲	
	اخلاق معلمی از دیدگاه اسلام*	۲	۳۲	۳۲	
	تاریخ اندیشه و عمل تربیتی در اسلام و ایران				این درس در رشته آموزش زبان عربی دوره کارشناسی پیوسته، به استناد مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه، با نام «متون نهج البلاغه» به ارزش ۲ واحد در مجموعه دروس موضوعی تعریف شده است.
	چالش های تربیت اسلامی در دنیای معاصر				این درس در رشته آموزش زبان عربی دوره کارشناسی پیوسته، به استناد مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه، با نام «تجزیه و ترکیب متون دینی» به ارزش ۲ واحد در مجموعه دروس موضوعی تعریف شده است.
	تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام*	۲	۳۲	۳۲	
	آشنایی با تجارب مدارس اسلامی معاصر				این درس در رشته آموزش زبان عربی دوره کارشناسی پیوسته، به استناد مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه، با نام «ادب سیاسی در اسلام» به ارزش ۲ واحد در مجموعه دروس موضوعی تعریف شده است.
	آشنایی با ارزش های تربیتی دفاع مقدس*	۲	۳۲	۳۲	
	جمع کل	۱۳	۲۰۸	۲۰۸	

جدول ۵- دروس تربیتی رشته آموزش زبان عربی دوره کارشناسی پیوسته

نوع شایستگی	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز
			نظری	عملی	کل	
دانش تربیتی	روانشناسی تربیتی	۲	۳۲		۳۲	
	نظریه های یادگیری و آموزش	۲	۳۲		۳۲	
	جامعه شناسی آموزش و پرورش	۲	۳۲		۳۲	
	اصول و روش های تدریس	۲	۱۶	۳۲	۴۸	
	اصول و روش های راهنمایی و مشاوره	۲	۱۶	۳۲	۴۸	
	اصول برنامه ریزی درسی	۲	۳۲		۳۲	
	مدیریت آموزشی	۲	۳۲		۳۲	
	کاربست فناوری در یادگیری	۲		۶۴	۶۴	
	جمع	۱۶	۱۹۲	۱۲۸	۳۲۰	

جدول ۶- دروس تخصصی رشته آموزش زبان عربی دوره کارشناسی پیوسته

نوع شایستگی	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت			پیش نیاز
			نظری	عملی	کارورزی	
موضوعی (CK)	قرائت و تجوید قرآن کریم	۱		۳۲		۳۲
	صرف ۱	۲	۳۲			۳۲
	صرف ۲	۲	۳۲			صرف ۱
	صرف ۳	۲	۳۲			صرف ۲
	نحو ۱	۲	۳۲			۳۲
	نحو ۲	۲	۳۲			نحو ۱
	نحو ۳	۲	۳۲			نحو ۲
	نحو ۴	۲	۳۲			نحو ۳
	آزمایشگاه ۱	۲	۳۲			۳۲
	آزمایشگاه ۲	۲	۳۲			آزمایشگاه ۱
	گفت و شنود ۱	۲	۳۲			۳۲
	گفت و شنود ۲	۲	۳۲			گفت و شنود ۱
	نگارش ۱	۲	۳۲			۳۲

نگارش ۲	۲	۳۲			۳۲	نگارش ۱
تاریخ ادبیات دوره جاهلی تا پایان اموی	۲	۳۲			۳۲	
متون نظم و نثر دوره جاهلی تا پایان اموی	۲	۳۲			۳۲	
تاریخ ادبیات دوره عباسی تا پایان عثمانی	۲	۳۲			۳۲	
متون نظم و نثر دوره عباسی تا پایان عثمانی	۲	۳۲			۳۲	
تاریخ ادبیات معاصر	۲	۳۲			۳۲	
متون نظم و نثر معاصر	۲	۳۲			۳۲	
علوم بلاغی ۱ (معانی)	۲	۳۲			۳۲	نحو ۴
علوم بلاغی ۲ (بیان)	۲	۳۲			۳۲	علوم بلاغی ۱ (معانی)
علوم بلاغی ۳ (بدیع)	۲	۳۲			۳۲	علوم بلاغی ۱ (معانی)
عروض و قافیه	۲	۳۲			۳۲	
فن ترجمه	۲	۳۲			۳۲	
ترجمه از عربی به فارسی	۲	۳۲			۳۲	فن ترجمه
ترجمه از فارسی به عربی	۲	۳۲			۳۲	فن ترجمه
نقد ادبی	۲	۳۲			۳۲	
روش تحقیق و مآخذشناسی	۲	۳۲			۳۲	
قرائت و ترجمه روزنامه و مجلات عربی	۲	۳۲			۳۲	
زیبایی‌شناسی آیات قرآن کریم	۲	۳۲			۳۲	علوم بلاغی ۱ (معانی)
تجزیه و ترکیب متون دینی	۲	۳۲			۳۲	صرف ۳ - نحو ۴
متون نهج البلاغه	۲	۳۲			۳۲	
متون تفسیری	۲	۳۲			۳۲	
ادب سیاسی در اسلام	۲	۳۲			۳۲	
زبان تخصصی	۲	۳۲			۳۲	
جمع	۷۱	۱۱۲۰	۳۲		۱۱۵۲	

نوبتی موضوعی (PCK)	راهنمادهای تدریس در آموزش زبان عربی	۲	۱۶	۳۲		۴۸	اصول و روشهای تدریس
	طراحی آموزشی در آموزش زبان عربی	۲	۱۶	۳۲		۴۸	
	ارزشیابی در آموزش زبان عربی	۲	۱۶	۳۲		۴۸	
	بررسی کتب عربی متوسطه ۱	۲	۱۶	۳۲		۴۸	
	بررسی کتب عربی متوسطه ۲	۲	۱۶	۳۲		۴۸	
	کاربرد رسانه و فناوری اطلاعات در آموزش زبان عربی	۲		۶۴		۶۴	
	پژوهش و توسعه حرفه‌ای	۲	۱۶	۳۲		۴۸	
	کارورزی ۱	۲	-	-	۱۲۸	۱۲۸	پژوهش و توسعه حرفه‌ای
	کارورزی ۲	۲	-	-	۱۲۸	۱۲۸	کارورزی ۱
	کارورزی ۳	۲	-	-	۱۲۸	۱۲۸	کارورزی ۲
	کارورزی ۴	۲	-	-	۱۲۸	۱۲۸	کارورزی ۳
	پروژه	۲	-	-			پژوهش و توسعه حرفه‌ای به تشخیص استاد راهنما
	جمع	۲۴	۹۶	۲۵۶	۵۱۲	۸۶۴	
	جمع کل	۹۵	۱۲۱۶	۲۸۸	۵۱۲	۲۰۱۶	

جدول ۷- دروس اختیاری^۱

نوع شایستگی	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیش نیاز
			نظری	عملی	کل	
عمومی	مهارت های زندگی دانشجویی	۲	۳۲		۳۲	
	کارآفرینی	۲	۳۲		۳۲	
	شناخت محیط زیست	۲	۳۲		۳۲	
	مدیریت بحران	۲	۳۲		۳۲	
	استانداردسازی	۲	۳۲		۳۲	
	آشنایی با کلیات حقوق شهروندی	۲	۳۲		۳۲	
	ورزش ۲	۱		۳۲	۳۲	
جمع		مازاد بر سقف واحد				

۱- به استناد ابلاغیه شماره ۲/۲۰۸۹۵۲ مورخ ۱۳۹۵/۰۹/۲۲ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، در دانشگاه های دولتی ارائه دروس اختیاری تا حداکثر دو درس رایگان و در سایر موسسات، منوط به پرداخت هزینه توسط دانشجو خواهد بود. همچنین به استناد ابلاغیه شماره ۲/۲۸۵۷۶۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۱ دروس مذکور در چارچوب سنوات مجاز و مازاد بر سقف واحدهای دوره ارائه و با ثبت نمره دروس و تاثیر در معدل در کارنامه تحصیلی دانشجو درج می شود.

سرفصل درس «سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست»

۱- معرفی درس و منطق آن

برخورداری از سلامتی صرف نظر از این که یکی از حقوق اساسی هر انسانی است، شرط لازم برای یادگیری و رشد انسانی است؛ زیرا انسان سالم، محور توسعه پایدار است. ورود به فرایند یادگیری، ماندن در آن، تمرکز بر آن و پیامدهای آن پیوند محکمی با سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی یادگیرنده دارد. هدف غایی نظام آموزش و پرورش نیز «تحقق حیات طیبه» است که بی گمان برخورداری از سلامتی برای دستیابی به آن ضرورت دارد. افزون بر آن معلمانی که از سلامت جسمانی و روانی بهتری برخوردار باشند بهره‌وری بالاتری خواهند داشت و موجبات کاهش بار اقتصادی ناشی از هزینه‌های درمانی و ساعات غیبت کاری را فراهم سازند. لازمه‌ی دستیابی به چنین هدفی آن است که معلمان آینده، یعنی کسانی که در نزدیک‌ترین سطح برنامه‌ی درسی با دانش آموز ارتباط برقرار خواهند کرد، با مقوله‌ی سلامت درآمیخته شوند. به سخنی دیگر، اگر دوره‌ی تربیت معلم بخواهد معلمانی روانه‌ی مدرسه‌ها کند که سالم و تندرست باشند و در آینده بتوانند در راستای ارتقای سلامت دانش آموزان گام بردارند، منطقی است که دربرگیرنده‌ی برنامه‌هایی باشد که منجر به افزایش سواد سلامت دانشجو معلم معلمان می‌شوند. سواد سلامت معرف توانمندی فرد در دستیابی به مباحث بهداشتی، درک، انتقال و کاربرست آن و همچنین تصمیم‌گیری درست در برخورد با آن مباحث به منظور ارتقای سلامت خود و دیگران است.

به این ترتیب، در این درس، با توجه به عوامل تهدید کننده‌ی سلامت جامعه که عبارتند: بیماری قلبی عروقی، سرطان، و ایمنی و حوادث، بر ارتقای سلامت از طریق تغذیه سالم، فعالیت بدنی، پرهیز از مصرف الکل و دخانیات و همچنین ارتقای سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی تاکید می‌شود و بر این اساس فعالیت‌ها و فرصت‌های یادگیری گوناگونی در اختیار دانشجو معلم معلمان قرار داده می‌شود. این فرصت‌ها به ارائه و انتقال صرف اطلاعات بهداشتی محدود نمی‌شوند، بلکه با تکیه بر تعریف ارائه شده برای سواد سلامت، زمینه‌ای فراهم می‌سازند تا دانشجو معلم بتواند آنچه آموخته است را به گونه‌ای معنادار با بافت واقعی زندگی خود پیوند بزند. همچنین با انجام چنین فعالیت‌هایی مهارت‌های فردی، بین فردی، تفکر انتقادی و خلاق در او پرورش می‌یابد. علاوه بر این، چون در یک دیدگاه وسیع‌تر از سلامت بایستی حفظ محیط زیست سالم نیز مورد توجه قرار گیرد، بخشی از این واحد درسی نیز به صیانت از محیط زیست اختصاص یافته است.

<p>نام درس به فارسی: سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست</p> <p>نام درس به انگلیسی: <i>Health, Safety and environment protection</i></p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <ul style="list-style-type: none"> - منابع اطلاعات بهداشتی معتبر را به دیگران به ویژه دانش آموزان ارائه دهد. - یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت خود طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر روی سلامت خود ارزشیابی کند. - یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت دانش آموز (دانش آموزان) طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر سلامت او (آنها) ارزشیابی کند. - با شناخت اکوسیستم و انواع منابع محل زندگی خود، اثرات آلودگی های موجود را ارزیابی و راهکارهای اصلاحی معرفی نمایند. 	<p>تعداد واحد: ۲</p> <p>تعداد ساعت: ۳۲</p> <p>شایستگی کلیدی:</p> <p>عمومی</p> <p>پیش نیاز: -</p> <p>استاد متخصص برای</p> <p>تدریس: پزشکی، رشته</p> <p>بهداشت و رشته های</p> <p>پیراپزشکی، ...</p>

۲- فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش نخست: مبانی سلامت

- معارفه و آشنایی با مفاهیم پایه:

آشنایی با مدرس، دانشجو معلمان و سرفصل درس؛ معرفی مفهوم های مختلف مرتبط با سلامت؛ آشنایی با تاریخ تحول علم سلامت همگانی و رویکردهای سلامت همگانی.

تکالیف عملکردی:

از دانشجو معلمان بخواهید روی برگه ای پنج الویت که برای آن ها ارزش محسوب می شود را یادداشت کنند و سپس همراه آنان بررسی کنید آیا سلامتی در میان این الویت ها جایی دارد؟

از دانشجویان بخواهید تعریف خود را از سلامت ارائه دهند و با تکیه بر دانش پیشین آنان، مفاهیم مرتبط با سلامت را ارائه دهید.

در بخشی از این جلسه، از دانشجویان بخواهید با استفاده از گزارش خود شرح حال نویسی و ترسیم چشم انداز، تجربه های پیشین، نیازها، امیدها، انتظارات خود را از این درس دو واحدی بیان نمایند و پیش از پایان نشست به شما (مدرس) تحویل دهند.

تکلیف عملی: در پایان این جلسه، از دانشجویان بخواهید مصادیق اقدامات سلامت همگانی در پیرامون خود را شناسایی کنند و گزارشی از آن ارائه دهند.

- معرفی پایگاه های نمایه اطلاعات سلامت:

انواع پایگاه های اطلاعات سلامت و چگونگی استفاده از آن ها

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید یکی از موضوعات سلامت که به تازگی ذهن آن ها را مشغول کرده است را انتخاب کنند و سپس در میان پایگاه مختلفی که به آن ها معرفی شده است پیرامون آن گردش کنند. آنچه آموخته اند را در قالب گزارش به کلاس ارائه دهند.

بخش دوم: عوامل تهدید کننده سلامت

- بیماری های غیرواگیر:

تعریف و ویژگی‌ها بیماری‌های غیرواگیر، میزان مرگ و میر ناشی از بیماری‌های غیرواگیر در ایران، انواع عوامل خطر (قابل اصلاح و غیر قابل اصلاح)، شایع‌ترین بیماری‌های غیرواگیر

بیماری‌های قلبی و عروقی: مروری بر سیستم گردش خون، تعریف و علل پدیدآیی تصلب شرایین، آنژین صدری، سکته قلبی و سکته مغزی و علائم شایع آن‌ها و چگونگی برخورد با آن‌ها؛ چگونگی کاهش خطر بروز سکته‌های قلبی و مغزی؛ نقش چربی‌ها در بروز بیماری‌های قلبی عروقی؛ فشار خون بالا (تعریف، علائم و تشخیص، پیشگیری)

سرطان: تعریف سرطان، عوامل سرطان‌زا، علائم هشدار دهنده، گام‌های پیشگیری کننده، اهمیت تشخیص زود هنگام، سرطان‌های شایع در ایران.

▪ بیماری‌های واگیردار:

عفونت‌های انگلی: کرمک یا اکسیور (ویژگی‌های اکسیور، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ **آسکاریوز** (ویژگی‌های آسکاریس، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ **ژیاردیوز** (ویژگی‌های ژیا‌ردیا، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ **سالک** (تعریف بیماری سالک، وضعیت سالک در ایران و جهان، عواملی موثر در گسترش آن، انواع سالک و علائم بیماری در هر نوع، راه انتقال، راه پیشگیری، چگونگی برخورد با دانش آموز مبتلا به سالک). **پدیکلوزیس (شپش):** ویژگی‌های شپش، راه‌های آلوده شدن، چگونگی تشخیص آلودگی، راه‌های پیشگیری، چگونگی برخورد.

اچ آی وی / ایدز (چگونگی حمله ویروس اچ آی وی به بدن، تفاوت اچ آی وی و ایدز، راه‌های انتقال، عقاید غلط، راه‌های پیشگیری، راه‌های تشخیص)

▪ کمک‌های اولیه:

تعریف مفاهیم خطر، آسیب، تصادف، ایمنی؛ شناسایی خطرات فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیکی؛ نحوه پیشگیری از آن‌ها؛ کمک‌های اولیه پایه در حوادث.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید در گروه‌های کوچک، سبک زندگی خود یا پدر و مادر خود را از نظر خطر ابتلا به بیماری‌های قلبی عروقی و سرطان بررسی کنند. عوامل خطر را شناسایی کنند و برای کاهش این خطرات برنامه‌ریزی کنند.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید با توجه به آنچه آموخته‌اند در گروه‌های کوچک خطرات مربوط به هر یک از محیط‌های زیر را شناسایی و راهکارهای پیشگیری از وقوع این خطرات را بیان نمایند.

در محیط کلاس، در راهروها، در حیاط مدرسه، در سرویس‌های بهداشتی و در دیگر مکان‌ها

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید از یک مدرسه بازدید کنند و بر اساس آنچه که در مدرسه مشاهده کرده‌اند دو پیام آموزشی در زمینه ایمنی و پیشگیری از آسیب برای یکی از گروه‌های مخاطب (دانش آموزان، پدران و مادران، معلمان و غیره) طراحی کنند.

تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید پمفلتی طراحی کنند و از طریق آن دانش آموزان، پدر و مادرها، کارکنان مدرسه، و غیره را با بیماری‌های انگلی کرمک، آسکاریوز، ژیا‌ردیوز، یا سالک آشنا سازند.

بخش سوم: ارتقای سلامت

■ تغذیه سالم:

اصول تغذیه سالم و گروه‌های غذایی؛ شاخص‌های رشد در سنین پنج تا نوزده سالگی: شاخص قد به وزن، شاخص نمایه توده بدنی (چگونگی محاسبه نمایه توده بدنی، چگونگی تنظیم برنامه غذایی مناسب برای خود). دستورالعمل کشوری پایگاه تغذیه سالم (بوفه سابق)؛ تغذیه در دوران بلوغ (نیازهای تغذیه‌ای نوجوانان)؛ نحوه تغییر الگوهای تغذیه‌ای نامناسب دانش‌آموزان؛ کمبود ریزمغذی‌ها و اثرات آن بر دانش‌آموز و فرایند یادگیری (کمبود ید، آهن، کلسیم، روی، ویتامین **D**)؛ نحوه خواندن و تحلیل برچسب مواد غذایی

■ فعالیت بدنی:

تعریف فعالیت بدنی و گروه‌بندی آن؛ نقش بی‌حرکتی در ایجاد بیماری‌های مختلف، وضعیت میزان فعالیت‌های بدنی در میان زنان و مردان ایرانی، اثرات سودمند فعالیت بدنی بر بدن، میزان فعالیت بدنی توصیه شده برای گروه‌های سنی گوناگون، هرم فعالیت بدنی

■ اعتیاد:

عوامل موثر بر اعتیاد و عواقب آن

■ آموزش سلامت و سواد سلامت

تکلیف عملکردی:

یک هفته پیش از ارائه این موضوع، دانشجویان موظف هستند در جدول موجود در پیوست، برنامه غذایی یک هفته‌ی خود را ثبت و مقدار تقریبی آن را یادداشت کنند و به کلاس بیاورند. پس از آنکه «اصول تغذیه سالم و گروه‌های غذایی» بیان شد دانشجویان بر اساس واحد غذایی مورد نیاز^۱ و گروه‌های غذایی به تحلیل جدول برنامه غذایی خود بپردازند.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید بر اساس هرم فعالیت بدنی، یک برنامه فعالیت بدنی برای یک هفته خود تنظیم کنند و به کلاس آورند.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید نمایه توده بدنی خود را محاسبه کنند. رقم به دست آمده را بر روی نمودار نمایه توده بدنی پیدا کنند و با توجه به طبقه‌ای که در آن قرار می‌گیرند یک برنامه غذایی مناسب برای خود بنویسند.

فعالیت پیشنهادی ۱: از دانشجویان بخواهید به پایگاه تغذیه سالم در یک مدرسه مراجعه کنند و فهرست مواد غذایی موجود در آن را تهیه کنند و مواد غذایی مجاز و غیرمجاز را از هم تفکیک کنند. سپس راهکارهایی برای توجیه مسئولان مدرسه، مسئول پایگاه و دانش‌آموزان در خصوص تغییر موارد غیرمجاز به مجاز پیشنهاد دهند.

فعالیت پیشنهادی ۲: از دانشجویان بخواهید با یک دانش‌آموز که در مرحله بلوغ است مصاحبه کنند و برنامه غذایی یک روز او را بررسی کنند و داده‌های حاصل را با نیازهای تغذیه‌ای گروه سنی او مقایسه نمایند. یافته‌های خود را به صورت گزارش به کلاس ارائه دهند.

بخش چهارم: سلامت جسمانی (بهداشت فردی)

■ سلامت جسمانی (بهداشت فردی و بیماری‌ها):

بهداشت دست و پاها (اهمیت بهداشت دست و پاها، آموزش شستشوی دست)؛ **مراقبت از پوست و مو** (ساختمان و عملکرد پوست و مو، آشنایی و چگونگی برخورد با مشکلات شایع پوست و مو، اکنه، شوره سر، اگزما)، **مراقبت از چشم‌ها** (ساختمان کره چشم، مشکلات متداول بینایی، چگونگی سنجش بینایی با چارت اسنلن)؛ **مراقبت از گوش‌ها** (ساختمان گوش، مشکلات متداول شنوایی، چگونگی سنجش شنوایی با آزمایش نجوا)؛ **بهداشت خواب** (اهمیت خواب و تاثیر آن بدن، گام‌هایی برای بهتر خوابیدن). **بهداشت دهان و دندان** (بخش‌های مختلف دندان، آشنایی با زمان رویش دندان‌های مختلف، عوامل موثر بر ایجاد پوسیدگی دندان، محل‌های شایع بروز پوسیدگی دندان، افراد در معرض خطر پوسیدگی دندان، راه‌های پیشگیری از پوسیدگی دندان: مسواک زدن (آموزش مسواک زدن به کودکان ۶ تا ۱۲ ساله)، استفاده از نخ دندان (آموزش استفاده از نخ دندان به کودکان)، فلورایدتراپی، فیشور سیلانت، رژیم غذایی؛ چگونگی برخورد با آسیب‌دیدگی و شکستگی دندان‌ها؛ تفاوت لثه سالم و ملتهب؛ علل بوی بد دهان). **بهداشت باروری** (بلوغ و دگرگونی‌های آن در هر یک از دو جنس، بهداشت بلوغ، خودارضایی و زیان‌های آن. {ویژه دانشجویان دختر: ساختمان، عملکرد و بهداشت دستگاه تناسلی زنان، قاعدگی و نشانه‌ها و حالات طبیعی و غیرطبیعی آن، سندروم پیش از قاعدگی}. {ویژه دانشجویان پسر: ساختمان، عملکرد و بهداشت دستگاه تناسلی مردان}).

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید یکی از مسائل مرتبط با بهداشت فردی در محیط پردیس (یا خوابگاه) که ذهن آن‌ها را مشغول کرده است را شناسایی کنند و در قالب یک گزارش راه حل‌های نوین خود برای برطرف نمودن آن مساله را ارائه دهند.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید کتاب خودآموز بهداشت بلوغ و نوجوانی را بخوانند و چکیده‌ای انتقادی از آن تهیه کنند.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید یک پمفلت، یا بروشور طراحی کنند و از طریق آن دانش‌آموزان را به رعایت یکی از موضوعات مرتبط با بهداشت فردی تشویق کنند.

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید در گروه‌های کوچک قرار بگیرند و تصور کنند دانش‌آموزی در کلاس آن‌ها به شپش مبتلا شده است و آن‌ها باید از طریق نامه‌ای به خانواده او اطلاع دهند. نامه‌ای خطاب به آن خانواده نوشته و ضمن آشنایی آن‌ها با شپش این موضوع را به آنان اطلاع دهند.

فعالیت پیشنهادی ۱: از دانشجویان بخواهید مراحل آموزش شستشوی دست به دانش‌آموز را در کلاس به صورت عملی نمایش دهند.

فعالیت پیشنهادی ۲: از دانشجویان بخواهید بازی مار و پله که سازمان یونیسف برای آموزش شستن دست‌ها برای دانش‌آموزان طراحی کرده است را با بافت خود متناسب کنند و بازی جدید را به کلاس عرضه کنند.

فعالیت پیشنهادی ۳: از دانشجویان بخواهید که تصور کنند در مدرسه‌ی آنها مکانی برای شستن دست وجود ندارد. از آنها بخواهید راهکارهایی بیاندیشند که بر این محدودیت فائق آیند. راهکارهای خود را به صورت نقاشی، عکاسی، گزارش کتبی و غیره به کلاس ارائه دهند.

فعالیت پیشنهادی ۴: برای دانشجویان خوابگاهی: از دانشجویان بخواهید بررسی کنند دانشجویان خوابگاهی باید چه نکاتی را پیرامون بهداشت خواب بیاموزند؟

فعالیت پیشنهادی ۵: برای دانشجویان غیر خوابگاهی: موانعی که بر سر راه حفظ بهداشت خواب شما وجود دارد را شناسایی کنید و سپس راهکارهایی برای از میان برداشتن آن‌ها ارائه دهید.

بخش پنجم: سلامت روان

- سلامت روان و مدرسه:

تعریف سلامت روان و شناسایی عوامل موثر بر آن؛ عوامل تهدید کننده و محافظت کننده؛ راهبردهای کاهش آسیب و ارتقای سلامت روان؛ حمایت‌های روانی در حوادث و بلایا؛ افسردگی؛ اضطراب؛ خودکشی؛ اختلالات یادگیری؛ اختلال بیش‌فعالی و کمبود توجه؛ اختلال مقابله‌جویی و لجبازی؛ صرع؛ تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید با مراجعه به آرشیو روزنامه‌ها و سایت‌های معتبر، حادثه یا رویدادی را بیابند که در محیط مدرسه (ترجیحاً در ایران) رخ داده است و یکی از اختلالات مرتبط با سلامت روان که در این نشست آموزشی مورد بحث قرار گرفته است در پدیدآیی آن رویداد نقش عمده داشته است. آنچه که روی داده است و راهکارهایی که می‌توانست از وقوع این رویداد پیشگیری کند را در قالب گزارشی به کلاس ارائه دهند.

بخش ششم: صیانت از محیط زیست

- شناخت محیط زیست:

تعریف محیط زیست و انواع آن

منابع مختلف محیط زیست (فیزیکی، زیستی، اجتماعی و اقتصادی)

تعریف اکوسیستم (بوم سازگان) و انواع آن

محیط زیست ایران

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید که با یک گزارش تصویری، نمایی از محیط زیست محل زندگی خود شامل نوع اکوسیستم و انواع منابع موجود ارائه دهند (بهتر است که این گزارش بدون استفاده از کاغذ باشد).

- شناخت انواع آلودگی‌ها و اثرات محیط زیستی:

تعریف آلودگی و اثر

انواع آلودگی‌ها و اثرات محیط زیستی

مدیریت پسماند و پساب و بازیافت

تکلیف عملکردی:

گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش انواع آلودگی ها و اثرات محیط زیستی در مدارس ایران و برحسب پایه

فعالیت خاص: تدارک سفری آموزشی برای بازدید از یک کارخانه، تصفیه خانه، مرکز بازیافت، تهیه کمپوست یا غیره

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید که در تدارک سفر همکاری کنند و در هنگام بازدید بدرستی انواع آلودگی ها و اثرات را ارزیابی و به راهکارهای اصلاحی اشاره نمایند.

▪ شناخت حفاظت و حمایت از محیط زیست

تعریف حفاظت و حمایت از محیط زیست

معرفی انواع روش های حفاظتی و شیوه صحیح مصرف

معرفی برخی از قوانین، ضوابط و کنوانسیون های محیط زیستی

تکلیف عملکردی:

گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش و بکارگیری انواع روش های حفاظتی و شیوه صحیح مصرف برحسب پایه

فعالیت خاص: نمایش فیلم یا اسلایدی در زمینه انواع شیوه های حفاظتی

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید که به جامعه کوچکی برحسب انتخاب خود، یک یا چند روش حفاظت و شیوه صحیح مصرف را آموزش دهند و بازخورد آموزش های خود و میزان همکاری جامعه مخاطب را گزارش دهند.

▪ ارائه مبانی آموزش محیط زیست و شناخت روش ها

تعریف آموزش محیط زیست

معرفی انواع روش های آموزش محیط زیست با توجه به پایه مورد آموزش

معرفی انواع رسانه ها و وسایل کمک آموزشی

تکلیف عملکردی:

گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش محیط زیست و انواع روش ها، رسانه ها و وسایل کمک آموزشی مناسب برحسب پایه

فعالیت خاص: نمایش اسلاید یا وسایل مختلف انواع روش های آموزش محیط زیست

تکلیف عملکردی:

از دانشجویان بخواهید که به یک مدرسه برحسب انتخاب خود مراجعه کنند و پس از هماهنگی های لازم با مدرسه، برای دو یا سه ساعت بصورت فوق برنامه برحسب پایه، موضوعی از محیط زیست را با وسایل و روش های مناسب آموزش دهند. اینکار می تواند در روزهای تقویم محیط زیستی^۱ ایران انجام شود. ارائه گزارش تصویری بصورت فیلم یا عکس الزامی است.

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، فرایند یادگیری با مشارکت همه جانبه مدرس و دانشجومعلمان صورت می پذیرد. باید تلاش گردد تا ساختار جلسه ها به گونه ای باشد که همه ی افراد در فرایند یادگیری مشارکت داشته باشند. باور بر این است که گفت و شنودی که در نشست آموزشی به منظور وقوع یادگیری صورت می گیرد، تنها میان مدرس و دانشجویان نیست، بلکه میان خود دانشجویان با هم نیز هست. از این رو در این درس با طراحی فعالیتهای یادگیری زمینه ای فراهم شده است تا دانشجویان بتوانند در گروه های کوچک (دو تا شش نفره) با هم کار کنند که با توجه به موقعیتهای مختلف، ترکیب این گروه ها می تواند توسط مدرس یا خود دانشجویان تعیین گردد. همچنین پیشنهاد می شود کارهایی که در خارج از کلاس توسط دانشجو (دانشجویان) انجام می گردد و به صورت گزارش به کلاس ارائه می شود پیش از آن که به مدرس تحویل داده شود توسط دانشجو (دانشجویان) دیگر نیز خوانده شود و پس خوراند آن دانشجو بر روی آن کار آورده شود. لازم به ذکر است که در برخی از مباحث فعالیت های یادگیری به صورت پیشنهادی نیز مطرح شده اند و با توجه به موقعیتی که دانشجویان و مدرس در آن قرار دارند می توانند تغییر یابند. برای تسهیل در وقوع یادگیری، در آغاز هر نشست تلاش شود به شیوه های گوناگونی نخست نیازها و منابع یادگیری مرتبط با محتوایی که قرار است ارائه شود سنجش شود تا تجربه ها و دانش پیشین دانشجویان نسبت به آن محتوا آشکار گردد. پس از آن محتوای تازه ارائه گردد و سپس زمینه ای فراهم گردد تا دانشجو بتواند با محتوای ارائه شده کاری انجام دهد و آن را به بافت زندگی خود مرتبط سازد. در هر نشست تلاش شود به تمام پرسش هایی که برای دانشجومعلمان پدید آمده است پاسخ داده شود.

۴- منابع آموزشی

منبع اصلی:

- منتظری مقدم، علی و احمدی، فاطمه زهرا (۱۳۹۹). کلیات سلامت همگانی. تهران: انتشارات دانشگاه فرهنگیان.
- حاتمی، حسین و همکاران (۱۳۹۸). کتاب جامع بهداشت عمومی. تهران: ارجمند.

منبع فرعی:

- رجائی، سیدمهدی؛ سرشوق، محمدحامد و نبی پور، فاطمه سادات (۱۳۹۷). سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست: درس مشترک کلیه رشته ها در دانشگاه فرهنگیان. ایلام: صبح آراد.

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- **ارزشیابی تکوینی:** این ارزشیابی به صورت خود ارزشیابی دانشجو انجام می گیرد و یافته های به دست آمده از آن در ارزشیابی پایانی مورد استفاده قرار می گیرد.
- **ارزشیابی پایانی:** سهم آزمون پایانی پنجاه درصد است.
- **ارزشیابی پوشه کار:** تمام فعالیت های یادگیری انجام شده توسط دانشجو و برنامه ها و پیامهای طراحی شده توسط او در پوشه ای گرد آمده و در اختیار مدرس قرار می گیرد. ارزشیابی این پوشه نخست از طریق پاسخگویی به فرم خود ارزشیابی توسط خود دانشجو و سپس توسط مدرس صورت می گیرد. پر آشکار است که کیفیت خود ارزشیابی دانشجو نیز در تصمیم

^۱ - تقویم محیط زیستی در دفتر آموزش و مشارکت عمومی سازمان حفاظت محیط زیست موجود است.

گیری مدرس در هنگام ارزشیابی نقش دارد. سهم این ارزشیابی نیز پنجاه درصد است (فرایند تدوین پوشه کار: سی درصد و خود پوشه کار به عنوان یک فراورده: بیست درصد).

سرفصل درس «فلسفه تربیتی اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس که به بررسی چیستی، چرایی و چگونگی تربیت اسلامی می‌پردازد، حداقل از سه جهت در نظام تربیت معلم جمهوری اسلامی ایران ضرورت می‌یابد:

۱- با توجه به مبتنی بودن تربیت و عمل تربیتی بر فهم صحیح عامل آن نسبت به جهان، انسان و ابعاد وجودی او و چگونگی حیات، رشد و تکامل و سعادت وی، زمینه‌سازی برای دست‌یافتن معلمان کشور به نوعی درک و فهم شخصی نسبتاً عمیق و فلسفی از این حقایق با تکیه بر مبانی و معارف اسلامی اهمیت خواهد یافت.

۲- از منظری اجتماعی، هر جامعه‌ای به یک نظام اندیشه‌ای-ارزشی متناسب با آرمان‌های خود متعهد بوده و صورت پذیرفتن تربیت در آن جامعه در چارچوب این نظام، زمینه‌ساز انسجام و رشد اجتماعی مطلوب آن خواهد بود. به همین خاطر، آشنا شدن معلمان و عاملان تربیت در یک جامعه اسلامی با بنیان‌های نظام تربیتی اسلامی -به عنوان فلسفه تربیتی مبتنی بر آرمان اجتماعی جامعه، متناسب با فرهنگ آن و مورد پذیرش عمومی- از ضرورت‌های نظام تربیت معلم است.

۳- در حال حاضر، تحول بنیادین آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مربوط به این نهاد است و این تحول، بدون مشارکت فعال و آگاهانه همه کارگزاران این نهاد -خصوصاً معلمان- تحقق‌پذیر نخواهد بود. ایده‌ها و برنامه‌های مربوط به این تحول نیز -همانند هر برنامه دیگری- بر پایه برخی اندیشه‌ها و ارزش‌های بنیادین نهاده شده که در این درس به آنها پرداخته خواهد شد.

نام درس به فارسی: فلسفه تربیتی اسلام نام درس به انگلیسی: Philosophy of Islamic Education	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۳ واحد تعداد ساعت: ۴۸ ساعت شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی دروس پیش‌نیاز: - تخصص موردنیاز برای تدریس: اساتید دارای مجوز
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- مهم‌ترین بنیادهای نظری و مؤلفه‌های نظام تربیت اسلامی را به خوبی درک نماید. ۲- فلسفه تربیتی شخصی خود را -به عنوان چارچوب فکری و ارزشی عمل در موقعیت‌های تربیتی- شکل دهد. ۳- به ارزیابی واقعیت‌های تربیتی موجود در کشور بر پایه مبانی و اصول تربیت اسلامی بپردازد.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: آشنایی با فلسفه تربیت اسلامی، پیشینه و اهمیت آن (۴ جلسه)

- معنای «فلسفه»، «تربیت» و «فلسفه تربیت»

- پیشینه و قلمرو فلسفه تربیت

- معانی و مراتب متنوع فلسفه تربیت (تاریخی، نظری، شخصی، سازمانی و اجتماعی)

- «فلسفه تربیت اسلامی»، «نظام تربیت اسلامی» و نسبت آن دو

- تحول بنیادین در نظام آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران و مبانی فلسفی آن (به عنوان فلسفه تربیتی اجتماع)

- اهمیت و ضرورت فلسفه تربیت برای معلمان و عاملان تربیت با تمرکز بر:

- شکل دادن به فلسفه تربیتی شخصی

- آگاهی نسبت به فلسفه تربیتی اجتماع

بخش دوم: مهم‌ترین مبانی تربیت اسلامی و دلالت‌های آن در تربیت (۱۲ جلسه)

- مبانی هستی‌شناختی
- مبانی انسان‌شناختی^۱
- مبانی معرفت‌شناختی
- مبانی ارزش‌شناختی
- مبانی دین‌شناختی
- با هم‌نگری مبانی

بخش سوم: تبیین چستی تربیت اسلامی و ویژگی‌های آن (۳ جلسه)

- اهمیت تعریف تربیت و دیدگاه‌های مختلف درباره آن
- تعریف تربیت بر پایه مبانی فلسفی تربیت اسلامی
- مهم‌ترین مفاهیم و مؤلفه‌های معنایی تعریف
- مهم‌ترین ویژگی‌های تربیت

بخش چهارم: اهداف تربیت اسلامی (۴ جلسه)

- چستی اهداف تربیتی و اهمیت آنها
- انواع و سطوح مختلف اهداف (غایی و میانی، طولی و عرضی، عام و خاص، بر حسب ساحت‌ها،...)
- غایت / هدف نهایی در تربیت اسلامی
- اهداف میانی در تربیت اسلامی و انواع طبقه‌بندی آنها

بخش پنجم: اصول تربیت اسلامی (۵ جلسه)

- چستی اصول تربیتی و نسبت آنها با مبانی (و دیگر مؤلفه‌های نظام تربیت اسلامی)
- انواع و سطوح مختلف اصول تربیتی (عام و خاص، ناظر به فرآیند کلان تربیت یا رابطه بین فردی (بر حسب مخاطب)، بر حسب ساحت، بر حسب مراحل،...)
- مهم‌ترین اصول عام تربیت اسلامی
- مهم‌ترین اصول خاص تربیت اسلامی

بخش ششم: عوامل و موانع تربیت اسلامی (۴ جلسه)

- مقصود از عوامل و موانع تربیت و نسبت آنها با دیگر مؤلفه‌های نظام تربیت اسلامی
- طبقه‌بندی‌های مختلف عوامل و موانع (سهیم و مؤثر، درونی و بیرونی، در اختیار و خارج از اختیار، مختار و غیرمختار،...)
- مهم‌ترین عوامل و موانع تربیت اسلامی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- در بحث از مبانی، توجه بیشتر نسبت به مبانی اثرگذار در تعریف تربیت و هم‌چنین، توجه به ملموس کردن دلالت‌های عملی و عینی مبانی در فرآیند تربیت

^۱ - در ضمن مبانی انسان‌شناختی، به مراحل تربیت از دیدگاه اسلامی نیز به اختصار پرداخته می‌شود.

- استفاده از روش‌های بحث گروهی درباره مباحث اساسی برای کمک به دانشجومعلمان برای شکل گرفتن فلسفه شخصی

- استفاده از فعالیت‌های تحلیلی، مقایسه‌ای و ارزیابی وضعیت‌های واقعی و فرضی تربیتی از جهت میزان انطباق آنها با مبانی و اصول تربیت اسلامی به منظور کمک به درونی شدن مباحث و خارج شدن درس از حالت انتزاعی

۴. منابع آموزشی

۱- وزارت آموزش و پرورش (۱۳۹۰)، **مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران**، بخش نخست: فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران.

۲- صادق‌زاده قمصری، علیرضا و حسنی، محمد (۱۳۹۶)، **تبیینی از فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران**، تهران: شورای عالی آموزش و پرورش.

۳- گروه نویسندگان، زیر نظر آیت‌الله مصباح یزدی (۱۳۹۰)، **فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی**، تهران: انتشارات مدرسه.

۴- جمعی از نویسندگان (۱۳۹۷)، **درآمدی بر نظام‌نامه تربیتی المصطفی (صلی‌الله‌علیه‌وآله)**، قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی.

۵- بهشتی، محمد (۱۳۸۸)، **مبانی تربیت در قرآن**، تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

۶- باقری، خسرو (۱۳۹۰)، **درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی ایران**، جلد اول، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس فعالیت یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن:

از جمله ویژگی‌هایی تربیت رسمی و عمومی قانونمند بودن است. سازو کارها اهداف و ابعاد دیگر این نوع تربیت مبتنی بر قوانین و مقرراتی است که توسط مراجع قانونگذار و تصمیم‌گذار تدوین و تصویب شده است. عمل تربیت در بستر تربیت رسمی و عمومی مبتنی بر این قوانین و مقررات است. از این رو معلم به عنوان کارگزاری که در این بستر به عمل تربیت اقدام می‌کند لازم است با این بستر زمینه آگاهی و معرفت داشته باشد. یعنی که شناخت و فهم عمیق از اسناد راهبردی، قوانین و مقررات و سازمان این نهاد از لوازم و پیش نیازهای ضروری برای ایفای نقش‌های حرفه‌ای معلمی است که دانشجو معلمان باید به کسب آن نایل آیند.

<p>نام درس به فارسی: اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران</p> <p>نام درس به انگلیسی:</p> <p>Documents, rules and structures of Education in Islamic Republic of Iran</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲ واحد</p> <p>تعداد ساعت: ۳۲ ساعت</p> <p>شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی</p> <p>دروس پیش‌نیاز: -</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: اساتید دارای مجوز</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>۱- موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیت رسمی) را از منظر اسناد تحول بنیادین تبیین و مقایسه کند.</p> <p>۲- موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را از منظر قوانین و مقررات نقد کند.</p> <p>۳- هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنامه بررسی و نقد نماید.</p>	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: تربیت رسمی عمومی در جمهوری اسلامی ایران

- تاریخچه تربیت رسمی عمومی
- ضرورت و اهمیت تربیت رسمی عمومی
- مبانی سیاسی
- مبانی حقوقی
- مبانی جامعه‌شناختی
- مبانی روانشناختی

فصل دوم: اسناد مرتبط با آموزش و پرورش

- سند بیست ساله جمهوری اسلامی ایران
- نقشه جامع علمی کشور
- سند مبانی نظری تحول بنیادین نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی
- سند تحول بنیادین آموزش و پرورش
- الگوی نظری ساحت‌های تربیت
- چرخش‌های اساسی در تربیت رسمی عمومی

- سند برنامه درسی ملی
- چشم انداز و اصول برنامه درسی ملی
- رویکرد برنامه درسی ملی
- حوزه های تربیت و یادگیری

تکالیف عملکردی:

- نقد و بررسی راهکارها ی سند تحول از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند تحول از منظر سازگاری درونی عناصر و مولفه ها و راهکارها
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر سازگاری درونی
- نقد هریک از حوزه های یادگیری در تناسب با مبانی نظری و اسنادبالا دستی

فصل سوم: نهادها و مراجع سیاست گذار و قانون گذار در نظام آموزش و پرورش ایران

- مجلس شورای اسلامی
- مجمع تشخیص مصلحت نظام
- شورای عالی انقلاب فرهنگی
- شورای عالی اداری
- شورای عالی آموزش و پرورش و قوانین آن
- شورای آموزش و پرورش استان و منطقه و قوانین آن

فصل چهارم: قوانین و مصوبات آموزش و پرورش

- معرفی آیین نامه و بخشنامه
- آیین نامه اجرایی مدارس
- آیین نامه امتحانات
- آموزش و پرورش تلفیقی
- شرایط احراز مدیریت مدارس
- زمان آموزش

فصل پنجم: ساختار تشکیلاتی وزارت آموزش و پرورش

- سازمان اداری و تشکیلاتی گذشته و اکنون آموزش و پرورش
- دفتر وزارتی و معاونت های آموزش و پرورش
- ساختار اداری در سطح استان و منطقه و مدرسه
- دانشگاه های وابسته به آموزش و پرورش

- دانشگاه فرهنگیان
- دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی

فعالیت یادگیری:

- بحث در باره تناسب قوانین و مقررات موجود با همدیگر
- بحث در باره دلایل تغییر در برخی قوانین و مقررات
- بحث در باره قوانین و مقررات و نقد آنها
- بحث و بررسی ساختار اداری استانی منطقه ای
- بحث در باره سازمانهای وابسته مانند سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، نهضت سواد آموزی، کانون پرورش فکری و سازمان نوسازی

تکالیف عملکردی:

- بررسی و ارائه گزارش از سازمان اداری اداره کل یک استان یا یک منطقه
- بررسی و ارائه گزارش از اهداف و ساختار اداری یکی از سازمانهای وابسته

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی
- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو
- انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- مظاهری، حسن (۱۳۹۹). اسناد، قوانین و ساختار آموزش و پرورش. تهران: انتشارات دانشگاه فرهنگیان
- صافی، احمد (۱۳۸۵). سازمان و قوانین آموزش و پرورش. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰)، مبانی نظری تحول بنیادین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران، بخش های دوم و سوم با عنوان های: «فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران» و «رهنامه نظام تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران»، شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی، تهران.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند برنامه درسی ملی. وزارت آموزش و پرورش.
- علم الهدی، جمیله (۱۳۹۱)، نظریه اسلامی تعلیم و تربیت (مبانی آموزش رسمی)، انتشارات دانشگاه امام صادق (ع)، تهران.
- سایت وزارت آموزش و پرورش: www.medu.ir/Portal/Home
- سایت شورای عالی انقلاب فرهنگی: <http://sccr.ir/pages>
- سایت دولت: <http://dolat.ir>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «سیره تربیتی پیامبر (صلی الله علیه و آله) و اهل بیت (علیهم السلام)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

یکی از وظایف مهم و اساسی پیامبر صلی الله علیه و آله تعلیم و تربیت مردم و هدایت آنان به سوی توحید و دیگر آموزه های اسلامی است و این سخن ایشان که «من معلم مبعوث شدم» تأکید و تأییدی بر این مدعاست. اهل بیت آن حضرت علیهم السلام نیز همین وظیفه خطیر را پس از ایشان بر عهده داشته و دارند. از این روی، سیره این بزرگواران گنجینه ای است سرشار از آموزه های تربیتی در زمینه تربیت اسلامی که افزون بر کارایی و اثربخشی از بالاترین اعتبار نیز برخوردار است و رهنمودهای عملی فراوانی برای معلمان دارد و چون چراغی فروزان راهنمای معلمان در فعالیتهای تعلیم و تربیتی آنان است. در این واحد معلمان با اصول و روشهای تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام در ساحت های تربیت کودک، تربیت اعتقادی، تربیت عبادی و تربیت اخلاقی، تربیت اجتماعی و تربیت علمی آشنا شده و توانایی می یابند وضعیت مطلوب تربیتی برای دانش آموزان خود را در این ساحتها تشخیص داده و فعالیت ها و اقدامات رایج تربیتی را بر اساس معیارهای به دست آمده از سیره تربیتی معصومان علیهم السلام ارزیابی و نقد کنند.

نام درس: سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع)	مشخصات درس
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>مفهوم، اهمیت و منابع سیره تربیتی، اصول و روشهای تربیتی را در سیره پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام در ساحت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی توصیف و تحلیل کند.</p> <p>بر اساس اصول و روشهای تربیتی معصومان علیهم السلام، وضعیت موجود تربیتی در ساحتهای تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی را شناسایی و وضعیت مطلوب تربیتی را ترسیم و هر دو وضع را تحلیل کند.</p> <p>بر اساس اصول و روشهای تربیتی معصومان علیهم السلام، فعالیت ها و اقدامات تربیتی رایج را در زمینه تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی ارزیابی و نقد کند.</p>	نوع درس: نظری
	تعداد واحد: ۲ واحد
	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	اساتید دارای مجوز

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: چستی و ضرورت سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع)

- تعریف سیره، سنت، تربیت، سیره تربیتی
- حجیت و اعتبار سیره
- دلالتها و کارکردهای سیره
- منابع سیره
- ضرورت آشنایی با سیره تربیتی پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت علیهم السلام

فصل ۲: تربیت کودک

- اصول تربیت کودک
- روشهای تربیت کودک

فصل ۳: تربیت اعتقادی

- روشهای پرورش شناخت و ایمان به خدا
- روشهای پرورش شناخت و ایمان به پیامبر صلی الله علیه و آله
- روشهای پرورش شناخت و ایمان به امامت
- روشهای پرورش شناخت و ایمان به معاد

فصل ۴: تربیت عبادی

- آموزش قرآن
- آموزش ذکر و دعا
- آموزش نماز
- آموزش روزه

فصل ۵: تربیت اخلاقی

- اصول تربیت اخلاقی
- روشهای زمینه ساز در تربیت اخلاقی
- روشهای پرورش آگاهی و بصیرت اخلاقی
- روشهای پرورش گرایشها و عاداتهای مطلوب اخلاقی
- روشهای اصلاح رفتارهای نامطلوب

فصل ۶: تربیت اجتماعی

- اصول تربیت اجتماعی
- روشهای تربیت اجتماعی

فصل ۷: تربیت علمی

- اصول آموزشی در سیره معصومین ع
- روشهای آموزشی در سیره معصومین ع

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی
- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو
- انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- حسینی زاده، سیدعلی و داودی محمد (۱۳۹۷). سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع). دانشگاه فرهنگیان، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، سمت

منابع فرعی:

- طوسی، اسدالله (۱۳۹۳). سیره تربیتی و اخلاقی پیامبر و اهل بیت (علیهم السلام) در خانه و خانواده. تهران: انتشارات موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).
- طباطبایی، محمد حسین، سنن النبی، ترجمه و تحقیق محمد هادی فقهی، تهران: اسلامیه، ۱۳۵۴ ش.
- مرتضی، مطهری (۱۳۸۰). سیری در سیره نبوی. تهران: صدرا

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اخلاق معلّمی از دیدگاه اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در معارف اسلامی، علاوه بر تأکید نسبت به اهمیت اخلاق پسندیده و رفتار اخلاقی صحیح نسبت به همگان، تخلق به اخلاق نیکو برای اهل علم (اعم از دانشمندان، فراهندگان و فراگیران دانش) بسیار پراهمیت و ضروری شمرده شده است؛ به گونه‌ای که می‌توان ادعا کرد در میراث علمی مسلمانان، علم و اخلاق همیشه با یکدیگر توأم بوده و از منظری الهی به آنها نگریسته شده است. در نگاه اسلامی، علم و علم‌آموزی بدون اخلاق، نه تنها کمال‌آور نیست، بلکه زمینه‌ساز انحطاط استاد و شاگرد خواهد بود. معلّم نه تنها برای کمال خویش به اخلاق نیازمند است، بلکه از آن جهت که (خصوصاً از جانب شاگردان) به عنوان الگو شناخته می‌شود، می‌بایست شخصیتی اخلاقی داشته و به گونه‌ای اخلاقی عمل نماید. هم‌چنین از سوی دیگر، فعالیت در موقعیت معلّمی و در نهادها و محیط‌های تربیتی نیازمند آن است که از میان انبوه اوصاف و رفتارهای اخلاقی، برخی از آنها که در این موقعیت‌ها و محیط‌ها زمینه کاربرد / ابتلای بیشتری دارند، به صورت ویژه‌ای مورد توجه قرار گیرند تا معلّم بتواند به خوبی با مسائل، چالش‌ها و موارد تراحم‌آمیز اخلاقی مرتبط با فعالیت خود و چگونگی مواجهه مناسب با آنها آشنا گردد.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: اخلاق معلّمی از دیدگاه اسلام نام درس به انگلیسی: <i>Morals of Teaching in Islam</i>
نوع درس: نظری	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلّم قادر خواهد بود:
تعداد واحد: ۲ واحد	۱- مهم‌ترین ملکات اخلاقی و آداب باطنی و ظاهری مطلوب برای معلّم از دیدگاه اسلام را بشناسد و در جهت آراسته شدن به آنها اقدام نماید.
تعداد ساعت: ۳۲ ساعت	۲- مهم‌ترین مسائل و چالش‌های اخلاقی در موقعیت‌ها و سازمان‌های تربیتی (خصوصاً مدرسه) را درک و تحلیل نموده و توانایی مواجهه صحیح با آنها را کسب نماید.
شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی	۳- با شناخت اصول و قواعد حل تراحم‌های اخلاقی و شناسایی مناسب موقعیت‌های تراحم‌آمیز اخلاقی، بتواند با تکیه بر اصول و قواعد تصمیم مناسب اتخاذ نماید.
دروس پیش‌نیاز: -	
تخصص موردنیاز برای	
تدریس: اساتید دارای مجوز	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: چیستی و اهمیت «اخلاق معلّمی» در اسلام (۲ جلسه)

- چیستی «علم اخلاق» و نسبت میان خلقیات (ملکات)، آداب و اعمال
- «علم اخلاق اسلامی»، «اخلاق تعلیم و تربیت» و «اخلاق معلّمی» و نسبت میان آنها
- اهمیت و ضرورت اخلاق و آداب معلّمی در معارف اسلامی و در میان اندیشمندان مسلمان
- نسبت میان «اخلاق معلّمی» از دیدگاه اسلام و قلمروهای «اخلاق حرفه‌ای» (*Professional Ethics*) و «اخلاق کاربردی» (*Applied Ethics*) در ادبیات مدرن
- اخلاق فردی و اخلاق سازمانی و نسبت میان آن دو

بخش دوم: مهم‌ترین خلقیات و آداب باطنی و ظاهری معلّمی از دیدگاه اسلام (در ضمن محورهای تبیین مفهومی و مصداقی، زمینه‌های ایجاد و تقویت، پیامدها و نتایج، خلقیات، حالات و رفتارهای مخالف / ناسازگار / تضعیف‌کننده) (۱۰ جلسه)

* در ارتباط با خداوند:

- اخلاص و انگیزه الهی

- توکل و استعانت از خداوند در انجام وظیفه الهی

* در ارتباط با خود:

- متانت و وقار

- مناعت طبع و عزت نفس

- خودسازی و هماهنگی عمل با علم (عمل کردن به دانسته‌ها)

- نظم و انضباط

- تعهد و احساس مسئولیت (پرهیز از پذیرش مسئولیت بدون کسب صلاحیت‌های شخصیتی، علمی و مهارتی

مورد نیاز)

- حفظ حرمت علم و مقام معلّمی

- پاکیزگی و آراستگی ظاهری متناسب

* در ارتباط با دیگران:

** با شاگردان:

- حلم و بردباری در مواجهه با شاگردان

- عفو و گذشت نسبت به شاگردان

- خیرخواهی و دلسوزی نسبت به شاگردان

- محبت، خوش‌رویی و نرم‌خویی نسبت به شاگردان

- تواضع و فروتنی در برابر شاگردان

- حفظ حرمت شاگردان

- رعایت عدالت میان شاگردان

- امانتداری نسبت به اسرار شاگردان

- کوشش در بذل دانش و دریغ نکردن از انتقال آن به شاگردان

- اذعان به ندانستن در جایی که پاسخ پرسشی را نمی‌داند

- رعایت آداب سخن گفتن و سخن شنیدن (رسا بودن، رعایت ادب، احترام و اعتدال در سخن،

پرهیز از شوخی زیاد، پرهیز از عتاب و تندزبانی، خوب گوش کردن، پرهیز از قطع سخن مخاطب،...)

** با همکاران:

- رعایت حرمت همکاران

- تواضع و فروتنی در برابر همکاران

- حفظ اسرار همکاران

- همکاری و همیاری با همکاران

- رعایت آداب سخن گفتن و سخن شنیدن (رسا بودن، رعایت ادب، احترام و اعتدال در سخن،

پرهیز از شوخی زیاد، پرهیز از عتاب و تندزبانی، خوب گوش کردن، پرهیز از قطع سخن مخاطب،...)

** با والدین شاگردان:

- رعایت حرمت والدین
- تواضع و فروتنی نسبت به والدین
- حفظ اسرار مربوط به والدین
- راهنمایی والدین در مسائل مربوط به شاگردان و خیرخواهی نسبت به آنان
- رعایت ادب نسبت به والدین

بخش سوم: مهم‌ترین مسائل و چالش‌های اخلاقی در موقعیت‌ها و سازمان‌های تربیتی (۲ جلسه)

موقعیت‌های آسیب‌زا، مسائل و چالش‌های اخلاقی در:

- تدریس
- اداره کلاس
- ارزشیابی
- روابط میان دانش‌آموزان
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش‌آموزان
- مدرسه و مدیریت آن
- مهم‌ترین آفت‌ها و آسیب‌های حرفه معلمی از منظر اخلاقی

بخش چهارم: تراحم / تعارض اخلاقی (در موقعیت‌ها و سازمان‌های تربیتی) و چگونگی حل آنها (۲ جلسه)

- چستی تراحم / تعارض اخلاقی و خاستگاه نظری و عملی آن
- مهم‌ترین دیدگاه‌ها و رویکردهای مواجهه با تراحم / تعارض اخلاقی
- اصول و قواعد تصمیم‌گیری در موارد تراحم / تعارض اخلاقی بر اساس مبانی و معارف اسلامی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارجاع دانشجومعلمان به منابع برای پیش‌مطالعه و اختصاص فرصت کلاس به حل ابهامات نظری و مفهومی و خصوصاً تأکید بر مصداق‌یابی مباحث در موقعیت‌های واقعی و انضمامی تربیتی
- استفاده از روش‌های مشارکت‌جویانه و بحث گروهی برای درگیر شدن فعال دانشجومعلمان با مباحث
- بهره‌گیری (استاد، دانشجومعلمان) از معلمان و فرهنگیان با تجربه و پیشکسوت برای شناسایی و بررسی مسائل و چالش‌های اخلاقی در موقعیت‌ها و محیط‌های تربیتی
- در تدریس اخلاق و آداب در ارتباط با دیگران، می‌توان اخلاق و آدابی را که در مواجهه با هر سه گروه شاگردان، همکاران و والدین مشترک هستند، در ابتدا به عنوان «اخلاق و آداب مشترک در ارتباط با دیگران» تدریس نمود و پس از آن، به اخلاق و آداب اختصاصی هر گروه پرداخت.

۴. منابع آموزشی

* بخش اول:

- دیلمی، احمد و آذربایجانی، مسعود (۱۳۹۳)، **اخلاق اسلامی (فصل اول از بخش اول: کلیات)**، نشر معارف. (سرفصل مربوط به نسبت خلیات، آداب و رفتار اخلاقی)

- فرامرز قراملکی، احد (۱۳۹۷)، **اخلاق حرفه‌ای**، ویراست سوم، تهران: نشر مجنون.
- شریفی، احمد حسین (۱۳۹۰)، **چیستی اخلاق کاربردی**، فصلنامه معرفت اخلاقی، شماره ۳، صص ۸۳-۹۶.
- حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، **آداب تعلیم و تربیت در اسلام**، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

* بخش دوم:

- حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، **آداب تعلیم و تربیت در اسلام**، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- قرائتی، محسن (۱۳۹۶)، **مهارت معلّمی**، تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن.
- امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، **اخلاق تدریس در آئینه آیات و روایات**، قم: دفتر نشر معارف.

* بخش سوم:

- فرامرز قراملکی، احد؛ برخوردار، زینب و موحدی، فائزه (۱۳۹۵)، **اخلاق حرفه‌ای در مدرسه**، تهران: مؤسسه خیریه شهید مهدوی. (بخش سوم)

* بخش چهارم:

- بوسلیکی، حسن (۱۳۹۱)، **تعارض اخلاقی و دانش اصول فقه**، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
- رضوانی، علی (۱۳۹۲)، **شاخص‌های تقدیم اهم بر مهم در نزاحم‌های اخلاقی**، فصلنامه معرفت اخلاقی، شماره ۱۳، صص ۵-۱۸.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- **ارزشیابی پایانی:** آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- **ارزشیابی فرآیند:** عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- **ارزیابی پوشه کار:** مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس فعالیت یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

روانشناسی رشد دینی از عرصه‌های جدیدی در روانشناسی دین است که مانند جامعه‌شناسی دین درصدد مطالعه دین و دینداری در عصر حاضر است. رشد ایمان، عقیده، فرایندهای تحولی رفتارهای دینی مانند دعا، توکل و غیره از موضوعات مورد پژوهش در این عرصه به شمار می‌رود و به تبع آموزش دین و دینداری (تربیت دینی) نیز از قلمروهای مهم پژوهشی است که ذهن تربیت-پژوهان را به خود مشغول کرده است.

از آنجا که در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، تربیت اسلامی تنها برعهده معلم درس قرآن و دینی نهاده نشده است؛ آشنایی همه دانشجومعلمان دانشگاه فرهنگیان با فرایندهای تحولی و رشد دانش آموزان در سنین کودکی و نوجوانی اهمیت دو چندان می‌یابد. در این درس دانشجومعلمان با رشد و تربیت دینی در کودکی و نوجوانی آشنا خواهند شد.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام نام درس به انگلیسی: <i>Religious education of children and teenagers in Islam</i>
نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد تعداد ساعت: ۳۲ ساعت شایستگی کلیدی: تربیت اسلامی دروس پیش‌نیاز: - تخصص موردنیاز برای تدریس: اساتید دارای مجوز	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: ویژگی‌های رشد و تربیت دینی در دوران طفولیت و کودکی اول را بشناسد و راهکارهای تربیتی لازم برای تربیت دینی را بداند انگیزه و توانش لازم برای تشخیص و گزینش روش‌های موثر در تربیت دینی را کسب نماید بتواند بر اساس معیارهای اسلامی آسیب‌ها و انحرافات در فرایندهای تربیت دینی در کودکی و نوجوانی را تشخیص و ارزیابی و نقد نماید.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل ۱: کلیات

تعاریف دین، دینداری، تربیت، رشد، رشد دینی،
تعریف و قلمرو تربیت دینی،
تعریف مقاطع سنی و مراحل تربیت

فصل ۲: رشد و تربیت دینی در طفولیت

- رشد دینی
  - شکل‌گیری و تحول شناخت دینی
  - شکل‌گیری و تحول تجربه و احساس دینی
  - شکل‌گیری و تحول جامعه‌پذیری دینی
  - باهم‌نگری
- تربیت دینی
  - هدف تربیت دینی
  - ویژگی‌های مربی تربیت دینی

- محتوای تربیت دینی (اخلاق، عقاید عبادات و مناسک)
- روشهای تربیت دینی
- مهارت‌های تربیت دینی

فصل ۳: رشد و تربیت دینی در کودکی

- رشد دینی
- شکل‌گیری و تحول شناخت دینی
- شکل‌گیری و تحول تجربه و احساس دینی
- شکل‌گیری و تحول جامعه‌پذیری دینی
- باهم‌نگری
- تربیت دینی
- هدف تربیت دینی
- ویژگی‌های مربی تربیت دینی
- محتوای تربیت دینی
- روش‌های تربیت دینی
- مهارت‌های تربیت دینی

فصل ۴: رشد و تربیت دینی در نوجوانی

- رشد دینی
- شکل‌گیری و تحول شناخت دینی
- شکل‌گیری و تحول تجربه و احساس دینی
- شکل‌گیری و تحول جامعه‌پذیری دینی
- باهم‌نگری
- تربیت دینی
- هدف تربیت دینی
- ویژگی‌های مربی تربیت دینی
- محتوای تربیت دینی
- روش‌های تربیت دینی
- مهارت‌های تربیت دینی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- ارائه محتوا به روش توضیحی به همراه بهره‌گیری از روش پرسش و پاسخ و روش بحث گروهی در مواقع لازم
- پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاس و ارائه گزارش از مطالعات خود
- انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس و یا خارج از کلاس و ارائه مکتوب به استاد توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی

- نوذری، محمود (۱۳۹۷). روان شناسی تحول دینداری، چاپ اول، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
- باهنر، ناصر (آخرین چاپ). آموزش مفاهیم دینی همگام با روان شناسی رشد، تهران: چاپ و نشر بین الملل.
- نوذری، محمود (۱۳۸۹). بررسی تحول ایمان به خدا در دوره کودکی نوجوانی: رویکرد روان شناختی دینی، رساله دکتری، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی.

منابع فرعی

- نوذری، مرضیه و شمشیری، بابک (۱۳۹۶). تربیت دینی کودکان پیش دبستانی (ارائه الگویی برای برنامه درسی تربیت دینی کودکان) برنامه فعالیت والدین و مربیان، تهران: آوای نور.
- قیصری، کیومرث؛ خوشخویی، منصور و سلحشوری، احمد (۱۳۹۷). اصول تربیت توحیدی از کودکی تا بلوغ، تهران: انتشارات سخنوران. (همچنین مقاله اصول تربیت توحیدی بر اساس آموزه‌های قرآن و ائمه اطهارع، دوفصلنامه تربیت اسلامی، ۱۳۹۶، شماره ۲۵)
- نوذری، محمود (۱۳۹۵). رشد دینداری در اوائل کودکی: رویکردی روانشناختی اسلامی، فصلنامه روانشناسی و دین، شماره ۳۴.
- اسکندری، حسین (۱۳۸۶). خدا به تصور کودکان: شکل گیری فهم دینی در کودکان، تهران: منادی تربیت.
- اخوت، احمد رضا و قاسمی، مریم (۱۳۹۶). سند تعلیم و تزکیه (نظام سازی توحیدی در شهر و جامعه) ناشر: قرآن و اهل بیت نبوت.
- غباری بناب، باقر (۱۳۹۶). معنویت و شیوه های ارتقاء آن در جوانان، تهران: پیشرفت.
- ابهری حیدری، غلامرضا (۱۳۹۲). هفتاد پرسش و پاسخ در مورد خدا، ناشر: قدیانی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
- ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس فعالیت یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آشنایی با ارزش‌های تربیتی دفاع مقدس»

۱. معرفی درس و منطق آن:

انقلاب اسلامی، از اساس، انقلابی فرهنگ‌بنیاد بوده و به تعبیر امام (ره) فتح الفتوح آن، تربیت نسلی با ایمان راسخ و شهادت‌طلب بوده^۱ و دفاع مقدس هشت‌ساله، الگویی از رفتار اجتماعی و سیاسی در قالب دفاع از وطن به نمایش گذاشت که بی‌بدیل بوده است «فرهنگ دفاع مقدس» به مثابه «ذخیره استراتژیک فرهنگی» در «جنگ فرهنگ‌ها» برای ایران اسلامی تلقی می‌شود که در هر برهه تاریخ و هر عرصه از عرصه‌های اقتصاد، صنعت، کشاورزی، علم، فرهنگ و سیاست مبتنی بر آن کنش‌های سیاسی و اجتماعی مردم و مسئولان شکل گرفته، ارزش‌هایی چون خودباوری، جهاد، ایثار و عدالت برجسته شده است.

دانشگاه فرهنگیان به عنوان تنها دانشگاه برای تربیت معلم تراز جمهوری اسلامی ایران، نمی‌تواند در برنامه درسی خود از «فرهنگ دفاع مقدس» و بنیادهای نظری و شاخص‌ها و ارزش‌های آن غافل باشد.

این درس درصدد است تا ضمن گذری تاریخی به مهم‌ترین وقایع جنگ تحمیلی و ارائه بینشی روشن از واقعیت‌های آن، از منظری فرازین به «مطالعه درباره دفاع مقدس» همت بگمارد و ارزش‌های خودسازانه و دگرسازانه تجلی‌یافته میان فرماندهان، رزمندگان و کنشگران جنگ هشت‌ساله تحمیلی را فرهنگ‌پژوهی نماید و دانشجومعلم را با مهم‌ترین مبانی، اهداف و اصول تربیت مبتنی بر فرهنگ دفاع مقدس (تربیت جهادی) آشنا سازد.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: آشنایی با ارزش‌های تربیتی دفاع مقدس نام درس به انگلیسی: Introduction of holy defense's educational values
نوع درس: نظری	
تعداد واحد: ۲ واحد	
تعداد ساعت: ۳۲	
شایستگی کلیدی:	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:
تربیت اسلامی	۱. ضمن آشنایی با مهمترین وقایع دفاع مقدس و ارزشهای تربیتی و مدیریتی آن و شناخت سیره مجاهدان و شهدا، با آنان انس بگیرد.
دروس پیش‌نیاز:-	۲. مبتنی بر تجارب رزمندگان و شهدا در جهاد نظامی، علمی، آموزشی، پرورشی و ... انگیزه لازم جهت به کارگیری خلاقیت، نوآوری در عرصه تربیت اسلامی در مدارس را کسب نماید.
استاد متخصص برای تدریس: اساتید دارای مجوز	۳. برای اخذ تصمیمات درست مبتنی بر تجربه‌زیسته تربیتی مجاهدان و شهدا و نیز مبتنی بر فرهنگ دفاع مقدس بتواند توان لازم برای خودسازی و دگرسازی را کسب نماید.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

بخش اول: آشنایی با تاریخچه دفاع مقدس

فصل ۱: مبانی نظری جنگ و دفاع

- کلیات درس، اهمیت و ضرورت این درس
- تعاریف جنگ و دفاع از منظرهای مختلف
- تفاوت مدیریت و فرماندهی در جنگ و راهبردهای امام و مردم برای مقاومت

۱. صحیفه امام، ج ۱۵ ص ۳۹۵

فصل ۲: اوضاع و شرایط ایران و عراق پیش از شروع جنگ

فصل ۳: زمینه ها، علل، عوامل، دلائل و اهداف تهاجم عراق علیه ایران

فصل ۴: مقاطع مختلف جنگ تحمیلی

- مقطع ۱: تهاجم سراسری و مقاومت های مردمی و نیروهای مسلح
- مقطع ۲: بیرون راندن متجاوز
- مقطع ۳: عمق بخشی دفاعی یا تنبیه متجاوز
- مقطع ۴: پایان جنگ

فصل ۵: نقش کشورهای منطقه و فرمانطقه ای و سازمانهای بین المللی در هشت سال دفاع مقدس

فصل ۶: علل و عوامل پیروزی جمهوری اسلامی در جنگ

فصل ۷: نتایج و دستاوردهای هشت سال دفاع مقدس در عرصه های داخلی و خارجی

فصل ۸: جنایتهای جنگی رژیم بعثی عراق (حمله شیمیایی به شهرها (حلقه و ...)، حمله به مناطق مسکونی و نفت کشها، رفتار با اسرا)

بخش دوم: آشنایی با فرهنگ دفاع مقدس

فصل ۹: نقش آموزش و پرورش و دانشگاهها در دفاع مقدس

- بازخوانی میزان حضور و انواع مشارکت اقشار فرهنگی (دانش آموز، دانشجو، فرهنگی و دانشگاهی) در دفاع مقدس
- آمار شهدا، جانبازان و اسرای اقشار فرهنگی در دفاع مقدس
- «مجمع های آموزشی رزمندگان» در پشت جبهه
- .....

فصل ۱۰: ارزش های اخلاقی، معنوی، آموزشی و پرورشی در سیره شهدا^۱

- شهید ابراهیم هادی
- شهید دکتر چمران
- شهید صیاد شیرازی
- شهید کاوه
- شهید باقری
- شهید قاسم سلیمانی

---

^۱. تذکر: در این درسها با مرور شخصیت و سیره چند شهید شاخص، تلاش می شود تا دانشجویان با این الگوها انس بگیرند. معیارهای انتخاب شهیدان شاخص به قرار زیر است و مدرسان می توانند بر اساس این معیارها شهدای دیگری را مطرح نمایند: ۱. جامعیت شخصیت شهید، ۲. جوان بودن شهید، ۳. بومی بودن شهید ۴. از قشر فرهنگی بودن شهید (معلم، دانشگاهی، دانش آموز، دانشجو و دانشمند)، ۵. منابع مکتوب در دسترس در مورد سیره شهید وجود داشته باشد، ۶. ترجیح این است که یکی از شهدا خانم باشد و حتی در پردیس های خواهران دانشگاه فرهنگیان تعداد بیشتری از شهدا از شهدای خانم و یا مادران و همسران شهدای شاخص که دارای معیارهای فوق باشند انتخاب شوند.

- یکی از شهدا و ایثارگران خانم
- فصل ۱۱: فرهنگ دفاع مقدس به مثابه ارمغانی برای زندگانی امروز**

- دفاع مقدس به مثابه فرهنگی برای حیات
- فرهنگ دفاع مقدس به مثابه راهبردی برای دهه چهارم انقلاب اسلامی
- درس‌های فرهنگ دفاع مقدس برای زندگی فردی و اجتماعی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- با معرفی استاد، دانشجو گزارشی از زندگی و سیره اخلاقی/ تربیتی شهدای فرهنگی تهیه نماید
- مشارکت در بحث و گفتگو در مورد مصادیق فرهنگ جهاد و مقاومت در زمان حاضر
- بازدید از موزه جنگ و یا حضور در نمایشگاه‌ها و برنامه‌های مربوط به دفاع مقدس
- گفتگو و یا مصاحبه با خانواده و هم‌زمان شهدای جنگ تحمیلی و یا شهدای مدافع حرم و صورت‌بندی ارزشهای تربیتی تجلی- یافته در گفتار و کردار این شهدا
- مطالعه و تهیه گزارشی از مراکز علمی که با فرهنگ جهادی گام‌های بزرگی را برداشتند در عرصه سلول‌های بنیادی یا صنایع هوا و فضا و یا تسلیحاتی (مانند پژوهشکده رویان و ...)
- **مرکز آموزشی و مدرس مربوطه موظف است حداقل ۴ ساعت بازدید از موزه دفاع مقدس استان و یا مناطق دفاع مقدس و یا اماکن مشابه را در برنامه دانشجویان قرار دهد.**

۴. منابع آموزشی

برای بخش تاریخچه دفاع مقدس:

- شربتی، مجتبی و پیری، هادی (۱۳۹۷). آشنایی با علوم و معارف دفاع مقدس. چاپ بیست و یکم، تهران: سمت.
- پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس (۱۳۸۷). آشنایی با دفاع مقدس، چاپ اول، انتشارات خادم الرضا (ع).
- درودیان، محمد (۱۳۹۱). آغاز تا پایان: بررسی وقایع سیاسی نظامی جنگ، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات سپاه پاسداران.
- درویشی، فرهاد (۱۳۹۱). جنگ ایران و عراق: پرسشها و پاسخها، جلد ۱ تا ۳، مرکز اسناد و تحقیقات سپاه پاسداران.

برای بخش آشنایی با فرهنگ دفاع مقدس

- نوربخش، رحیم و حشمتی، فریده (۱۳۹۵). مقاله تاریخ شفاهی نقش وزارت آموزش و پرورش در دفاع مقدس. قابل بازیابی در: <http://navideshahed.com/fa/>
- مجموعه کتب سیره شهدای شاخص

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادهای)

- ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
- ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
- ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

سرفصل درس «روانشناسی تربیتی»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس فعالیت هدفمندی است که نیل به آن در گرو آگاهی معلمان از اصول تدریس اثر بخش است. چرا که در شرایط فعلی معلمای همواره خود را با این پرسش های جدیدی روبرو می بینند و نیازمند آن هستند تا با مسئله ها و موقعیت های پیش بینی شده ای که دانش آموزان با خود به کلاس درس می آورند/ روبه رو هستند به شیوه خلاقانه ای برخورد نمایند. آن ها به طور مداوم باید به پرسش هایی از این دست در فرآیند عمل حرفه ای خود پاسخ دهند: چه اهدافی برای یادگیری دارای بیشترین ارزش است؟ دانش آموزان از چه توانمندی ها و ظرفیت هایی برخوردارند؟ نقش آنان در خلق موقعیت های یادگیری اثر بخش چیست؟ چگونه می توانند از موفقیت ها و خطاهای خود برای اتخاذ تصمیمات در آینده بهره بگیرند؟ مطالعه روانشناسی تربیتی به دانشجو معلمان کمک خواهد کرد تا از یافته های علمی پژوهشی برای پاسخ به مسئله ها یا پرسش هایی که با آن روبه رو می شوند استفاده نموده و بتواند با تعمق در آن به توسعه ظرفیت ها و نیز متراکم شدن تجربیات خود در آینده کمک کند.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: روانشناسی تربیتی نام درس به انگلیسی: <i>Educational Psychology</i>
نوع درس: نظری	
تعداد واحد: ۲	
تعداد ساعت: ۳۲	
شایستگی کلیدی: تربیتی	
پیش نیاز: -	
تخصص مورد نیاز برای تدریس: دارای تخصص روانشناسی و علوم تربیتی	
	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با شناخت نقش یافته های علمی در زمینه تدریس اثر بخش تصمیمات آموزشی/ و تربیتی اتخاذ شده در سطح کلاس درس/ مدرسه را تحلیل و گزارش نماید.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- تعریف روانشناسی
- موضوعات و گرایش های روانشناسی
- کاربرد روانشناسی در آموزش

تکلیف یادگیری:

مقالات علمی پژوهشی در خصوص نقش روانشناسی در آموزش و تحولات آن را مطالعه و یافته ها را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل دوم: روانشناسی تربیتی

- تعریف روانشناسی تربیتی
- روانشناسی تربیتی و تدریس اثر بخش
- معلمان کارآمد
- روش های پژوهش در روانشناسی تربیتی

فعالیت یادگیری:

مقالات علمی پژوهشی در خصوص تدریس اثر بخش و ویژگی‌های آن/ روش‌های پژوهش در روانشناسی تربیتی را مطالعه و یافته‌های خود را در گزارشی مبنی بر چگونگی استفاده از یافته‌ها یا راهکارها ارائه نماید.

فصل سوم: رشد

- رشد انسان
- رشد چیست؟
- رشد شناختی
- رشد اجتماعی و عاطفی
- رشد اخلاقی

فعالیت یادگیری:

دیدگاه‌های مختلف در زمینه ابعاد رشد را مطالعه و در قالب یک جدول مقایسه‌ای شباهت‌ها و تفاوت‌های دیدگاه‌ها را گزارش نماید.

فصل چهارم: تفاوت‌های فردی

- عوامل مؤثر بر رفتار
- احساس و ادراک
- هوش
  - هوش و مسئله طبیعت و تربیت
  - هوش و رشد شناختی
  - دیدگاه‌های مختلف درباره هوش
- شیوه‌های یادگیری و سبک تفکر
- شخصیت و خلق و خو
- انگیزش، آموزش و یادگیری
- تفاوت‌های فرهنگی و جنسیتی

فعالیت یادگیری:

پژوهش‌های انجام شده در زمینه تفاوت‌های فردی را در حوزه‌های مختلف را مطالعه و چگونگی استفاده از دلالت‌های این یافته‌ها برای تدریس اثر بخش را شناسایی و گزارش کند.

تکلیف عملکردی:

با مشاهده یک موقعیت آموزشی تصمیمات معلم/ مربی را در مواجهه با تفاوت‌های فردی مطالعه و تأثیرات آن تحلیل نماید.

فصل پنجم: استعداد

- بیان تعریف‌های «هوش» و «استعداد» و بیان رابطه میان آنها
- فاصله‌گذاری میان دو مفهوم «هوش» و «استعداد»
- بیان تعریف دیگر مفاهیم مرتبط با طرح (خلاقیت، تیزهوشی یا سرآمدی، هوش عاطفی و هیجانی و...) و رابطه میان آنها
- تأکید بر تکیه طرح شهاب بر مفهوم «استعداد» و بیان تعریف مصوب شهاب از استعداد
- معرفی انواع استعداد (استعداد کلی، استعدادهای خاص)
- بیان هشت حوزه استعدادی طرح شهاب {با رعایت اختصار، در حد معرفی اجمالی}
- بیان عوامل مؤثر بر وجود تفاوت در استعدادها و بروز آنها
- اشاره به عامل ژنتیک

اشاره با عامل محیط (خانواده، جامعه،...)

تعامل دو عامل ژنتیک و محیط در تفاوت استعدادها

تأکید بر ایجاد بستر «محیط تربیتی مناسب» برای بروز استعدادها

بیان مشکلات شایع دانش آموزان مستعد و علل عدم موفقیت آنها در مدارس

فعالیت یادگیری:

پژوهش های انجام شده در زمینه تفاوت های فردی را در حوزه های مختلف را مطالعه و چگونگی استفاده از دلالت های این

یافته ها برای تدریس اثر بخش را شناسایی و گزارش کند .

تکلیف عملکردی :

با مشاهده یک موقعیت آموزشی تصمیمات معلم/ مربی را در مواجهه با تفاوت های فردی مطالعه و تأثیرات آن تحلیل نماید.

فصل ششم: فرآیندهای شناختی

- سطوح پایین فرایندهای شناختی
- فرآیندهای شناختی پیچیده
- درک مفهوم
- تفکر
- حل مسئله
- خلاقیت

تکلیف یادگیری:

روش های به کارگیری فرآیندهای شناختی را در کتاب های درسی بررسی و نمونه ای از این مهارت ها را شناسایی و چگونگی

آموزش آن را مورد نقد و بررسی قرار دهد.

روش های پرورش خلاقیت در آموزش موضوعات درسی مختلف را مطالعه و یافته های خود را به کلاس گزارش نماید.

فصل هفتم: مدیریت کلاس درس

فصل هفتم: مدیریت کلاس درس

- اصول کلی مدیریت کلاس
- شیوه های مدیریت کلاس
- فضای مطلوب برای یادگیری
- پیش گیری از مشکلات رفتاری
- مداخله های خاص برای هدایت رفتار نامناسب
  - قرارداد گروهی
  - قرارداد فردی
  - بازی رفتار خوب
  - دوری موقت

- ملاحظات هدایت کلاسی

- پذیرش و حرمت گذاری دانش آموزان با تفاوت های استعدادی
- ایجاد فضای امن در کلاس برای ابراز وجود و بروز استعداد
- توجه به شخصی بودن امر یادگیری و نقش فعال و محوری یادگیرندگان

- تلقی معلم به عنوان تسهیل‌گر فرایند یادگیری و زمینه‌ساز بروز استعداد
- تأکید بر هم‌زمانی و تلازم امر «شناسایی» و «هدایت» استعدادها در طراحی آموزشی و تدوین فعالیت‌های کلاسی
- («شناسایی» و «هدایت» استعدادها در کلاس، دو روی یک سکه هستند)

تکلیف عملکردی:

یک کلاس درس / موقعیت تربیتی در سطح مدرسه را مشاهده، و گزارشی از روش‌های مدیریت بکارگرفته شده تهیه و نتایج را به همراه نقد و بررسی و مبتنی بر یافته‌های علمی گزارش نماید.

فصل هشتم: کودکان با نیازهای ویژه

- دانش آموزان مبتلا به ناتوانی
- اختلالات حسی
- اختلالات جسمی
- کم توان ذهنی
- اختلالات زبانی و گفتاری
- ناتوانی‌های یادگیری
- اختلالات رفتاری و عاطفی
- کودکان تیزهوش
- کودکان سرآمد

تکلیف یادگیری:

از یک مدرسه دانش آموزان با نیازهای ویژه بازدید نموده و نحوه آموزش و نوع خدمات ارائه شده به این گروه از دانش آموزان را بررسی و گزارش نماید.
با مراجعه به منابع علمی روش‌های ارائه خدمات به دانش آموزان با نیازهای ویژه را در سایر کشورها مطالعه و یافته‌ها را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت‌های یادگیری مستقیم / فردی از طریق مطالعه نظریه‌های علمی در زمینه تدریس و کاربرد آن در موقعیت‌های آموزشی / تربیتی، بکارگیری راهبردهای شناختی برای مطالعه ویژگی‌های رشدی / تفاوت‌های فردی در موقعیت‌های آموزشی / تربیتی (کلاس درس و مدرسه)، تحلیل و ارائه پیشنهادهایی برای ارتقای سطح اثر بخشی تصمیمات معلم / مربی در کلاس درس / مدرسه.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

بنتهام، سوزان (۱۳۹۷). **روانشناسی کاربردی برای معلمان**، مترجم رابعه موحد. انتشارات ارجمند.
سانتراک، جان دبلیو (۱۳۹۱). **روان‌شناسی تربیتی**. ترجمه سعیدی شاهده و همکاران. نشر موسسه خدمات فرهنگی رسا.
مجدفر، مرتضی؛ اصلانی، ابراهیم و سلیقه دار، لیلیا (۱۳۹۴). **دست‌نامه شهاب** (راهنمای آموزگاران و مدیران). تهران: مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان.

منابع فرعی:

سیف، علی اکبر (۱۳۸۵). **روانشناسی پرورشی (روانشناسی یادگیری و آموزش)**. تهران: انتشارات آگاه.
فونتاننا، دیوید (۱۳۸۹). **روانشناسی کاربردی برای معلمان**، ترجمه مهشید فروغان. تهران: انتشارات ارجمند.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۸ نمره

سرفصل درس «نظریه‌های یادگیری و آموزش»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس اثربخش مستلزم درکی فزاینده از یادگیری و شیوه وقوع آن می‌باشد، چنین درکی شامل دانش مربوط به نظریه‌های یادگیری و آموزش و کاربرد هر یک از آنها در فرایند تدریس است که کسب آن می‌تواند معلمان را در کاربرد آگاهانه و مقتضی اصول مربوط به هریک از نظریه‌ها یاری رساند. این درس ضمن هدایت روش‌های تدریس در موقعیت‌های مختلف تربیتی، دانشجومعلمان را با سودمندی و کاربردی بودن روش‌های تدریس به کار گرفته شده نیز آشنا می‌سازد.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: نظریه‌های یادگیری و آموزش نام درس به انگلیسی: <i>Learning and teaching theories</i>
نوع درس: نظری	
تعداد واحد: ۲	
تعداد ساعت: ۳۲	
شایستگی کلیدی: تربیتی	
پیش‌نیاز: -	
تخصص موردنیاز برای تدریس: دارای تخصص علوم تربیتی و روانشناسی	
	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: ضمن درک انواع نظریه‌های یادگیری و آموزش، شرایط حصول و عدم حصول یادگیری را در موقعیت‌های مختلف تربیتی تحلیل نماید و بر آن اساس راهبردهای تدریس متناسبی بکار برد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

هفته اول: ارائه طرح درس و اعلام نحوه ارزشیابی و معرفی منابع

- بیان ضرورت و جایگاه نظریه در علم

- مکاتب تجربه‌گرا

- مکاتب خردگرا

- نظریه‌های جدید در یادگیری

فصل دوم: تعریف مفاهیم (نظریه، نظریه علمی، یادگیری، آموزش)

- تعریف یادگیری و ویژگی‌های آن

- ویژگی‌های نظریه یادگیری جامع

- مقایسه یادگیری با آموزش

- ارائه چارت مربوط به نظریات یادگیری

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته شود با مراجعه به منابع متعدد تعاریف مختلفی گردآوری و در قالب جدولی ارائه نمایند.

فصل سوم: نظریه‌های رفتاری یادگیری

فعالیت یادگیری:

نمونه‌هایی از روش‌های آموزش رفتارگرایان در کلاس مطرح و درخصوص اصول مربوطه بحث و تبادل نظر شود.

فصل چهارم: نظریه‌های شناختی یادگیری

فعالیت یادگیری:

نمونه هایی از روش های آموزش شناختی در کلاس مطرح و درخصوص اصول مربوطه بحث و تبادل نظر شود.

فصل پنجم: نظریه های خبرپردازی یادگیری

فعالیت یادگیری:

ارزیابی نقاط ضعف و قوت اصول یادگیری در نظریه خبرپردازی.

فصل ششم: نظریه های سازندگی یادگیری

تکالیف عملکردی:

مشاهده یک موقعیت آموزشی و تربیتی در کلاس درس و تحلیل میزان تأثیر پذیری تصمیمات آموزشی / تربیتی از نظریه های یادگیری و کاربرد های آن.

فصل هفتم: نظریه نورو فیزیولوژیکی

تکالیف عملکردی:

مقالات و پژوهش های منتشر شده در زمینه مطالعات مربوط به مغز و ارتباط آن با آموزش و یادگیری را مطالعه نموده و یافته های خود را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل هشتم: کاربرد نظریه های یادگیری در آموزش

کاربرد رویکرد رفتاری

کاربرد رویکرد شناختی

کاربرد نظریه سازندگی یادگیری

کاربرد نظریه نورو فیزیولوژیکی

تکالیف عملکردی:

با استفاده از نظریه های مطالعه شده یک موقعیت آموزشی / تربیتی را با استفاده از نظریه های مطالعه شده تحلیل و تصمیمات آموزشی / تربیتی خود را به همراه مستندات پژوهشی یا علمی ارائه نماید.

فصل نهم: روش ها و ابزارهای شناسایی استعدادها

معرفی محورهای سه گانه تعریف شهاب از استعداد و مؤلفه های ذیل آنها (جمعاً ۸ مؤلفه) به عنوان مبنای شناسایی استعدادها

- تبیین حوزه های هشت گانه استعدادی شهاب به عنوان عرصه شناسایی استعدادها
- تبیین ویژگی های افراد مستعد در مؤلفه ها و حوزه های مختلف استعدادی شهاب
- معرفی نشانگرهای رفتاری افراد مستعد (ذکر مثال های کاربردی)
- شیوه های شناسایی استعدادها (مشاهده، مصاحبه، آزمون های روان شناختی، کارپوشه، سیاهه رفتار، چک لیست و...)
- معرفی کلی ابزار طرح شهاب
- بیان ضرورت و روش نظارت بر امر نمره گذاری و جمع بندی ابزار و مدیریت ورود اطلاعات به سامانه اینترنتی
- تأکید بر عدم انحصار شناسایی در طرح شهاب به یک ابزار

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

با توجه به اینکه درک عمیق دانش نظری مستلزم کاربرد آن در موقعیت های مختلف می باشد، پیشنهاد می شود ضمن ارائه مباحث نظری به شیوه مشارکتی، بر انجام فعالیت های عملی و به کارگیری دانش نظری در موقعیت های واقعی تدریس تأکید

شود. علاوه بر این تدارک فرصت‌های یادگیری غیرمستقیم و خارج از محیط آموزشی می‌تواند زمینه رشد راهبردهای فراشناختی دانشجویان را فراهم سازد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- اولسون، متیو. اچ و هرگنهان، بی. آر (۱۳۹۸). **مقدمه‌ای بر نظریه‌های یادگیری**، ترجمه علی‌اکبر سیف، ویرایش هشتم، تهران: دوران.

- سیف، علی‌اکبر (۱۳۹۰). **روانشناسی پرورشی نوین: روانشناسی یادگیری و آموزش**. ویرایش هفتم تهران: دوران.
- مجدفر، مرتضی؛ اصلانی، ابراهیم و سلیقه دار، لیلا (۱۳۹۴). **دست‌نامه شهاب (راهنمای آموزگاران و مدیران)**. تهران: مرکز ملی پرورش استعدادهای درخشان و دانش‌پژوهان جوان.

منبع فرعی:

- شعبانی، حسن (۱۳۸۳). **مهارت‌های آموزشی و پرورشی**. تهران: سمت. جلد اول و دوم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

۵-۱ ارزشیابی مستمر (۸ نمره)

- عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۴ نمره

- عملکرد دانشجو در مجموعه تکالیف عملکردی ۴ نمره

۵-۲ ارزشیابی پایانی (۱۲ نمره)

ارزشیابی پایانی درس نظریه‌های یادگیری و آموزش به صورت آزمون مکتوب در پایان ترم صورت می‌گیرد.

سرفصل درس «جامعه‌شناسی آموزش و پرورش»

۱. معرفی درس و منطق آن

تعلیم و تربیت امری اجتماعی است. تعلیم و تربیت با متن و زمینه جامعه در هم تنیده است و نمی‌توان جدا از مقوله اجتماعی بودن، به مطالعه در مسائل تعلیم و تربیت پرداخت. به بیان دیگر، شناخت واقعی مسائل تعلیم و تربیت مستلزم تجزیه و تحلیل مسائل اجتماعی و فرهنگی محیط اجتماعی است. بنابراین درک دانشجویان نسبت به جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، این امکان را پدید می‌آورد تا با چشم انداز جامعه‌شناختی، نگاهی واقع‌بینانه به تعلیم و تربیت داشته باشد و درس جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، زمینه‌ای مناسب برای انتخاب آگاهانه راه حل‌های تربیتی با توجه به مسائل عام جامعه و یا خاص منطقه خدمت دانشجویان فراهم می‌کند.

نام درس به فارسی: جامعه‌شناسی آموزش و پرورش نام درس به انگلیسی: <i>Sociology Of Education</i>	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ شایستگی کلیدی: تربیتی پیش‌نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: دارای تخصص علوم تربیتی یا جامعه‌شناسی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: - رابطه‌ی آموزش و پرورش با اجتماع و فرایندهای دستیابی به مزایای اجتماعی را بشناسد - دستاوردهای و معضلات فعلی آموزش و پرورش در ایران را بداند. - درک روشنی از مدرسه و روابط اجتماعی موجود در آن به عنوان مکانی اجتماعی داشته باشد و بتواند تاثیر ارکان مختلف مدرسه را بر جامعه پذیر کردن دانش‌آموزان تحلیل کند. - نظریات کلاسیک جامعه‌شناسی آموزش و پرورش بشناسد. - انواع سرمایه در آموزش و پرورش را بشناسد و با روش‌های جلب مشارکت آشنا باشد. - مفهوم عدالت آموزشی را بشناسد و با روش‌های توسعه‌ی آن با توجه به شرایط جامعه ایران و ساختار آموزش و پرورش کشور آشنا باشد.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مروری بر آموزش، جامعه‌شناسی و جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

تعاریف آموزش، جامعه‌شناسی، جامعه‌شناسی آموزش و پرورش
ساختار اجتماعی

فرایندهای دستیابی به مزایای اجتماعی

جامعه‌پذیری

تکالیف یادگیری: مطالعه و مرور یکی از کتاب‌های جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

تکالیف عملکردی: ارائه‌ی تعریفی از جامعه‌شناسی آموزش و پرورش و کاربرد آن

فصل دوم: دستاوردها و معضلات آموزش و پرورش در ایران

تاریخچه آموزش و پرورش به شکل نوین در ایران

بررسی روند تغییرات جمعیتی در ایران پس از انقلاب اسلامی

روند معضلات آموزش و پرورش از دهه ۶۰ تا کنون

تاریخچه تربیت معلم و سیر تحول آن به دانشگاه فرهنگیان

تکالیف یادگیری: تهیه فهرستی از ۱۰ مورد از معضلات فعلی آموزش و پرورش به ترتیب اولویت
تکالیف عملکردی: مروری بر اسناد بالادستی دانشگاه فرهنگیان و ارائه در کلاس

فصل سوم: مدرسه به عنوان مکانی اجتماعی

نقش مدرسه در جامعه‌پذیری دانش آموزان

شناخت سازمان مدرسه و روابط انسانی در آن

مدرسه و نابرابری‌های اجتماعی

خانواده و مدرسه

گروه‌های دانش آموزی

تکالیف یادگیری: تحقیق در خصوص امر چiesti جامعه‌پذیری و جامعه‌پذیری مطلوب از منظر جامعه‌ی ایران

تکالیف عملکردی: تهیه فهرستی از گروه‌های دانش آموزی متنوع در کشور که در قالب سازمان دانش‌آموزی و یا ... فعالیت می‌کنند و بررسی اثرات فعالیت‌ها

فصل چهارم: نظریه‌های جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

نظریه کارکردگرایی (امیل دورکیم)

نابرابری اجتماعی (کریستوفر جنک)

پارادایم انتقادی (نظریه آموزش و پرورش و کنش فرهنگی، فریره، ایوان ایلچ)

نظریه تفسیری (مایکل یانگ)

تکالیف یادگیری: طبقه‌بندی نظریه‌های جامعه‌شناختی تربیت و بیان ویژگی‌های اصلی این نظریات در یک جدول

تکالیف عملکردی: انتخاب یک نظریه و مطالعه‌ی منابع بیشتر در خصوص آن

فصل پنجم: انواع سرمایه در آموزش و پرورش

سرمایه انسانی (معلمان، دانش‌آموزان، اولیا)

راهبردهای بهره‌گیری از انواع سرمایه در آموزش و پرورش

راهبردهای جلب مشارکت مردم در آموزش و پرورش

آموزش و پرورش در افکار عمومی

تکالیف یادگیری: تحقیق در خصوص نحوه جلب مشارکت‌های مردمی در آموزش و پرورش در قالب برنامه‌های گوناگون

چون گسترش مدارس غیر دولتی، تعاملات انجمن اولیا و مربیان، فرایندهای جلب و جذب خیرین مدرسه‌ساز و مدرسه‌یار

تکالیف عملکردی: ارائه‌ی دو پیشنهاد نوآورانه در خصوص جلب مشارکت مردم (اولیا، سازمان‌ها و ...) در سطح مدرسه و منطقه

فصل ششم: ابعاد سازمانی آموزش و پرورش؛ حاکمیت و بودجه

تفاوت دیدگاه سرمایه‌گذاری و هزینه‌ای نسبت به آموزش و پرورش

مقایسه سهم بودجه آموزش و پرورش از کل بودجه کشورهای گوناگون و ایران

تکالیف یادگیری: تحقیق در خصوص اهمیت بودجه و سرمایه‌گذاری در آموزش و پرورش

تکالیف عملکردی: بررسی سهم بودجه ی آموزش و پرورش ایران از کل بودجه و مقایسه با سایر کشورهای پیشرو در جهان

فصل هفتم: دسترسی عادلانه به آموزش

طبقه اجتماعی و آموزش و پرورش

توسعه عدالت آموزشی

سیاست گذاری در خصوص مدارس غیردولتی و تاثیر آن بر توسعه عدالت آموزشی

تکالیف یادگیری: مروری بر مفاهیم موجود در زمینه چستی عدالت آموزشی

تکالیف عملکردی: تهیه گزارشی در خصوص اثرات جداسازی دانش آموزان در قالب انواع مدارس خاص

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، آموزش با توجه به پیوند نظریه با عمل انجام می شود. کاربرد عملی دانش نظری و تحلیل مشاهدات از زاویه نظریه های جامعه شناسی تربیت توسط دانشجو مورد تأکید قرار می گیرد. بنابراین، علاوه بر مطالعه منظم دانشجویان، توجه به جنبه های کاربردی این درس مورد توجه است. بهتر است زمینه پرسش و پاسخ و تحلیل گزارشهای دانشجویان و بهره گیری از روش های مشارکتی در آموزش فراهم شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

موریش، ایور. درآمدی به جامعه شناسی تعلیم و تربیت، ترجمه غلامعلی سرمد (۱۳۸۷). مرکز نشر دانشگاهی تهران.

علاقه بند، علی (۱۳۹۵). جامعه شناسی آموزش و پرورش. تهران انتشارات روان.

شارع پور، محمود (۱۳۹۴). جامعه شناسی آموزش و پرورش. تهران. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

منادی، مرتضی (۱۳۹۲). جامعه شناسی آموزش و پرورش. تهران: انتشارات آوای نور

رفیع پور، فرامرز (۱۳۹۰). تکنیکهای خاص تحقیق در علوم اجتماعی (جلد دوم کندوکاوها و پنداشته ها). تهران انتشارات شرکت سهامی انتشار.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی تکوینی: تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۸ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون کتبی از مباحث انجام شده در کلاس، ۱۲ نمره

سایر نکات

با توجه به بروزآوری سرفصل، پیشنهاد می گردد اساتید محترم علاوه بر منابع معرفی شده که ممکن است هم پوشانی کاملی با سرفصل ها نداشته باشند، از منابع جدید و فایل های مرتبط به خصوص در بحث معضلات آموزش و پرورش، بودجه و ... استفاده نمایند.

سرفصل درس «اصول و روش‌های تدریس»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس در تمامی نظام‌های آموزش و برنامه درسی، عرصه اصلی اختیارات معلم است؛ و همین اختیارات است که مسئولیت معلم را برای بکارگیری موثر روش‌های تدریس الزامی می‌کند. «تدریس» فعالیتی موقعیتی است که شکل موثر آن بر بنیاد دانش و یافته‌های علمی دنبال می‌شود. چنین دانشی را معلمان آینده برای هرگونه عمل خود نیاز دارند؛ اما عمل معلمی کردن فقط با کسب این دانش ممکن نمی‌شود. آنچه دانشجومعلم را برای بکارگیری روش‌های تدریس آماده می‌کند، کسب دانش تدریس به همراه قابلیت‌های ساخت دانش تدریسی بر اساس تجربه‌های شخصی است؛ مجموعه تلفیق شده‌ای از دانش و هنر که می‌تواند شایستگی تدریس نامیده شود. اصول و روش‌های تدریس در پی آن است که زمینه‌های لازم و عمومی را برای دانشجومعلم در سطحی عام فراهم کند تا آنان قادر به ادراک و بکارگیری روش‌های تدریس شوند. در این درس، دانشجومعلم با مبانی، اصول و مراحل تدریس آشنا می‌شوند و قادر می‌شوند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. برای تحقق دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی، با نمونه‌هایی از تدریس و با برخی از اعمال و فعالیت‌های تدریسی معلمان پیشین در عرصه واقعی آشنا شوند و برای اقدام به آن، تمرین‌هایی داشته باشند. چنین شرایطی می‌تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم‌گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت‌های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته‌های علمی و پژوهشی باشند.

نام درس به فارسی: اصول و روش‌های تدریس نام درس به انگلیسی: Principles and methods of teaching	مشخصات درس نوع درس: نظری- عملی
پایامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
به ارائه تصویری از تدریس مدرسه‌ای اقدام کند که در آن نقش معلم به عنوان کارگزار اصلی آن عرصه به روشنی تشریح و تبیین گردد و چگونگی عمل خود را به عنوان کارگزار یک کلاس درس فرضی، به استناد دانش معتبر مدلل سازد و از برنامه خود دفاع نماید. همچنین، دانشجومعلم در پایان این واحد یادگیری با اصول عام و خاص تدریس آشنایی دارد و برخی روش‌های تدریس را با قابلیت‌های بکارگیری آنها در موقعیت‌های متفاوت می‌شناسد و از منابع معتبر تدریس آگاه است و امکان شناسایی منابع مناسب‌تر را دارد و به پیگیری دستاوردهای علمی جدید حوزه تدریس، متعهد است.	تعداد ساعت: ۴۸
	شایستگی کلیدی: تربیتی
	پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس: دارای تخصص علوم تربیتی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس

- شناسایی انتظارات دانشجویان
- سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط
- معرفی برنامه و سرفصل درس
- تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان
- معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.

فعالیت‌های یادگیری:

هر دانشجو یکی از تجربیات تدریس معلمان مدرسه‌ای خود را یادآوری و آن را روایت و مقبول یا نامقبول بودن آن را مدلل تشریح کند.

فصل دوم: چستی تدریس

- ارائه نمونه‌ها و یادآوری تجربه‌ها
- تشریح چستی تدریس
- تبیین نقش معلم در تدریس مدرسه‌ای

فعالیت های یادگیری:

چرا معلمان نیاز دارند از اصول و روش‌های تدریس آگاه باشند و چگونه می‌توانند چنین کنند؟

فصل سوم: برنامه‌ریزی تدریس

- مراحل تدریس مدرسه‌ای
- برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس سالیانه
- برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس روزانه
- مدیریت کلاس درس

فعالیت های یادگیری:

هر یک از دانشجومعلمان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و به مدرس درس ارائه کند.
هر یک از دانشجومعلمان یک طرح درس روزانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و به مدرس درس ارائه کند.

فصل چهارم: روش‌های تدریس

- روش‌های تدریس معلم‌محور
- روش‌های تدریس شاگردمحور
- توضیح دادن در کلاس درس
- پرسش کردن معلم در کلاس
- مواجهه معلم با پرسش‌های کلاسی شاگردان

فعالیت های یادگیری:

دانشجویان در گروه‌های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقدام و به تدریس می‌پردازند.

فصل پنجم: سنجش یادگیری شاگردان

- روش‌های آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی در کلاس درس
- انواع آزمون‌ها و مزایا و معایب آنها برای بکارگیری در کلاس درس
- اهداف سنجش در کلاس درس
- روش‌های اعلام نتایج به شاگردان در کلاس درس در هر یک از روش‌های تدریس

فعالیت های یادگیری:

گفتگوی دانشجویان درباره روش‌های موثر سنجش یادگیری در موقعیت‌های تجربی یا فرضی

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت همه‌جانبه آموزشگر - دانشجو انجام می‌شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع نیز پردازند و در مباحث شرکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش پردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۵ دقیقه در کلاس درس به ارائه نظر پردازند. در همه جلسات درس، یک مبحث به صورت نظری ارائه می‌گردد و به صورت عملی مورد تمرین قرار می‌گیرد. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شعبانی، حسن. (۱۳۹۸). مهارت‌های آموزشی: روش‌ها و فنون تدریس. چاپ سی و سوم، تهران: سمت
- مهرمحمدی، محمود. (۱۳۸۶). بازانديشي فرايند ياددهي - يادگيري و تربيت معلم. تهران: مدرسه.
- مارزانو، رابرت. (۲۰۰۷). هنر و علم تدریس (چارچوبی جامع برای آموزش اثربخش). مترجمان: نازیلا کریمی و عبدالرحیم نوه ابراهیم (۱۳۹۴). تهران: موسسه فرهنگی منادی تربیت.

منابع فرعی:

- صنعت پور امیری، حسین (۱۳۹۵). نیم قرن تدریس و تبلیغ حجت الاسلام و المسلمین قرائتی. تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس اصول و روش‌های تدریس در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از کار عملی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.

ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال از سویی تمام فعالیت‌های بخش عملی درس را شامل می‌شود و از سوی دیگر برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌گیرد و دستاورد هر دو قسمت جهت ارزشیابی نهایی بکار گرفته می‌شود. ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون ضمن نیمسال: ۴۰ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۳۵ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

۱. آمادگی مدام برای فعالیت عملی.
۲. مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
۳. رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
۴. رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
۵. مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
۶. ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می شود.

سرفصل درس «اصول برنامه ریزی درسی»

۱. معرفی درس و منطق آن

برنامه ریزی درسی به عنوان یک «فرایند»، یکی از فعالیت های اساسی در آموزش و پرورش نوین است. آموزش نظام مند و گسترده، نیازمند آن است که با اتخاذ تدابیر قبلی همراه شود. چنین تدابیری می توانند فعالیت های عاملان فرایند تربیتی را هدایت کند. اتخاذ تدابیر هدایت گر فعالیت های معلم و متعلم در موقعیت تربیتی، برنامه ریزی درسی نامیده می شود. برنامه ریزی درسی با این معنا، یکی از فعالیت های ضروری معلم است. معلم حتی در نظام های متمرکز برنامه ریزی درسی هم «برنامه ریز درسی بهره گیر» یا «برنامه ریز درسی اجرایی» است. چنین تکلیف و البته چنین اختیاری سبب می شود یادگیری استفاده از این پدیده مهم حیات آموزشی برای معلمان ضروری گردد. دانستن زبان برنامه ریزی درسی یا آشنائی با دانش آکادمیک برنامه ریزی درسی برای معلمان حتی در یک سیستم متمرکز که تصور می شود معلم نقش عمده ای در تولید ندارد و مصرف کننده صرف است، ضرورت دارد؛ زیرا برنامه درسی در «سطوح مختلف» تعریف می شود و در بسیاری از این سطوح در نظام های آموزشی متمرکز هم معلم (به شکل فردی یا جمعی) نقش دارد. پس معلم به جای آنکه به حلقه سست زنجیره تعلیم و تربیت بدل شود، باید اتفاقاً در نقش مقوم برنامه و تقویت کننده آن ظاهر شود. برنامه درسی در دستان معلم می تواند به یک پدیده «پوچ» (برنامه درسی پوچ) تبدیل شود. یعنی معلم می تواند آنچه در مرحله تولید به درستی تدوین شده است، را از دستور کار خارج کند یا به صورت غیر موثر آموزش دهد. پرهیز از این دام، یکی از لوازم عمل حرفه ای معلم است. به بار نشستن تلاش های دیگران نیاز به همت و دقت معلم دارد تا محرومیت ناشی از حذف آنچه باید آموزش داده شود، بر شاگردان تحمیل نشود. معلمان آینده به دلیل چنین شرایطی نیاز دارند با مبانی، اصول و مراحل برنامه ریزی درسی آشنا شوند و بتوانند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. کسب این مهارت به همراه فهم برنامه درسی، لازمه عمل حرفه ای معلم در موقعیت مدرسه است. برای تحقق چنین دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی و برخی از اعمال و فعالیت های برنامه ریزی درسی آشنا شوند. چنین شرایطی می تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند.

نام درس به فارسی: اصول برنامه ریزی درسی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: The Principles Curriculum Development	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
- به تشریح اصول و مراحل برنامه ریزی درسی اقدام کند و با تحلیل برنامه های درسی مصوب، به برنامه - ریزی درسی اجرایی دروس اقدام کند.	تعداد ساعت: ۳۲
- ضمن تبیین انواع برنامه های درسی در مدرسه، برنامه درسی خود برای یک درس را تولید و ارائه کند و به استناد دانش معتبر از برنامه خود دفاع نماید.	شایستگی کلیدی: تربیتی
	دروس پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	متخصص برنامه ریزی درسی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مفهوم برنامه درسی و قلمروهای برنامه درسی

- انواع تعریف از برنامه درسی
- برنامه درسی و آموزش
- گستره موضوعی حوزه برنامه ریزی درسی به عنوان یک علم

تکلیف عملکردی:

از دانشجومعلم خواسته شود تا به مقایسه تعاریف برنامه درسی از دیدگاه چند صاحب نظر برنامه درسی اقدام کند.

فصل دوم: سطوح و انواع برنامه درسی

- برنامه درسی رسمی (مصوب و تجویز شده)

- برنامه درسی اجرایی (تدریس شده)

- برنامه درسی پنهان

- برنامه درسی بوچ

- برنامه درسی آزمون شده

- برنامه درسی فوق برنامه

فعالیت یادگیری:

در معرفی هر یک از انواع برنامه درسی به تبیین نقش معلم در تحقق انواع برنامه درسی پردازد.

تکلیف عملکردی:

از دانشجومعلم خواسته شود تا یکی از تجربیات مواجهه خود با برنامه درسی مدرسه‌ای را یادآوری و آن را روایت و تحلیل کند و بر اساس آن تحلیل به معرفی انواع برنامه درسی در تجربه خود اقدام نماید.

فصل سوم: نظریه‌های برنامه درسی

- متاتئوری آیزنر

- متاتئوری دکر واکر

- متاتئوری هونکی

- متاتئوری ژيرو، پنا و پاینار

- متاتئوری همی یر

تکلیف عملکردی:

از دانشجومعلم خواسته شود تا در جدولی به مقایسه و تحلیل نظریه‌های برنامه درسی پردازد.

فصل چهارم: الگوهای برنامه‌ریزی درسی

- الگوهای فنی

- الگوهای غیرفنی

- الگوهای میانه

تکلیف عملکردی:

از دانشجومعلم خواسته شود تا الگوی برنامه‌ریزی درسی در نظام‌های آموزشی برتر را شناسایی کند و به ارائه شفاهی پردازد.

فصل پنجم: عناصر برنامه‌ریزی درسی

- اهداف

- محتوا

- راهبردهای یاددهی-یادگیری

- منابع آموزشی
- فعالیت‌های یادگیری
- زمان
- مکان آموزشی
- گروه‌بندی فراگیران
- روش‌های ارزشیابی از یادگیری

فصل ششم: مراحل برنامه‌ریزی درسی

- نیازسنجی و تدوین اهداف

تشریح چگونگی تعیین اهداف در هنگام تولید برنامه درسی، معرفی انواع الگوهای انتخاب اهداف، معرفی انواع هدف‌ها و نقش آنها در فرایند برنامه‌ریزی درسی، شرح اصول انتخاب اهداف و معرفی برخی از اهداف برنامه‌های درسی به تناسب رشته تحصیلی دانشجویان.

تکلیف عملکردی:

از دانشجو معلم خواسته شود تا به تحلیل یک نمونه از اهداف و تبدیل آنها به هدف‌های یک درس بر اساس اصول تدوین اهداف بپردازد.

- انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری

روش‌ها و اصول انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری؛ انواع سازماندهی محتوا، اصول سازماندهی محتوا (وحدت، مداومت، توالی و تعادل).

تکلیف عملکردی:

از دانشجو معلم خواسته شود تا بر اساس اصول سازماندهی محتوا به تحلیل محتوای یک درس بپردازد.

- انتخاب فعالیت‌های یادگیری

اصول انتخاب فعالیت‌های یادگیری براساس موقعیت مشتمل بر شناخت مخاطب و سبک‌های یادگیری آن، شناخت جامعه و ابعاد مختلف فرهنگی، سیاسی، اقتصادی آن، شناخت علم و محتوای آموزشی

تکلیف عملکردی:

از دانشجو معلم خواسته شود تا براساس اصول انتخاب فعالیت‌های یادگیری، چند فعالیت یادگیری برای یک درس ارائه نماید.

- انتخاب روش تدریس

معرفی انواع روش‌های تدریس در فضای واقعی و فضای مجازی، اصول انتخاب روش‌های تدریس براساس موقعیت

- انتخاب روش ارزشیابی از یادگیری

معرفی انواع روش‌های ارزشیابی از یادگیری، اصول انتخاب روش‌های تدریس براساس موقعیت

فصل هفتم: اجرای برنامه درسی

- نظام اجرایی وفادارانه

- نظام اجرایی نیمه سازگارانه

- نظام اجرایی سازگارانه

- عوامل موثر بر اجرای برنامه درسی شامل عوامل داخلی و عوامل خارجی

- اقدامات اساسی در اجرای برنامه درسی شامل شناخت وضعیت، آماده سازی، تدارک نیروی انسانی، هدایت و نظارت
- مقاومت در برابر تغییر برنامه درسی

تکلیف عملکردی:

از دانشجو معلم خواسته شود تا علل مقاومت معلم در برابر تغییرات برنامه درسی را شناسایی نماید و به ارائه راهکار بپردازد.

فصل هشتم: ارزشیابی برنامه درسی

- مفهوم ارزشیابی برنامه درسی و ضرورت آن
- سطوح ارزشیابی برنامه درسی
- الگوهای ارزشیابی شامل الگوی ارزشیابی هدف محور، الگوی ارزشیابی هدف آزاد، الگوی ارزشیابی سیپ، الگوی ارزشیابی کرک پاتریک، خبرگی و انتقاد آموزشی
- بازنگری برنامه درسی

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می شود؛ هرچند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- فتحی واجارگاه، کوروش (۱۳۹۵). اصول و مفاهیم اساسی برنامه ریزی درسی. تهران: علم استادان.
- ملکی، حسن (۱۳۸۷). مقدمات برنامه ریزی درسی. تهران: سمت.

منبع فرعی:

- موسی پور، نعمت الله (۱۳۹۳). مبانی برنامه ریزی آموزش متوسطه. مشهد: به نشر.
- مهرمحمدی، محمود (آخرین چاپ). برنامه درسی: نظرگاهها، رویکردها و چشم اندازها. تهران: انتشارات آستان قدس رضوی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی تکوینی: ۱۰ نمره شامل ارزشیابی ضمن نیمسال و ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره شامل آزمون مکتوب پایانی

سایر نکات:

- مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:
- آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.
- مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
- رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
- رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
- مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
- ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می شود.

سرفصل درس «اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره»

۱. معرفی درس و منطق آن:

راهنمایی مجموعه فعالیت‌های منظم و سازمان‌یافته‌ای است که به منظور حداکثر استفاده از توانایی‌های بالقوه در طول زندگی درباره فرد اعمال می‌شود. مشاوره رابطه رویاروی بین مراجع و مشاور است که بدان وسیله به مراجع کمک می‌شود تا پس از شناخت خویش تصمیمات مناسبی اتخاذ نماید، از طریق مشاوره مراجع می‌آموزد که چگونه یک زندگی سالم و سازنده را طرح ریزی کند و بدان ادامه دهد.

راهنمایی و مشاوره همواره به عنوان تسهیل‌کننده فرایند تعلیم و تربیت دانش‌آموزان برای معلمان مطرح بوده است. از طریق خدمات راهنمایی و مشاوره می‌توان به توانایی‌ها و محدودیت‌های دانش‌آموزان پی برد، یکی از وظایف اساسی معلمان راهنمایی و هدایت دانش‌آموزان می‌باشد به طور مسلم ارائه خدمات راهنمایی و مشاوره به دانش‌آموزان بدون آگاهی معلمان از مبانی، اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره میسر نمی‌باشد، بنابراین لازم است دانشجویان معلمان در دوران تحصیل خود با مبانی، اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره آشنا شده تا بتوانند در آینده به عنوان معلم مدرسه نقش راهنمایی و مشاوره‌ای خود را به خوبی ایفا نمایند. همچنین این درس به عنوان یکی از دروس پایه برای دانشجویان رشته راهنمایی و مشاوره محسوب می‌شود که آمادگی‌های لازم در آنها برای کسب مهارت‌های پایه حرفه‌ای فراهم نموده و زمینه ساز ورود به دروس تخصصی مشاوره می‌باشد.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره
نوع درس: نظری- عملی	نام درس به انگلیسی: Principles and methods of Guidance and counseling
تعداد واحد: ۲	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجویان قادر خواهد بود:
تعداد ساعت: ۴۸	با مطالعه درس مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، با مفاهیم اساسی راهنمایی و مشاوره آشنا شده، در فرایند آموزش از مبانی و اصول مشاوره بهره کافی ببرد، به جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش پی ببرد و با نقش مشاوره‌ای معلمان در فرایند تدریس و کلاس درس آشنا شود. همچنین از فنون و روش‌های شناخت راهنمایی و مشاوره دانش‌آموزان اطلاعات کافی کسب نموده و بتواند در موقعیت واقعی مدرسه بکار ببرد.
شایستگی کلیدی: تربیتی	دانشجویان پس از گذراندن این درس قادر خواهد بود از اصول و فنون راهنمایی و مشاوره در موقعیت‌های واقعی مدرسه بهره برده و با شناختی که از تفاوت‌های فردی، ویژگی‌ها و مسایل و مشکلات دانش‌آموزان پیدا می‌کند بتواند در زمینه‌های تحصیلی- شغلی و سازشی به آنها کمک نماید.
پیش‌نیاز: -	
استاد متخصص برای تدریس: دارای تخصص مشاوره و روانشناسی بالینی	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مباحث اساسی

- اهمیت و ضرورت راهنمایی و مشاوره

- فلسفه و اهمیت راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش

- تاریخچه راهنمایی و مشاوره در جهان و ایران

- راهنمایی و مشاوره در اسلام

- مفهوم و تعریف راهنمایی

- اصول و اهداف راهنمایی

- وظایف و خدمات راهنمایی و مشاوره

- مفهوم و تعریف مشاوره
- اصول و اهداف مشاوره
- مفهوم و تعریف مشورت
- تعریف روان درمانی
- پیدایش و تکامل روان درمانی
- تفاوت بین مشورت، راهنمایی، مشاوره و روان درمانی

فعالیت یادگیری:

- ۱- مطالعه مطالب فصل از منابع معرفی شده
  - ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
  - ۳- مقایسه مفاهیم راهنمایی، مشورت، مشاوره و روان درمانی و بیان تفاوت های آنها
- فعالیت عملکردی:**
- تحلیل و مقایسه اهداف و خدمات راهنمایی و مشاوره و ارایه گزارش آن در کلاس درس

فصل دوم: انواع راهنمایی و مشاوره و الگوهای آن

- انواع راهنمایی و مشاوره از نظر موضوع
- انواع راهنمایی و مشاوره از نظر شیوه اجرا
- انواع مشاوره از نظر موضوع
- انواع مشاوره از نظر شیوه اجرا
- فرایند تشکیل مشاوره گروهی
- انواع گروه های یاورانه
- الگوهای رایج راهنمایی

فعالیت یادگیری:

- ۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
- ۳- مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره از نظر موضوع و شیوه اجرا و بیان تفاوت های آنها
- ۴- مقایسه الگوهای راهنمایی و بیان شباهت ها و تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

- ۱- تحلیل و مقایسه الگوهای راهنمایی و مشاوره و ارایه گزارش آن در کلاس درس
- ۲- تهیه جدول مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره و بیان کاربرد هریک از آنها در محیط واقعی مدرسه

فصل سوم: روش ها و فنون راهنمایی و مشاوره

- تعریف روش و فن
- روش های راهنمایی و مشاوره
- فنون راهنمایی (مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه، شرح حال نویسی، واقعه نویسی، مقیاس درجه بندی رفتار، گروه سنجی، مطالعه موردی، مطالعه پرونده تحصیلی، سیاهه رفتار، آزمون های روانی)

- فنون مشاوره (گوش دادن، تشویق کردن، برخورد با مقاومت مراجع، برخورد با سکوت، سازمان دادن، انعکاس احساس و محتوا، قرارداد بستن، تعیین تکلیف، پایان دادن به جلسه، همدلی، مواجهه سازی، تفسیر و بینش، رهبری، ایفای نقش، آرمیدگی یا آرام بخشی، ارجاع، ارزشیابی و خلاصه کردن)

- مهارت های مشاوره ای

- مهارت های مشاوره ای معلمان

- در نظر گرفتن تفاوت های فردی در راهنمایی و مشاوره با دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره با یکدیگر و بیان تفاوت های آنها

۴- مشاهده اجرای فنون مشاوره توسط متخصصان (مستقیم/ فیلم) و تحلیل مشاهدات به صورت مکتوب

فعالیت عملکردی:

۱- تحلیل و مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره و ارائه گزارش آن در کلاس درس

۲- طراحی و اجرای یک نمونه از هر کدام از فنون راهنمایی نظیر مشاهده، مصاحبه و....، و ارائه گزارشی از آنها به مدرس ۳- بیان

کاربرد هریک از فنون راهنمایی و مشاوره در محیط واقعی مدرسه در قالب گزارش کتبی

۴- اجرای فنون مشاوره توسط دانشجویان با توجه به مشاهدات خود (مستقیم/ فیلم) در مورد یک نفر از دانش آموزان و ارائه

گزارش صوتی- تصویری و کتبی آن به مدرس

فصل چهارم: نقش و وظایف کارکنان مدرسه در برنامه راهنمایی و مشاوره دانش آموزان

- نقش و وظایف مدیرمدرسه

- نقش و وظایف معاونان مدرسه

- نقش و وظایف معلم مدرسه

- نقش و وظایف مشاورمدرسه

- نقش و وظایف مربی پرورشی مدرسه

- نقش سایر متخصصان در فرایند راهنمایی و مشاوره

- نقش خانواده در فرایند راهنمایی و مشاوره

- نقش دانش آموز در فرایند راهنمایی و مشاوره

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه نقش و وظایف معلم، مدیر، مشاور، معاون، مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشاوره مدرسه و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

۱- تحلیل و مقایسه نقش و وظایف معلم، مدیر، معاون، مشاور، مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشاوره

مدرسه و ارائه گزارش آن در کلاس درس

فصل پنجم: جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش

- برنامه های راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه
- برنامه های راهنمایی و مشاوره در سطح آموزش عالی
- نقش و عمل مشاور در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه
- ساختار و تشکیلات راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران
- خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانش آموزی و خانواده در مناطق آموزش و پرورش
- خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانشجویی در دانشگاهها

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
- ۳- مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی و متوسطه و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

- ۱- تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی و متوسطه و ارائه گزارش آن در کلاس درس
- ۲- تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مراکز مشاوره دانش آموزی، خانواده و دانشجویی و ارائه گزارش کتبی آن به مدرس

فصل ششم: خدمات مشورتی در مدرسه

- تعریف مشورت
- مثلث مشورت
- ویژگی های مشورت و رابطه مشورتی
- انواع خدمات مشورتی در مدرسه
- ارائه مشورت به والدین دانش آموزان
- مراحل فرایند مشورت در مدرسه
- رابطه مشورتگر-مشورت جو-مراجع
- آموزش خانواده در مدارس
- راه اندازی خدمات مشورتی روان شناختی برای ارتقای سالم زیستی دانش آموزان در مدارس

فعالیت یادگیری:

- ۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
- ۳- مقایسه برنامه های خدمات مشورتی در مدارس ابتدایی و متوسطه و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

- ۱- تحلیل و مقایسه انواع خدمات مشورتی در مدارس ابتدایی و متوسطه و ارائه گزارش آن در کلاس درس
- ۲- طراحی و اجرای یک نمونه از برنامه های خدمات مشورتی نظیر آموزش خانواده در مدرسه و ارائه گزارشی از آن به مدرس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصت های یادگیری خارج از محیط آموزشی، برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی دانشجویان در انجام فعالیت های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری راهنمایی و مشاوره توسط دانشجو معلمان در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد. یادگیری غیر مستقیم نیز مستلزم مطالعه فردی و درک شناختی فرد در موقعیت های مختلف محیط آموزشی می باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- نبوی، سیدصادق و قدمی، سیدامیر. (۱۳۹۸). مبانی، اصول و فنون راهنمایی و مشاوره. تهران: نشر علوم تربیتی و روان شناسی.
- گلدینگ، ساموئل. تی. (۱۳۹۰). اصول و مبانی مشاوره. ترجمه مهدی گنجی، تهران، نشر ساوالان.
- شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۹۰). مقدمات راهنمایی و مشاوره. تهران، انتشارات رشد.

منابع فرعی:

- اصغری پور، حمید (۱۳۹۱). کلیات راهنمایی و مشاوره، مشهد، نشر تمرین
- گیسون، رابر و میشل، ماریان (۱۳۸۶). زمینه مشاوره و راهنمایی، ترجمه باقر ثنایی و همکاران، انتشارات رشد
- صافی، احمد (۱۳۸۳). راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی، تهران، انتشارات رشد
- تمدنی، مجتبی و بهمنی، بهمن (۱۳۹۱). فنون مشاوره و روان درمانی، تهران، نشر دانژه

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری (باز پاسخ، بسته پاسخ، چندگزینه ای و یا ترکیبی) به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی ۲ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف (فعالیت) عملکردی ۸ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده براساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیمسال انجام می شود.

مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «مدیریت آموزشی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

مدیریت آموزشی اجرای یادگیری از طریق ارتباط درونی شاگرد با استعدادهای خود و استفاده از ظرفیت ذاتی و خلاقانه برای تولید و بازتولید دانش با حضور دائم، فعال و مشارکت جویانه او در تمام مراحل و جریان یادگیری است که در کلاس درس امکان پذیر می‌شود. عادت ورزی به یادگیری از طریق تولید دانش و بهره‌مندی از دانش یادگرفته در حل مسایل زندگی مستلزم پشتیبانی معلمان و مدیران حرفه‌ای در فراهم آوردن ساختار منسجم و مرکب از عناصر مرتبط و محیط مناسب است.

مدیریت آموزشی پشتیبان تحقق اهداف آموزش و پرورش به منظور پرورش انسان کامل به لحاظ مهارت‌های شناختی در پردازش اطلاعات، به لحاظ مهارت‌های اجتماعی در پیوند انسان‌ها برای تقویت مهارت‌های تولید دانش و توسعه شناخت، به لحاظ مهارت‌های رفتاری برای عادت ورزی به رفتارهای منبعث از ارزش‌ها و موضع‌های منطقی و جایافته در ساختار شناختی فرد و بالاخره خویشتن‌شناسی فرد در کمک به توسعه دانش بشری است. بدیهی است که یکی از اهداف آموزش و پرورش ایجاد تغییرات به هنگام و مفید جهت توسعه پایدار و رویارویی با سیاست‌های جهانی است و بی تردید، تغییرات بنیادین معنی‌دار در سیستم آموزشی می‌تواند منشاء اثر در توسعه سایر عرصه‌ها باشد و از این منظر نقش مدیریت آموزشی کلیدی و انکارناپذیر است.

نام درس به فارسی: مدیریت آموزشی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: educational administration	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- مدرسه را به عنوان یک سیستم اجتماعی، فنی، فرهنگی و سیاسی مورد تحلیل قرار دهد.	تعداد ساعت: ۳۲
۲- با تحلیل سیستم مدرسه از منظر روابط درونی و بیرونی و تحلیل مفاهیم، اصول، نظریه‌ها و یافته‌های علمی در به‌سازی محیط سازمانی مدرسه کنشگری فعال داشته باشد.	شایستگی کلیدی:
۳- با کاربرست نظریه‌ها، مفاهیم و اصول مرتبط با مدیریت مدرسه راه حل‌های علمی در زمینه کاهش تعارضات درون سازمانی ارائه دهد.	پیش‌نیاز: -
	تخصص مورد نیاز
	برای تدریس: دارای
	تخصص مدیریت
	آموزشی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مدرسه به عنوان یک سیستم اجتماعی

- سیستم‌های باز
- مدل سیستمی-اجتماعی مدرسه
- عناصر اصلی سیستم اجتماعی مدرسه (افراد، ساختار، فرهنگ، سیاست، هسته فنی، محیط، نتایج، بازخورد)
- مدرسه به عنوان سازمان یادگیرنده

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به پرسش‌های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدرسه و سیستم اجتماعی

تشریح وظایف مدرسه با توجه به عناصر اصلی سیستم اجتماعی آن

فعالیت عملکردی:

درباره یک موضوع مبتلا به در مدرسه، تحقیق و آن را بر اساس مدل سیستمی-اجتماعی تحلیل و نتایج آن را به کلاس ارائه نماید.

فصل دوم: آشنایی با نظریات مدیریت

۱. نظریات سازمانی در مدیریت

■ مدیریت کلاسیک

■ تایلور

■ فایول

- بوروکراسی وبر

۲. نظریات انسانی در مدیریت

■ مدیریت نئوکلاسیک

■ مک گرگور

■ هرزبرگ

۳. نظریه های جدید در مدیریت

■ اقتضایی

■ سازمانهای یادگیرنده

۴. مدیریت از دیدگاه اسلام و سیره معصومین (ع)

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه نظریه های مدیریت

معرفی انواع الگوها و نظریات مدیریت آموزشی و اصول حاکم بر هر یک از آنها

فعالیت عملکردی:

ارائه یک موقعیت از رفتارهای حاکم بر مدرسه و تحلیل آن بر اساس نظریه های مدیریت

فصل سوم: افراد در مدارس

- نیازها و نظریه های مرتبط با آن

■ سلسله مراتب نیازهای مازلو

■ نیاز به موفقیت

■ نیاز به استقلال

- باورها و نظریه های مرتبط با آن

■ باور درباره علیت (اسناد)

■ باور در باره انصاف (نظریه برابری و عدالت سازمانی)

■ انتظار از عملکرد فرد (نظریه انتظار)

- خودکارآمدی معلمان

- انگیزش درونی و بیرونی

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده
مطالعه منابع معرفی شده در زمینه افراد در مدارس

فعالیت عملکردی:

درباره نظریه های ارائه شده، مواردی از اقدام پژوهی یا تحقیقات کاربردی جستجو و نتایج آن را در کلاس درس ارائه نماید.

فصل سوم: مدارس پیشرو

- مدرسه کارآمد
- مدارس مبتنی بر فرهنگ اعتماد
- جو شهودندی در مدارس
- مدارس متفکر
- مدارس اثربخش

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده
مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدارس پیشرو
ضمن تحلیل و تفسیر ماهیت و تعریف اثربخشی سازمان، مشخصات مدارس اثربخش را تشریح و تبیین کند.

فعالیت عملکردی:

درباره مدارس پیشرو گزارش تهیه و به کلاس ارائه نماید.

فصل چهارم: ارتباط در مدارس

- تعریف و مدل کلی ارتباط
- انواع ارتباط
  - یکسویه
  - دوسویه
- ارتقای توانایی های ارتباطی
  - صحبت کردن در جمع
  - رسانه های ارتباطی
  - منابع در فرایند ارتباطی
- شبکه های ارتباطی در مدارس
  - شبکه های رسمی
  - شبکه های غیر رسمی

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده
مطالعه منابع معرفی شده در زمینه ارتباطات در مدارس

فعالیت عملکردی:

نمونه هایی از ارتباطات رسمی و غیر رسمی را با الهام از مدل کلی ارتباط، تحلیل و نتایج را به کلاس ارائه نماید.

فصل پنجم: مدیریت تعارض در مدرسه

- تعاریف تعارض
- منابع ایجاد تعارض
- منابع قدرت
- بازی‌های سیاسی
- مدیریت تعارض
  - رقابتی
  - تشریک مساعی
  - مصالحه
  - اجتناب
  - ایثار

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث‌های کلاسی و پاسخ به پرسش‌های مطرح شده
مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدیریت تعارض

فعالیت عملکردی:

در زمینه بازی‌های قدرت و سیاست، تحقیق و نمونه‌هایی از آن را در قالب کلاسی ارائه نماید.

✓ فصل ششم: هدایت جامع

ملاحظات هدایت جامع

- توجه به همه حوزه‌های استعدادی در هدایت
- فراگیری برنامه‌های هدایتی برای همه دانش‌آموزان
- استفاده از منابع و فرصت‌های متنوع هدایت موجود در مدرسه و جامعه محلی

روش‌ها، منابع و فرصت‌های هدایت جامع در مدرسه

- استفاده از ظرفیت مدیریت آموزشگاهی (ارکان و شوراهای مدرسه، کارگروه اجرایی شهاب مدرسه) جهت مناسب‌سازی فضای مدرسه برای هدایت و پرورش استعدادهای دانش‌آموزان
- اجرای فعالیت‌های فوق برنامه در مدرسه
- استفاده از محیط‌های متنوع یادگیری درون مدرسه (کتابخانه، آزمایشگاه، کارگاه و...)
- برگزاری و شرکت در مسابقات و جشنواره‌های درون و بیرون مدرسه
- برگزاری اردوها، بازدیدها و گردش‌های علمی و آموزشی
- ارجاع به مراکز علمی، فرهنگی، هنری و... (از قبیل پژوهش‌سرا، کانون فرهنگی و تربیتی و...)

آگاهی بخشی به خانواده‌ها در خصوص شناسایی و هدایت استعدادهای

- توجیه خانواده برای ایفای نقش بی‌بدیل خود در فرایند شناسایی و هدایت
- ضرورت تبادل اطلاعات و هماهنگی میان مدرسه، آموزگار و خانواده
- توجه به عدم قطعیت و مرحله‌ای بودن فرایند شناسایی و هدایت (خودداری از رفتارهای هیجانی و احساسی)
- عدم تمرکز بر یک حوزه استعدادی و توجه هم‌زمان به دو یا سه حوزه استعدادی برتر

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می شود؛ هر چند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و بکارگیری آموخته ها در موقعیت های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت ها می باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

هوی، و. ک.؛ میسکل، س. ج. (۱۳۹۵). **مدیریت آموزشی: نظریه، تحقیق و عمل**، ترجمه نادر سلیمانی و همکاران. تهران: سمت.

میرکمالی، سیدمحمد (۱۳۹۳). **رفتار و روابط در سازمان و مدیریت**. تهران: یسپرون.

مجدفر، مرتضی؛ اصلانی، ابراهیم و سلیقه دار، لیل (۱۳۹۴). **دست نامه شهاب (راهنمای آموزگاران و مدیران)**. تهران: مرکز ملی پرورش استعداد های درخشان و دانش پژوهان جوان.

منابع فرعی:

شیرازی، علی (۱۳۹۲): **مدیریت آموزشی (تئوری، تحقیق و کاربرد)**. تهران: موسسه کتاب مهربان نشر.

بهرنگی، محمدرضا (۱۳۹۱): **مدیریت آموزشی و آموزشگاهی**. تهران: نشر کمال تربیت.

علاقه بند، علی (۱۳۹۱). **مبانی نظری و اصول مدیریت آموزشی**. تهران: نشر روان

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره به ارزشیابی کتبی پایان ترم اختصاص خواهد داشت

ارزشیابی فرآیند: ۲ نمره به فعالیت های دانشجو در جریان آموزش ها در طول ترم داده می شود

ارزشیابی پوشه کار: ۳ نمره به ارائه گزارش از تمرین یا فعالیتی که استاد تعیین کرده است تعلق می گیرد.

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس فعالیت یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «کاربست فناوری در یادگیری»

۱. معرفی درس و منطق آن:

روش‌های یادگیری با توسعه‌ی فناوری و ظهور برنامه‌های تعاملی تغییر کرده است. فناوری یادگیری بسیاری از آرمان‌های آموزشی را از جمله یادگیری در هر مکان و زمان، یادگیری مشارکتی، خودارزیابی و خودراهبردی تحقق بخشیده است. بنابراین می‌توان فناوری آموزشی را به کارگیری فناوری جهت خلق و مدیریت منابع و فرایندهای فناورانه جهت بهبود عملکرد آموزشی با هدف ایجاد انگیزه و ترغیب دانش‌آموزان به یادگیری و جستجوگری و سازندگی مفاهیم دانست که یادگیرندگان را وادار به تفکر در سطوح بالا نموده تا بتوانند اطلاعات پیچیده را تحلیل کنند. لذا آشنایی و بهره‌مندی از فناوری یادگیری یکی از نیازهای معلمانی است که وظیفه‌ی آماده‌سازی فراگیران را برای ورود به جامعه و عرصه‌ی کار را دارند. با تلفیق فناوری در فرصت‌های یاددهی و یادگیری علاوه بر بهبود کارایی آموزش، دانش‌آموزان آموزش می‌بینند که چگونه خود را برای استفاده‌ی صحیح از فرصت‌های پیش رو بواسطه این فناوری در زندگی آماده کنند.

نام درس به فارسی: کاربست فناوری در یادگیری	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Technology Use for Learning	نوع درس: عملی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱. ضمن آشنایی با استانداردها و معیارهای تولید محتوای الکترونیکی، به تولید محتوای الکترونیکی در یکی از دروس رشته خود اقدام نماید.	تعداد ساعت: ۶۴
۲. برنامه‌های کاربردی سیستم عامل ویندوز ۱۰ را در محیط‌های آموزشی بکار گیرد.	شایستگی کلیدی: تربیتی
۳. بخش‌های مهم و کاربردی مجموعه نرم‌افزاری آفیس ۲۰۱۰ را یاد گرفته و از آن استفاده کنند.	پیش‌نیاز: -
۴. یک نرم‌افزارهای آموزشی طراحی و تولید کنند.	تخصص مورد نیاز برای
۵. به ارزشیابی نرم‌افزارهای مختلف آموزشی پردازد.	تدریس: متخصص تکنولوژی
	آموزشی و IT

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: فناوری و محیط‌های یاددهی-یادگیری

- اهداف
- تکنولوژی آموزشی
- رسانه‌های آموزشی
- چندرسانه‌ای‌ها
- فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش
- یادگیری الکترونیکی
- تعامل در محیط‌های الکترونیکی
- محتوای الکترونیکی
- استانداردها و معیارهای تولید محتوای الکترونیکی
- کلیات تولید نرم‌افزارهای چندرسانه‌ای
- ارزشیابی از محتوای الکترونیکی چندرسانه‌ای

فعالیت یادگیری: با ذکر تعاریف و مثال‌های گوناگون تعاریف به طور دقیق مورد بررسی قرار گیرد و نقاط تفاوت و تشابه مفاهیم با ذکر مصادیق آن شناسایی گردد.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود در مورد مفاهیم مطرح شده به تحقیق پرداخته و گزارشی از میزان استفاده و جنبه‌های کاربردی فناوری برای یادگیری تهیه نمایند.

فصل دوم: آشنایی با سیستم عامل Windows 10 و برنامه‌های کاربردی آن

- اهداف

- آشنایی با محیط ویندوز

- اتصال برنامه به نوار وظیفه

- تنظیمات زمان و تاریخ در ویندوز

- پنجره‌ها در ویندوز ۱۰

- تنظیمات سیستم در Control Panel

- حذف نرم‌افزار از سیستم

- ایجاد حساب کاربری و تنظیمات آن

- ایجاد رمز عبور برای ویندوز

- نصب قلم‌های فارسی در ویندوز

- برنامه‌های کاربردی Windows 10

- نمایش و ویرایش تصاویر در برنامه‌ی Photos

- پخش فیلم و موسیقی در ویندوز ۱۰

- برنامه‌ی نقاشی (Paint)

- عکس‌برداری از صفحه‌نمایش با برنامه‌ی Snipping Tool

- ضبط صدا در Voice Recorder

- برنامه‌ی ماشین حساب (Calculator)

- ابزار ذره‌بین (Magnifier)

- انتقال اطلاعات

- انتقال اطلاعات به لوح فشرده

- انتقال اطلاعات از حافظه‌ی جانبی فلش به هارد رایانه

- مدیریت ویندوز

- مدیریت وظایف در ویندوز (Task Manager)

- بازیابی سیستم (System Restore)

فعالیت یادگیری: محیط سیستم عامل ویندوز ۱۰ و نحوه‌ی استفاده از آن مورد بررسی قرار گرفته و جنبه‌های کاربردی و لزوم فراگیری آن به طور دقیق مورد واکاوی قرار گیرد.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود سیستم را در Control Panel تنظیم کرده و برنامه‌های کاربردی مختلف ویندوز ۱۰ را مورد استفاده قرار دهند و فایل‌های ساخته شده را در سیستم خود ذخیره نمایند.

فصل سوم: آشنایی با برنامه های پر کاربرد مجموعه نرم افزاری Office 2016

- اهداف
- معرفی مجموعه ی نرم افزاری آفیس ۲۰۱۶
- محیط برنامه های مجموعه ی آفیس و اصول کار مشترک در آنها
  - بستن فایل و خروج از برنامه
  - ذخیره کردن فایل ها
  - باز کردن فایل های موجود
  - انتخاب داده ها
  - برش، کپی و چسباندن داده ها
  - لغو آخرین فرمان انجام شده و تکرار فرمان ها
  - حفاظت از فایل در آفیس
  - کلیدهای میانبر مشترک در مجموعه ی آفیس
- آشنایی با واژه پرداز ورد ۲۰۱۶ و اصول تایپ متن در آن
  - اجرای ورد و محیط برنامه ی آن
  - اصول کلی تایپ متن در ورد
  - آشنایی با صفحه کلید و اصول تایپ استاندارد
  - قالب بندی کاراکتر و پاراگراف
  - درج انواع لیست در سند
  - کار با اشیای گرافیکی در ورد
  - ایجاد کادرهای متنی و طرح های هنری
  - درج تصاویر در سند
  - درج اشکال مختلف در سند و ویرایش آنها
  - درج انواع نمودار در سند
  - درج نمادهای ویژه و علائم ریاضی
  - اصول کار با جدول در ورد
  - تنظیم حاشیه، جهت و اندازه ی صفحات
  - چند ستونی کردن صفحات
  - قراردادن کادر و پس زمینه برای صفحات
  - کار با سرصفحه و پاصفحه ، افزودن شماره صفحه
  - ایجاد پاورقی برای عبارت های سند
  - کار با ادغام پستی در برنامه ی ورد
  - شمارش در ورد
  - چاپ سند
- آشنایی با محیط کار نرم افزار پاورپوینت و ایجاد فایل نمایشی در آن

- افزودن اسلاید و انتخاب طرح‌بندی (*Layout*)
- حذف ، کپی و انتقال اسلایدها
- نماهای برنامه‌ی پاورپوینت
- درج عناصر و اشیای مختلف در اسلایدها
- طراحی اسلایدها
- متحرک‌سازی در پاورپوینت
- مدیریت اسلایدها و تنظیمات نمایش آن
- افزودن پا‌صفحه، تاریخ و شماره‌ی اسلاید به اسلایدهای نمایش
- نمایش اسلایدها در نمای *Slide Show*
- ذخیره‌ی نمایش آماده شده در قالب‌های دیگر
- آشنایی با نرم‌افزار صفحه‌گسترده *Microsoft Excel 2016*
  - آشنایی با صفحه‌گسترده و محیط برنامه‌ی اکسل
  - تغییر جهت کاربرگ‌ها
  - وارد کردن داده‌ها و ویرایش آن‌ها
  - حذف یا درج سلول، سطر یا ستون
  - قالب‌بندی قلم (فونت)
  - تنظیم جهت متن و ترازبندی
  - ویرایش و تنظیمات سلول‌ها
  - فرمول‌نویسی و توابع در اکسل
  - درج نمودارها در اکسل و تنظیمات آن
  - مدیریت کارپوشه و کاربرگ‌ها
  - مرتب‌سازی، فیلتر و چاپ اطلاعات در اکسل
  - تنظیمات صفحه

فعالیت یادگیری: مجموعه‌ی آفیس و مباحث مشترک موجود در آن را توضیح داده داده و کاربرد هر یک از نرم‌افزارهای Office در آموزش و یادگیری را مورد بحث و بررسی قرار دهند.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلم‌ان خواسته می‌شود یک نمونه‌ی سوال امتحانی کامل را در برنامه‌ی ورد تایپ کرده، گزارشی را در برنامه‌ی اکسل ارائه دهند. همچنین با استفاده از برنامه‌ی Power Point به ارائه‌ی یکی از مباحث موجود در کتاب‌های درسی بپردازند.

فصل چهارم: شبکه و اینترنت

- اهداف
- مفهوم و انواع شبکه‌های رایانه‌ای
- شبکه‌ی اینترنت
- فرایند کار با مودم برای اتصال به اینترنت
- معرفی مرورگرهای رایج

- آموزش استفاده از مرورگر گوگل کروم (*Google Chrome*)

- تنظیمات مرورگر کروم

- تنظیمات *History* در مرورگر کروم

- *Bookmark* در مرورگر کروم

- ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی در سایت *Google (Gmail)*

اصول جستجو در موتور جستجوی *Google*

فعالیت یادگیری: نمونه‌هایی از استفاده از شبکه، شبکه‌ی اینترنت، مرورگرها، موتور جستجو و ... را ارائه داده و در مورد استفاده از موارد ذکر شده برای تسهیل امر یادگیری و آموزش بحث نمایند.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود با اتصال به شبکه‌ی اینترنت یک پست الکترونیکی ایجاد کرده، فهرستی از وب سایت‌های آموزشی را در مرورگر خود اضافه و نهایتاً از موتور جستجو برای جستجوی اطلاعات آموزشی دروس رشته استفاده نمایند و گزارش را به کلاس ارائه دهند.

فصل پنجم: اصول و روش طراحی و ویرایش پیام‌های صوتی

- اهداف

- اصول پیام‌های صوتی در تولید محتوای الکترونیکی

- معرفی نرم افزارهای تولید و ویرایش صدا

- تنظیمات سخت افزاری و نرم افزاری صدا

- آموزش نرم افزار *AVS Audio Editor*

معرفی نرم افزار مبدل صوتی *AVS Audio Converter*

فعالیت یادگیری: استانداردهای پیام‌های صوتی بررسی شده و در مورد نرم افزارهای ویرایش پیام‌های صوتی و تفاوت با دیگر نرم افزارهای آن بحث شود.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود با رعایت استاندارد های مطرح شده در مورد پیام‌های صوتی و به واسطه نرم افزار تشریح شده به ویرایش پیام صوتی بپردازد.

فصل ششم: اصول و روش طراحی و ویرایش پیام‌های تصویری

- اهداف

- اصول طراحی پیامهای تصویری در تولید محتوای الکترونیکی

- انواع تصاویر گرافیکی

- اصول و ویژگیهای تصاویر آموزشی

- معرفی ابزارها و نرم افزارهای تولید ویرایش تصاویر

- آموزش نرم افزار *SnagIt 2020.1.0.4965*

فعالیت یادگیری: استانداردهای پیام‌های تصویری و گرافیکی را تشریح کرده و در مورد نرم افزارهای ویرایش پیام‌های تصویری و تفاوت با دیگر نرم افزارهای مربوطه بحث شود.

تکلیف عملکردی: از دانشجومعلم‌ان خواسته می‌شود با رعایت استانداردهای مطرح شده در مورد پیام‌های تصویری و گرافیکی و به واسطه‌ی نرم افزار تشریح شده به ویرایش پیام تصویری پردازند.

فصل هفتم: اصول و روش طراحی و ویرایش فیلم‌های آموزشی

• اهداف

• اصول طراحی فیلم آموزشی در تولید محتوای الکترونیکی

• اصول و ویژگیهای فنی فیلم‌های آموزشی

• اصول و ویژگیهای آموزشی فیلم‌های آموزشی

• معرفی نرم افزارهای تولید فیلم‌های آموزشی

• آموزش نرم افزار AVS Video Editor 9.2.1.349

• آموزش نرم افزار Camtasia Studio 2019.0.9.17643

فعالیت یادگیری: اصول و ویژگیهای فنی فیلم‌های آموزشی را تشریح کرده و استفاده از فیلم آموزشی در بهبود فرایند یاددهی- یادگیری را مورد نقد و بررسی قرار دهند.

فعالیت عملکردی: از دانشجو معلم‌ان خواسته می‌شود که با در نظر گرفتن استانداردهای تولید فیلم آموزشی در مورد یک موضوع آموزشی فیلم تهیه کرده و آن را ویرایش نمایند.

فصل هشتم: اصول و روش طراحی و ویرایش پویانمایی‌های آموزشی

• اهداف

• اصول طراحی پیامهای انیمیشنی در تولید محتوای الکترونیکی

• ویژگیهای پیامهای انیمیشن‌های آموزشی

• معرفی نرم افزارهای تولید و ویرایش انیمیشن

• آموزش مقدماتی نرم افزار Adobe Flash Professional CS6 v12.0.0.481

• آموزش نرم افزار SWF Decompile Expert v3

فعالیت یادگیری: در مورد میزان تاثیر و ضرورت انیمیشن‌های آموزشی در فرایند انتقال و تعامل آموزش تحقیق نموده و نرم افزارهایی تولید انیمیشن آموزشی را به نقد گذارند.

تکلیف عملکردی: از دانشجومعلم‌ان خواسته می‌شود در مورد ضرورت انیمیشن آموزش به تحقیق پردازد و با استفاده از آن نرم- افزار تشریح شده به ایجاد یک انیمیشن آموزشی اقدام نمایند.

فصل نهم: اصول و روش طراحی و تولید آزمون‌های الکترونیکی

• اهداف

• اصول طراحی تولید آزمون‌های الکترونیکی

• اصول کلی در طراحی آزمون‌های الکترونیکی

• معرفی نرم افزارهای آزمون ساز الکترونیکی

• آموزش نرم افزار Wondershare QuizCreator 4.5.1

فعالیت یادگیری: ویژگی‌های آزمون‌های الکترونیکی و اصول طراحی آزمون‌های الکترونیکی مورد بحث و بررسی قرار گرفته و نقاط ضعف و قوت نرم‌افزارهای تولید آزمون‌های الکترونیکی بیان شود.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود با استفاده از نرم افزار تشریح شده، آزمون الکترونیکی در مورد مباحث آموزشی دروس رشته تهیه و ارائه نمایند.

فصل دهم: اصول و روش طراحی و ویرایش رابط گرافیکی (ترکیب عناصر چندرسانه‌ای)

• اهداف

- اصول طراحی و تولید رابط گرافیکی
- اصول و روش‌های طراحی چندرسانه‌ای
- نمای کلی یا نقشه نرم افزار آموزشی
- معرفی نرم افزارهای چند رسانه‌ای برای تولید نرم افزار آموزشی
- آموزش نرم افزار AutoPlay Media Studio 8.5.3.0

فعالیت یادگیری: کاربرد نرم افزارهای آموزشی در ارائه‌س آموزش و نرم افزارهایی که می‌توانند عناصر چندرسانه‌ای ایجاد کنند، مورد بحث و بررسی قرار گیرد.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود تا بتوانند یک درس از دروس رشته را انتخاب و با استفاده از عناصر چندرسانه‌ای یک نرم افزار آموزشی را تولید نمایند به طوری که استانداردهای تولید محتوای الکترونیکی در آن رعایت شده باشد.

فصل یازدهم: قفل گذاری و انتشار نرم افزار آموزشی

• اهداف

- فرایند عمومی انتشار نرم افزار آموزشی
- آموزش نرم افزار GiliSoft Secure Disc Creator 7.3.0
- آموزش نرم افزار CD Label Designer 7.2.1 Build 767

فعالیت یادگیری: علل قفل گذاری بر روی نرم افزارهای آموزشی مورد نقد و واکاوری قرار گرفته و اصول زیباشناسی برای طراحی نرم افزارهای آموزشی بررسی شود.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود تا با استفاده از نرم افزار تشریح شده، روی نرم افزار آموزشی خود قفل بگذارند و همچنین طرح متناسب با محتوای خود را برای جلد لوح فشرده طراحی نمایند.

فصل دوازدهم: اصول طراحی و تولید اپلیکیشن‌های آموزشی

• اهداف

- اصول و روش طراحی و تولید اپلیکیشن‌های آموزشی
- نکاتی پیرامون طراحی و تولید اپلیکیشن‌های آموزشی
- اصول و ویژگی‌های آموزشی و فنی اپلیکیشن آموزشی
- معرفی نرم افزارهای مهم برای طراحی اپلیکیشن
- آشنایی با محیط و اصول کار با نرم افزار آپچه (Appche)
- ارزشیابی اپلیکیشن ساخته شده

فعالیت یادگیری: در مورد تأثیر اپلیکشن‌های آموزشی گزارشی تهیه نموده و ساخت اپلیکشن‌های آموزش و نرم افزارهای آن را مورد بحث و تحلیل قرار دهند.

تکلیف عملکردی: از دانشجو معلمان خواسته می‌شود به کمک محتوای آموزشی درس و با استفاده از نرم افزارهای معرفی شده در تلفن همراه، به ساخت اپلیکشن آموزشی پرداخته و در پایان به ارزشیابی اپلیکشن آموزشی همکلاسی‌های خود بپردازند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس آموزش با محوریت استاد و مشارکت دانشجویان در کارگاه رایانه انجام می‌شود و دانشجو ملزم است بر اساس منابع اعلام شده به مطالعه پرداخته و با آمادگی در کلاس درس حضور یابد. به تشخیص استاد جلساتی به آموزش مباحث نظری و باقی جلسات به آموزش عملی نرم افزارهای پیشنهادی برای درس پرداخته شود. از آن جا که دانشجو معلم ملزم به ارائه‌ی یک پروژه‌ی پایانی به صورت محتوای الکترونیکی است، تمرین عملی در کلاس و انجام تدریجی پروژه در طول ترم پیشنهاد می‌گردد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

کتاب کاربرست فناوری در یادگیری، در دست تدوین و منبع اصلی خواهد شد.

منابع فرعی:

عباسی، سیف الله؛ بادل، علیرضا. (۱۳۹۳). تولید محتوای الکترونیکی (نرم افزار آموزشی) استانداردها، ابزارها و نرم افزارها. تهران: دیباگران.

بادل، علیرضا؛ مدلل کار، اعظم؛ سیف الله، حامد. (۱۳۹۲). اصول و روش تولید کتاب‌های الکترونیکی چندرسانه‌ای، تهران: دیباگران.

عباسی، حامد؛ بادل، علیرضا. (۱۳۹۶). محتواساز آموزش الکترونیکی (براساس استاندارد سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور) شغل محتواساز آموزش الکترونیکی. تهران: دیباگران

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیشنهاد در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، کلاسی و ارزشیابی مستمر ۵ نمره

ارزشیابی پایانی:

- ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در پایان ترم، بصورت آزمون عملی ۵ نمره
- اجرای تولید محتوای الکترونیکی (نرم افزار آموزشی) با رعایت استانداردها براساس عنوان درسی که در طول ترم مشخص می‌گردد ۱۰ نمره

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

۱. آمادگی مدام برای فعالیت عملی در هر جلسه.

۲. مشارکت جدی و موثر در کار با رایانه.

۳. رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان.

۴. انجام تکالیف و در فعالیت عملی محوله بر اساس محتوایی که تکلیف شده.

سرفصل درس «قرائت و تجوید قرآن کریم»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس به دانشجومعلم این امکان را می‌دهد که پس از فراگیری قواعد لازم در قرائت و تجوید قرآن کریم، علاوه بر روان‌خوانی و صحیح‌خوانی قرآن کریم، به تعلیم آن بپردازد.

نام درس به فارسی: قرائت و تجوید قرآن کریم	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Reading and Orthoepy of Holy Quran	نوع درس: عملی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۱
۱- ضمن آشنایی با اسلوب کامل تجوید قرآن کریم، آن را روخوانی و روان‌خوانی کند.	تعداد ساعت: ۳۲
۲- به آموزش تجوید قرآن کریم بپردازد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	متخصص عربی یا علوم قرآنی مورد تأیید گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- تجوید قرآن کریم، اهمیت و موضوعیت آن
- اصطلاح‌شناسی تجوید

فصل دوم: روان‌خوانی و صحیح‌خوانی قرآن کریم

- مخارج حروف
- صفات و احکام حروف
- کتابت همزه و حالات آن
- ترقیق و تفخیم
- احکام تنوین و نون ساکن
- احکام میم ساکن
- ادغام
- احکام مد
- هاء ضمیر و قصر و اشباع
- سکت و هاء سکت
- وقف و ابتدا
- احکام همزه قطع و وصل
- اماله و اشمام

فعالیت یادگیری: پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان آن را در کلاس تمرین می‌کنند.

تکالیف عملکردی: دانشجویان موظف هستند درباره نقش و جایگاه هر یک از مسائل تجوید قرآن کریم تحقیق کرده و گزارشی تحلیلی ارائه دهند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- پورفرزیب، ابراهیم (۱۳۸۸ش). تجوید جامع. تهران: سمت.
- ۲- موسوی بلده، سید محسن (۱۳۹۲ش). حلیۃ القرآن (سطح ۱ و سطح ۲). تهران: انتشارات تلاوت.
- ۳- خواجه‌ی، محمد (۱۳۹۳ش). روان‌خوانی و صحیح‌خوانی قرآن کریم. تهران: انتشارات تلاوت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس، قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: فعالیت یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۱۵ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۵ نمره

سرفصل درس «صرف ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم صرف علمی است که به بررسی ساخت کلمه می پردازد و توانایی ساخت صیغه های مختلف را از یک ماده فراهم می کند. با توجه به اهمیت درک و فهم متون و به تبع آن اهمیت جمله و کلمات، آشنایی با علم صرف به دانشجومعلم کمک می کند تا در فرایند آموزش زبان عربی توانمندی لازم را برای شناخت کلمه و انواع آن و صیغه های مختلف و ترجمه صحیح آنها را کسب نموده و در نهایت بستر لازم برای فهم متن و انتقال آن به فراگیر برای او فراهم شود.

نام درس به فارسی: صرف ۱ نام درس به انگلیسی: Morphology 1	مشخصات درس
پایامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- ضمن آشنایی با کلمه و انواع آن به عنوان اجزاء تشکیل دهنده جمله، آنها را تشخیص دهد.	تعداد واحد: ۲
۲- کلمات را درست بخواند، بنویسد و معانی آنها را دریابد.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- با اسم و فعل و معانی و صیغه های مختلف آن به منظور استفاده در جمله آگاهی تفصیلی کسب نماید.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۴- اقسام فعل و صیغه های مختلف آن را بسازد.	پیش نیاز: -
۵- فعل های به کار رفته در جمله را با در نظر گرفتن ساخت و قالب آنها بشناسد و درست معنی کند.	استاد متخصص برای تدریس:
۶- فعل ها را در جملات مختلف مقایسه و تحلیل کند.	دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- جایگاه علم صرف، هدف و موضوع علم صرف، فرق علم صرف با علم نحو، کلمه و انواع آن
- فعل و انواع آن (ماضی، مضارع، امر) و چگونگی ساخت هر یک از آنها
- فعل ثلاثی مجرد، ثلاثی مزید و ابواب آن
- فعل رباعی مجرد و مزید و ابواب آن
- فعل صحیح و معتل و انواع هر یک
- فعل لازم و متعدی، متعدی ساختن فعل لازم
- فعل معلوم و مجهول
- إدغام و ساختن فعل مضاعف
- إعلال و انواع آن
- فعل مثال و صرف آن
- فعل اجوف و صرف آن
- فعل ناقص و صرف آن

- فعل لفیف
- فعل مهموز
- کتابت همزه، همزه قطع و همزه وصل
- فعل مضاعف
- فعل مؤکد و غیر مؤکد

فعالیت یادگیری: پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان تمرین‌های مرتبط با هر مبحث درسی را حل می‌نمایند.

تکالیف عملکردی: دانشجویان موظف هستند مباحث درسی را در منابع گوناگون دینی و ادبی عربی از قبیل قرآن کریم، نهج البلاغه، متون ادعیه و نظم و نثر جستجو نموده و تحلیل نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- الشرتونی، رشید (۱۳۹۶ش). مبادئ العربیة، جلد ۴ (بخش صرف)، تنقیح حمید محمدی. قم: دارالعلم. (تا زمان تألیف منبع اصلی، این کتاب به عنوان منبع اصلی تدریس شود)
- ۲- الغلایینی، مصطفی (۱۹۹۴م). جامع الدروس العربیة. بیروت: المكتبة العصرية.
- ۳- ابن عقیل، عبدالله (۱۳۸۵ش). شرح ابن عقیل علی ألفیة ابن مالک. تهران: انتشارات ناصر خسرو.
- ۴- ابن هشام الأنصاری، عبدالله بن یوسف (۱۹۹۹م). مغنی اللیب عن کتب الأعاریب. بیروت: دارالأرقم.
- ۵- جرجانی، میر سید شریف علی (۱۳۸۴ش). صرف میر. قم: انتشارات نور مطاف.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس، قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: فعالیت یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۱۵ نمره

سرفصل درس «صرف ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم صرف علمی است که به بررسی ساخت کلمه می پردازد و توانایی ساخت صیغه های مختلف را از یک ماده فراهم می کند. با توجه به اهمیت درک و فهم متون و به تبع آن اهمیت جمله و کلمات، آشنایی با علم صرف به دانشجومعلم کمک می کند تا در فرایند آموزش زبان عربی توانمندی لازم را برای شناخت کلمه و انواع آن و صیغه های مختلف و ترجمه صحیح آنها را کسب نموده و در نهایت بستر لازم برای فهم متن و انتقال آن به فراگیر برای او فراهم شود.

نام درس به فارسی: صرف ۲ نام درس به انگلیسی: Morphology 2	مشخصات درس
پایامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- ضمن آشنایی با اسم و اقسام آن، کلمات را درست بخواند، بنویسد و معانی آنها را دریابد.	تعداد واحد: ۲
۲- اقسام اسم را در جمله بسازد و به کار ببرد.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- اسم های به کار رفته در جمله را با در نظر گرفتن ساخت و قالب آنها مقایسه و تحلیل کند.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	پیش نیاز: صرف ۱
	استاد متخصص برای تدریس:
	دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- اقسام اسم
- مصدر و اقسام آن
- مصدر میمی و اسم مصدر و مصدر صناعی
- اسم مرّه و اسم نوع
- جامد و مشتق و اقسام هر یک
- اسم فاعل و اسم مفعول
- صفت مشبّهه
- اسم تفضیل
- اسم مبالغه
- اسم مکان و اسم زمان و اسم آلت
- اسم مقصور و ممدود و منقوص و صحیح الآخر
- اسم مثنی
- جمع مذکر سالم و جمع مؤنث سالم
- جمع مکسر
- اسم موصوف و صفت
- اسم جنس و اسم علم

فعالیت یادگیری: پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان تمرین های مرتبط با هر مبحث درسی را حل می نمایند.

تکالیف عملکردی: دانشجویان موظف هستند مباحث درسی را در منابع گوناگون دینی و ادبی عربی از قبیل قرآن کریم، نهج البلاغه، متون ادعیه و نظم و نثر جستجو نموده و تحلیل نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد انجام می شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته ها در موقعیت های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت ها می باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- الشرتونی، رشید (۱۳۹۶ش). مبادئ العربية، جلد ۴ (بخش صرف)، تنقیح حمید محمدی. قم: دارالعلم. (تا زمان تألیف منبع اصلی، این کتاب به عنوان منبع اصلی تدریس شود)
- ۲- الغلایینی، مصطفی (۱۹۹۴م). جامع الدروس العربية. بیروت: المكتبة العصرية.
- ۳- ابن عقیل، عبدالله (۱۳۸۵ش). شرح ابن عقیل علی ألفیه ابن مالک. تهران: انتشارات ناصر خسرو.
- ۴- ابن هشام الأنصاری، عبدالله بن یوسف (۱۹۹۹م). مغنی اللیب عن کتب الأعراب. بیروت: دارالأرقم.
- ۵- جرجانی، میر سید شریف علی (۱۳۸۴ش). صرف میر. قم: انتشارات نور مطاف.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش نیاز در این درس، قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: فعالیت یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۱۵ نمره

سرفصل درس «صرف ۳»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم صرف علمی است که به بررسی ساخت کلمه می پردازد و توانایی ساخت صیغه های مختلف را از یک ماده فراهم می کند. با توجه به اهمیت درک و فهم متون و به تبع آن اهمیت جمله و کلمات، آشنایی با علم صرف به دانشجومعلم کمک می کند تا در فرایند آموزش زبان عربی توانمندی لازم را برای شناخت کلمه و انواع آن و صیغه های مختلف و ترجمه صحیح آنها را کسب نموده و در نهایت بستر لازم برای فهم متن و انتقال آن به فراگیر برای او فراهم شود.

نام درس به فارسی: صرف ۳ نام درس به انگلیسی: Morphology 3	مشخصات درس
پایامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- ضمن آشنایی با اسم و اقسام آن، کلمات را درست بخواند، بنویسد و معانی آنها را دریابد.	تعداد واحد: ۲
۲- اقسام اسم را در جمله بسازد و به کار ببرد.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- اسم های به کار رفته در جمله را با در نظر گرفتن ساخت و قالب آنها مقایسه و تحلیل کند.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	پیش نیاز: صرف ۲
	استاد متخصص برای تدریس:
	دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- اسم مذکر و مؤنث و اقسام آن
- اسم منسوب
- اسم مصغر
- إعراب اسم و اقسام آن
- إعراب تقدیری
- منصرف و غیر منصرف
- بناء
- ضمیر
- اسم اشاره
- اسم موصول و صله موصول
- اسم شرط
- اسم استفهام
- کنایه
- اسم فعل
- عدد اصلی و معدود آن
- عدد ترتیبی

فعالیت یادگیری: پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان تمرین های مرتبط با هر مبحث درسی را حل می نمایند.

تکالیف عملکردی: دانشجویان موظف هستند مباحث درسی را در منابع گوناگون دینی و ادبی عربی از قبیل قرآن کریم، نهج البلاغه، متون ادعیه و نظم و نثر جستجو نموده و تحلیل نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد انجام می شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته ها در موقعیت های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت ها می باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- الشرتونی، رشید (۱۳۹۶ش). مبادئ العربیة، جلد ۴ (بخش صرف)، تنقیح حمید محمدی. قم: دارالعلم. (تا زمان تألیف منبع اصلی، این کتاب به عنوان منبع اصلی تدریس شود)
- ۲- الغلایینی، مصطفی (۱۹۹۴م). جامع الدروس العربیة. بیروت: المكتبة العصرية.
- ۳- ابن عقیل، عبدالله (۱۳۸۵ش). شرح ابن عقیل علی ألفیة ابن مالک. تهران: انتشارات ناصر خسرو.
- ۴- ابن هشام الأنصاری، عبدالله بن یوسف (۱۹۹۹م). مغنی اللیب عن کتب الأعاریب. بیروت: دارالأرقم.
- ۵- جرجانی، میر سید شریف علی (۱۳۸۴ش). صرف میر. قم: انتشارات نور مطاف.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش نیاز در این درس، قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: فعالیت یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۱۵ نمره

سرفصل درس «نحو ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم نحو شناخت نقش و کارکرد کلمات در جمله است. از طریق این علم دانشجو درمی‌یابد که وظیفه و نقش هر واژه در جمله چیست. آموزش این درس به یادگیرنده کمک می‌کند تا توانمندی لازم را برای تعیین نقش و کارکرد کلمه در جمله و در نتیجه فهم و ترجمه درست جمله کسب نماید. علم نحو با کمک علم صرف و علم معانی زمینه لازم را برای درک و فهم دقیق جمله و زیبایی‌های متون دینی و ادبی به ویژه قرآن کریم فراهم می‌کند.

نام درس به فارسی: نحو ۱ نام درس به انگلیسی: Syntax 1	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- آخر کلمات را با توجه به نقش آنها در جمله، درست بخواند.	تعداد واحد: ۲
۲- جمله‌ها و عبارات را در متون مختلف ترجمه و درک نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- انواع اعراب را تشخیص داده و جمله اسمیه و فعلیه را بشناسد و به شکل درست به کار گیرد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۴- بر مباحث علم نحو تسلط یافته و بتواند آنها را در متون عربی، بررسی و ارزیابی کند.	پیش‌نیاز: -
۵- متناسب با آموخته‌های نحوی، زیبایی‌های متون دینی و ادبی از جمله قرآن کریم را درک و تحلیل کند.	استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

مقدمه: هدف و موضوع علم نحو

فصل اول: اعراب فعل مضارع

- فعل مضارع مرفوع و منصوب

- فعل مضارع مجزوم

فصل دوم: اعراب اسم (مرفوعات)

- فاعل

- نائب فاعل

- مبتدا و خبر

- مرتبه مبتدا و خبر

- روابط خبر با مبتدا

- ملحقات مبتدا و خبر (مبتدای وصفی، حذف مبتدا و خبر)

- ضمیر فصل

فعالیت یادگیری: پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان تمرین‌های مرتبط با هر مبحث درسی را حل می‌نمایند.

تکالیف عملکردی: دانشجویان موظف هستند مباحث درسی را در منابع گوناگون دینی و ادبی عربی از قبیل قرآن کریم، نهج البلاغه، متون ادعیه و نظم و نثر جستجو نموده و تحلیل نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- الشرتونی، رشید (۱۳۹۶ش). مبادئ العربیة، جلد ۴ (بخش نحو)، تنقیح حمید محمدی. قم: دارالعلم. (تا زمان تألیف منبع اصلی، این کتاب به عنوان منبع اصلی تدریس شود)
- ۲- الغلایینی، مصطفی (۱۹۹۴م). جامع الدروس العربیة. بیروت: المكتبة العصرية.
- ۳- ابن عقیل، عبدالله (۱۳۸۵ش). شرح ابن عقیل علی ألفیة ابن مالک. تهران: انتشارات ناصر خسرو.
- ۴- ابن هشام الأنصاری، عبدالله بن یوسف (۱۹۹۹م). مغنی اللیب عن کتب الأعاریب. بیروت: دارالأرقم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس، قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.
ارزشیابی تکوینی: فعالیت یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۵ نمره
ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۱۵ نمره

سرفصل درس «نحو ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم نحو شناخت نقش و کارکرد کلمات در جمله است. از طریق این علم دانشجو درمی یابد که وظیفه و نقش هر واژه در جمله چیست. آموزش این درس به یادگیرنده کمک می کند تا توانمندی لازم را برای تعیین نقش و کارکرد کلمه در جمله و در نتیجه فهم و ترجمه درست جمله کسب نماید. علم نحو با کمک علم صرف و علم معانی زمینه لازم را برای درک و فهم دقیق جمله و زیبایی های متون دینی و ادبی به ویژه قرآن کریم فراهم می کند.

نام درس به فارسی: نحو ۲ نام درس به انگلیسی: Syntax 2	مشخصات درس
پایامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- آخر کلمات را با توجه به نقش آنها در جمله، درست بخواند.	تعداد واحد: ۲
۲- جمله ها و عبارات را در متون مختلف ترجمه و درک نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- انواع اعراب را تشخیص داده و جمله اسمیه و فعلیه را بشناسد و به شکل درست به کار گیرد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۴- بر مباحث علم نحو تسلط یافته و بتواند آنها را در متون عربی، بررسی و ارزیابی کند.	پیش نیاز: نحو ۱
۵- متناسب با آموخته های نحوی، زیبایی های متون دینی و ادبی از جمله قرآن کریم را درک و تحلیل کند.	استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: اعراب اسم (مرفوعات)

- اسم کان و اخوات آن
- اسم کاد و اخوات آن
- اسم حروف شبیه به لیس
- خبر إنّ و اخوات آن
- خبر لا نفی جنس
- ضمیر شأن

فصل دوم: اعراب اسم (منصوبات)

- مفعول مطلق
- مفعول به
- أفعال دو مفعولی (أفعال قلوب)
- أفعال دو مفعولی (أفعالی که مفعول به آنها در اصل مبتدا و خبر نیست)
- أفعال سه مفعولی
- سایر عوامل مفعول به (اسم فعل، اسم فاعل، اسم مبالغه، اسم مفعول، صفت مشبیه، مصدر، أفعال تعجب)

فعالیت یادگیری: پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان تمرین‌های مرتبط با هر مبحث درسی را حل می‌نمایند.

تکالیف عملکردی: دانشجویان موظف هستند مباحث درسی را در منابع گوناگون دینی و ادبی عربی از قبیل قرآن کریم، نهج البلاغه، متون ادعیه و نظم و نثر جستجو نموده و تحلیل نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- الشرتونی، رشید (۱۳۹۶ش). مبادئ العربیة، جلد ۴ (بخش نحو)، تنقیح حمید محمدی. قم: دارالعلم. (تا زمان تألیف منبع اصلی، این کتاب به عنوان منبع اصلی تدریس شود)
- ۲- الغلایینی، مصطفی (۱۹۹۴م). جامع الدروس العربیة. بیروت: المكتبة العصرية.
- ۳- ابن عقیل، عبدالله (۱۳۸۵ش). شرح ابن عقیل علی ألفیة ابن مالک. تهران: انتشارات ناصر خسرو.
- ۴- ابن هشام الأنصاری، عبدالله بن یوسف (۱۹۹۹م). مغنی اللیب عن کتب الأعاریب. بیروت: دارالأرقم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس، قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.
ارزشیابی تکوینی: فعالیت یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۵ نمره
ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۱۵ نمره

سرفصل درس «نحو ۳»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم نحو شناخت نقش و کارکرد کلمات در جمله است. از طریق این علم دانشجو درمی یابد که وظیفه و نقش هر واژه در جمله چیست. آموزش این درس به یادگیرنده کمک می کند تا توانمندی لازم را برای تعیین نقش و کارکرد کلمه در جمله و در نتیجه فهم و ترجمه درست جمله کسب نماید. علم نحو با کمک علم صرف و علم معانی زمینه لازم را برای درک و فهم دقیق جمله و زیبایی های متون دینی و ادبی به ویژه قرآن کریم فراهم می کند.

نام درس به فارسی: نحو ۳ نام درس به انگلیسی: Syntax 3	مشخصات درس
پایامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- آخر کلمات را با توجه به نقش آنها در جمله، درست بخواند.	تعداد واحد: ۲
۲- جمله ها و عبارات را در متون مختلف ترجمه و درک نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- انواع اعراب را تشخیص داده و جمله اسمیه و فعلیه را بشناسد و به شکل درست به کار گیرد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۴- بر مباحث علم نحو تسلط یافته و بتواند آنها را در متون عربی، بررسی و ارزیابی کند.	پیش نیاز: نحو ۲
۵- متناسب با آموخته های نحوی، زیبایی های متون دینی و ادبی از جمله قرآن کریم را درک و تحلیل کند.	استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

إعراب اسم (منصوبات)

- تحذیر و إغراء
- اختصاص
- اشتغال
- تنازع
- منادا و ملحقات آن
- مفعولٌ له
- مفعولٌ فیه
- مفعولٌ معه
- حال و أحكام آن
- تمیز (مفرد و نسبت)
- تمیز کنایات عدد
- إعراب أفعال تفضیل و مابعد آن
- أفعال مدح و ذم

فعالیت یادگیری: پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان تمرین‌های مرتبط با هر مبحث درسی را حل می‌نمایند.

تکالیف عملکردی: دانشجویان موظف هستند مباحث درسی را در منابع گوناگون دینی و ادبی عربی از قبیل قرآن کریم، نهج البلاغه، متون ادعیه و نظم و نثر جستجو نموده و تحلیل نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- الشرتونی، رشید (۱۳۹۶ش). مبادئ العربیة، جلد ۴ (بخش نحو)، تنقیح حمید محمدی. قم: دارالعلم. (تا زمان تألیف منبع اصلی، این کتاب به عنوان منبع اصلی تدریس شود)
- ۲- الغلایینی، مصطفی (۱۹۹۴م). جامع الدروس العربیة. بیروت: المكتبة العصرية.
- ۳- ابن عقیل، عبدالله (۱۳۸۵ش). شرح ابن عقیل علی ألفیة ابن مالک. تهران: انتشارات ناصر خسرو.
- ۴- ابن هشام الأنصاری، عبدالله بن یوسف (۱۹۹۹م). مغنی اللیب عن کتب الأعاریب. بیروت: دارالأرقم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس، قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: فعالیت یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۱۵ نمره

سرفصل درس «نحو ۴»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم نحو شناخت نقش و کارکرد کلمات در جمله است. از طریق این علم دانشجو درمی یابد که وظیفه و نقش هر واژه در جمله چیست. آموزش این درس به یادگیرنده کمک می کند تا توانمندی لازم را برای تعیین نقش و کارکرد کلمه در جمله و در نتیجه فهم و ترجمه درست جمله کسب نماید. علم نحو با کمک علم صرف و علم معانی زمینه لازم را برای درک و فهم دقیق جمله و زیبایی های متون دینی و ادبی به ویژه قرآن کریم فراهم می کند.

نام درس به فارسی: نحو ۴ نام درس به انگلیسی: Syntax 4	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- آخر کلمات را با توجه به نقش آنها در جمله، درست بخواند. ۲- جمله ها و عبارات را در متون مختلف ترجمه و درک نماید. ۳- انواع اعراب را تشخیص داده و جمله اسمیه و فعلیه را بشناسد و به شکل درست به کار گیرد. ۴- بر مباحث علم نحو تسلط یافته و بتواند آنها را در متون عربی، بررسی و ارزیابی کند. ۵- متناسب با آموخته های نحوی، زیبایی های متون دینی و ادبی از جمله قرآن کریم را درک و تحلیل کند.	نوع درس: نظری
	تعداد واحد: ۲
	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی: موضوعی
	پیش نیاز: نحو ۳
	استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: اعراب اسم (مجرورات)

- مجرور به حرف جر
- اضافه معنوی
- اضافه لفظی

فصل دوم: توابع

- نعت
- توكید
- بدل
- عطف (عطف بیان و عطف نسق)

فصل سوم: معانی حروف

- حروف جر
- حروف قسم
- حروف عطف
- حروف استفهام و جواب و نفی و ردع و استفتاح

- حروف تنبيه و تحضيض
- حروف شرط و تفصيل و مصدر
- حروف تفسير و مفاجأة و استقبال
- حرف توقع و انواع لام و حروف زائد

فصل چهارم: جمله

- تعريف جمله و انواع آن
- جملاتی که محلی از اعراب دارند
- جملاتی که محلی از اعراب ندارند

فعالیت یادگیری: پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان تمرین‌های مرتبط با هر مبحث درسی را حل می‌نمایند.

تکالیف عملکردی: دانشجویان موظف هستند مباحث درسی را در منابع گوناگون دینی و ادبی عربی از قبیل قرآن کریم، نهج البلاغه، متون ادعیه و نظم و نثر جستجو نموده و تحلیل نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- الشرتونی، رشید (۱۳۹۶ش). مبادئ العربیة، جلد ۴ (بخش نحو)، تنقیح حمید محمدی. قم: دارالعلم. (تا زمان تألیف منبع اصلی، این کتاب به عنوان منبع اصلی تدریس شود)
- ۲- الغلایینی، مصطفی (۱۹۹۴م). جامع الدروس العربیة. بیروت: المكتبة العصرية.
- ۳- ابن عقیل، عبدالله (۱۳۸۵ش). شرح ابن عقیل علی ألفیة ابن مالک. تهران: انتشارات ناصر خسرو.
- ۴- ابن هشام الأنصاری، عبدالله بن یوسف (۱۹۹۹م). مغنی اللیب عن کتب الأعراب. بیروت: دارالأرقم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس، قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: فعالیت یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۱۵ نمره

سرفصل درس «آزمایشگاه ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در میان مهارت‌های چهارگانه زبان آموزی، آزمایشگاه زبان بر تقویت مهارت شنیداری تاکید می‌ورزد. مهارت شنیدن به عنوان اصلی‌ترین مهارت زبانی و یکی از مهم‌ترین راهبردهای ارتباطی، زبان‌آموز را قادر می‌سازد توانایی به خاطر سپاری شنیده‌ها را تقویت کند و درک و تشخیص شنیده‌ها را سرعت بخشد.

نام درس به فارسی: آزمایشگاه ۱ نام درس به انگلیسی: Laboratory 1	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- تلفظ صحیح حروف و کلمات را به کار گیرد.	تعداد واحد: ۲
۲- با گوش دادن به گویش فصیح عربی، آن را به کار گیرد.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- با گوش دادن درست، کلمات و عبارات را به شکل صحیح بنویسد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۴- با دقت در متن شنیده شده، به پرسش‌های مفهومی استخراج شده از متن پاسخ دهد.	پیش‌نیاز: -
۵- با استفاده از مهارت شنیداری و سایر مهارت‌های زبانی، قدرت ارتباطی خود را ارتقا بخشد.	استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- مهارت در گوش دادن حروف مشترک عربی و فارسی در قالب کلمات و عبارات و تمرین املا
- گوش دادن و مکتوب کردن و تکرار عبارات ساده
- گوش دادن و مکتوب کردن متن‌های کوتاه و تکرار عبارت‌های آن
- گوش دادن و مکتوب کردن متن‌های کارتونی
- گوش دادن و مکتوب کردن اخبار و گزارش‌های سیاسی
- گوش دادن و مکتوب کردن اخبار علمی، فرهنگی و اجتماعی

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان عبارات و متون کوتاه و ساده را می‌خوانند و درست تلفظ می‌کنند. همچنین به منظور حصول اطمینان از تشخیص درست حروف و کلمات عربی به کار رفته در متن، استاد از دانشجویان آزمون کتبی (املا) می‌گیرد.

تکالیف عملکردی:

دانشجویان موظف هستند متون نمایشی کارتونی و گزارش‌های سیاسی، علمی، فرهنگی و اجتماعی را گوش داده و مکتوب نمایند. همچنین دانشجویان می‌توانند در حوزه‌های مورد نظر، فایل‌های صوتی تولید کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- فایل‌های صوتی برگرفته از شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی
- ۲- فایل‌های صوتی برگرفته از سایت‌های اینترنتی
- ۳- فکری، مسعود (۱۳۹۸ش). مجموعه کتاب‌های صدی الحیاء. تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
- ۴- اشکوری، عدنان (۱۳۹۷ش). لغة الإعلام: دراسة تطبيقية. تهران: دانشگاه امام صادق.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی و فعالیت‌های عملکردی: ۱۰ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

سرفصل درس «آزمایشگاه ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در میان مهارت‌های چهارگانه زبان آموزی، آزمایشگاه زبان بر تقویت مهارت شنیداری تاکید می‌ورزد. مهارت شنیدن به عنوان اصلی‌ترین مهارت زبانی و یکی از مهم‌ترین راهبردهای ارتباطی، زبان‌آموز را قادر می‌سازد توانایی به خاطر سپاری شنیده‌ها را تقویت کند و درک و تشخیص شنیده‌ها را سرعت بخشد.

نام درس به فارسی: آزمایشگاه ۲ نام درس به انگلیسی: Laboratory 2	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجویان قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- تلفظ صحیح حروف و کلمات را به کار گیرد.	تعداد واحد: ۲
۲- با گوش دادن به گویش فصیح عربی، آن را به کار گیرد.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- با گوش دادن درست، کلمات و عبارات را به شکل صحیح بنویسد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۴- با دقت در متن شنیده شده، به پرسش‌های مفهومی استخراج شده از متن پاسخ دهد.	پیش‌نیاز: آزمایشگاه ۱
۵- با استفاده از مهارت شنیداری و سایر مهارت‌های زبانی، قدرت ارتباطی خود را ارتقا بخشد.	استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- گوش دادن و مکتوب کردن اخبار اقتصادی
- گوش دادن و مکتوب کردن اخبار علمی و پاسخ دادن به پرسش‌های کوتاه
- گوش دادن و مکتوب کردن اخبار ورزشی
- مشاهده فیلم‌های مستند و پاسخ دادن به پرسش‌ها
- مشاهده فیلم‌های سینمایی و پاسخ دادن به پرسش‌ها
- شنیدن و خلاصه کردن متون نمایشنامه‌ای و داستانی

فعالیت یادگیری:

متناسب با هر مبحث درسی، متون صوتی - تصویری در حوزه‌های مورد نظر، انتخاب گردیده و دانشجویان به استخراج واژگان و تعبیر مهم آن پرداخته و پیرامون متن مورد نظر، پرسش و پاسخ صورت می‌گیرد.

تکالیف عملکردی:

دانشجویان موظف هستند فایل‌های صوتی - تصویری (مانند ساخت انیمیشن، موشن گرافیک، دوبله و ...) در حوزه‌های مورد نظر تولید کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با

محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- فایل‌های صوتی برگرفته از شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی
- ۲- فایل‌های صوتی برگرفته از سایت‌های اینترنتی
- ۳- فکری، مسعود (۱۳۹۸ش). مجموعه کتاب‌های صدی الحیاه. تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
- ۴- اشکوری، عدنان (۱۳۹۷ش). لغة الإعلام: دراسة تطبيقية. تهران: دانشگاه امام صادق.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی و فعالیت‌های عملکردی: ۱۰ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

سرفصل درس «گفت و شنود ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در میان مهارت‌های چهارگانه زبان‌آموزی، گفت و شنود بر تقویت مهارت سخن گفتن تأکید می‌ورزد. این مهارت به عنوان یکی از مهم‌ترین مهارت‌ها و راهبردهای ارتباطی، زبان‌آموز را قادر می‌سازد توانایی سخن گفتن و پاسخ به شنیده‌ها را در خود تقویت کند و بعد از درک و تشخیص شنیده‌ها واکنش لازم را نشان بدهد.

نام درس به فارسی: گفت و شنود ۱ نام درس به انگلیسی: Conversation 1	مشخصات درس
پایامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجوی معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- با بهره‌گیری از دانش زبانی خود و آموزش ارائه شده توسط استاد، جمله‌ها و عبارات ساده زبان عربی را بسازد و چندین مکالمه رایج را به کار بندد.	تعداد واحد: ۲
۲- با استفاده از انواع جمله‌های ساده اسمیه و فعلیه مکالمات جدیدی بسازد.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- مکالمه‌های موقعیتی را در زمان‌های مناسب به کار گیرد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۴- با گوش دادن به گویش فصیح عربی، آن را درست به زبان آورد.	پیش‌نیاز: -
۵- با استفاده از مهارت شنیداری و سایر مهارت‌های زبانی، قدرت ارتباطی خود را ارتقا بخشد.	استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- تعارفات و احوالپرسی
- فعالیت‌های روزانه
- تعاملات خانوادگی
- آداب و رسوم کشورهای مختلف (در زمینه تغذیه، پوشاک، اعیاد و ...)
- گفتگو درباره اماکن و موقعیت‌های مختلف (مانند بازار، مراکز بهداشتی، مراکز مذهبی، مراکز علمی، محیط زیست و ...)
- گفتگوی آزاد درباره موضوعات مختلف اجتماعی، فرهنگی و سیاسی (مانند: انتخابات، ازدواج، عزاداری و ...)

فعالیت یادگیری:

ضمن آشنا ساختن دانشجویان با اصطلاحات معمول و متداول در هر یک از زمینه‌های مورد نظر، در قالب فعالیت‌ها و تمرینات کاربردی، فرایند فراگیری زبان گفتاری پیگیری می‌شود.

تکالیف عملکردی:

متناسب با هریک از موضوعات ذکر شده، از دانشجویان خواسته می‌شود به طور عملی و زنده گفتگوهایی را اجرا نمایند و در این زمینه، به معیارهای زیر توجه کنند:

- تلفظ درست حروف و کلمات

- روانی و درستی کاربرد عبارات
- رعایت نکات صرفی و نحوی در اجرای گفتگو
- به کار بستن هر جمله در موقعیت مناسب خود

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- فکری، مسعود (۱۳۹۸ش). مجموعه کتاب‌های صدی الحیاه. تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
- ۲- مجموعه مؤلفان (۱۳۹۴ش). الحواریات. تهران: مشعل (زیر نظر سازمان حج و زیارت).
- ۳- فوزان، عبدالرحمن و حسین، مختار و فضل، محمد عبدالخالق محمد (۱۳۹۷ش). العربیة بین یدیک. تهران: نشر احسان.
- ۴- آذرشب، محمد علی (۱۳۹۶ش). اللغة العربیة الحدیثة. تهران: سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی و فعالیت‌های عملکردی: ۱۰ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

سرفصل درس «گفت و شنود ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در میان مهارت‌های چهارگانه زبان آموزی، گفت و شنود بر تقویت مهارت سخن گفتن تاکید می‌ورزد. این مهارت به عنوان یکی از مهم ترین مهارت‌ها و راهبردهای ارتباطی، زبان آموز را قادر می‌سازد توانایی سخن گفتن و پاسخ به شنیده‌ها را در خود تقویت کند و بعد از درک و تشخیص شنیده‌ها واکنش لازم را نشان بدهد.

نام درس به فارسی: گفت و شنود ۲ نام درس به انگلیسی: Conversation 2	مشخصات درس
پایامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- با بهره‌گیری از دانش زبانی خود و آموزش ارائه شده توسط استاد، جمله‌ها و عبارات ساده زبان عربی را بسازد و چندین مکالمه رایج را به کار بندد.	تعداد واحد: ۲
۲- با استفاده از انواع جمله‌های ساده اسمیه و فعلیه مکالمات جدیدی بسازد.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- مکالمه‌های موقعیتی را در زمان‌های مناسب به کار گیرد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۴- با گوش دادن به گویش فصیح عربی، آن را درست به زبان آورد.	پیش‌نیاز: گفت و شنود ۱
۵- با استفاده از مهارت شنیداری و سایر مهارت‌های زبانی، قدرت ارتباطی خود را ارتقا بخشد.	استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- آشنایی با اصطلاحات متداول (در زمینه آب و هوا، مشاغل، فرهنگ و تمدن اسلامی و ...)
- برپایی جلسات چند نفره برای گفتگوی آزاد با تعیین موضوعات مشخص روز
- خواندن داستان‌های مختلف در حد پیشرفته و خلاصه کردن و بیان آن به زبان ساده
- ارائه سخنرانی در موضوعات مختلف علمی یا ادبی و بحث و اظهار نظر درباره آن

فعالیت یادگیری:

ضمن آشنا ساختن دانشجویان با اصطلاحات معمول و متداول در هر یک از زمینه‌های مورد نظر، در قالب فعالیت‌ها و تمرینات کاربردی و برپایی جلسات گفتگو و سخنرانی، فرایند فراگیری زبان گفتاری پیگیری می‌شود.

تکالیف عملکردی:

متناسب با هریک از موضوعات ذکر شده، از دانشجویان خواسته می‌شود به طور عملی و زنده گفتگوهای را اجرا نمایند و در این زمینه، به معیارهای زیر توجه کنند:

- تلفظ درست حروف و کلمات
- روانی و درستی کاربرد عبارات
- رعایت نکات صرفی و نحوی در اجرای گفتگو
- به کار بستن هر جمله در موقعیت مناسب خود

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- فکری، مسعود (۱۳۹۸ش). مجموعه کتاب‌های صدی الحیاء. تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
- ۲- مجموعه مؤلفان (۱۳۹۴ش). الحواریات. تهران: مشعل (زیر نظر سازمان حج و زیارت).
- ۳- فوزان، عبدالرحمن و حسین، مختار و فضل، محمد عبدالخالق محمد (۱۳۹۷ش). العربیة بین یدیک. تهران: نشر احسان.
- ۴- آذرشب، محمد علی (۱۳۹۶ش). اللغة العربیة الحدیثة. تهران: سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی و فعالیت‌های عملکردی: ۱۰ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

سرفصل درس «نگارش ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در میان مهارت‌های چهارگانه زبان آموزی، نگارش بر تقویت توانایی نوشتن تأکید می‌ورزد. این مهارت به عنوان یکی از مهم‌ترین مهارت‌ها و راهبردهای ارتباطی، زبان‌آموز را قادر می‌سازد توانایی نوشتن را در خود ایجاد کند و آنچه در ذهن، تراوش می‌کند به قلم بیاورد و نیز شنیده‌ها و مشاهدات خود را گزارش کند.

نام درس به فارسی: نگارش ۱ نام درس به انگلیسی: Writing 1	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- از دانش زبانی آموخته شده برای نگارش جمله‌های مورد نیاز بهره گیرد.	تعداد واحد: ۲
۲- ضمن آشنایی با انواع انشاء، گزارشی از فعالیت‌های روزانه خود تهیه کند.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- خاطرات و یادداشت‌های شخصی خود را بنویسد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۴- پدیده‌های ساده پیرامون خود را توصیف کند و بنویسد.	پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- ساختن جمله با کلمات پراکنده و تبدیل جملات به متن
- نگارش جمله‌های ساده فعلیه و اسمیه (مثبت و منفی)
- نگارش جمله‌های استفهامی
- نگارش جمله با استفاده از انواع فعل ماضی (نقلی، بعید، استمراری و التزامی)
- نگارش جمله با استفاده از انواع فعل مضارع (اخباری، التزامی و مستقبل)
- نگارش جمله با استفاده از نواسخ
- نگارش جمله با استفاده از فعل معلوم و مجهول
- نگارش جمله با استفاده از قیود
- نگارش جمله با استفاده از اسلوب‌های شرطی، ندایی و تعجبی
- نگارش متن ساده توصیفی (وصف کلاس، خوابگاه، روستا، طبیعت، شهر، انسان، بازار، اشیاء و ...)
- نگارش متن ساده درباره مسافرت‌های کوتاه، مناسبت‌ها و ...
- نگارش متن درباره پیروزی انقلاب اسلامی و دهه فجر
- خلاصه‌نویسی داستان‌های کوتاه

فعالیت یادگیری:

با توجه به آموخته‌های نحوی، شیوه ساختن جملات فعلیه و اسمیه با ساختارهای گوناگون، در حالت‌های مثبت و منفی و با ترکیب‌های ساده به پیچیده آموزش داده می‌شود و دانشجویان به تمرین مباحث ارائه شده در هر جلسه می‌پردازند.

تکالیف عملکردی:

متناسب با آموخته‌ها، تمرینات مناسب و هدف‌داری طراحی و ارائه می‌شود و از دانشجویان خواسته می‌شود با به‌کارگیری اسلوب‌های گوناگون، عبارات جدیدی بسازند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به‌کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- الفاخوری، حنا (۱۹۷۴م). الجدید فی الإنشاء العربی. بیروت: مکتبة المدرسة و دارالکتاب.

منابع فرعی:

- ۱- عضاضة، أحمد مختار. الإنشاء الصحيح. بیروت: دارالفکر.
- ۲- رضا، علی. الإنشاء الواضح. بیروت: دارالشرق.
- ۳- هنداوی، خلیل. تیسیر الإنشاء. بیروت: دارالشرق.
- ۴- آذرشب، محمد علی (۱۳۹۶ش). اللغة العربیة الحدیثة. تهران: سمت.
- ۵- میرقادی، سید فضل الله (۱۳۹۴ش). کتابة الرسائل فی اللغة العربیة وفن التلخیص. تهران: سمت.
- ۶- أبو حلتهم، نبیل. موسوعة تعلیم الإنشاء «التعبیر». الأردن: دار أسامة للنشر والتوزیع.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی و فعالیت‌های عملکردی: ۱۰ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

سرفصل درس «نگارش ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در میان مهارت‌های چهارگانه زبان‌آموزی، نگارش بر تقویت توانایی نوشتن تأکید می‌ورزد. این مهارت به عنوان یکی از مهم‌ترین مهارت‌ها و راهبردهای ارتباطی، زبان‌آموز را قادر می‌سازد توانایی نوشتن را در خود ایجاد کند و آنچه در ذهن، تراوش می‌کند به قلم بیاورد و نیز شنیده‌ها و مشاهدات خود را گزارش کند.

نام درس به فارسی: نگارش ۲ نام درس به انگلیسی: Writing 2	مشخصات درس
نوع درس: نظری	تعداد واحد: ۲
تعداد ساعت: ۳۲	شایستگی کلیدی: موضوعی
پیش‌نیاز: نگارش ۱	استاد متخصص برای تدریس:
دکتری زبان و ادبیات عربی	
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	
۱- از دانش زبانی آموخته شده برای نگارش جمله‌های مورد نیاز بهره گیرد. ۲- ضمن آشنایی با انواع انشاء، گزارشی از فعالیت‌های روزانه خود تهیه کند. ۳- خاطرات و یادداشت‌های شخصی خود را بنویسد. ۴- پدیده‌های ساده پیرامون خود را توصیف کند و بنویسد.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- خلاصه‌نویسی
- خاطره‌نویسی
- نگارش متن در موضوعات اجتماعی، فرهنگی و هنری (مانند: زن، فقر، اعتیاد، ازدواج، طلاق، بیکاری، ورزش، کتاب، نقاشی، خط، زبان و ...)
- نگارش متن در موضوعات سلامت، تغذیه و پزشکی
- نگارش متن در موضوعات دینی و اخلاقی (مانند: ارزش‌های انسانی، ایثار، همزیستی، مناسبت‌های مذهبی، شب قدر، عاشورا، اربعین حسینی و ...)
- نگارش متن در موضوعات سیاسی (مانند: آزادی، انتخابات، تروریسم، استعمار و ...)
- نگارش متن در موضوعات ادبی (مانند: نقد داستان، نقد شعر، زندگینامه ادبا و مشاهیر و ...)
- گزارش‌نویسی پیرامون شهدا و سرداران رشید عرصه ایثار و شهادت به ویژه سردار سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی
- نامه‌نگاری درباره مناسبت‌های مختلف (ادبی، اداری و ...)
- نگارش متن درباره فضای مجازی (فرصت‌ها و تهدیدها)

فعالیت یادگیری:

دانشجویان با توجه به آموخته‌های خود در درس نگارش ۱، به نوشتن انشاء در موضوعات مرتبط با هر جلسه درسی پرداخته و استاد، انشاهای آنان را بررسی و اصلاح می‌نماید.

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته می‌شود با به کارگیری اسلوب‌های گوناگون، درباره یک موضوع به انتخاب خود، متن پیشرفته بنویسند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- الفاخوری، حنا (۱۹۷۴م). الجدید فی الإنشاء العربی. بیروت: مکتبة المدرسة و دارالکتاب.

منابع فرعی:

- ۱- عضاضة، أحمد مختار. الإنشاء الصحيح. بیروت: دارالفکر.
- ۲- رضا، علی. الإنشاء الواضح. بیروت: دارالشرق.
- ۳- هندای، خلیل. تیسیر الإنشاء. بیروت: دارالشرق.
- ۴- آذرشب، محمد علی (۱۳۹۶ش). اللغة العربیة الحدیثة. تهران: سمت.
- ۵- میرقادر، سید فضل الله (۱۳۹۴ش). کتابة الرسائل فی اللغة العربیة وفن التلخیص. تهران: سمت.
- ۶- أبوحلتم، نبیل. موسوعة تعلیم الإنشاء «التعبیر». الأردن: دار أسامة للنشر والتوزیع.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی و فعالیت‌های عملکردی: ۱۰ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

سرفصل درس «تاریخ ادبیات دوره جاهلی تا پایان اموی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس اوضاع سیاسی و اجتماعی و ادبی قبل از اسلام تا پایان دوره اموی را بررسی کرده و دانشجویان را با تحولات و حوادث تاریخی و علل پیدایش و تأثیر آنها بر آثار منشور و منظوم عصر جاهلی تا پایان عصر اموی و نیز انواع شعر و نثر در این دوره‌ها آشنا می‌کند.

نام درس به فارسی: تاریخ ادبیات دوره جاهلی تا پایان اموی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: History of literature from the Pre-Islamic period to the end of Umayyad dynasty	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- ضمن آشنایی با افکار و اندیشه‌های حاکم بر جامعه قبل از اسلام و صدر اسلام تا پایان عصر اموی، تحلیل دقیقی از آن ارائه دهد.	تعداد ساعت: ۳۲
۲- با مقایسه ادبیات قبل از اسلام و دوره‌های بعد از آن به نقش اسلام در حوزه فکر و اندیشه و ادبیات پی ببرد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۳- سیر تحولات ادبی این دوره را درک کرده و نقش شاعران و ادیبان مشهور آن را تحلیل کند.	پیش‌نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: دوره جاهلی

- تعریف تاریخ ادبیات و تقسیمات آن
- جزیره العرب و تاریخ قدیم آن
- تحلیل شرایط ادبی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی جزیره العرب پیش از ظهور اسلام
- روایت شعر جاهلی
- مهم‌ترین منابع شعر جاهلی
- شرح حال صاحبان شعر معلقات و شعر صعلایک
- ویژگی‌های شعر و نثر دوره جاهلی

فصل دوم: دوره اسلامی و اموی

- ظهور اسلام
- تحلیل شرایط ادبی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی جزیره العرب همزمان با ظهور اسلام و بعد از آن
- تأثیر قرآن و حدیث بر ادبیات عربی
- شعر در عصر پیامبر و خلفای راشدین
- شاعران مخضرم و شاعران سیاسی (شیعی، خوارج، اموی و نقاض)
- نثر و تطور آن (دیوان، خطابه، امثال و حکم)

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان رویکردها و جریان‌های مهم فکری و ادبی این دوران را تحلیل می‌نمایند.

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته می‌شود درباره شاعران، نویسندگان و خطیبان این دوران و آثار مطرح آنها تحقیق کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- الفاخوری، حنا (۱۳۹۲ش). تاریخ الأدب العربی. مشهد: توس.

منابع فرعی:

- ۱- ضیف، شوقی (۱۳۸۹ش). تاریخ الأدب العربی (العصر الجاهلی). قم: ذوی القربی.
- ۲- ضیف، شوقی (۱۳۸۹ش). تاریخ الأدب العربی (صدر الإسلام). قم: ذوی القربی.
- ۳- ضیف، شوقی (۱۳۸۹ش). تاریخ الأدب العربی (العصر الأموی). قم: ذوی القربی.
- ۴- بروکلیمان، کارل (۱۹۸۳م). تاریخ الأدب العربی. ترجمه عبدالحلیم النجار. القاهرة: دارالمعارف.
- ۵- فروخ، عمر (۱۹۹۲م). تاریخ الأدب العربی (جلد ۱). بیروت: دارالعلم للملایین.
- ۶- خفاجی، محمد عبدالمنعم (۱۹۹۲م). الحیاة الأدبیة فی العصر الجاهلی. بیروت: دارالجلیل.
- ۷- الحسین، قصی (۱۹۹۸م). تاریخ الأدب العربی (العصر الأموی). بیروت: دار ومکتبة الهلال.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «متون نظم و نثر دوره جاهلی تا پایان اموی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس، متون منثور و منظوم عربی پیش از اسلام را تا پایان دوره اموی بررسی می‌کند. از آنجا که ادبیات این دوره به دلیل استحکام و اصالت، از دیر باز توسط ادیبان، زبان‌شناسان، مفسران و دانشمندان علوم قرآنی مورد استشهاد قرار گرفته، توجه به نثر و نظم این دوره و فهم و درک آن ضروری است.

<p>نام درس به فارسی: متون نظم و نثر دوره جاهلی تا پایان اموی</p> <p>نام درس به انگلیسی: Poetry and prose from the Pre-Islamic period to the end of Umayyad dynasty</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>تعداد ساعت: ۳۲</p>
<p>پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>۱- ضمن آشنایی با آثار منثور و منظوم این دوران، معانی اصطلاحات و ترکیبات نظم و نثر آن را دریابد و در استفاده از آن مهارت پیدا کند.</p> <p>۲- انواع نثر و نظم این دوران و ویژگی‌های آن را از سایر دوره‌ها تمییز دهد.</p> <p>۳- در خواندن، ترجمه، فهم و تحلیل آثار منثور و منظوم این دوران مهارت یابد.</p>	<p>شایستگی کلیدی: موضوعی</p> <p>پیش‌نیاز: -</p> <p>استاد متخصص برای تدریس:</p> <p>دکتری زبان و ادبیات عربی</p>

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: دوره جاهلی

- بررسی گزیده‌ای از اشعار معلقات و اشعار صعلالیک
- بررسی مهم‌ترین نمونه‌های نثر و خطابه دوره جاهلی

فصل دوم: دوره اسلامی و اموی

- ترجمه و تحلیل اشعار شاعران مخضرم و شاعران سیاسی (شیعی، خوارج، اموی)
- ترجمه و تحلیل مهم‌ترین متون نثر (قرآن، نهج البلاغه، نثر دیوانی، خطابه، أمثال و حکم)

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان به قرائت، ترجمه و تحلیل متون نظم و نثر این دوران می‌پردازند.

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته می‌شود قصیده‌ای از یک شاعر و قطعه‌ای از نثر یک نویسنده این دوران را ترجمه و تحلیل نموده و نکات ادبی آن را استخراج کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام

شده به مطالعه منابع پردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-
کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- قرآن کریم و نهج البلاغه
- ۲- البستانی، فؤاد أفرام (۱۳۸۹). المجانی الحديثه (جلد ۱ و ۲). قم: ذوی القربی.
- ۳- صفوت، أحمد زکی (۱۹۸۵م). جمهره خطب العرب. بیروت: دارالحدائث.
- ۴- مناع، هاشم صالح (۱۹۹۳م). النثر فی العصر الجاهلی. بیروت: دارالفکر العربی.

منابع فرعی:

- ۱- تهرانی، نادر نظام و واعظ، سعید (۱۳۹۸ش). شذرات من الشعر والنثر فی العصر الجاهلی. تهران: سمت.
- ۲- کرد علی، محمد (۱۹۵۴م). رسائل البلغاء. القاهرة: مطبعة لجنة التلیف والترجمة والنشر.
- ۳- الأصبهانی، أبو الفرج (۱۹۸۶م). الأغانی. بیروت: دارالفکر.
- ۴- الجاحظ، عمرو بن بحر (۱۹۹۲م). البیان والتبیین. بیروت: دار ومکتبه الهلال.
- ۵- الميدانی، أبو الفضل أحمد بن محمد (۱۳۶۶ش). مجمع الأمثال. مشهد: آستان قدس رضوی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.
ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره
ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «تاریخ ادبیات دوره عباسی تا پایان عثمانی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس اوضاع سیاسی و اجتماعی و ادبی دوره عباسی را تا پایان دوره عثمانی بررسی کرده و دانشجویان را با تحولات و حوادث تاریخی و رویکردها و جریان‌های مهم فکری و ادبی و تأثیر آنها بر شعر و نثر این دوران آشنا می‌کند.

نام درس به فارسی: تاریخ ادبیات دوره عباسی تا پایان عثمانی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: History of literature from the Abbasid period to the end of Ottoman empire	نوع درس: نظری
	تعداد واحد: ۲
	تعداد ساعت: ۳۲
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	شایستگی کلیدی: موضوعی
۱- با رخدادهای ادبی و شرایط سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی دوران حکومت عباسی در بغداد و ظهور دولت ممالیک در مصر و همچنین دولت عثمانی آشنا شود و تحلیل دقیقی از آن ارائه دهد.	پیش‌نیاز: -
۲- سیر تحولات ادبی این دوران را درک نموده و نقش شاعران و ادیبان مشهور آن را تحلیل و بازشناسی کند.	استاد متخصص برای تدریس:
۳- - وجوه تشابه و تفاوت ادبیات دوره های قبل و بعد را با این دوره بیان نماید.	دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: دوره عباسی

- بررسی تحولات ادبی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی دوره عباسی
- آشنایی با تاریخ، سبک‌ها و امتیازات شعری و نثری دوره عباسی
- نثر فنی و تطور آن
- معرفی شاعران و نویسندگان معروف دوره عباسی و آثار آنها
- فتح اندلس توسط مسلمانان
- خصائص شعری و نثری دوره اندلس به ویژه موشحات، علوم لغوی و ...

فصل دوم: دوره مغولی، مملوکی و عثمانی

- تحلیل شرایط ادبی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی این دوران
- بررسی خصوصیات شعر و نثر این دوران
- معرفی شاعران و نویسندگان معروف این دوران و آثار آنها

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان رویکردها و جریان‌های مهم فکری و ادبی این دوران را تحلیل می‌نمایند.

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته می‌شود درباره شاعران، نویسندگان و خطیبان این دوران و آثار مطرح آنها تحقیق کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- الفاخوری، حنا (۱۳۹۲ش). تاریخ الأدب العربی. مشهد: توس.

منابع فرعی:

- ۱- ضیف، شوقی (۱۳۸۹ش). تاریخ الأدب العربی (العصر العباسی الأول). قم: ذوی القربی.
- ۲- ضیف، شوقی (۱۳۸۹ش). تاریخ الأدب العربی (العصر العباسی الثاني). قم: ذوی القربی.
- ۳- ضیف، شوقی (۱۳۸۹ش). تاریخ الأدب العربی (عصر الدول والإمارات). قم: ذوی القربی.
- ۴- فروخ، عمر (۱۹۹۲م). تاریخ الأدب العربی. بیروت: دارالعلم للملایین.
- ۵- البستانی، بطرس (۱۹۷۹). أدباء العرب فی العصر العباسی. دار مارون عبود.
- ۶- خفاجی، محمد عبدالمنعم (۲۰۰۴م). الحیاة الأدبیة فی العصر العباسی. الإسکندریة: دارالوفاء.
- ۷- خفاجی، محمد عبدالمنعم (۱۹۹۲م). الأدب الأندلسی، التطور والتجدید. بیروت: دارالجلیل.
- ۸- خفاجی، محمد عبدالمنعم (۱۹۹۰م). الحیاة الأدبیة بعد سقوط بغداد حتی العصر الحدیث. بیروت: دارالجلیل.
- ۹- البستانی، بطرس. أدباء العرب فی الأندلس وعصر الانبعاث. دار نظیر عبود.
- ۱۰- امیری، جهانگیر (۱۳۹۷ش). تاریخ الأدب العربی فی العصرین المملوکی والعثماني. تهران: سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «متون نظم و نثر دوره عباسی تا پایان عثمانی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس، متون منشور و منظوم عربی دوره عباسی را تا پایان دوره عثمانی بررسی می‌کند. از آنجا که دوره عباسی، عصر شکوفایی و دوران طلایی ادبیات عربی است، بررسی متون نظم و نثر این دوران ضروری است. همچنین نظم و نثر دوره مملوکی و عثمانی به دلیل هم‌زمانی با حمله مغول از یک سو و بروز جنگ‌های صلیبی از سوی دیگر و تأثیر این دو پدیده بر ادبیات عربی، از اهمیت بالایی برخوردار است؛ بنابراین، بررسی متون ادبی این دوران لازم است.

نام درس به فارسی: متون نظم و نثر دوره عباسی تا پایان عثمانی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Poetry and prose from the Abbasid period to the end of Ottoman empire	نوع درس: نظری
	تعداد واحد: ۲
	تعداد ساعت: ۳۲
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	شایستگی کلیدی: موضوعی
۱- ضمن آشنایی با آثار منشور و منظوم این دوران، معانی اصطلاحات و ترکیبات نظم و نثر آن را دریابد و در استفاده از آن مهارت پیدا کند.	پیش‌نیاز: -
۲- انواع نثر و نظم این دوران و ویژگی‌های آن را از سایر دوره‌ها تمیز دهد.	استاد متخصص برای تدریس:
۳- در خواندن، ترجمه، فهم و تحلیل آثار منشور و منظوم این دوران مهارت یابد.	دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: دوره عباسی

- ترجمه و تحلیل گزیده‌هایی از معروف‌ترین آثار منظوم این دوران
- ترجمه و تحلیل گزیده‌هایی از معروف‌ترین آثار منشور این دوران

فصل دوم: دوره مغولی، مملوکی و عثمانی

- ترجمه و تحلیل گزیده‌هایی از معروف‌ترین آثار منظوم این دوران
- ترجمه و تحلیل گزیده‌هایی از معروف‌ترین آثار منشور این دوران

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان به قرائت، ترجمه و تحلیل متون نظم و نثر این دوران می‌پردازند.

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته می‌شود قصیده‌ای از یک شاعر و قطعه‌ای از نثر یک نویسنده این دوران را ترجمه و تحلیل نموده و نکات ادبی آن را استخراج کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با

محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- البستانی، فؤاد أفرام (۱۳۸۹ش). المجانی الحديثه (جلد ۳ و ۴ و ۵). قم: ذوی القربی.

منابع فرعی:

- ۱- دواوین الشعراء
- ۲- الأصبهانی، أبو الفرج (۱۹۸۶م). الأغانی. بیروت: دارالفکر.
- ۳- الحریری، قاسم بن علی (۲۰۰۵م). مقامات الحریری. بیروت: دارالکتب العلمیه.
- ۴- الهمدانی، بدیع الزمان (۲۰۰۲م). مقامات بدیع الزمان الهمدانی. بیروت: دار ومکتبه الهلال.
- ۵- الهاشمی، أحمد (۱۳۷۹ش). جواهر الأدب فی أدبیات و إنشاء لغة العرب. تهران: استقلال.
- ۶- میرزانی، محمدرضا (۱۳۸۹ش). نصوص من النظم والنثر فی العصر العباسی الأول. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- ۷- میرزانی، محمدرضا (۱۳۸۹ش). نصوص من النظم والنثر فی العصر العباسی الثاني. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- ۸- ابن عبد ربّه، أحمد بن محمد (۱۹۸۸م). العقد الفريد. بیروت: دارالأندلس.
- ۹- تهرانی، نادر نظام (۱۳۷۹ش). نصوص من النظم والنثر فی عصر الانحطاط. تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.
- ۱۰- آذرشب، محمد علی (۱۳۹۲ش). الأدب العربی فی الأندلس: تاریخ ونصوص. تهران: سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «تاریخ ادبیات دوره معاصر»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس اوضاع سیاسی و اجتماعی و ادبی دوره معاصر را بررسی کرده و زمینه آشنایی دانشجویان را با جریان‌های فکری و ادبی و عوامل مؤثر در شکل‌گیری جریان‌های فکری، سیاسی و اجتماعی دوره معاصر فراهم می‌کند.

نام درس به فارسی: تاریخ ادبیات دوره معاصر	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: History of Contemporary literature	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- با جریان‌های فکری و مکتب‌های ادبی و ریشه‌ها و علل پیدایش جریان‌های ادبی دوره معاصر آشنا شود و تحلیل دقیقی از آن ارائه دهد.	تعداد ساعت: ۳۲
۲- با فرهنگ، اوضاع و احوال سیاسی و اجتماعی دوران معاصر آشنا شود و تحلیل دقیقی از آن ارائه دهد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۳- ضمن آشنایی با سیر تحولات ادبی این دوره، نقش شاعران و ادیبان مشهور آن را تحلیل و بازشناسی کند.	پیش‌نیاز: -
۴- وجوه تشابه و تفاوت ادبیات دوره‌های قبل را با این دوره بیان نماید.	استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- عصر نهضت و اوضاع اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و ادبی در این عصر
- جریان‌های فکری در این عصر
- مکتب‌های ادبی در این عصر (جماعه‌الدیوان، آپولو، مهجر: "الرابطه القلمیة والعصبه الأندلسیة")
- شرح حال و خصائص سبکی معروف‌ترین شاعران و نویسندگان این دوره
- شعر حرّ
- ادبیات مقاومت و ادبیات سیاسی
- ادبیات داستانی (داستان کوتاه و رمان)
- نمایشنامه
- ادبیات کودک
- نثر تاریخی و علمی

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان رویکردها و جریان‌های مهم فکری و ادبی این دوره را تحلیل می‌نمایند.

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته می‌شود درباره شاعران و نویسندگان این دوره و آثار مطرح آنها تحقیق کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- الدسوقی، عمر (۱۹۷۳م). فی الأدب الحديث. القاهرة: دارالفکر.
- ۲- الفاخوری، حنا (۱۳۹۲ش). الجامع فی تاریخ الأدب العربی (جلد ۲). قم: ذوی القربی.
- ۳- مقالات به روز و مرتبط با سرفصل به انتخاب استاد

منابع فرعی:

- ۱- الفاخوری، حنا (۱۳۹۲ش). تاریخ الأدب العربی. مشهد: توس.
- ۲- خفاجی، محمد عبدالمنعم (۱۹۹۲م). دراسات فی الأدب العربی الحديث ومدارسه. بیروت: دارالجیل.
- ۳- هیکل، أحمد عبدالمقصود (۱۹۹۴م). تطور الأدب الحديث فی مصر. القاهرة: دارالمعارف.
- ۴- الجیوسی، سلمی الخضراء (۲۰۰۱م). الاتجاهات والحركات فی الشعر العربی الحديث. بیروت: مرکز دراسات الوحدة العربیة.
- ۵- شکر، غالی (۱۹۷۹م). أدب المقاومة. بیروت: دار الآفاق الجديدة.
- ۶- الناعوری، عیسی (۱۹۵۹م). أدب المهجر. القاهرة: دارالمعارف.
- ۷- ضیف، شوقی (۱۹۶۰م). الفن ومذاهبه فی الشعر العربی. القاهرة: دارالمعارف.
- ۸- ضیف، شوقی (۱۹۶۰م). الفن ومذاهبه فی النثر العربی. القاهرة: دارالمعارف.
- ۹- فروخ، عمر (۱۹۸۶م). معالم الأدب العربی فی العصر الحديث. بیروت: دارالعلم للملایین.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «متون نظم و نثر دوره معاصر»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس، متون منثور و منظوم دوره معاصر را بررسی می‌کند. از آنجا که جریان‌های سیاسی و اجتماعی جهان معاصر، تأثیر عمده‌ای در تحولات ادبی کشورهای عربی داشته و باعث پیشرفت در تولیدات ادبی آنها شده است، توجه به نثر و نظم این دوره و فهم و درک آن ضروری است.

نام درس به فارسی: متون نظم و نثر دوره معاصر نام درس به انگلیسی: Contemporary poetical and prose texts	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- ضمن آشنایی با آثار منثور و منظوم این دوران، معانی اصطلاحات و ترکیبات نظم و نثر آن را دریابد و در استفاده از آن مهارت پیدا کند.	تعداد واحد: ۲
۲- انواع نثر و نظم این دوران و ویژگی‌های آن را از سایر دوره‌ها تمییز دهد.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- آثار منثور و منظوم این دوران را بخواند و ترجمه، تحلیل و نقد کند.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- ترجمه و تحلیل نمونه‌های مهم از شعر و نثر مکتب‌های ادبی (جماعه‌الدیوان، آپولو، مهجر: "الرابطه القلمیة والعصبه الأندلسیة")
- ترجمه و تحلیل نمونه‌های مهم از شعر و نثر مکتب‌های ادبی (کلاسیک، رمانتیک، رمزگرایی و واقع‌گرایی)
- ترجمه و تحلیل نمونه‌های مهم از شعر حرّ
- ترجمه و تحلیل نمونه‌های مهم از ادبیات مقاومت و ادبیات سیاسی
- ترجمه و تحلیل نمونه‌های مهم از ادبیات داستانی (داستان کوتاه و رمان)
- ترجمه و تحلیل نمونه‌های مهم از نمایشنامه
- ترجمه و تحلیل نمونه‌های مهم از ادبیات کودک
- ترجمه و تحلیل نمونه‌های مهم از نثر تاریخی و علمی

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان به قرائت، ترجمه و تحلیل متون نظم و نثر این دوره می‌پردازند.

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته می‌شود قصیده‌ای از یک شاعر و قطعه‌ای از نثر یک نویسنده این دوره را ترجمه و تحلیل نموده و نکات ادبی آن را استخراج کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- ناظمیان، رضا (۱۳۸۸ش). متون نظم و نثر معاصر ۱ و ۲. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
- ۲- تهرانی، نادر نظام و واعظ، سعید (۱۳۸۸ش). شذرات من النظم والنثر فی العصر الحديث. تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.

منابع فرعی:

- ۱- بدوی، مصطفی (۱۹۶۹م). مختارات من الشعر العربی الحديث. بیروت: دارالنهار.
- ۲- خورش، صادق (۱۳۹۸ش). المجانی من أدب الحديث و مدارس. تهران: سمت.
- ۳- السلطانی، طالب خلیف جاسم (۲۰۱۴م). الأدب العربی الحديث (مختارات من الشعر والنثر). عمان: دارالرضوان للنشر والتوزيع.
- ۴- دیوان‌های شعری شاعران معاصر
- ۵- میرزایی، فرامرز (۱۳۹۳ش). نصوص حیه فی الأدب الحديث. همدان: انتشارات دانشگاه بوعلی سینا.
- ۶- الإسکندری، أحمد و آخرون (۱۹۵۴م). المنتخب من أدب العرب (الجزء الأول). القاهرة: دارالکتب العربی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «علوم بلاغی ۱ (معانی)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم معانی شاخه‌ای از علوم بلاغت است که دانشجو با فراگیری آن، ویژگی‌های الفاظ و کلام عربی را که بر اساس مقتضای حال مخاطب ساخته شده، می‌شناسد. دانشجو در این درس، با زیبایی‌شناسی جمله‌های ادبی آشنا می‌شود و در نهایت بستر لازم برای فهم و درک اعجاز ادبی قرآن برای او فراهم می‌آید.

نام درس به فارسی: علوم بلاغی ۱ (معانی)	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Rhetorical Sciences 1 (Semantics)	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- ضمن آشنایی با ویژگی‌های فصاحت و بلاغت و تفاوت آنها، ساختار جمله‌های ادبی و وجوه مختلف آن از قبیل خبری و انشایی را دریابد.	تعداد ساعت: ۳۲
۲- زیبایی انواع جملات را درک نموده و متناسب با مقتضای حال مخاطب، ساختارهای ادبی را بفهمد و به کار گیرد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۳- ویژگی‌ها و زیبایی‌های بلاغی قرآن کریم را درک نموده و در نهایت به اعجاز ادبی آن پی ببرد.	پیش‌نیاز: نحو ۴
	استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- تعریف فصاحت و بلاغت و انواع آن دو
- تعریف علم معانی و موضوع آن
- تعریف خبر و انشاء
- اقسام خبر و مطابقت مقتضای ظاهر با حال مخاطب و مؤکدات خبر
- تعریف انشاء طلبی و غیر طلبی و اقسام هر یک
- معانی اصلی و غیر اصلی امر، نهی، استفهام
- معنی تصور و تصدیق و اقسام ادوات استفهام از نظر تصور و تصدیق
- احکام مربوط به مسند الیه و مسند
- تعریف قصر و انواع آن
- تعریف وصل و فصل و مواضع هر یک
- تعریف ایجاز، اطناب و مساوات و احکام مربوط به آن

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان مطالب مرتبط به آن را در آیات، اشعار و متون ادبی، تشخیص داده و تحلیل می‌نمایند.

تکالیف عملکردی:

دانشجویان موظف هستند نمونه‌ای از یک متن ادبی را انتخاب نموده و نکات بلاغی مطرح شده در کلاس را، در آن استخراج و تحلیل نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- الهاشمی، أحمد (۱۳۹۲ش). جواهر البلاغة. تهران: نشر الهام.

منابع فرعی:

- ۱- الجارم، علی و أمين، مصطفى (۱۳۹۲ش). البلاغة الواضحة. قم: دارالغدير.
- ۲- المراغي، أحمد مصطفى (۱۹۹۳م). علوم البلاغة. بيروت: دارالكتب العلمية.
- ۳- التفازاني، سعد الدين (۱۳۸۳ش). مختصر المعاني. قم: دارالفكر.
- ۴- شيخ أمين، بكري (۱۹۹۹م). البلاغة في ثوبها الجديد (علم المعاني). بيروت: دارالعلم للملأين.
- ۵- عتيق، عبدالعزيز (۱۹۸۵م). علم المعاني. بيروت: دارالنهضة العربية.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.
ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره
ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «علوم بلاغی ۲ (بیان)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم بیان علمی است که با فراگیری آن دانشجویان می‌تواند با روش‌های مختلف بیان یک معنی، آشنا شود. همچنین در می‌یابد کدام یک از این روش‌ها، دلالت روشن‌تری بر معنای مورد نظر متکلم دارد.

نام درس به فارسی: علوم بلاغی ۲ (بیان)	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Rhetorical Sciences 2 (Metaphor)	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجویان معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- ضمن آشنایی با فنون بیانی (تشبیه، استعاره، کنایه و مجاز) آنها را در جملات مختلف تشخیص داده و تحلیل نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
۲- جنبه‌های نظری این دانش را دریابد و ابعاد زیبایی‌شناختی آن را در انتقال مفاهیم به مخاطب به کار گیرد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	پیش‌نیاز: علوم بلاغی ۱ (معانی)
	استاد متخصص برای تدریس:
	دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- تعریف علم بیان، تعریف تشبیه و ارکان آن
- اقسام تشبیه به اعتبار دو طرف تشبیه (حسی و عقلی بودن، مفرد و مرکب بودن، تعدد دو طرف تشبیه)
- اقسام تشبیه به اعتبار وجه شبه (مجمل و مفصل، تمثیل و غیر تمثیل، قریب مبتدل و غریب بعید)
- اقسام تشبیه به اعتبار ادات تشبیه (مرسل و مؤکد)
- تشبیه بلیغ، تشبیه ضمنی، تشبیه مقلوب
- أغراض تشبیه
- تعریف حقیقت و مجاز و انواع هر یک
- مجاز مرسل و موارد آن
- استعاره و اقسام آن
- مجاز عقلی و بیان علائق آن
- تعریف کنایه و انواع آن

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان مطالب مرتبط به آن را در آیات، اشعار و متون ادبی، تشخیص داده و تحلیل می‌نمایند.

تکالیف عملکردی:

دانشجویان موظف هستند نمونه‌ای از یک متن ادبی را انتخاب نموده و فنون بیانی مطرح شده در کلاس را، در آن استخراج، تحلیل و ارزیابی کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- الهاشمی، أحمد (۱۳۹۲ش). جواهر البلاغة. تهران: نشر الهام.

منابع فرعی:

- ۱- الجارم، علی و أمين، مصطفى (۱۳۹۲ش). البلاغة الواضحة. قم: دارالغدير.
- ۲- المراغي، أحمد مصطفى (۱۹۹۳م). علوم البلاغة. بيروت: دارالكتب العلمية.
- ۳- التفتازاني، سعد الدين (۱۳۷۰ش). مختصر المعاني. قم: دارالفكر.
- ۴- شيخ أمين، بكرى (۱۹۹۹م). البلاغة في ثوبها الجديد (علم البيان). بيروت: دارالعلم للملإين.
- ۵- فاضلى، محمد (۱۳۹۴ش). المسائل البلاغية الهامة. تهران: سمت.
- ۶- انورى، حسن و على عباس آباد، يوسف (۱۳۹۳ش). بلاغت: بيان و بدیع. تهران: انتشارات فاطمی.
- ۷- عتيق، عبدالعزيز (۱۹۸۵م). علم البيان. بيروت: دارالنهضة العربية.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «علوم بلاغی ۳ (بدیع)»

۱. معرفی درس و منطق آن:

علم بدیع علمی است که با فراگیری آن دانشجو می‌تواند با روش‌های آراستن کلام و نیکوسازی سخن، از بعد معنوی و لفظی آشنا شود و ذوق خود را پرورش دهد و با به‌کارگیری اندوخته‌های زبانی خود، متن ادبی را از غیر ادبی، بازشناسد و توانایی نقد متون ادبی را پیدا کند.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: علوم بلاغی ۳ (بدیع) نام درس به انگلیسی: Rhetorical Sciences 3 (Esthetics)
نوع درس: نظری	
تعداد واحد: ۲	
تعداد ساعت: ۳۲	
شایستگی کلیدی: موضوعی	
پیش‌نیاز: علوم بلاغی ۱ (معانی)	
استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- ضمن آشنایی با آرایه‌های ادبی، این فنون را در جملات مختلف تشخیص داده و تحلیل نماید. ۲- آرایه‌های لفظی و معنوی را در جملات مختلف تشخیص داده و آن را مقایسه، تحلیل و ارزیابی نماید. ۳- تفاوت متن علمی و ادبی را دریابد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- تعریف علم بدیع و تقسیم آن به آرایه‌های معنوی و لفظی
- انواع آرایه‌های معنوی (توریه، استخدام، استطراد، افتنان، طباق، مقابله، مراعات نظیر و ...)
- انواع آرایه‌های لفظی (جناس لفظی و انواع آن، جناس معنوی و انواع آن)
- تصحیف، ازدواج، سجع، موازنه، ترصیع، تشریع، لزوم مالا یلزم، ردّ العجز علی الصدر، مالا یستحیل بالانعکاس و ...

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان مطالب مرتبط به آن را در آیات، اشعار و متون ادبی، تشخیص داده و تحلیل می‌نمایند.

تکالیف عملکردی:

دانشجویان موظف هستند نمونه‌ای از یک متن ادبی را انتخاب نموده و صنایع بدیعی مطرح شده در کلاس را، در آن استخراج، تحلیل و ارزیابی کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- الهاشمی، أحمد (۱۳۹۲ش). جواهر البلاغة. تهران: نشر الهام.

منابع فرعی:

- ۱- الجارم، علی و أمين، مصطفى (۱۳۹۲ش). البلاغة الواضحة. قم: دارالغدير.
- ۲- المراغي، أحمد مصطفى (۱۹۹۳م). علوم البلاغة. بيروت: دارالكتب العلمية.
- ۳- التفنازاني، سعدالدين (۱۳۷۰ش). مختصر المعاني. قم: دارالفكر.
- ۴- شيخ أمين، بكري (۱۹۹۹م). البلاغة في ثوبها الجديد (علم البديع). بيروت: دارالعلم للملإين.
- ۵- عباچی، اباذر (۱۳۹۸ش). علوم البلاغة: في البديع والعروض والقفایة. تهران: سمت.
- ۶- انوری، حسن و عالی عباس آباد، یوسف (۱۳۹۳ش). بلاغت: بیان و بديع. تهران: انتشارات فاطمی.
- ۷- عتیق، عبدالعزيز (۱۹۸۵م). علم البديع. بيروت: دارالنهضة العربية.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «عروض و قافیه»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس به بررسی آهنگ و موسیقی اشعار می‌پردازد و به وسیله آن می‌توان نثر را از شعر، بازشناخت و عیوب احتمالی ابیات شعری را تشخیص داد. دانشجو با فراگیری این علم و تمرین و ممارست، قدرت شنوایی و گفتاری خود را برای تشخیص زبان شعر، تقویت می‌کند و ابیات شعری را درست و با لحن و آهنگ صحیح می‌خواند.

نام درس به فارسی: عروض و قافیه نام درس به انگلیسی: Prosody and Rhyme	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- با اوزان و بحور مختلف عربی آشنا شود و اشعار را متناسب با وزن و بحر آن بخواند.	تعداد واحد: ۲
۲- به اشعار ناقص و دارای خلل وزنی پی ببرد.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- اشعار مختلف را تقطیع کند.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- تعریف علم عروض و تبیین فایده آن
- شرح تفعیلات و کتابت عروضی
- تقطیع کلمات و ابیات و احکام آن
- بحور عروضی و تقطیع نمونه‌هایی از آن (بحر طویل، بحر بسیط، بحر کامل، بحر وافر، بحر خفیف، بحر رمل، بحر رجز، بحر سریع، بحر متقارب، بحر منسرح، بحر هزج، بحر مدید، بحر مجث، بحر مضارع، بحر مقتضب)
- آشنائی با اوزان شعر حر
- تعریف قافیه و تبیین اهمیت آن
- حروف قافیه
- انواع قافیه
- عیوب قافیه

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث هر جلسه توسط استاد، دانشجویان باید نوشتن عروضی را انجام داده و تفعیلهای مختلف را از همدیگر تفکیک نموده و نام بحر مورد نظر را بگویند.

تکالیف عملکردی:

دانشجویان موظف هستند با جستجو در دیوان‌های شاعران، برای هر بحر شعری، ابیاتی را پیدا کرده و ضمن تقطیع ابیات و تفکیک تفعیلهای آن، نوع بحر هر بیت را بنویسند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- عباچی، اباذر (۱۳۹۸ش). علوم البلاغة: فی البدیع والعروض والقافية. تهران: سمت.

منابع فرعی:

- ۱- شوشتری، خلیفه (۱۳۹۴ش). الجامع فی العروض العربی بین النظریة والتطبیق. تهران: سمت.
- ۲- عباچی، اباذر (۱۳۹۰ش). العروض والقافية. تهران: انتشارات پیام نور.
- ۳- مناع، هاشم صالح (۲۰۰۳م). الشافی فی العروض والقوافی. بیروت: دارالفکر العربی.
- ۴- جمال الدین، مصطفی (۱۹۷۰م). الايقاع فی الشعر العربی من البيت إلى التفعيلة. نجف الأشرف: مطبعة النعمان.
- ۵- خلوصی، صفا (۱۳۹۴ش). فن التقطیع الشعری والقافية. قم: فاروس.
- ۶- معروف، یحیی (۱۳۹۲ش). العروض العربی البسیط: أسهل الطرق لتعلم العروض والقافية. تهران: سمت.
- ۷- العروزی، أبوالحسن أحمد بن محمد (۱۹۹۶م). الجامع فی العروض والقوافی. بیروت: دارالجليل.
- ۸- شوشتری، خلیفه (۱۳۹۷ش). التطور والتجديد فی أوزان البحور الخلیلیة. تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
- ۹- عتیق، عبدالعزیز (۱۹۸۵م). علم العروض والقافية. بیروت: دارالنهضة العربیة.
- ۱۰- یموت، غازی (۱۹۹۲م). بحور الشعر العربی. بیروت: دارالفکر اللبنانی.
- ۱۱- الهاشمی، السید أحمد (۲۰۰۶م). میزان الذهب. بیروت: مكتبة دار البيروتی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «فن ترجمه»

۱. معرفی درس و منطق آن:

فن ترجمه آمیزه‌ای از مهارت و دانش نظری است که به عنوان مقدمه‌ای برای ورود به ترجمه عملی، مورد نیاز است. در این درس، دانشجویان از طریق آشنایی با انواع ترجمه و فنون و تکنیک‌های آن، مهارت ترجمه متون را کسب می‌کنند.

نام درس به فارسی: فن ترجمه نام درس به انگلیسی: Translation Technique	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجویان معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- ضمن آشنایی با ترجمه معنایی و ارتباطی، یک متن را به هر دو روش ترجمه کند.	تعداد واحد: ۲
۲- با انواع ترجمه از جمله: ترجمه تحت اللفظی، ترجمه دقیق و ادبی، ترجمه آزاد، ترجمه نثر به شعر و ترجمه شفاهی آشنا شود و متون مختلف را به درستی ترجمه کند.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- ضمن آشنایی با اصول ترجمه انواع اسم و فعل، آن را به طور صحیح به کار گیرد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- تعریف لغوی و اصطلاحی ترجمه و اهمیت آن
- تاریخچه ترجمه
- روش‌های مترجمان عرب در ترجمه
- آشنایی با انواع ترجمه
- ترجمه معادله‌ای انواع اسم
- ترجمه معادله‌ای انواع فعل
- ترجمه معادله‌ای انواع حروف
- ترجمه معادله‌ای اصطلاحات، کنایات، ضرب‌المثل‌ها و تعارفات و مقایسه آنها در زبان فارسی و عربی
- ترجمه معادله‌ای اصطلاحات و جملات
- آشنایی با لغتنامه‌های یک زبانه و دو زبانه قدیمی و معاصر و روش استفاده از آنها
- تمرین ترجمه متون ساده عربی و فارسی

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان تمرینات مرتبط با آن را در کلاس انجام می‌دهند.

تکالیف عملکردی:

عبارات و متون مناسب در اختیار دانشجویان قرار گرفته و از آنان خواسته می‌شود مطابق با آموخته‌های خود در درس فن ترجمه، آن را ترجمه کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- معروف، یحیی (۱۳۹۴ش). فن ترجمه. تهران: سمت.

منابع فرعی:

- ۱- ناظمیان، رضا (۱۳۹۷ش). روش‌هایی در ترجمه از عربی به فارسی. تهران: سمت.
- ۲- فاتحی نژاد، عنایت‌الله و فرزانه، بابک (۱۳۸۲ش). درآمدی بر مبانی ترجمه. تهران: مؤسسه فرهنگی انتشاراتی آیه.
- ۳- شکیب انصاری، محمود (۱۳۸۶ش). فن الترجمة بين اللغتين العربیة والفارسیة. اهواز: دانشگاه شهید چمران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «ترجمه از عربی به فارسی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تمرین عملی ترجمه از عربی به فارسی، دانشجویان را با این نوع ترجمه و به کارگیری تکنیک‌های ترجمه آشنا ساخته و زمینه فعالیت گسترده‌تر را در حوزه ترجمه متون ادبی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، علمی، فرهنگی، هنری و اسناد رسمی برای آنان فراهم می‌کند.

نام درس به فارسی: ترجمه از عربی به فارسی نام درس به انگلیسی: Translation from Arabic to Persian	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ شایستگی کلیدی: موضوعی پیش‌نیاز: فن ترجمه استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- تکنیک‌های آموخته شده در فن ترجمه را به کار گیرد. ۲- با تفاوت‌های زبانی عربی و فارسی آشنا شده و در فرآیند ترجمه به آنها توجه کند و به کار بندد. ۳- متون مختلف زبان عربی را در حد آموخته‌ها ترجمه و تحلیل نماید.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- ترجمه متون ادبی
- ترجمه متون سیاسی
- ترجمه متون اقتصادی
- ترجمه متون اجتماعی
- ترجمه متون علمی
- ترجمه متون فرهنگی و هنری
- ترجمه متون اسناد رسمی

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان به ترجمه، تحلیل، ارزیابی و تبادل نظر پیرامون متون مرتبط با مبحث درسی می‌پردازند.

تکالیف عملکردی:

متون مرتبط در هر یک از موضوعات درسی، در اختیار دانشجویان قرار گرفته و از آنان خواسته می‌شود آن را از زبان عربی به فارسی ترجمه کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با

محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- فاتحی نژاد، عنایت الله و فرزانه، بابک (۱۳۸۲ش). درآمدی بر مبانی ترجمه. تهران: مؤسسه فرهنگی انتشاراتی آیه.
- ۲- ناظمیان، رضا (۱۳۹۷ش). روش‌هایی در ترجمه از عربی به فارسی. تهران: سمت.
- ۳- گزینش متون مختلف مرتبط با مباحث درسی از کتاب‌ها و منابع گوناگون به انتخاب استاد

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «ترجمه از فارسی به عربی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تمرین عملی ترجمه از فارسی به عربی، دانشجویان را با این نوع ترجمه و به کارگیری تکنیک‌های ترجمه آشنا ساخته و زمینه فعالیت گسترده‌تر را در حوزه ترجمه متون ادبی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، علمی، فرهنگی، هنری و اسناد رسمی برای آنان فراهم می‌کند.

نام درس به فارسی: ترجمه از فارسی به عربی نام درس به انگلیسی: Translation from Persian to Arabic	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ شایستگی کلیدی: موضوعی پیش‌نیاز: فن ترجمه استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- تکنیک‌های آموخته شده در فن ترجمه را به کار گیرد. ۲- با تفاوت‌های زبانی عربی و فارسی آشنا شده و در فرآیند ترجمه به آنها توجه کند و به کار بندد. ۳- متون مختلف زبان فارسی را در حد آموخته‌ها به عربی برگردانده و تحلیل نماید.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- ترجمه متون ادبی
- ترجمه متون سیاسی
- ترجمه متون اقتصادی
- ترجمه متون اجتماعی
- ترجمه متون علمی
- ترجمه متون فرهنگی و هنری
- ترجمه متون اسناد رسمی

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی هر جلسه توسط استاد، دانشجویان به ترجمه، تحلیل، ارزیابی و تبادل نظر پیرامون متون مرتبط با مبحث درسی می‌پردازند.

تکالیف عملکردی:

متون مرتبط در هر یک از موضوعات درسی، در اختیار دانشجویان قرار گرفته و از آنان خواسته می‌شود آن را از زبان فارسی به عربی ترجمه کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با

محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

۱- فاتحی نژاد، عنایت الله و فرزانه، بابک (۱۳۸۲ش). درآمدی بر مبانی ترجمه. تهران: مؤسسه فرهنگی انتشاراتی آیه.

۲- گزینش متون مختلف مرتبط با مباحث درسی از کتاب‌ها و منابع گوناگون به انتخاب استاد

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «نقد ادبی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس نقد ادبی زمینه آشنایی با نحوه و چگونگی نقد متون را فراهم می‌کند. هدف نقد ادبی، بررسی همه جانبه و کامل یک اثر ادبی و میزان تأثیرپذیری این متون از تحولات و جریان‌های سیاسی، فرهنگی، ادبی، اقتصادی و اجتماعی است. این درس ضمن معرفی مکتب‌های مختلف ادبی و نقدی، راهکارهای این مکاتب را برای نقد و بررسی متن تبیین می‌کند.

نام درس به فارسی: نقد ادبی نام درس به انگلیسی: Literary Criticism	مشخصات درس
پایامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
۱- ضمن آشنایی با مکتب‌های ادبی معاصر و ویژگی‌ها و راهکارهای هر یک در زمینه فهم متن، متون مختلف را تحلیل و نقد نماید.	تعداد واحد: ۲
۲- با جریان‌های نقدی حاکم بر تفکر دوران قدیم و معاصر آشنا شده و آن را در پژوهش‌های مختلف به کار ببرد.	تعداد ساعت: ۳۲
۳- ضمن آشنایی با شیوه‌های فهم متن و رسیدن به لایه‌های پنهان آن در مکتب‌ها و نظریه‌های ادبی قدیم و معاصر، به مقایسه آنها پردازد.	شایستگی کلیدی: موضوعی پیش‌نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- تعریف نقد ادبی و انواع آن
- نقد ادبی نزد قدماء
- نقد ادبی نزد معاصران
- مکتب‌های ادبی (کلاسیسم، رمانتیسم، رئالیسم، ناتورالیسم، سمبولیسم، سور رئالیسم، مدرنیسم، پست مدرنیسم)
- روش‌های نقدی (اخلاقی، روانشناختی، تاریخی، اسطوره‌ای، زیبایی‌شناسی)
- مدارس نقدی (صورتگرایی، ساختارگرایی، شالوده‌شکنی، هرمنوتیک)
- مکتب‌های معنی‌شناسی (شناختی، زایشی، نقش‌گرا)

فعالیت یادگیری:

پس از ارائه مباحث درسی توسط استاد، متن‌هایی معین می‌گردد و دانشجویان نکات مرتبط با آن مباحث را در متن، مشخص نموده و به بحث و بررسی آن می‌پردازند.

تکالیف عملکردی:

فصولی از منابع مختلف توسط استاد انتخاب می‌شود و دانشجو ضمن خلاصه‌برداری، گزارشی تحقیقی از مطالعات انجام شده ارائه می‌دهد. همچنین در زمینه محتوای درس، به مقالات مرتبط مراجعه نموده و دریافت‌های خود را به صورت سخنرانی ارائه می‌دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- رجائی، نجمه. (۱۳۷۸ش). آشنایی با نقد ادبی معاصر. مشهد: انتشارات دانشگاه فردوسی.
- ۲- طبانه، بدوی (۱۹۸۴م). قضایا النقد الأدبی. الرياض: دارالمریخ للنشر.
- ۳- الآمدی، حسن بن بشر (۱۹۸۷م) الموازنة بين أبي تمام والبحتری. بیروت: دارالمسیره.
- ۴- الجرجانی، علی بن عبدالعزیز (۱۹۵۱م). الوساطة بين المتنبي وخصومه. القاهرة: دار إحياء الكتب العربية.
- ۵- مندور، محمد (۱۹۹۶م). النقد المنهجي عند العرب. القاهرة: دار نهضة مصر للطباعة والنشر.
- ۶- بدوی، أحمد أحمد (۲۰۰۴م). أسس النقد الأدبی عند العرب. القاهرة: دار نهضة مصر للطباعة والنشر.
- ۷- عصفور، جابر (۲۰۰۳م). النقد الأدبی: مفهوم الشعر. بیروت: دارالكتاب.
- ۸- العشماوی، محمد زکی (۱۹۹۴م). قضایا النقد الأدبی بين القديم والحديث. القاهرة: دارالشروق.
- ۹- قطب، سید (۲۰۰۳م). النقد الأدبی أصوله ومناهجه. القاهرة: دارالشروق.
- ۱۰- صابری، علی (۱۳۹۵ش). النقد الأدبی وتطوره فی الأدب العربي. تهران: سمت.
- ۱۱- شمیسا، سیروس (۱۳۹۴ش). نقد ادبی. تهران: میترا.
- ۱۲- غنیمی الهلال، محمد (۱۹۷۳م). النقد الأدبی الحديث. بیروت: دارالثقافة.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «روش تحقیق و مآخذشناسی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

این درس به منظور انجام پژوهش‌های نظری و کاربردی و آشنائی دانشجویان با روش تحقیق علمی در حوزه زبان و ادبیات عربی آموزش داده می‌شود. استفاده بهینه از منابع و مآخذ متون ادبی، تنها با کسب مهارت در روش تحقیق میسر خواهد بود.

نام درس به فارسی: روش تحقیق و مآخذشناسی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Research Method and Bibliography	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- ضمن شناخت منابع اصلی و شیوه تحقیق علمی در حوزه زبان و ادبیات عربی، آن را در عرصه عمل به کار بسته و از منابع زبان عربی به درستی استفاده کند.	تعداد ساعت: ۳۲
۲- در روش پژوهش از قبیل یادداشت‌برداری، خلاصه‌نویسی، نوشتن تحقیق به شیوه علمی و سازماندهی آن، مهارت یابد.	شایستگی کلیدی: موضوعی پیش‌نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- آشنائی با مآخذ و منابع مهم زبان و ادبیات عربی
- گزینش و انتخاب موضوع
- آشنائی با اصول تحقیق ادبی و مراحل مختلف آن
- روش یادداشت‌برداری
- سازماندهی و تنظیم محتوا
- سازماندهی و تنظیم اجزاء تحقیق
- شیوه ارجاع دادن
- کیفیت نوشتن هوامش
- شیوه نگارش فهرس
- شیوه نگارش ضمائم
- آشنایی با آماده‌سازی مقاله
- آشنایی با آماده‌سازی کتاب

فعالیت یادگیری:

در درس روش تحقیق، استاد برای تثبیت مطالب آموزشی، متناسب با سرفصل، از دانشجویان می‌خواهد نمونه‌هایی مطابق با موضوع هر جلسه درسی، ارائه دهند.

تکالیف عملکردی:

دانشجویان موضوع مورد علاقه خود را جهت تحقیق، به استاد ارائه می‌دهند و پس از تأیید موضوع توسط استاد، درباره آن موضوع، تحقیق انجام می‌دهند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- شلبی، أحمد (۱۹۹۸م). کیف تکتب بحثاً أو رسالة. القاهرة: مكتبة النهضة المصرية.
- ۲- الهواری، صلاح الدین (۲۰۰۱م). کیف تکتب بحثاً أو رسالة. بیروت: دار ومکتبة الهلال.
- ۳- ضیف، شوقی (۱۹۷۲م). البحث الأدبی: طبیعته ومناهجه وأصول ومصادره. القاهرة: دارالمعارف.
- ۴- مکی، طاهر أحمد (۱۹۹۹م). دراسة فی مصادر الأدب. القاهرة: دارالفکر العربی.
- ۵- البدوی، محمد (۱۹۹۸م). المنهجیة فی البحوث والدراسات الأدبیة. تونس: دارالمعارف للطباعة والنشر.
- ۶- الشریف، عبدالله محمد (۱۹۹۶م). مناهج البحث العلمی. الإسکندریة: مكتبة الإشعاع للطباعة والنشر والتوزیع.
- ۷- مشکین فام، بتول (۱۳۹۷ش). البحث الأدبی: مناهجه ومصادره. تهران: سمت.
- ۸- فاتحی نژاد، عنایت الله (۱۳۹۸ش). أمهات المصادر العربیة (فی الشعر والأدب واللغة والنحو والتاریخ والجغرافیا). تهران: سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «قرائت و ترجمه روزنامه و مجلات عربی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس قرائت و ترجمه روزنامه و مجلات، شامل متون متداول رسانه‌ای است. با توجه به گسترش روزافزون تعاملات بین‌المللی و فضای مجازی، لازم است دانشجویان، واژه‌ها و اصطلاحات رایج روزنامه و مجلات را فراگیرند تا با آگاهی و توان بیشتری به تعامل بپردازند.

نام درس به فارسی: قرائت و ترجمه روزنامه و مجلات عربی	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Reading of Newspapers and Magazines	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- روزنامه و مجلات عربی را درست بخواند و مطالب متنوع آنها را بفهمد و درست ترجمه کند.	تعداد ساعت: ۳۲
۲- با مهارت بیشتری به تعاملات بین‌المللی بپردازد.	شایستگی کلیدی: موضوعی
	پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- قرائت و ترجمه متون سیاسی روزنامه‌ها و مجلات عربی
- قرائت و ترجمه متون اجتماعی روزنامه‌ها و مجلات عربی
- قرائت و ترجمه متون علمی روزنامه‌ها و مجلات
- قرائت و ترجمه متون فرهنگی و ادبی روزنامه‌ها و مجلات
- قرائت و ترجمه متون اقتصادی روزنامه‌ها و مجلات عربی
- قرائت و ترجمه متون نظامی روزنامه‌ها و مجلات عربی
- قرائت و ترجمه متون پزشکی و بهداشتی روزنامه‌ها و مجلات عربی
- قرائت و ترجمه متون ورزشی روزنامه‌ها و مجلات عربی

فعالیت یادگیری:

شایسته است استاد در جلسه اول، انواع فرهنگ اصطلاحات روز و سایت‌های معتبر عربی را به دانشجویان معرفی کند و دانشجو مکلف است به‌طور مرتب مطالب متنوع روزنامه‌ها یا مجلات را در طول ترم در برابر استاد بخواند و ترجمه کند تا مسلط گردد.

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته می‌شود متون روزنامه‌ها یا مجلات را متناسب با موضوع هر جلسه درسی، در محیط خارج از کلاس ترجمه کنند سپس آن را به همراه متن اصلی به استاد تحویل دهند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- گزیده‌هایی از روزنامه‌ها و مجلات عربی و پایگاه‌های اطلاعاتی به انتخاب استاد

منابع فرعی:

۱- روزنامه الوفاق

۲- روزنامه کیهان عربی

۳- مجله الوحدة

۴- ناظمیان، رضا (۱۳۹۹ش). روزنامه‌ها و مجلات عربی. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.

۵- عدنان اشکوری، عدنان (۱۳۹۷ش). لغة الإعلام: دراسة تطبيقية. تهران: دانشگاه امام صادق.

۶- عزیزی پور، محمدرضا (۱۳۹۷ش). المصطلحات المتداولة في الصحافة العربية. تهران: سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «زیبایی شناسی آیات قرآن کریم»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس زیبایی شناسی آیات قرآن کریم زمینه آشنایی با چگونگی معجزه بودن قرآن کریم را از جنبه زبانی فراهم می کند. نتیجه آموخته های دانشجو در دروسی مانند صرف و نحو و بلاغت و قرائت متون و تجزیه و ترکیب باید در این درس، خود را متجلی سازد. دانشجو ضمن یادگیری مباحث این درس، ذوق خود را در زمینه دقت در مباحث زیبایی شناسی متن، پرورش داده و به معجزه بودن قرآن کریم و تفاوت آن با سایر متون پی می برد.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: زیبایی شناسی آیات قرآن کریم نام درس به انگلیسی: Aesthetics of Holy Quran
نوع درس: نظری	
تعداد واحد: ۲	
تعداد ساعت: ۳۲	
شایستگی کلیدی: موضوعی	
پیش نیاز: علوم بلاغی ۱ (معانی)	
استاد متخصص برای تدریس:	
دکتری زبان و ادبیات عربی	
	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:
	۱- ضمن آشنایی با مفهوم زیبایی شناسی از منظر قرآن کریم، زیبایی های ادبی آیات قرآن کریم را استخراج، تحلیل و ارزیابی نماید.
	۲- نظریه اعجاز ادبی قرآن کریم را درک نماید.
	۳- دیدگاه قرآن کریم را در زمینه زیبایی شناسی با نظریه ها و مکتب های دیگر مقایسه کرده و تفاوت آنها را دریابد.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- تعریف زیبایی شناسی
- زیبایی شناسی در نگاه قدماء و معاصران
- زیبایی از منظر قرآن کریم
- اسلوب های زبانی قرآن کریم
- زیبایی شناسی نحوی و بلاغی قرآن کریم (تقدیم و تأخیر، ذکر و حذف، فصل و وصل، قصر، إطلاق و تقييد)
- واژه شناسی آیات قرآن کریم
- آیات مشترک المضامین و مختلف الأسالیب

فعالیت یادگیری:

آیاتی از قرآن کریم توسط استاد انتخاب می شود و دانشجویان مباحث مطرح شده را در هر جلسه درسی با آن تطبیق می دهند.

تکالیف عملکردی:

لازم است دانشجو به انجام تحقیقات و پژوهش در آیات قرآن کریم بپردازد و نمونه های بیشتری را خود کشف نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. در این درس، آموزش های کلاس درس با

محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب جدید تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- سیدی، سید حسین (۱۳۹۰ش). زیبایی شناسی آیات قرآن. قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
- ۲- حمدان، نذیر (۱۹۹۱م). الظاهرة الجمالية في القرآن الكريم. جدة: دارالمنيرة.
- ۳- فضیلت، محمود (۱۳۹۸ش). زیبایی شناسی قرآن. تهران: سمت.
- ۴- باغبانی، رضوان (۱۳۹۶ش). رویکردهای ادبی به اعجاز قرآن کریم. تهران: دارالهدایة.
- ۵- الأصفهانی، الراغب (۱۳۸۷ش). المفردات فی غریب القرآن. تهران: نشر صادق.
- ۶- الأصفهانی، الراغب (۱۳۹۵ش). مفردات ألفاظ القرآن. قم: ذوی القربی.
- ۷- السامرائی، فاضل صالح (۲۰۰۶م). بلاغة الكلمة فی التعبير القرآنی. القاهرة: العاتک لصناعة الكتاب للطباعة والنشر والتوزيع.
- ۸- صافی، محمود (۱۹۹۵م). الجدول فی إعراب القرآن و صرفه و بیانه. بیروت: دارالرشید.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «تجزیه و ترکیب متون دینی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس تجزیه و ترکیب متون دینی، درسی است که به ساختمان کلمه و روابط کلمات در جمله و نیز ساختارهای متنوع و علل شکل گیری آنها می پردازد. از آن جا که در رشته آموزش زبان عربی، به فهم متون اسلامی توجه خاص می شود، آشنایی دانشجویان با متون اسلامی و عناصر و ابعاد زیبایی شناختی آن و ویژگی های زبانی متون دینی لازم است.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: تجزیه و ترکیب متون دینی نام درس به انگلیسی: Analysis and Syntax of Religious Texts
نوع درس: نظری	
تعداد واحد: ۲	
تعداد ساعت: ۳۲	
شایستگی کلیدی: موضوعی	
پیش نیاز: صرف ۳ و نحو ۴	
استاد متخصص برای تدریس:	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجویان قادر خواهد بود:
دکتری زبان و ادبیات عربی	۱- کلمات مختلف عربی را در متون دینی تجزیه کند. ۲- نوع روابط کلمات را در جمله تشخیص داده و علت روابط را تبیین کند. ۳- در دریافت معانی، علاوه بر معانی اولیه به معانی ثانویه متون اسلامی اهتمام ورزد.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- آشنایی با تجزیه اقسام کلمه و علامت ها و نشانه های هر کدام
- ترکیب و تعریف آن
- تجزیه و ترکیب نمونه هایی از متون اسلامی (قرآن کریم، نهج البلاغه، احادیث، صحیفه سجاده و ...)

فعالیت یادگیری:

پس از بیان مباحث نظری توسط استاد و ارائه مصادیق، نمونه هایی از متون اسلامی انتخاب می گردد و دانشجویان به تجزیه و ترکیب آن می پردازند.

تکالیف عملکردی:

از هر کدام از دانشجویان خواسته می شود نمونه ای از متون اسلامی را تجزیه و ترکیب نموده و به تحلیل و ارزیابی معانی آن بپردازند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت استاد انجام می شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به- کارگیری آموخته ها در موقعیت های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت ها می باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- گزیده‌هایی از متون اسلامی (قرآن کریم، نهج البلاغه، احادیث، صحیفه سجادیه و ...) به انتخاب استاد

منابع فرعی:

- ۱- صافی، محمود (۱۹۹۵م). الجدول فی إعراب القرآن و صرفه و بیانه. دمشق: دارالرشید.
- ۲- الدرویش، محیی الدین (۱۹۹۲م). إعراب القرآن الکریم و بیانه. الیمامة: دار ابن کثیر و دار الإرشاد.
- ۳- بدیع یعقوب، أمیل (۱۳۸۷ش). موسوعة الصرف والنحو والإعراب. تهران: نشر استقلال.
- ۴- متقی زاده، عیسی (۱۳۹۲ش). راهنمای تجزیه و ترکیب عربی. تهران: نشر مدرسه.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «متون نهج البلاغه»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس متون نهج البلاغه، درسی است که دانشجو در آن، با سخنان ارزشمند امیرالمؤمنین در زمینه‌های معارف تربیتی، دینی، اخلاقی، علمی، سیاسی و فرهنگی آشنا می‌شود. در این درس به تحلیل ادبی، معنایی و مفهومی خطبه‌ها، نامه‌ها و حکمت‌های نهج البلاغه پرداخته می‌شود. از آن‌جا که در رشته آموزش زبان عربی، به متون اسلامی توجه خاص می‌شود و نهج البلاغه هم از غنی‌ترین و فصیح‌ترین متون اسلامی به شمار می‌رود، آشنایی دانشجویان با این متن ارزشمند دینی ضروری است.

نام درس به فارسی: متون نهج البلاغه نام درس به انگلیسی: Texts of Nahj al-Balagha	مشخصات درس
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: نظری
	تعداد واحد: ۲
۱- متن نهج البلاغه را بخواند و آن را ترجمه کند. ۲- مفهوم و معنای متون نهج البلاغه را درک کند. ۳- ویژگی‌های ادبی متون نهج البلاغه را استخراج نموده و تحلیل نماید. ۴- متن نهج البلاغه را با سایر متون، مقایسه نموده و ارزش آن را دریابد.	تعداد ساعت: ۳۲
	شایستگی کلیدی: موضوعی پیش‌نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: خطبه‌ها

- خطبه ۳ (شقشقیه)
- خطبه ۲۷ (جهاد)
- خطبه ۸۳ (غزاء)
- خطبه ۱۹۲ (قاصعه)
- خطبه ۱۹۳ (متقیق)
- خطبه ۲۱۶ (حقوق کارگزاران و مردم)
- خطبه ۲۲۱ (مرگ)

فصل دوم: نامه‌ها

- نامه ۳۱ (نامه حضرت به امام حسن علیه السلام)
- نامه ۴۵ (نامه حضرت به عثمان بن حنیف)
- نامه ۵۳ (نامه حضرت به مالک اشتر)
- نامه ۵۵ (نامه حضرت به معاویه)

فصل سوم: حکمت‌ها

- حکمت‌های مرتبط با موضوعات تربیتی به انتخاب استاد

فعالیت یادگیری:

متون منتخب از نهج البلاغه، در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد و به ترجمه، استخراج نکات ادبی و تحلیل آن می‌پردازند.

تکلیف عملکردی:

از هر کدام از دانشجویان خواسته می‌شود مقالاتی مرتبط با مباحث درسی، مطالعه نموده و به صورت سخنرانی در کلاس ارائه دهند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- نهج البلاغه

منابع فرعی:

۱- ابن ابی الحدید (۱۹۹۸م). شرح نهج البلاغه. بیروت: دارالکتب العلمیه.

۲- رشاد، علی اکبر (۱۳۸۷ش). دانشنامه امام علی (ع). قم: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

۳- مغنیه، محمد جواد. (۱۳۹۲ش). فی ظلال نهج البلاغه. قم: شرکت چاپ و نشر بین الملل.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «متون تفسیری»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس متون تفسیری، درسی است که دانشجو در آن، با تفاسیر اسلامی آشنا می‌شود. در این درس به تحلیل ادبی و معنایی آیات قرآن کریم بر اساس تفاسیر مختلف، به ویژه تفاسیر ادبی، پرداخته می‌شود. از آن‌جا که در رشته آموزش زبان عربی، به متون اسلامی توجه خاص می‌شود و قرآن کریم، غنی‌ترین و فصیح‌ترین متون اسلامی به شمار می‌رود، آشنایی دانشجویان با این متن ارزشمند دینی ضروری است.

نام درس به فارسی: متون تفسیری نام درس به انگلیسی: Interpretive Texts	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ شایستگی کلیدی: موضوعی پیش‌نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان و ادبیات عربی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- در فهم و درک جایگاه ادبی قرآن کریم و اسرار آن مهارت یابد. ۲- مباحث ادبی تفاسیر ادبی را تحلیل و ارزیابی نموده و با هم مقایسه کند.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: بررسی و تحلیل متون منتخبی از تفاسیر ادبی معروف قدیم

- الکشاف
- التبیان فی تفسیر القرآن
- مجمع البیان فی تفسیر القرآن
- البحر المحیط فی التفسیر
- أنوار التنزیل وأسرار التأویل
- جوامع الجامع

فصل دوم: بررسی و تحلیل متون منتخبی از تفاسیر ادبی معروف جدید

- المیزان
- فی ظلال القرآن
- الوجیز فی تفسیر القرآن العزیز

فعالیت یادگیری:

متون متناسبی از تفاسیر مهم، به ویژه تفاسیر ادبی، انتخاب می‌شود و با مشارکت فعال دانشجویان، مورد بررسی، ارزیابی و تحلیل قرار می‌گیرد.

تکالیف عملکردی:

از هر کدام از دانشجویان خواسته می‌شود یک سوره از قرآن کریم را در تفاسیر گوناگون، با محوریت نکات ادبی، بررسی، تحلیل و مقایسه نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- الزمخشری، محمود (۲۰۰۹م). الکشاف عن حقائق التنزیل وعیون الأقاویل فی وجوه التأویل. بیروت: دارالمعرفة.
- ۲- الطوسی، محمد بن الحسن (۱۴۳۱هـ). التبیان فی تفسیر القرآن. قم: مؤسسه آل البيت (علیهم السلام) لإحياء التراث.
- ۳- الطبرسی، الفضل بن الحسن (۲۰۰۵م). مجمع البیان فی تفسیر القرآن. بیروت: دارالعلوم.
- ۴- الأندلسی، أبو حیان محمد بن یوسف (۲۰۱۰م). البحر المحيط فی التفسیر. بیروت: دارالفکر.
- ۵- البیضاوی، عبدالله بن عمر بن محمد بن علی الشیرازی (۲۰۱۵). أنوار التنزیل وأسرار التأویل. بیروت: دار إحياء التراث العربی.
- ۶- الطبرسی، الفضل بن الحسن (۱۴۲۳هـ). جوامع الجامع. قم: مؤسسه النشر الإسلامی.
- ۷- الطباطبائی، محمد حسین. المیزان فی تفسیر القرآن. قم: جماعة المدرسين فی الحوزة العلمیة.
- ۸- قطب، سید (۲۰۰۸م). فی ظلال القرآن. القاهرة: دارالشروق.
- ۹- العاملي، علی بن الحسین (۱۴۱۳هـ). الوجیز فی تفسیر القرآن العزیز. قم: دارالقرآن الکریم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «ادب سیاسی در اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس ادب سیاسی در اسلام، درسی است که به آثار شاعران و نویسندگانی که صبغه سیاسی اثر آنها بر دیگر جوانب غلبه دارد می پردازد. از آنجا که این آثار در تحول اسلام و فرقه‌ها و مذاهب اسلامی نقش عظیمی داشته، آشنایی دانشجویان با این متون ضروری است.

نام درس به فارسی: ادب سیاسی در اسلام	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Political Literature in Islam	نوع درس: نظری
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
۱- متون ادب سیاسی را ترجمه و تحلیل، نقد و ارزیابی نماید.	تعداد ساعت: ۳۲
۲- آثار شاعران و نویسندگان ادب سیاسی را با هم مقایسه نماید.	شایستگی کلیدی: موضوعی
۳- با مطالعه این متون ارزشمند، دیدگاه اعتقادی خود را تثبیت نموده و به روشنگری پردازد.	پیش نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	دکتری زبان و ادبیات عربی

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: التعاریف

- التعریف بالأدب السیاسی
- ما هو الأدب
- ما هی السیاسة
- تعریف علم السیاسة
- التعریف بالأدب السیاسی

فصل دوم: النصوص

بخش اول: النثر

- خطبة حجة الوداع
- کتاب معاویة إلى علی (ع)
- رد علی (ع) علی معاویة
- خطبة الزهراء (س) أمام نساء المهاجرین والأنصار

بخش دوم: الشعر

- أبو الأسود الدؤلی
- الکمیت بن زید الأسدی فی مدح بنی هاشم و آل البيت النبوی الشریف علیهم السلام
- السید الحمیری (قوله فی أهل بیت الرسالة وفضائلهم)
- منصور التمری (قصیدته المعروفة فی آل رسول الله علیهم السلام)
- دیک الجن الحمصی (قال یمدح علیاً ویرثی الحسین علیهما السلام)
- دعبل بن علی الخزاعی (القصيدة الثائفة الخالدة)

- ابن الرومی (بعض مرثیه الشهدیحی بن عمر العلوی)
- الصنوبری (قال فی قصیده یمدح بها أمير المؤمنين علیاً وابنه علیهم السلام)
- أبو فراس الحمدانی
- ابن أبي الحديد المعتزلی

فعالیت یادگیری:

پس از بیان مباحث نظری توسط استاد، نمونه‌هایی از متون ادب سیاسی انتخاب می‌گردد و دانشجویان به ترجمه، بررسی و تحلیل آن می‌پردازند.

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته می‌شود نمونه‌هایی از متون نظم و نثر سیاسی را ترجمه، بررسی و تحلیل نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- آیین وند، صادق (۱۳۹۲ش). الأدب السياسي فی الإسلام. تهران: سمت.

منابع فرعی:

- ۱- الشایب، أحمد (۱۹۸۴م). تاریخ الشعر السياسي إلى منتصف القرن الثاني. بیروت: دارالقلم.
- ۲- القیسی، أبوریاش أحمد بن إبراهیم (۱۹۸۶م). شرح هاشمیات الکمیت. تحقیق داود سلوم و نوری حمودی القیسی. بیروت: عالم الكتب.
- ۳- البستانی، فؤاد أفرام (۱۳۸۹). المجانی الحديث (جلد ۳). قم: ذوی القربی.
- ۴- شبر، جواد (۱۴۰۹هـ). أدب الطف أو شعراء الحسين عليه السلام: من القرن الأول الهجري حتى القرن الرابع العشر. بیروت: دارالمرتضى.
- ۵- حمیده، عبدالحسین طه (۱۹۶۸م). أدب الشيعة إلى نهاية القرن الثاني الهجري. القاهرة: مكتبة السعادة.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «زبان تخصصی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در درس زبان تخصصی، دانشجویان با تاریخ و ادبیات عربی به زبان انگلیسی و همچنین آراء و نظریات نویسندگان غربی در حوزه‌های مختلف زبان و ادبیات عربی آشنا می‌شوند.

نام درس به فارسی: زبان تخصصی نام درس به انگلیسی: Technical language	مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۳۲ شایستگی کلیدی: موضوعی پیش نیاز: زبان انگلیسی استاد متخصص برای تدریس: دکتری زبان انگلیسی یا متخصص عربی آشنا با زبان انگلیسی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- متون زبان و ادبیات عربی را به زبان انگلیسی بخواند. ۲- در ترجمه و درک متون تخصصی به زبان انگلیسی، مهارت یابد. ۳- متون تخصصی به زبان انگلیسی را تحلیل و ارزیابی نماید.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- Poetry, Literature and Science in the Pre-Islamic and Islamic Periods
- Poetry, Literature and Science in the Abbasid Periods
- Poetry and Literature in the Contemporary Period

فعالیت یادگیری:

نمونه‌هایی از متون تخصصی به زبان انگلیسی انتخاب می‌گردد و دانشجویان آن را قرائت نموده و با همراهی استاد به ترجمه آن می‌پردازند.

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته می‌شود شرح حال یک شخصیت ادبی عرب در دائرة المعارف‌های انگلیسی را به فارسی ترجمه نموده و معادل عربی اصطلاحات آن را پیدا کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- 1- Nicholson, Reynold, 1956. "A literary History of the Arabs", Cambridge University Press.
- 2- "The Encyclopedia of Islam", New Edition, Leiden Brill.

منابع فرعی:

- 1- F. E. Johnson (2002). "The Seven Poems Suspended from the Temple at Mecca", Gorgias Press.

۲- رخشان فر، محمد رضا (۱۳۹۷ش). انگلیسی برای دانشجویان عربی. تهران: سمت

۳- مصطفوی نیا، سید محمد رضی و مهدی ناصری (۱۳۹۰ش). زبان انگلیسی تخصصی. قم: احقاف.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره

سرفصل درس «راهنماهای تدریس در آموزش زبان عربی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

نحوه تدریس معلم یکی از تأثیرگذارترین عوامل بر یادگیری دانش‌آموزان است. استفاده از راهنماهای مختلف تدریس در کلاس درس، یکی از ابزارهای ضروری برای آموزش مؤثر است. از آن‌جا که دانش‌آموزان دوره کارشناسی رشته آموزش زبان عربی، معلمان آینده هستند آشنایی و تسلط بر راهنماها و شیوه‌های تدریس می‌تواند گامی بلند در ارتقای مهارت حرفه‌ای آنان باشد.

نام درس به فارسی: راهنماهای تدریس در آموزش زبان عربی نام درس به انگلیسی: Teaching Strategies in Arabic Language Education	مشخصات درس نوع درس: نظری - عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: موضوعی - تربیتی پیش‌نیاز: اصول و روش‌های تدریس استاد متخصص برای تدریس: متخصص علوم تربیتی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- ضمن آشنایی با راهنماهای آموزش در رشته عربی، یک راهنما آموزش درباره یک موضوع درسی تخصصی طراحی و اجرا نماید. ۲- راهنماهای آموزشی را که توسط سایر دانشجویان، در کلاس اجرا شده، نقد و ارزیابی نماید. ۳- با تغییر موقعیت‌ها در یک موضوع درسی، راهنماهای جدید تدریس خلق کند.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: مقدمه و کلیات

- مفهوم‌شناسی راهنماهای آموزش
- کارکرد راهنماهای آموزش
- انواع طبقه‌بندی‌های راهنماهای آموزش

فصل دوم: انواع راهنماهای آموزش

- آموزش مستقیم (مبتنی بر سخنرانی بهبودیافته)
- آموزش مباحثه‌محور (گفتگویی)
- آموزش گروه‌محور
- آموزش بهره‌مند از فناوری اطلاعات و ارتباطات
- آموزش متکی بر ظرفیت انتقادی
- آموزش مشاوره‌محور
- آموزش شبکه‌محور
- آموزش مبتنی بر رأی‌گیری کلاسی
- آموزش مبتنی بر بازی‌های کوتاه
- آموزش مبتنی بر یادداشت تحلیلی
- آموزش با واگذاری مسئولیت تدریس به شاگردان

فعالیت یادگیری:

دانشجویان متناسب با هر مبحث درسی، درباره امکان و چگونگی به کارگیری راهبردهای آموزشی در مدارس، به گفتگو و تبادل نظر می پردازند.

تکالیف عملکردی:

همه دانشجویان موظف هستند به بررسی مقایسه‌ای راهبردهایی که در کلاس ارائه می شود اقدام نموده و نتیجه را به صورت شفاهی و کتبی ارائه نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

فراهم آوردن فرصت‌های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی، نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ‌های مربوط به پرسش‌های مطرح شده است. در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت استاد انجام می‌شود؛ هر چند که در هر جلسه درس، دانشجویان مشارکت دارند و موظف هستند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع پردازند و در مباحث شرکت نمایند. انجام فعالیت‌های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و به-کارگیری آموخته‌ها در موقعیت‌های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت‌ها می‌باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- جویس، ب؛ کالهن، ا، و هاپکینز، د. (۱۳۹۱ش). الگوهای یادگیری: ابزارهایی برای تدریس. ترجمه محمود مهرمحمدی و لطفعلی عابدی. تهران: سمت.
- ۲- فنسترمیچر، گ. و سولتیس، ج. (۱۳۹۰ش). رویکردهای تدریس. تهران: مهریستا.

منابع فرعی:

- ۱- تابر، ر. ت. (۱۳۷۹ش) الفبای مدیریت کلاس درس: راهبردهایی برای آموزش اثربخش. ترجمه محمدرضا سرکارآرانی. تهران: مدرسه.
- ۲- جعفریان یسار، حمید و کریمیان، حسین (۱۳۸۵ش). راهبردهای تدریس و فنون معلمی. قم: گاه سحر.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۸ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۲ نمره

سرفصل درس «طراحی آموزشی در آموزش زبان عربی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

معلمان باید بتوانند در راستای اهداف نظام آموزشی، فرصت‌های یادگیری نظام‌مندی را طراحی کنند که تفاوت‌های فردی، علایق و روش‌های یادگیری دانش‌آموزان و نیز تأثیرات بافت و زمینه اجتماعی را بر یادگیری مد نظر قرار دهد. این امر مستلزم آن است که معلمان طراحی آموزشی را به عنوان یک رویکرد نظام‌مند بشناسند و بتوانند آن را از مرحله شناسایی پیامدها تا ارزیابی در یک موقعیت واقعی، تجربه نمایند. در چنین شرایطی معلمان به جای اجرای طرح‌های از پیش طراحی شده، خود موقعیت‌های یادگیری را خلق کرده و طرح‌های اثربخشی را منطبق با نیاز یادگیرندگان و به اقتضای موقعیت آموزشی منحصر به فرد خود تولید خواهند کرد.

مشخصات درس نوع درس: نظری - عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: موضوعی - تربیتی پیش‌نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: متخصص علوم تربیتی	نام درس به فارسی: طراحی آموزشی در آموزش زبان عربی نام درس به انگلیسی: Instructional Design in Arabic Language Education پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- یک واحد درسی از کتاب‌های درسی عربی متوسطه را انتخاب نموده و طراحی آموزشی آن را تدوین و ارائه نماید. ۲- فرایند آموزش را در طرح‌های ارائه شده توسط سایر دانشجویان، نقد و ارزیابی کند.
---	---

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات طراحی آموزشی

- تعریف، ضرورت و منطق طراحی آموزشی
- معرفی مراحل طراحی آموزشی
- ارتباط طراحی آموزشی با نظریه‌های یادگیری و فناوری آموزشی

تکالیف عملکردی: دانشجو معلم با مراجعه به منابع و اینترنت دو نمونه طراحی آموزشی در زمینه عربی را انتخاب و معرفی نموده و با هم مقایسه نماید.

فصل دوم: تجزیه و تحلیل آموزشی

- شناسایی و تحلیل مسأله و مشکل، شناسایی منبع مشکل، ارائه راه حل
- شناسایی و تحلیل نیازهای یادگیرندگان، موقعیت‌های یادگیری، ارائه راه حل

تکالیف عملکردی: دانشجو معلم با انتخاب یک واحد درسی از عربی متوسطه، مسأله‌ها و منبع آنها و نیازهای یادگیرندگان و موقعیت‌های یادگیری را شناسایی و تجزیه و تحلیل نموده و راه‌حل‌های مناسب برای هر مورد پیشنهاد داده و در کلاس ارائه نماید.

فصل سوم: انتخاب هدف، محتوا و مرتب کردن آنها

- تعیین هدف‌ها با توجه به مسأله‌ها و نیازها و اولویت‌بندی آنها
- تبدیل هدف‌ها به پیامدهای یادگیری، هدف‌های آموزشی

- تعیین محتوای آموزشی و تکالیف یادگیری

تکالیف عملکردی: دانشجو معلم در واحد درسی انتخاب کرده از عربی متوسطه، با توجه به مسأله‌ها و نیازها، هدف‌ها را تعیین و بر اساس آنها پیامدهای یادگیری، هدف‌های آموزشی، محتوای آموزشی و تکالیف یادگیری را مشخص و گزارش نماید.

فصل چهارم: راهبرد های آموزشی

- طبقه‌بندی هر بخش از محتوا بر اساس نوع یادگیری (به خاطر سپاری اطلاعات، به کارگیری مهارت، درک ارتباط مفهومی و علت و معمولی، مهارت‌های تفکر)
- تعیین راهبردهای آموزشی بر اساس نیازهای یادگیرندگان
- راهبردهای مبتنی بر یادگیری مشارکتی
- راهبرد مبتنی بر موقعیت و امکانات بومی
- تعیین رسانه مناسب با توجه به راهبرد

تکالیف عملکردی: دانشجو معلم در واحد درسی انتخاب کرده از عربی متوسطه، محتوای آموزشی را بر اساس نوع یادگیری، طبقه‌بندی و برای هر طبقه راهبرد آموزشی و رسانه مناسب را پیشنهاد و گزارش نماید.

فصل پنجم: تحلیل و تعیین نظام ارزشیابی

- منطق ارزشیابی (چرا؟، چه موقع؟، با چه هدفی؟، چگونه)
- تعیین نظام ارزشیابی و محتوای آن
- روش اجرای ارزشیابی
- چگونگی تحلیل نتایج ارزشیابی

تکالیف عملکردی: دانشجو معلم در واحد درسی انتخاب کرده از عربی متوسطه، با توجه به منطق ارزشیابی، محتوای آن را تهیه و پس از اجرا، نتایج آن را تحلیل و گزارش نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

برای طراحی، تولید و ارزیابی یک نمونه طراحی آموزشی در دروس رشته عربی، از روش حل مسأله استفاده می‌شود. آموزش این درس با مشارکت مهارت‌آموزان در بحث‌ها توصیه می‌شود. روش مطالعه غیر مستقیم در قالب مطالعه موقعیت برای شناسایی و تبیین مسأله، تعیین نیاز یادگیرندگان و موقعیت یادگیری و روش مستقیم در مرور مدل‌های نیاز سنجی و طراحی آموزشی برای دروس تخصصی مورد تأکید است.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- نوروزی، داریوش و رضوی، سید عباس (۱۳۹۶). مبانی طراحی آموزشی. تهران: سمت.
- ۲- لشین، سینتیا بی؛ پولاک، جولین و رایگلوث، چارلز ام. (۱۳۹۷). راهبردها و فنون طراحی آموزشی. ترجمه هاشم فردانش، تهران: سمت.

منابع فرعی:

- ۱- رومیسوزوسکی، ای. جی. (۱۳۹۵ش). طراحی نظام‌های آموزشی. ترجمه هاشم فردانش، چاپ نهم. تهران: سمت.
- ۲- شعبانی، حسن (۱۳۹۷ش). مهارت‌های آموزش و پرورش. جلد دوم، چاپ دوازدهم، تهران: سمت.

- ۳- فقیهی، علیرضا و حیدری، مجتبی (۱۳۹۲ش). طراحی آموزشی. چاپ اول، تهران: کوروش.
- ۴- گانه، بریگر و ویگر. اصول طراحی آموزشی. ترجمه خدیجه علی آبادی. نشر دانا.
- ۵- بهمنی، لیلا و ملحانی، پریش (۱۳۹۳ش). طراحی آموزشی (مفاهیم، رویکردها و راهبردها). تهران: آراد.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۸ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۲ نمره

سرفصل درس «ارزشیابی در آموزش زبان عربی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

سنجش و ارزشیابی به عنوان یک حوزه تخصصی، دربردارنده موضوعات متعددی از جمله سنجش و ارزشیابی آموزشی، آزمون‌ها و تحلیل آنها، ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، سنجش یادگیری‌های غیر شناختی، آمار، روش تحقیق و اندازه‌گیری است. تلفیق این محتواها با رشته عربی این امکان را فراهم می‌کند تا بتوان میزان تحقق اهداف کلی از آموزش در رشته عربی را به‌طور واقع‌بینانه مورد ارزیابی قرار داد و با استفاده از نتایج آن به‌طور نظام‌مند و علمی نیازهای آموزشی و سازماندهی مطالب آموزشی را بازنگری و کیفیت آموزش عربی را ارتقا بخشید.

نام درس به فارسی: ارزشیابی در آموزش زبان عربی نام درس به انگلیسی: Evaluation in Arabic Language Education	مشخصات درس نوع درس: نظری - عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: موضوعی - تربیتی پیش‌نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: متخصص علوم تربیتی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- انواع آزمون‌ها و الگوهای ارزشیابی را در رشته عربی طراحی و اجرا نماید. ۲- پس از طراحی و اجرای انواع آزمون‌ها و الگوهای ارزشیابی در رشته عربی، نتایج آن را مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار دهد. ۳- با توجه به نتایج به‌دست آمده از تجزیه و تحلیل آماری آزمون‌ها و الگوهای ارزشیابی به کار گرفته در رشته عربی، بازنگری‌های لازم را در ابعاد مختلف طراحی آموزشی برای بهبود فرایندها به منظور ارتقای کیفیت آموزش عربی پیشنهاد دهد.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: کلیات

- تعریف و مقایسه اندازه‌گیری، آزمون، سنجش و ارزشیابی با یکدیگر
  - ارزشیابی آموزشی و معرفی الگوهای مختلف آن
  - دسته‌بندی ارزشیابی آموزشی با توجه به ملاک مورد استفاده (ملاک، هنجار)
  - دسته‌بندی ارزشیابی آموزشی با توجه به زمان و هدف (آغازین، تکوینی، تشخیصی، تراکمی)
- تکالیف عملکردی:** دانشجو معلم با انتخاب یک واحد درسی عربی متوسطه، مصادیق ارزشیابی آغازین، تکوینی، تشخیصی و تراکمی را در آن طراحی و ارائه نماید.

فصل دوم: مراحل ارزشیابی آموزشی

- مرحله طراحی (تحلیل موقعیت، توصیف هدف‌ها، توصیف پیش‌نیازها، توصیف راهبردها)
  - مرحله فرایندی یا اجرایی
  - مرحله فراورده‌ای
- تکالیف عملکردی:** دانشجو معلم با انتخاب یک واحد درسی عربی متوسطه، مراحل ارزشیابی آموزشی را برای آن طراحی و ارائه نماید.

فصل سوم: ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

- تعریف ارزشیابی پیشرفت تحصیلی
  - طبقه‌بندی هدف‌های آموزشی (شناختی، عاطفی، روانی - حرکتی)
  - جدول مشخصات آزمون
  - چگونگی توزیع سؤال‌ها به بخش‌های مختلف
- تکالیف عملکردی:** دانشجو معلم با انتخاب یک واحد درسی عربی متوسطه، یک نمونه از طرح ارزشیابی پیشرفت تحصیلی را آماده و در کلاس ارائه نماید.

فصل چهارم: آزمون‌ها

- آزمون‌های تشریحی
  - آزمون‌های کوتاه پاسخ
  - آزمون‌های صحیح - غلط و جورکردنی
  - آزمون‌های چندگزینه‌ای
- تکالیف عملکردی:** دانشجو معلم با انتخاب یک فصل مشخص از عربی متوسطه، یک نمونه ترکیبی از انواع آزمون‌ها را طراحی و ویژگی‌های هر یک را مورد ارزیابی قرار دهد.

فصل پنجم: بررسی آزمون‌ها

- تحلیل سؤال‌های آزمون (محاسبه ضریب دشواری، ضریب تمیز سؤال و هبستگی سؤال با آزمون)
  - تعیین روایی آزمون
  - تعیین پایایی آزمون
- تکالیف عملکردی:** دانشجو معلم نمونه آزمون طراحی شده خود یا دیگران را به کمک محاسبات آماری مورد تحلیل قرار داده، نتایج آن را در کلاس گزارش دهد.

فصل ششم: سنجش فرایندها و فراورده‌های یادگیری غیر شناختی

- آزمون‌های عملکردی و انواع آن (آزمون کتبی، آزمون شناسایی، موقعیت‌های شبیه‌سازی شده و ...)
  - روش‌های سنجش مشاهده‌ای
  - روش فهرست‌وارسی
  - روش واقع‌نگاری
  - روش یادداشت‌های روزانه
- تکالیف عملکردی:** دانشجو معلم یکی از موضوعات عربی متوسطه را انتخاب و با به‌کارگیری روش سنجش یادگیری‌های غیر شناختی متناسب آزمون آن را طراحی و گزارش نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس به دلیل ماهیت کاربردی و به منظور اثربخشی، باید به صورت حل مسأله پروژه‌ای انجام شود و بیشتر مفاهیم آن به صورت تحلیلی و با ارائه نمونه از رشته عربی تدریس گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- سیف، علی اکبر (۱۳۹۶). اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی. ویرایش هفتم، تهران: دوران.

منابع فرعی:

۱- سیف، علی اکبر (۱۳۸۹). سنجش فرایند و فراورده یادگیری، روش های قدیم و جدید. تهران: دوران.

۲- بازرگان، عباس. ارزشیابی آموزشی. تهران: سمت.

۳- کیامنش، علی رضا. روش هاس ارزشیابی آموزشی. ناشر: پیام نور.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۸ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۲ نمره

سرفصل درس «بررسی کتب عربی متوسطه ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن:

کتاب درسی نقش مهمی در ساختار و فعالیت‌های روزمره تدریس در کلاس درس ایفا می‌کند. کتاب درسی ابزاری است که معلم آن را برای برانگیختن دانش‌آموزان و دادن حداکثر آگاهی و درک و فهم درباره یک مسأله یا موضوع، مورد استفاده قرار می‌دهد. به همین دلیل آگاهی معلم از محتوای کتب درسی و نقاط قوت و ضعف آن، تأثیر زیادی در شناخت اهداف آموزشی، طراحی آموزشی و انتخاب روش مناسب برای تدریس موضوع درسی دارد.

نام درس به فارسی: بررسی کتب عربی متوسطه ۱ نام درس به انگلیسی: Review of Arabic books for the first grade of high school	مشخصات درس نوع درس: نظری - عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: موضوعی - تربیتی پیش‌نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: متخصص عربی (ترجیحاً معلمان دارای مدرک کارشناسی ارشد یا دکتری)
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- کتب درسی عربی متوسطه اول را تدریس نماید. ۲- نقاط قوت و ضعف خود را در تدریس دروس کتب درسی عربی متوسطه اول دریافته و ضمن ارزیابی به تقویت نقاط قوت و اصلاح نقاط ضعف روش خود بپردازد.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- بررسی و تدریس دروس کتاب عربی پایه هفتم
- بررسی و تدریس دروس کتاب عربی پایه هشتم
- بررسی و تدریس دروس کتاب عربی پایه نهم

تکالیف عملکردی: دانشجو معلم یکی از درس‌های عربی متوسطه اول را انتخاب کرده و پس از مطالعه و بررسی، آن را در کلاس تدریس نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت فعال دانشجویان و راهنمایی استاد انجام می‌شود. مبنای آموزش، کتب عربی متوسطه اول می‌باشد. دانشجویان در این درس موظف هستند کتب عربی متوسطه اول را تهیه نموده و بر اساس سرفصل، به مطالعه و تدریس دروس پرداخته و نحوه تدریس وی در کلاس توسط استاد و دانشجویان، مورد نقد و ارزیابی قرار گرفته و پیشنهادات اصلاحی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- کتب درسی عربی متوسطه اول

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش‌نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت‌های آموزشی انجام می‌گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۱۰ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

سرفصل درس «بررسی کتب عربی متوسطه ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن:

کتاب درسی نقش مهمی در ساختار و فعالیت‌های روزمره تدریس در کلاس درس ایفا می‌کند. کتاب درسی ابزاری است که معلم آن را برای برانگیختن دانش‌آموزان و دادن حداکثر آگاهی و درک و فهم درباره یک مسأله یا موضوع، مورد استفاده قرار می‌دهد. به همین دلیل آگاهی معلم از محتوای کتب درسی و نقاط قوت و ضعف آن، تأثیر زیادی در شناخت اهداف آموزشی، طراحی آموزشی و انتخاب روش مناسب برای تدریس موضوع درسی دارد.

مشخصات درس نوع درس: نظری - عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: موضوعی - تربیتی پیش‌نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: متخصص عربی (ترجیحا معلمان دارای مدرک کارشناسی ارشد یا دکتری)	نام درس به فارسی: بررسی کتب عربی متوسطه ۲ نام درس به انگلیسی: Review of Arabic books for the second grade of high school پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- کتب درسی عربی متوسطه دوم را تدریس نماید. ۲- نقاط قوت و ضعف خود را در تدریس دروس کتب درسی عربی متوسطه دوم دریافته و ضمن ارزیابی به تقویت نقاط قوت و اصلاح نقاط ضعف روش خود پردازد.
--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- بررسی و تدریس دروس کتاب عربی پایه دهم
- بررسی و تدریس دروس کتاب عربی پایه یازدهم
- بررسی و تدریس دروس کتاب عربی پایه دوازدهم

تکالیف عملکردی: دانشجو معلم یکی از درس‌های عربی متوسطه دوم را انتخاب کرده و پس از مطالعه و بررسی، آن را در کلاس تدریس نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت فعال دانشجویان و راهنمایی استاد انجام می‌شود. مبنای آموزش، کتب عربی متوسطه دوم می‌باشد. دانشجویان در این درس موظف هستند کتب عربی متوسطه دوم را تهیه نموده و بر اساس سرفصل، به مطالعه و تدریس دروس پرداخته و نحوه تدریس وی در کلاس توسط استاد و دانشجویان، مورد نقد و ارزیابی قرار گرفته و پیشنهادات اصلاحی ارائه شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- کتب درسی عربی متوسطه دوم (با توجه به این که امکان بررسی تمام کتاب های عربی رشته های مختلف دوره متوسطه دوم وجود ندارد، کتاب های عربی رشته علوم انسانی که کامل ترین و جامع ترین کتاب درسی عربی این دوره است بررسی شود)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۱۰ نمره

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

سرفصل درس «کاربرد رسانه و فناوری اطلاعات در آموزش زبان عربی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان نیاز اساسی زندگی امروز انسان، اهمیت بسیار زیادی در نظام تعلیم و تربیت دارد. برخورداری از سواد اطلاعاتی، سواد رسانه‌ای، سواد رایانه و سواد اینترنت به عنوان یک توانایی، لازم است و آموزش آن باید در بین آموزش‌های رسمی دانش‌آموزان وارد گردد. معلمان نیز باید ضمن برخورداری از شایستگی و سواد لازم در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات، از این ظرفیت در آموزش بهره گیرند.

نام درس به فارسی: کاربرد رسانه و فناوری اطلاعات در آموزش زبان عربی نام درس به انگلیسی: Using ICT in Arabic Language education	مشخصات درس
پایامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	نوع درس: عملی
۱- ضمن آشنایی با چگونگی بهره‌گیری از فناوری نوین، کارآمدی آموزش زبان عربی را ارتقا بخشد.	تعداد واحد: ۲
۲- در گردآوری و تحلیل اطلاعات با استفاده از نرم‌افزارهای اطلاعاتی عربی، مهارت یابد.	تعداد ساعت: ۶۴
۳- محتوای الکترونیکی در موضوعات تخصصی تولید کند.	شایستگی کلیدی: موضوعی - تربیتی
	پیش‌نیاز: -
	استاد متخصص برای تدریس:
	متخصص فناوری یا عربی مورد تأیید گروه

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

- معرفی منابع صوتی - تصویری - الکترونیکی در حوزه آموزش زبان عربی
- معرفی مهم‌ترین پایگاه‌های علمی مرتبط با زبان عربی و چگونگی استفاده از آن
- معرفی مهم‌ترین بانک‌های اطلاعاتی عربی در داخل کشور و چگونگی استفاده از آن
- معرفی کتابخانه‌های مجازی و قابلیت استفاده از آنها
- آشنایی با نرم‌افزارهای به روز برای ارائه درس
- آشنایی با نرم‌افزارهای تولید محتوای آموزشی
- آشنایی با اصطلاحات تخصصی رایانه و اینترنت به زبان عربی

فعالیت یادگیری:

پس از بیان مباحث درسی توسط استاد، دانشجویان به‌طور عملی آن را اجرا می‌نمایند.

تکالیف عملکردی:

دانشجو یکی از موضوعات مرتبط با رشته را انتخاب نموده و با توجه به مباحث انجام شده در این درس، یک محتوای الکترونیک مناسب را طراحی و اجرا کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

آموزش این درس با مشارکت دانشجویان در بحث های کلاسی و تشویق آنها به تولید محتوای الکترونیکی به شدت بر کارایی تدریس می افزاید. تعریف فعالیت های فردی و گروهی و ارائه نتایج به کمک نرم افزارهای معرفی شده در درس، کیفیت آموزش را ارتقا می بخشد. نرم افزارهای انتخابی می توانند از گروهی به گروه دیگر متفاوت باشند و طیف وسیعی از نرم افزارها را در برگیرند اما دست کم یکی از نرم افزارهای تولید محتوای آموزشی باید آموخته شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

متناسب با نیاز دانشگاه فرهنگیان ضرورت دارد کتاب تألیف شود.

منابع فرعی:

- ۱- مجموعه نرم افزارهای نور، قم: مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی.
- ۲- التیمی، أسدالدین (۲۰۰۹م). معجم مصطلحات الإنترنت والحاسوب. عمان: دار أسامة.
- ۳- بدوی، شریف فهمی (۲۰۰۷م). معجم مصطلحات الكمبيوتر والإنترنت والمعلوماتية: إنجليزية - فرنسی - عربی. بیروت: دارالكتاب اللبنانی.
- ۴- حداد، إ. و. (۱۹۸۷م). معجم مصطلحات الكمبيوتر والمعلوماتية: إنجليزية - فرنسی - عربی. بیروت: مكتبة لبنان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشهادی)

ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.

ارزشیابی تکوینی: ۱۵ نمره

ارزشیابی پایانی: ۵ نمره

سرفصل درس «پژوهش و توسعه حرفه ای»

۱. معرفی درس و منطق آن:

وقتی در طول برنامه آموزش حرفه‌ای دانشجو معلمان فرصت پژوهش در تجربه را بدست آورند، به توانایی های مورد نیاز برای مواجهه با موقعیت‌های نامعلومی که در آن غوطه‌ورند دست خواهند یافت و قادر خواهند بود این توانایی را به دانش‌آموزان خود منتقل کنند. معلم باید از تدریس و عمل تربیتی عادی شده^۱ فاصله گرفته و به سوی تدریس و عمل فکورانه^۲ پیش برود، به نحوی که با بینشی پژوهشی مسائل کلاس و مدرسه را بکاود و با اقدام پژوهی و ژرف‌اندیشی به یافتن راه‌حل‌ها، کاربرد بلافاصل یافته‌ها و اخذ بازخورد مداوم به اصلاح و بهبود فرآیند های آموزشی و پرورشی بپردازد.

نام درس به فارسی: پژوهش و توسعه حرفه‌ای نام درس به انگلیسی: Professional research and development	مشخصات درس نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: ۲ تعداد ساعت: ۴۸ شایستگی کلیدی: تربیتی-موضوعی پیش نیاز: - استاد متخصص برای تدریس: متخصص علوم تربیتی
پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: با آگاهی از چستی و چگونگی پژوهش روایی، تجربیات شخصی خود/دیگری را از موقعیت‌های آموزشی/تربیتی مورد واکاوی (تأمل) قرار داده و گزارش یافته‌های درس پژوهی و اقدام پژوهی را مطالعه نموده و بازتاب های حاصل از این فرآیند را برای بهبود عملکرد در موقعیت های بعدی طراحی، اجرا و گزارش نماید	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

فصل اول: پژوهش روایی

- ماهیت تجربه، یادگیری از تجربه، و تأمل بر تجربه و تمایز آن با سایر انواع یادگیری
- روایت نویسی وسیله‌ای برای پژوهش در عمل
- پژوهش روایی در خدمت رشد حرفه‌ای
- چگونه روایت ها بین دانش آشکار و دانش ضمنی پیوند می زنند؟
- اهداف پژوهش روایی و کاربردهای آن
- انواع پژوهش روایی

تکالیف عملکردی:

با مطالعه داستان زندگی معلمان و مقالات علمی در زمینه پژوهش روایی تأثیر این شیوه مطالعه را در بهبود عملکرد حرفه‌ای در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

یک پژوهش روایی را به صورت خلاصه یا در قالب یک مقاله مروری با ذکر ویژگی‌ها و مراحلش ارائه کند. (البته قالب مذکور قبلاً باید توسط استاد توضیح داده شود).

1-routinized
2 - reflective

فصل دوم: روش پژوهش روایی

- ابزار های گردآوری اطلاعات در پژوهش روایی
- فرآیند تحلیل داده ها
- معنا دهی به داده ها
- کد گذاری
- تحلیل ساختاری
- اعتبار بخشی

تکالیف عملکردی:

با استفاده از فرایند تحلیل ساختاری، یافته های علمی پژوهشی را اعتبار بخشی نماید.

فصل سوم: اقدام پژوهی

- چستی اقدام پژوهی در آموزش و پرورش (ماهیت، تعریف، ابعاد، گستره)،
- چرایی اقدام پژوهی در آموزش و پرورش (اهداف، پیامدها، ضرورت و اهمیت)
- تاریخچه و خاستگاه های اقدام پژوهی
- نظریه ها و دیدگاه های موجود در زمینه اقدام پژوهی

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در نقد و ارزیابی گزارش های ارائه شده در کلاس در زمینه اقدام پژوهی هی ارائه شده.

تکالیف عملکردی:

- تهیه یک نوشته انتقادی در مورد باورها و عقاید شخصی خود در مورد چستی و ضرورت اقدام پژوهی در آموزش و پرورش و ارائه آن در کلاس برای بررسی و نقد

فصل چهارم: روش اقدام پژوهی

- چگونگی تشخیص مسئله،
- چگونگی تدوین طرح اقدام پژوهی،
- روش اجرای مراحل اقدام پژوهی
- چگونگی گردآوری داده ها و شواهد مهم در اقدام پژوهی
- باز اندیشی در باره داده ها و شواهد و اصلاح فرایند اقدام پژوهی
- نقش مشورت و مشارکت در اقدام پژوهی
- ارزشیابی، نقادی و اعتباریابی در اقدام پژوهی
- چگونگی بازخورد، اصلاح و کاربرد نتایج در اقدام پژوهی
- چگونگی مستند سازی، ثبت و ضبط مراحل و تهیه گزارش نهایی و اطلاع رسانی و اشاعه دستاوردهای اقدام پژوهی
- مشارکت در نقد مطالب گزارش شده در کلاس (گزارش حاصل از فعالیت عملکردی گروه ها)

تکالیف عملکردی

- تشکیل کارگروه‌هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در نقد نمونه‌ای از اقدام پژوهی انجام شده توسط معلمان دیگر و تهیه گزارش نقد برای ارائه به کلاس

فصل پنجم : درس پژوهی

تدوین طرح درس پژوهشی متناسب با سوالهای پژوهشی:

- ترسیم وضع موجود و مطلوب
- شناسایی تغییرات مورد نیاز
- تعیین هدفهای درس
- تعیین تجارب و فعالیتهای یادگیری
- تعیین رفتار ورودی
- پیش بینی منابع و وسایل آموزشی
- پیش بینی نحوه مدیریت و سازماندهی کلاس
- پیش بینی نحوه تفکر و واکنش دانش آموزان به تدریس
- تعیین معیارهای تحقق هدفها
- تعیین روش سنجش و ارزشیابی
- تعیین چارچوب اجرایی طرح درس پژوهشی

فعالیت یادگیری

در باره چارچوب طرح درس پژوهشی بحث می کند . و دلایل و اهمیت هر یک از مولفه ها را بر می شمارد.

تکالیف عملکردی

در قالب کارگروههای دانشجویی یک طرح درس پژوهشی را تهیه و به کلاس ارائه می نمایند

فصل ششم : روش درس پژوهی

- تدوین طرح درس پژوهشی
- اجرای طرح درس مورد پژوهش
- ژرف اندیشی در باره داده ها و شواهد
- چگونگی ژرف اندیشی در باره روند اجرای فعالیت گروه
- تهیه گزارش نهایی و اشاعه دستاوردهای گروه درس پژوهی

فعالیت یادگیری

در باره چگونگی اجرای طرح درس پژوهشی، چگونگی نقد مناسب تر نحوه اجرای طرح درس پژوهشی و ضرورت اشاعه نتایج درس پژوهی بحث می کنند

تکالیف عملکردی

طرح درس پیش بینی شده در گروه را بصورت آزمایشی در کلاس اجرا می کنند

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- راهبردهای اصلی شامل پرسش و پاسخ، حل مساله، نقادی و پژوهش به صورت گروهی و مشارکتی است. در کلاس در خلال بیان فلسفه، مبانی، اصول، روش و مراحل اجرای اقدام پژوهی به تحلیل و نقادی گزارش های مطالعات اقدام پژوهی معلمان و آشنا سازی دانشجو معلمان با تجارب معلمان پژوهنده پرداخته می شود.
- در بخش عملی، دانشجو معلمان در قالب گروه های مناسب، به انتخاب مسئله متناسب با رشته و تدوین پیشنهاد کامل اقدام پژوهی و اجرای آن در محیط واقعی می پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به کلاس ارائه داده و از نقد و مشارکت سایر دانشجو معلمان استفاده می کنند.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- ۱- عطاران، محمد (۱۳۹۶). پژوهش روایی. دانشگاه فرهنگیان.
- ۲- ساکی، رضا (۱۳۹۲). درس پژوهی، مبانی، اصول و روش اجرا. انتشارات جهاد دانشگاهی.
- ۳- استپانک و همکاران (۱۳۸۹). درس پژوهی راهنمایی عملی برای مدیران و معلمان. ترجمه دکتر رضا ساکی و داریوش مدنی. انتشارات حکمت علوی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

- ارزشیابی آغازین: به منظور تعیین سطح اطلاعات علمی پیش نیاز در این درس قبل از شروع فعالیت های آموزشی انجام می گیرد.
- ارزشیابی تکوینی: (۶ نمره)
- ارزشیابی پایانی: (۸ نمره)
- کارپوشه (Port Folio): (۶ نمره)

سرفصل درس «کارورزی ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش اثربخش نیازمند آن است که معلمان در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند. برنامه کارورزی فرصت برقرار ساختن پیوند میان آموخته های نظری با محیط های واقعی آموزشی- تربیتی و عمق بخشیدن به تجربه های پیشین در جهت توسعه شایستگی های حرفه ای و دست یابی به ظرفیت غایی کنش عملی در کلاس درس را فراهم می کند. این برنامه در دانشگاه فرهنگیان، با تأکید بر مشاهده تأملی، روایت نگاری و واکاوی تجربیات به عنوان عناصر سازنده/شکل دهنده عمل فکورانه؛ و نیز ابزارهای سه گانه اقدام پژوهی، درس پژوهی و پژوهش روایتی به عنوان روش های مورد تأکید در برنامه تربیت معلم فکور این هدف را تعقیب می نماید. مطالعه مسئله های آموزشی/تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر و کسب تجربیات دست اول است. فرصت های یادگیری تدارک دیده شده از سوی استادان و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حلهای قابل دفاع و پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببیند. بهره گیری از مبانی نظری/ تکنیک ها و فنون در برنامه کارورزی به منظور دستیابی دانشجوی به یک نگاه همه جانبه و غنا بخشیدن به تصمیمات اتخاذ شده در ابعاد برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان ضروری است. در طول برنامه کارورزی دانشجوی فرصت کسب تجربه برای درک عمل اثربخش، تأمل بر روی آن به منظور پذیرش مسئولیت حرفه ای را کسب می نماید.

در کارورزی یک دانشجوی با کسب مهارت در به کارگیری روش ها و فنون مشاهده تأملی، موقعیت های آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه و کلاس درس را مورد مطالعه قرار داده و دریافت های خود را در قالب روایت ها، روزنگارها، تجربیات شخصی ارائه می نماید. این یافته ها از موقعیت مدرسه و کلاس درس می تواند همراه با عکس و فیلم/ گزارش گفتگو با کادر مدرسه/ معلم راهنما/ اولیاء/ دانش آموزان(با هماهنگی مدرسه) تکمیل شود. روایت های دانشجوی از موقعیت های مختلف مورد واکاوی قرار گرفته و مسئله های شناسایی شده با استفاده از شواهد و مستندات علمی گزارش می گردد.

<p>نام درس به فارسی: کارورزی ۱</p> <p>نام درس به انگلیسی: Internship1</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: کارورزی</p>
<p>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>با مشاهده تأملی مسئله های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را شناسایی و با استفاده از شواهد و مستندات علمی آن را تبیین نماید.</p> <p>مشاهدات تأملی و یافته های تجربی حاصل از واکاوی روایت ها را ثبت و گزارش نماید.</p>	<p>تعداد واحد: ۲</p> <p>تعداد ساعت: ۱۲۸ ساعت</p> <p>شایستگی کلیدی: موضوعی- تربیتی</p> <p>دروس پیش نیاز: پژوهش و توسعه حرفه ای</p> <p>استاد متخصص برای تدریس: متخصص رشته ای</p>

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

هفته اول:

ارائه یک تصویر کلی از برنامه کارورزی در طی چهار ترم و انتظارات از دانشجوی، معرفی برنامه کارورزی یک با تأکید بر مشاهده تأملی و روایت نویسی (ماهیت روایت‌ها و چگونگی نگارش آن)، تکالیف عملکردی در طول ترم، برنامه زمان‌بندی سمینارها در سطح مدرسه و پردیس/ واحد آموزشی، و تبیین فرم‌های ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد، توزیع دانشجویان در مدارس (هماهنگی با مناطق آموزشی و سازماندهی دانشجویان در مدارس باید قبل از شروع ترم و با تشکیل ستاد کارورزی در سطح استان صورت گیرد). تعامل از نزدیک میان استاد و دانشجو از طریق مطالعه گزارش‌ها و ارائه بازخورد به موقع و سازنده، و نیز تشکیل جلسات بحث و گفتگو پیرامون تجربیات حاصل از حضور در موقعیت‌های واقعی از استلزامات اجرایی برنامه کارورزی است. تشکیل سمینار در کلیه هفته‌ها برای بحث و بررسی پیرامون عملکرد دانشجو و گفتگو در خصوص بازخورد‌های ارائه شده از سوی اساتید ضروری است. مشارکت دانشجویان در نقد و بررسی گزارش‌ها/ روایت‌های همکلاسی‌ها/ همقطاران فرصت یادگیری انتقال تجربیات به یکدیگر را فراهم می‌کند.

هفته دوم:

کارگاه مطالعه موقعیت

تکلیف یادگیری: مشاهده فیلم تدریس/ موقعیتی در سطح کلاس درس/ مدرسه بر اساس گام‌های زیر:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی‌ها و مشخصه‌های متمایز کننده)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک‌های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر، اسکمپر... در یافتن نقطه کانونی

د: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات جمع‌آوری شده (از آنجایی که آموزش این بخش نیازمند آن است که دانشجو گزارشی از مطالعه موقعیت بر اساس محورهای چهارگانه تهیه کرده باشد، لذا آموزش این بخش در جلسه ششم ارائه می‌شود).

هفته سوم:

مشاهده آزاد

حضور دانشجویان در مدارس (جلسه‌آشنایی با مدرسه، مدیر و معلم راهنما)

تکلیف یادگیری: تجربه اولین روز کارورزی من در مدرسه. از دانشجو خواسته شود تا اولین تجربیات خود را از اولین روز کارورزی از زمان آماده شدن برای رفتن به مدرسه تا زمان برگشتن در قالب داستان یا خاطره یادداشت روزانه ثبت و ارائه نماید. دانشجو در اولین روز کارورزی مشاهده آزاد دارد و آنچه را مشاهده می‌کند بدون هیچ محدودیتی ثبت و ضبط خواهد نمود. این موارد می‌تواند شامل رخ دادها در مسیر رفت و آمد به مدرسه؛ فضا و موقعیت مدرسه؛ احساسات، تصورات و انتظارات؛ نحوه برخورد کادر مدرسه؛ نحوه مواجه شدن با دانش‌آموزان؛ گفتگوها با کارکنان مدرسه، معلمان و... باشد.

هفته چهارم:

مطالعه موقعیت

گزارش‌های (روایت) تهیه شده از مشاهده آزاد از جهت رعایت روش‌ها و فنون توصیف و تشریح موقعیت و به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می‌گیرد. تشکیل گروه‌های حرفه‌ای متشکل از سه تا چهار دانشجو و ارائه بازخورد توسط همقطاران/ گروه همسالان امکان به مشارکت گذاشتن تجربیات را به عنوان یک مهارت حرفه‌ای تقویت می‌کند. محورهایی که گزارش‌ها بر اساس آن مورد نقد و بررسی قرار خواهد گرفت:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده)

ب: تشریح / استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن / از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر و اسکمپر.

د: تعیین نقطه کانونی (بازبینی شواهد جمع آوری شده برای دستیابی به درک عمیق تر و همه جانبه تر نسبت به موقعیت / طرح مسئله).

هفته پنجم:

مطالعه موقعیت

حضور در مدرسه و تکمیل اطلاعات مورد نیاز / شواهد بیشتر برای بیان مسئله. در این جلسه دانشجو با توجه به بازخورد های ارائه شده از سوی همسالان / همقطاران یا استاد به مطالعه مجدد موقعیت (مدرسه) پرداخته و با جمع آوری اطلاعات / شواهد بیشتر گزارش خود را برای یادگیری روش تبیین مسئله تکمیل می نماید.

هفته ششم:

مطالعه موقعیت

گفتگو در این جلسه پیرامون روش ها و فنون مشاهده تأملی ادامه می یابد و دانشجو با استفاده از شواهد جمع آوری شده از موقعیت مورد مطالعه به تبیین مسئله مبادرت می نماید. مرور محورهای در جلسه دوم و آموزش نکات مربوط به تبیین مسئله.

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده) (مرور)

ب: تشریح / استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط) (مرور)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن / از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر، اسکمپر... (مرور)

ه: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات جمع آوری شده (آموزش).

شرح تنظیم پوشه کار... توسط چه کسی تنظیم می شود: نسخه ای از مجموعه فعالیت های انجام شده در مطالعه موقعیت به همراه بازخوردهای ارائه شده در محورهای مختلف تبیین مسئله در پرونده توسعه حرفه ای دانشجو ضبط گردد.... منظور همان پوشه کار است؟ پرونده توسعه حرفه ای با چه فرمتی باید تشکیل شود؟ آیا به دنبال پرونده الکترونیکی یا همان ای-پورتفولیو بوده ایم؟ باید به سمتی برویم که دانشجو خود متکفل این امر شود.

هفته هفتم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت فیزیکی مدرسه / بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس / مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت فیزیکی مدرسه شامل: موقعیت جغرافیایی و محیط بیرونی مدرسه، انواع فضا ها (کتابخانه، زمین ورزش، آبخوری، سرویس ها، کلاس ها، راهرو ها....) نور، جریان هوا، وضعیت بهداشت، امکانات و تجهیزات (کارگاهی، آزمایشگاهی، شبکه مجازی، سایت و....) شناسایی و تبیین مسئله (فرآیند مسئله شناسی و تبیین مسئله رعایت شود) ارائه یافته ها در سمینار مدرسه / پردیس. این گزارش در قالب روایت نگاری (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف موقعیت فیزیکی و تحلیل تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک موقعیت فیزیکی و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته هشتم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی ساختار و سازمان مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح مدرسه/ پردیس تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از ساختار سازمانی، روش های بکارگرفته شده در اداره مدرسه، ساختار سازمانی، نحوه گردش کار در سطح مدرسه، تعاملات میان مدیر، معلمان، کارکنان و نحوه تعامل با اولیاء مدرسه و تدوین آن در قالب روایت نویسی (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف ساختار و سازمان مدرسه و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد. پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک ساختار و سازمان مدرسه و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته نهم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت عاطفی روانی/ تعاملات در سطح مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت عاطفی روانی مدرسه شامل: روابط عاطفی میان معلم و دانش آموزان (درک حالات روانی دانش آموزان، برنامه ریزی برای ایجاد جو مثبت و سازنده در فضای کلاس و...) تعاملات دانش آموزان با یکدیگر (میزان احترام، همدلی، همکاری و...)، روابط عاطفی میان معلمان و کارکنان و مدیر شناسایی و تبیین شود. یافته ها در سمینار مدرسه/ پردیس. این گزارش در قالب روایت نویسی (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف تعاملات و روابط عاطفی در سطح کلاس درس/ مدرسه و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک روابط عاطفی و تعاملات در سطح کلاس درس و مدرسه و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته دهم، یازدهم، دوازدهم و سیزدهم:

مشاهده تأملی کلاس درس و مسئله شناسی فرآیند آموزش/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت آموزشی شامل: جو و فضای عاطفی و روانی، طراحی آموزشی، راهبرد های آموزش، سازماندهی تکالیف یادگیری، تعاملات میان معلم و دانش آموزان و دانش آموزان با یکدیگر، وضوح و شفاف بودن مباحث، میزان درگیر نمودن دانش آموزان در فرآیند یادگیری، مواد و منابع آموزشی، ارزشیابی از یادگیری و... شناسایی و تبیین شود. این گزارش در قالب روایت نگاری (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف فرآیند آموزش در سطح کلاس درس و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخود ها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد در پوشه کار ضبط گردد.

هفته چهاردهم:

ثبت و واکاوی تجربیات

نمونه ای از پژوهش های روایتی از جهت نوع اطلاعات، روش ها و ابزار های بکارگرفته شده، و یافته های آن در کلاس توسط استاد مورد بررسی قرار گیرد و با تبیین نقش روایت نویسی و واکاوی آن در آموزش حرفه ای مراحل تحلیل ساختاری روایت ها (بند الف و ب) بر روی گزارش های تهیه شده از سطح کلاس درس/ مدرسه آموزش داده شود.

تعریف و کاربرد پژوهش روایتی در کارورزی

تحلیل ساختاری روایت ها

۱) کدگذاری باز

۲) کدگذاری محوری و انتخاب مضامین

تکلیف یادگیری: مطالعه مقالات یا منابع علمی در زمینه پژوهش روایتی... قرار نشد از این تعبیر استفاده نکنیم؟ در یکی از محورهای فوق و جمع بندی یافته ها برای ارائه به کلاس. تکلیف عملکردی:

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده به صورت گروهی

ب: تحلیل و واکاوی گزارش های تهیه شده از مدرسه/ کلاس درس و کدگذاری آنها برای یافتن مضامین

هفته پانزدهم:

ثبت و واکاوی تجربیات

نمونه ای از پژوهش های روایتی از جهت نوع اطلاعات، روش ها و ابزار های بکارگرفته شده، و یافته های آن در کلاس توسط استاد مورد بررسی قرار گیرد و مراحل تحلیل ساختاری بر روی روایت های تهیه شده (بند ج و د) از کلاس درس / مدرسه آموزش داده شود.

تحلیل ساختاری روایت ها

۳) ارتباط مضامین با یکدیگر

۴) تبیین مسئله

تکلیف عملکردی:

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده به صورت گروهی

ب: تحلیل و واکاوی گزارش تهیه شده از سطح کلاس درس و مدرسه به منظور یافتن ارتباط میان مضامین و تبیین مسئله

هفته شانزدهم:

سمینار (بررسی گزارش ها و تحلیل ساختار آن بر اساس فرآیند شناسایی و تبیین مسئله در سطح مدرسه/ پردیس)

در این نشست دانشجویان یافته های خود از مطالعه موقعیت مدرسه و کلاس درس را در قالب مسئله های تبیین شده به همراه راه حل های مبتنی بر یافته های علمی ارائه نموده و یافته ها در کلاس به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد. تکلیف عملکردی: دانشجویان گزارش یافته های خود را در طول ترم را زیر نظر استاد تنظیم نمایند. در این گزارش دانشجو باید یافته های خود را از مسئله های مطالعه شده و تبیین و آن را به کمک شواهد و مستندات علمی پژوهشی قابل دفاع ارائه نماید. پوشه کار: گزارش تنظیم شده در پوشه کار توسعه حرفه ای ضبط می گردد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، به کارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبرد های مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینار های گروهی و فردی ارائه می گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

۱- کرمی، علی و زائری، معصومه (۱۳۹۷). تمرین معلمی (کارورزی). نشر: فارس- مهر.

۲-نوروزی، رضاعلی و مقامی، حمید (۱۳۸۴). تمرین معلمی (کارورزی و مدیریت کلاس درس). قم: سماء قلم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی پایانی در درس کارورزی یک در قالب سمینار پایانی صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید یافته های خود از مطالعه موقعیت های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استاد به یافته های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلم راهنما تشکیل می شود.

ارزشیابی فرآیند:

ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به گزارش های ارائه شده در طول ترم و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می گیرد. میزان مشارکت در بحث ها، ارائه یافته های جدید، پاسخ به بازخورد های داده شده و...

ارزیابی پوشه کار:

کلیه گزارش ها به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد.

ارزشیابی توسط عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما):

بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز

- گزارش های عملکردی مرحله ای: ۴۰ امتیاز

- تدوین و ارائه گزارش پایانی: ۴۰ امتیاز

- حد نصاب قبولی در درس «کارورزی ۱» ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می باشد.

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱. تنظیم فهرست و فصل بندی
۲. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۳. نگارش ادبی و فنی
۴. اعتبار داشتن گزاره ها
۵. ظرافت و زیبایی ظاهری
۶. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره ها
۷. ارایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۸. ارائه راه حل ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته ها
۹. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست ها
۱۰. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن

اگر تدریس را فرایندی سازمان‌یافته، اخلاقی و متعهدانه بدانیم که نیازمند بهره‌گیری از یافته‌های علمی، شهود^۱ و خلاقیت در موقعیت‌های بی‌بدیل و منحصر به فرد است، در آن صورت برنامه کارورزی به جای تمرکز انحصاری بر آموزش فنون، نیازمند آن است که دانشجو معلم فعالانه با موقعیت‌های واقعی در سطح کلاس درس روبرو شود و به آنان کمک کند تا با به کارگیری روش‌های استدلالی/منطقی به بررسی موقعیت‌های یادگیری پرداخته و با آگاهی انتقادی نسبت به تجربیات اندوخته شده به آفرینش الگوهای ذهنی و طرح‌واره‌هایی بپردازند که به آنان در اتخاذ تصمیمات اثربخش و ارزیابی نتایج حاصل از تصمیمات جهت برنامه‌ریزی کمک کند.

تدریس عملی، وابسته به موقعیت است و با ویژگی‌های شخصی معلم و آنچه او در یک مکان و زمان خاص انجام می‌دهد مرتبط است. از این رو فرصت‌های یادگیری تدارک دیده شده در کارورزی ۲، به دنبال آن است تا دانشجو معلم را در معرض دانش کاربردی که ترکیبی از انواع مختلف دانش (بیانی^۲، رویه‌ای^۳، موقعیتی^۴، فراشناختی^۵) است قرار داده، به آنان کمک کند تا به تأمل در باره موقعیت‌های تربیتی بپردازند.

در این برنامه از طریق طراحی فعالیت‌های یادگیری امکان کسب تجربیات مستقیم، بررسی نتایج و بازاندیشی در خصوص دیدگاه‌های مختلف و دریافت‌های خود را به دست آورند. در برنامه کارورزی ۲، دانشجو با قرار گرفتن در معرض تکالیف اصیل^۶، توانایی تأمل در عمل را به طور مقدماتی از طریق مشارکت در فرآیند آموزش (فردی، گروه‌های کوچک/گروه‌های بزرگ) و نهایتاً اجرای مستقل فعالیت‌های یادگیری در سطح کلاس درس کسب خواهد نمود و به درک صحیحی نسبت به آنچه در کلاس جریان دارد دست می‌یابد. آگاهی نسبت به تصمیمات ناظر به برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی، به عنوان یک فرآیند تأملی به شناخت جهت‌گیری حرفه‌ای، نوع تفکر و سبک تدریس دانشجو کمک خواهد کرد.

<p>نام درس به فارسی: کارورزی ۲</p> <p>نام درس به انگلیسی: Internship2</p>	<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: کارورزی ۲</p>
<p>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>۱. با تداوم مطالعه موقعیت یادگیری (در سطح کلاس درس یا مدرسه) مشکلات/ نیازهای فردی، گروه‌های کوچک/ بزرگ را شناسایی/ بازشناسی کند و فعالیت‌هایی را برای رفع مشکلات/ نیازهای یادگیری طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی نماید.</p> <p>۲. تجربیات خود از مشارکت در فرآیند آموزش را واکاوی نموده و یافته‌های خود را روایت نماید.</p>	<p>تعداد واحد: ۲</p> <p>تعداد ساعت: ۱۲۸ ساعت</p> <p>شایستگی کلیدی: موضوعی-تربیتی</p> <p>دروس پیش نیاز: کارورزی ۱</p> <p>استاد متخصص برای تدریس:</p> <p>متخصص رشته ای</p>

¹- Intuition

²-Declarative knowledge

³- Procedural knowledge

⁴ - Conditional knowledge

⁵ - Metacognitive Knowledge

⁶-Authentic task

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

معرفی برنامه کارورزی و تکالیف عملکردی، نحوه طراحی فعالیت‌های یادگیری، شیوه تنظیم روایت‌ها، برنامه زمان‌بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.

جلسه دوم تا شانزدهم:

در طول این جلسات دانشجوی در مدرسه حضور خواهد داشت و جلسات بحث کارورزی برحسب مورد می‌تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. از آنجایی که در برنامه کارورزی ۲، دانشجو در مقیاس خرد در فعالیت‌های یادگیری که در سطح کلاس درس مشارکت می‌کند و از این طریق به تجربیات دست اول در زمینه یادگیری دست خواهد یافت لذا، ضروری است دانشجویان بر اساس گزارش پایانی ارائه شده در نیم‌سال اول، مسئله‌ها/ نیازهای تأثیرگذار بر یادگیری دانش‌آموزان را در سطح فردی، گروه‌های کوچک، گروه کلاسی شناسایی و آن‌ها را در قالب فعالیت‌های یادگیری طراحی و تدوین نموده و با هدایت معلم راهنما (به صورت مشترک با معلم راهنما یا به صورت مستقل زیر نظر معلم راهنما اجرا نماید) به حل مسئله / پاسخ به نیازها اجرا نماید. این مسئله‌ها/ نیازها می‌تواند ناظر به عملکردهای شناختی یا عاطفی-هیجانی دانش‌آموزان باشد. گفتگو با دانشجو قبل و بعد از اجرا در ارتباط با طرح طراحی شده، و فرآیند اجرای فعالیت باید در فضایی امن و راحت به گونه‌ای که منجر به یک خود ارزیابی و شناسایی نقاط قوت و ضعف و راهکارهای ارتقاء/ بهبود آن باشد (فرم‌های گفتگو قبل و پس از اجرای فعالیت ضمیمه است).

توصیه: با توجه به این که مسئله‌های شناسایی شده از سوی دانشجویان از عمق و پیچیدگی متفاوتی برخوردار است لذا، می‌توان برحسب موقعیت‌های مطالعه شده نسبت به اجرای فعالیت‌های یادگیری به صورت فردی، گروه کوچک، جمعی اقدام نمود. تصمیم‌گیری در خصوص تقدم و تأخر در اجرای هر یک از این موقعیت‌های یادگیری بر عهده مدرس محترم است).
در صورتی که بنا به دلایلی دانشجو امکان کار بر روی مسئله‌های شناسایی شده در ترم یک را دارا نباشد، توصیه می‌شود در یک نشست مشترک میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجو نسبت به شناسایی مسئله‌ها/ نیازها اقدام شده و فعالیت‌های یادگیری بر اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده‌اند می‌توانند با در نظر گرفتن یک برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش‌ها و شناسایی مسئله‌ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین‌نامه آموزشی ناتمام اعلام می‌گردد.

تکالیف عملکردی برای مشارکت در فعالیت‌های کلاسی:

۱. تهیه طرح برای مشارکت در فعالیت‌های یادگیری و اجرای مستقل فعالیت‌ها با هماهنگی معلم راهنما.
۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به گروه کوچک و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

۴. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

تکالیف عملکردی برای اجرا توسط دانشجو

۱. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت گروه کوچک به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

محور طراحی فعالیت‌های الزامی

- طراحی فعالیت یادگیری برای درگیر نمودن دانش‌آموزان
- طراحی فعالیت یادگیری برای مرور مباحث
- طراحی فعالیت یادگیری برای آموزش مهارت‌های کار مشارکتی
- طراحی فعالیت برای پرورش مهارت‌های تفکر
- طراحی تکلیف یادگیری برای یکی از موضوعات درسی
- طراحی فعالیت رفع بدفهمی‌های دانش‌آموزان
- طراحی فعالیت برای رفع عقب ماندگی‌های تحصیلی
- طراحی فعالیت برای تقویت/ بهبود عملکردهای عاطفی (مثل بی‌نظمی، عدم رعایت قوانین)
- طراحی فعالیت یادگیری برای سنجش آموخته‌ها
- سایر فعالیت‌ها به تشخیص معلم راهنما

ساختار طراحی فعالیت‌ها:

- هدف/ پیامد
- مراحل/ گام‌های اجرای فعالیت
- مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز
- روش بازخورد دادن به دانش‌آموزان در فرایند اجرا
- سنجش آموخته‌ها/ سنجش عملکرد

تهیه گزارش از اجرا

.....

سمینارها

سمینارها در دو شکل اجرا می‌شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای فعالیت‌ها و بر اساس طرح پیش‌بینی شده با مشارکت معلم راهنما برای کمک به دانشجو در ارزیابی عملکرد خود و برنامه‌ریزی.

ب: در سطح واحد آموزشی به صورت مشارکتی برای به مشارکت گذاشتن تجربیات و یافته‌ها و دستیابی به درک عمیق‌تر از تجربیات کسب شده.

انواع سمینارها

سمینار با حضور معلمان راهنما و دانشجویان دو نوبت در نیم‌سال و الزامی

سمینارهای جمعی برای انتقال یافته‌ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه‌ریزی و اعلام قبلی از سوی مدرس) سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

برگزاری کارگاه آموزشی برای طراحی فعالیت‌های یادگیری با رویکرد شناختی، و به کارگیری راهبردهای شناختی برای مطالعه و تحلیل نقادانه موقعیت‌های یادگیری در سطح کلاس درس، رویکرد تجربی برای اجرای فعالیت‌ها در سطح کلاس درس به صورت فردی، گروه‌های کوچک/ جمعی، راهبردهای مشارکتی، برای مشارکت در سمینارهای کلاسی و به بحث گذاشتن تجربیات و ارائه یافته.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

۱- کرمی، علی و زائری، معصومه (۱۳۹۷). تمرین معلمی (کارورزی). نشر: فارس- مهر.

۲- نوروزی، رضاعلی و مقامی، حمید (۱۳۸۴). تمرین معلمی (کارورزی و مدیریت کلاس درس). قم: سماء قلم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی پایانی در درس کارورزی دو بر اساس تهیه طرح فعالیت در سطح کلاس، مشارکت با معلم راهنما در اجرای فعالیت‌های یادگیری، اجرای مستقل فعالیت‌های یادگیری و ارزیابی از نتایج بر اساس پیش‌بینی‌ها، شرکت در سمینارهای کلاسی برای ارائه یافته‌ها و تجربیات به سایر دانشجویان. در این سمینارها دانشجویان باید یافته‌های خود از مطالعه موقعیت‌های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استناد به یافته‌های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) ارائه و از آن دفاع نمایند.

ارزشیابی فرآیند:

ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخوردهای داده شده به گزارش‌های ارائه شده در طول نیم‌سال و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می‌گیرد. میزان مشارکت در بحث‌ها، ارائه یافته‌های جدید، پاسخ به بازخوردهای داده شده و...

ارزیابی پوشه کار:

طرح تهیه شده و کلیه گزارش‌ها از اجرای فعالیت‌ها به همراه بازخوردهای داده شده در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه‌ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌گردد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما):

بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان نیم‌سال مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می‌گردد.

- امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می‌شود:
- شرکت فعال در جلسات کلاسی (معلم راهنما)، سمینارها (استاد راهنما): ۲۰ امتیاز
  - نظر معلم راهنما در مورد سطح عملکرد دانشجوی بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۳۰ امتیاز
  - نظر استاد راهنما در طراحی، تدوین، اجرای و ارزیابی فعالیت‌ها با توجه به سطح عملکرد دانشجوی بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۳۰ امتیاز
  - تدوین و ارائه گزارش پایانی توسط استاد راهنما با کسب نظر از معلم راهنما با توجه به سطح عملکرد دانشجوی بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۲۰ امتیاز
  - حد نصاب قبولی در درس «کارورزی ۲» ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می‌باشد.

در صورتی که بنا به دلایلی دانشجوی امکان کار بر روی مسئله‌های شناسایی شده در ترم یک را دارا نباشد، توصیه می‌شود در یک نشست مشترک میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجوی نسبت به شناسایی مسئله‌ها/ نیازها اقدام شده و فعالیت‌های یادگیری بر اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده‌اند می‌توانند با در نظر گرفتن یک برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش‌ها و شناسایی مسئله‌ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین‌نامه آموزشی ناتمام اعلام می‌گردد. (پ ۳/ص ۴/ T7)

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱. تنظیم فهرست و فصل‌بندی
۲. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۳. نگارش ادبی و فنی
۴. اعتبار داشتن گزاره‌ها
۵. ظرافت و زیبایی ظاهری
۶. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره‌ها
۷. ارائه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۸. ارائه راه‌حل‌ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته‌ها
۹. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست‌ها
۱۰. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی ۳»

۱. معرفی درس و منطق آن

در کارورزی ۳، دانشجو معلم مستقیماً مسئولیت تدریس و اداره کلاس درس (۹۰ / ۴۵ دقیقه) را بر عهده می‌گیرد و با مطالعه بافت و زمینه‌ای که آموزش در آن جاری است، طرح یادگیری را برای آموزش مفاهیم / مهارت‌های علمی ارائه شده در برنامه درسی^۱ تدوین می‌نماید. چنین طرحی باید دربرگیرنده فرصت‌هایی باشد که نسبت به یادگیری دانش‌آموزان حساس بوده و عمیقاً با بافت و بستر واقعی زندگی آن‌ها ارتباط برقرار می‌نماید. ماهیت تکالیف یادگیری و عملکردی پیش‌بینی شده در طرح یادگیری نیز باید بتواند میان تجربیات و دانسته‌های پیشین و جدید دانش‌آموزان ارتباط برقرار کند و امکان یکپارچه‌سازی یادگیری فراهم نماید.

برنامه‌ریزی دانشجو با طرح پرسش‌هایی در خصوص ظرفیت‌هایی که در بافت و زمینه یادگیری وجود دارد و می‌تواند به دانش‌آموزان در به کارگیری دانش و تجربه پیشین و علایق شخصی آنان کمک نماید آغاز شده و با تدارک دیدن فرصت‌هایی برای به تجربه گذاشتن دریافت‌ها، طرح پرسش‌ها / فرضیه‌ها از سوی دانش‌آموزان، ادامه می‌یابد. یافته‌های حاصل از این تجربه برای درک عمیق‌تر / رفع بدفهمی‌ها، در موقعیت واقعی / شبیه‌سازی شده به کار گرفته می‌شود و نتایج / آموخته‌ها - با توجه به این که یادگیرندگان امکان طرح پرسش / فرضیه‌های متفاوتی را دارا هستند - برای استحکام بیشتر یادگیری به اشتراک گذاشته می‌شود. در این فرآیند دانش‌آموزان فرصت خواهند داشت تا دانش کسب شده را با استفاده از راهبردهای یادگیری در شرایط جدید به کار بگیرند و به علایق / پرسش‌هایی که در فرآیند یادگیری طرح شده پاسخ دهند. در طی این مراحل (گام‌ها) دانشجو از طریق ثبت و واکاوی روایت‌ها با طرح پرسش‌های تأملی و پاسخ به آن‌ها بصیرت بیشتری نسبت به اثربخشی طرح یادگیری و هدایت این فرآیند، درک واقعیت‌های محیط آموزشی، تأثیر آن بر عملکرد خود، ویژگی‌ها و توان‌مندی‌های شخصی، و نحوه سازگار نمودن توانایی‌های خود با موقعیت‌های پیچیده و منحصر به فرد آموزش، به دست می‌آورد. این پرسش‌ها باید بتوانند حس کنجکاوی دانشجو را برای مطالعه موقعیت‌های مسئله‌ای در کلاس، ارزیابی اثربخشی یک نظریه در عمل، آزمون مجدد یافته‌های تجربی / علمی و... را در قالب کنش پژوهی محدود فردی برانگیزد. علاوه بر این پاسخ به پرسش‌هایی که در فرآیند تصمیم‌گیری و پس از آن مطرح می‌شود زمینه‌ساز عمل جدید بوده و دانشجو را در فرآیند توسعه حرفه‌ای و بافت و زمینه‌ای که در آن دست به عمل خواهد زد، یاری می‌کند. در این مرحله شیوه مطالعه کنش پژوهی فردی است و هدف از عمل فکورانه دانشجو معلم به سازی عمل، به‌سازی درک و فهم، و اصلاح عملکرد حرفه‌ای خود در موقعیتی است که در آن دست به عمل زده است.

نام درس به فارسی: کارورزی ۳	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Internship3	نوع درس: کارورزی ۳
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:	تعداد ساعت: ۱۲۸ ساعت
با تحلیل محتوای برنامه درسی / کتاب درسی مفاهیم و مهارت‌های اساسی را شناسایی و طرح یادگیری را طراحی، اجرا و ارزیابی نموده، و تأثیرات آن بر نتایج توانایی دانش‌آموزان در انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید را مورد ارزیابی قرار دهد.	شایستگی کلیدی: موضوعی - تربیتی
نتایج تجربیات خود از فرآیند طراحی، اجرا و ارزیابی و بازبینی و بازاندیشی را با تکیه بر عقلانیت عملی در قالب کنش پژوهی فردی گزارش کند.	دروس پیش‌نیاز: کارورزی ۲
	استاد متخصص برای تدریس:
	متخصص رشته ای

^۱ - برنامه درسی / کتاب درسی (با توجه به این که سند برنامه درسی معمولاً در اختیار معلمان قرار ندارد می‌توان از کتاب درسی استفاده نمود).

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

معرفی برنامه کارورزی و فرآیند کنش‌پژوهی فردی، نحوه تهیه طرح یادگیری با تمرکز بر فرایند پیش‌بینی شده، شیوه ثبت تجربیات و واکاوی آن در هر یک از مراحل کنش پژوهی، ساختار گزارش کنش پژوهی، برنامه زمان‌بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدهای یادگیری و ملاک‌ها و سطوح موفقیت.

جلسه دوم تا شانزدهم:

تهیه طرح‌های یادگیری برای بر عهده گرفتن مسئولیت تدریس در سطح کلاس درس مبتنی بر محتوای برنامه درسی (کتاب درسی)، اجرا و بررسی تأثیر آن در کسب توانایی دانش‌آموزان برای انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید است. استاد راهنما (برای دوره متوسطه مشارکت استاد راهنمای تربیتی و تخصصی - برای دوره ابتدایی استاد تربیتی و مشاوره تخصصی بر حسب نیاز موضوعات درسی) باید بر فرآیند تهیه طرح کنش پژوهی فردی و اجرای آن تا مرحله تهیه گزارش نظارت داشته باشد و بازخوردهای ارائه شده به منظور ارزیابی عملکرد دانشجو در پوشه توسعه حرفه‌ای ثبت و ضبط گردد. فرآیند تحلیل محتوای برنامه درسی و استخراج مفاهیم و مهارت‌های اساسی برای تهیه طرح یادگیری و تولید مواد و منابع آموزشی مورد نیاز نیز زیر نظر استاد راهنما و با مشارکت معلم راهنما صورت می‌گیرد. از نظر زمانی تنظیم جلسات برای بررسی طرح و تولیدات دانشجو باید به گونه‌ای صورت گیرد که دانشجو بتواند طرح کنش پژوهی فردی پیش‌بینی شده را اجرا و نتایج آن را گزارش نماید. در طول این جلسات حضور دانشجو در مدرسه ضروری است و جلسات بررسی برای بازخورد دادن، انتقال تجربیات و... در قالب سمینارها بر حسب مورد می‌تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. (فرم پیشنهادی^۱ گفتگو میان استاد/ معلم راهنما قبل و پس از اجرای طرح یادگیری ضمیمه است).

توصیه: با توجه به این که مطالعه موقعیت و مسئله‌های شناسایی شده برای شروع کنش پژوهی فردی از اهمیت زیادی برخوردار است لذا، توصیه می‌شود استاد راهنما با مطالعه پیشینه دانشجو در کارورزی ۱ و ۲ برنامه‌ریزی لازم را به منظور کمک به دانشجو برای تهیه طرح کنش پژوهی فردی و اجرای موفقیت‌آمیز آن از سوی دانشجویان بنمایند. فرآیند رفت و برگشت برای حل مسئله ممکن است نیازمند طراحی‌های متعدد باشد.

با توجه به این که ماهیت طرح‌های یادگیری تهیه شده احتمالاً با روش‌های رایج آموزشی در سطح مدرسه و کلاس درس متمایز است و نیازمند تدارک منابع و مواد آموزشی/ فضای یادگیری متفاوتی می‌باشد لذا، هماهنگی با معلم راهنما و مدیریت مدرسه برای اجرای طرح‌های یادگیری از سوی استاد راهنما و دانشجو الزامی است. تأمین منابع/ امکانات و همکاری با دانشجو برای تهیه آن به شرط تأیید استاد راهنما از سوی واحد آموزشی الزامی است.

تکالیف عملکردی:

الف: طراحی و اجرای طرح کنش پژوهی فردی

- ۱) تهیه طرح کنش پژوهی و تأیید آن توسط استاد راهنما بر مبنای چرخه کنش پژوهی فردی
- ۲) تبیین واضح و روشن از مسئله (تعیین انتظارات حرفه‌ای که در فرایند کنش پژوهی فردی به دنبال دستیابی به آن است)
- ۳) شناسایی و تحلیل ظرفیت‌ها در موقعیتی (آموزشی/ تربیتی)
- ۴) تعیین فرضیه‌ها/ سؤالات/ اهداف به همراه ملاک‌ها و سطوح عملکرد
- ۵) طراحی و تدوین طرح عمل در گفتگو با استاد راهنما/ معلم راهنما (قبل و بعد از عمل)

^۱ - فرم‌ها می‌تواند با توجه به شرایط و اقتضائات مورد بازنگری قرار گیرد.

- ۶) اجرای طرح یادگیری^۱ و جمع آوری اطلاعات از فرآیند طراحی و اجرا^۲
- ۷) تأمل درباره عمل انجام شده، تبیین و فهم آن و بازگشت به مرحله اول (به صورت رفت و برگشت تا حل مسئله)
- ۸) جمع آوری اطلاعات از فرایند اجرا (شامل دست نوشته‌ها، روایت‌های شخصی (تأمل قبل، و پس از عمل)، جلسات بحث و گفتگو با استاد و معلم راهنما، کاربرگ‌های دانش‌آموزان، نتایج سنجش از یادگیری دانش‌آموزان و....)
- ۹) تحلیل و تفسیر یافته‌ها
- ۱۰) کد گذاری و طبقه‌بندی اطلاعات، تحلیل و تفسیر یافته‌ها بر اساس فرضیه؟ سؤال یا... طرح شده و ملاک‌ها و سطوح عملکرد

۱) تهیه گزارش کنش پژوهی فردی

ب: طرح یادگیری

طرح یادگیری

- مطالعه موقعیت یادگیری و شناسایی ظرفیت‌های آن (ظرفیت‌های فردی/جمعی در بافت/زمینه یادگیری) برای تهیه طرح یادگیری
- تدوین طرح یادگیری بر اساس تحلیل برنامه‌درسی (کتاب‌درسی)، شناسایی مفاهیم و مهارت‌ها
- طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی برای مراحل یادگیری پیش‌بینی شده
- تولید مواد آموزشی مورد نیاز برای اجرای طرح یادگیری
- هدایت فرآیند یادگیری در سطح کلاس درس/ مدرسه
- ارزیابی از توانایی دانش‌آموزان در انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید

ساختار طرح یاددهی یادگیری:

- مفاهیم و مهارت‌ها در برنامه‌درسی / کتاب‌درسی
  - پیامد یادگیری
  - مراحل/گام‌های طرح یادگیری
- برقراری ارتباط (فرصت یادگیری تدارک دیده شده در ارتباط با زندگی روزمره دانش‌آموز بوده و برخاسته از مسایل/ چالش‌هایی است که دانش‌آموز با آن روبرو است)
- تجربه کردن (فرصت یادگیری تدارک دیده شده قابل تجربه/ آزمایش/ بررسی باشد، به یادگیرنده کمک کند تا با بروز خلاقیت خود به کشف روابط/ راه‌حل‌ها دست پیدا کند، اختراع کند و به ایده‌های نو بیاندهند/ از طریق پژوهش به پرسش‌های خود پاسخ دهد)
- به کار بستن (فرصت کاربردی نمودن مفاهیم و اطلاعات کسب شده برای دستیابی به درک عمیق و به کارگیری آن توسط دانش‌آموز فراهم شود. مثل: ایجاد ارتباط بین تئوری و عمل/ بکارگیری آن برای به دست آوردن یک تصور حرفه‌ای در ارتباط با مسئله/ حل مسئله یا پژوهش انجام شده)

^۱- در صفحه ی بعد این طرح و ساختار آن به طور کامل توضیح داده شده است.

^۲ - دانشجو باید ۶ حد اقل طرح یادگیری را بر اساس فرم‌های الف، ب، ج و د پیوست برای پاسخ به فرضیه‌ها/ سؤالات یا.... در چرخه کنش پژوهی فردی اجرا نماید.

- به اشتراک گذاشتن (فرصت یادگیری تا حد امکان دانش آموزان را به کار گروهی تشویق کند و آن‌ها را در موقعیتی قرار دهد تا برای انجام پژوهش یا جمع‌آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آن‌ها نیاز به تعامل و تلفیق یافته‌ها و عرضه آن در قالبی جدید/ مطالعه موضوع از زوایای مختلف کند/ ایجاد هم‌افزایی کند)

- انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید (فرصت‌های جدیدی برای به کارگیری و بسط آموخته‌ها به موقعیت جدید فراهم شود)

- مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز/ تدارک دیدن فضای یادگیری
- روش بازخورد دادن به دانش آموزان در فرایند یادگیری
- سنجش آموخته‌ها/ سنجش عملکرد

تأمل و واکاوی تجربیات حرفه‌ای

- بررسی پیش‌بینی‌ها (با مطالعه مجدد تجربیات واکاوی شده در ترم اول و دوم ظرفیت‌های ممکن موقعیت یادگیری (فردی/ جمعی که در بافت و زمینه وجود دارد) را شناسایی نموده و چگونگی بهره‌گیری از این ظرفیت برای ورود به مرحله برقراری ارتباط را مشخص نماید.
- تعیین موانع و محدودیت‌ها و چگونگی مدیریت آن در فرایند آموزش
- بررسی علل تغییرات طرح در فرآیند اجرا (تطبیق با شرایط/ نیازهای یادگیری و...)
- بررسی نتایج یادگیری و چگونگی دستیابی به آن
- واکاوی فرایند عمل حرفه‌ای و تجربیات کسب شده
- شناسایی نقاط قوت و ظرفیت‌های خود برای بهره‌گیری از آن در موقعیت بعدی آموزش
- اتخاذ تصمیمات برای به کارگیری تجربیات در موقعیت بعدی

سمینارها

الف) جلسات بحث و گفتگوی فردی/ گروهی/ جمعی قبل از طراحی: به منظور گفتگو پیرامون ظرفیت‌های شناسایی شده در موقعیت و چگونگی پیوند آن با پیامد یادگیری/ فرصت‌های یادگیری (مراحل برقراری ارتباط و...) و سنجش، نحوه هدایت یادگیری در سطح کلاس و مقاصد حرفه‌ای که دانشجو به دنبال دستیابی به آن است. توصیه می‌شود این جلسات در سطح مرکز یا پردیس تشکیل شود.

ب) جلسات بحث و گفتگو پس از اجرای طرح یادگیری: در این جلسات دانشجو باید گزارشی از فرآیند اجرا که شامل طرح یادگیری، بازخوردهای ارائه شده در هر یک از مراحل آموزش، تحلیل و تفسیر را به همراه داشته باشد. این جلسات باید به دانشجو کمک کند تا تصویر روشن‌تری نسبت به ظرفیت‌های حرفه‌ای خود و چگونگی بهره‌گیری از آن در موقعیت بعدی به دست آورد. این مهم به کمک بازخوردهای (در سطح سطح تأمل بر روی عمل) ارائه شده از سوی استاد امکان‌پذیر می‌شود.

سمینارهای پس از اجرا می‌تواند در دو شکل زیر اجرا شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای برنامه پیش‌بینی شده با هماهنگی معلم راهنما و ارائه بازخورد برای ادامه کار

ب: در سطح مرکز یا پردیس به صورت مشارکتی برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و یافته‌ها و دستیابی به درک عمیق‌تر از تجربیات کسب شده. با توجه به این که در این ترم فعالیت‌های دانشجویان در قالب کنش‌پژوهی فردی دنبال می‌شود برگزاری سمینارها در هر یک از مراحل قبل و پس از اجرای هر مرحله به شیوه مشارکتی به درک انتظارات و انتقال تجربیات کمک می‌کند. سمینارها فرصت ارزشمندی را از طریق به اشتراک گذاشتن تجربیات برای کسب مهارت‌های حرفه‌ای در اختیار دانشجویان قرار می‌دهد.

انواع سمینارها

سمینار با حضور استاد راهنما/ دانشجویان و معلمان راهنما

سمینارهای گروهی برای انتقال یافته‌ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه‌ریزی و اعلام قبلی از سوی استاد)
سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست استاد/ دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیرمستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، به کارگیری راهبردهای شناختی در تحلیل موقعیت‌های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبردهای مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینارهای گروهی و فردی ارائه می‌گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

۱- کرمی، علی و زائری، معصومه (۱۳۹۷). تمرین معلمی (کارورزی). نشر: فارس- مهر.

۲- نوروزی، رضاعلی و مقامی، حمید (۱۳۸۴). تمرین معلمی (کارورزی و مدیریت کلاس درس). قم: سماء قلم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی پایانی در درس کارورزی ۳ در قالب سمینار پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان باید یافته‌های خود از نتایج کنش پژوهی فردی ارائه و از آن دفاع نمایند. این جلسه می‌تواند با حضور معلمان راهنما تشکیل می‌شود.

ارزشیابی فرآیند:

ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخوردهای داده شده به گزارش‌های ارائه شده در طول ترم و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می‌گیرد. میزان مشارکت در بحث‌ها، ارائه یافته‌های جدید، پاسخ به بازخوردهای داده شده و...

ارزیابی پوشه کار:

کلیه گزارش‌ها در مراحل مختلف کنش پژوهی فردی به همراه بازخوردهای داده شده در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه‌ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌گردد.

ملاک‌های ارزشیابی طرح یادگیری:

- انعطاف فرصت‌های یادگیری
- انعطاف در فرایند اجرا
- به کارگیری مهارت‌های یادگیری
- فراخواندن سطوح بالای تفکر
- تنوع محصول یادگیری/ تولیدات دانش آموزان

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما):

بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می‌گردد^۱.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز
- گزارش‌های عملکردی مرحله‌ای: ۳۰ امتیاز
- گزارش کنش‌پژوهی فردی: ۳۰ امتیاز
- دفاع در جلسه پایانی ۲۰ امتیاز
- حد نصاب قبولی در درس «کارورزی ۳» ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می‌باشد.

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱. تنظیم فهرست و فصل‌بندی
۲. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۳. نگارش ادبی و فنی
۴. اعتبار داشتن گزاره‌ها
۵. ظرافت و زیبایی ظاهری
۶. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره‌ها
۷. رایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۸. ارائه راه‌حل‌ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته‌ها
۹. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست‌ها
۱۰. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

---

۱ - در فرم ارزیابی ارائه خواهد شد.

سرفصل درس «کارورزی ۴»

۱. معرفی درس و منطق آن

در ترم چهارم کارورزی انتظار می‌رود دانشجو با تجربیات کسب شده، بتواند در نقش معلم به عنوان برنامه‌ریز درسی^۱ (مجری فعال) حاضر شده و ضمن تحلیل برنامه درسی تجویزی، واحد یادگیری را برای پاسخ به نیازها/حل مسایل یادگیری دانش آموزان طراحی، تولید، اجرا و نتایج آن را در کسب شایستگی های پیش بینی شده در برنامه درسی، مورد ارزیابی قرار دهد. با توجه به ویژگی نظام برنامه ریزی درسی در ایران، تطبیق آن با موقعیت های تربیتی/آموزشی و به منظور حفظ استانداردهای برنامه درسی این فرآیند با استفاده از رویکرد طراحی معکوس^۲ تدوین می شود. طراحی معکوس مبتنی بر درک اصیل^۳ و استفاده عقلانی و مؤثر از آموخته‌های نظری و نحوه بکارگیری آن در عرصه عمل است، به گونه‌ای که دانشجو را به آن‌سوی آنچه می‌بیند و استفاده از آموخته‌ها برای ساخت معنا هدایت کند. این فرایند با تحلیل برنامه درسی (تحلیل کتاب درسی^۴) آغاز شده و با تعیین شایستگی های مورد انتظار، ملاک‌ها و سطوح عملکرد، طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی برای هدایت فرآیند یادگیری و کمک به یادگیرندگان در بسط قابلیت ها و ظرفیت های وجودی^۵ ادامه می‌یابد. تعیین شایستگی‌ها در آغاز برای روشن شدن تصمیمات معلم برای تعیین مسیری است که یادگیرنده باید طی کند و موجب می‌شود تا نگاه معلم را همواره بر شایستگی های مورد انتظار برنامه درسی متمرکز نگاه دارد. محتوا در چارچوب "ایده کلیدی"^۶ / مفاهیم و مهارت های اساسی^۷ مطرح می‌شود و باعث می‌گردد تا در طراحی واحد یادگیری امکان تلفیق در درون و بیرون از حوزه یادگیری فراهم شود. در چنین شرایطی فرایند یاددهی-یادگیری از محدوده‌ی توجه به حافظه و به عبارتی "آموزش برای به خاطر سپردن" کاملاً خارج شده و همواره آموزش بر دستیابی به شایستگی ها متمرکز می‌ماند. در طی این مسیر، یادگیرندگان قادر خواهند بود، بین اطلاعات جدید و دانش و آموخته های پیشین خود ارتباط برقرار کنند، واقعیت‌ها و حقایق را به «مسائل کلی» و روزمره ای که با آن برخورد می‌کنند پیوند دهند و آن را در زمینه های جدید به کار گیرند. از آنجایی که این شیوه از طراحی نیازمند درهم نوردیدن مرز های دانش و تلفیق موضوعات در برنامه درسی در سطح پایه یا دوره تحصیلی است، لذا اتخاذ تصمیمات باید با مشارکت معلمان در سطح مدرسه صورت بگیرد و در طراحی فرصت های یادگیری از راهبردهای مختلف (راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، تعاملی، رشد فردی) برای طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی استفاده شود. عمل فکورانه در این مرحله ناظر به کاویدن منظم رخدادها در فرآیند طراحی، تدوین، اجرا و ارزیابی واحد یادگیری، یافتن روابط علت و معلولی میان شیوه کار و کارکرد ها، نتایج و علل آن در سطح مدرسه به شیوه مشارکتی و در قالب درس پژوهی است.

۱ - هدف عملیاتی ۱۱ سند تحول بنیادین - نقش معلم در برنامه درسی ملی (صفحه ۱۲) «برای خلق فرصت های تربیتی و آموزش [معلم] مسئولیت تطبیق، تدوین، اجرا و ارزشیابی برنامه های درسی و تربیتی در سطح کلاس درس را بر عهده دارد».

۲ - backward design

۳ - Genuine understanding

۴ - در صورتی که سند برنامه درسی در اختیار دانشجویان قرار نداشته باشد.

۵ - برنامه درسی ملی نقش دانش آموز صفحه ۱۲ «در فرآیند یاددهی - یادگیری و تربیت پذیری و توسعه شایستگی های خویش به لحاظ ذاتی نقش فعال دارد». نقش معلم «با شناخت و بسط ظرفیت های وجودی دانش آموزان و خلق فرصت های تربیتی و آموزشی زمینه درک و انگیزه اصلاح مداوم موقعیت آنان را فراهم سازد».

۶ - Key idea

۷ - برنامه درسی ملی صفحه ۱۳ بند دو محتوا دربرگیرنده مفاهیم و مهارت های اساسی و ایده های کلیدی مبتنی بر شایستگی های مورد انتظار از دانش آموزان است».

نام درس به فارسی: کارورزی ۴	مشخصات درس
نام درس به انگلیسی: Internship4	نوع درس: کارورزی ۴
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:	تعداد واحد: ۲
با تحلیل محتوای برنامه درسی/ کتاب درسی واحد یادگیری برای کسب شایستگی های مورد انتظار در برنامه درسی را با مشارکت معلمان در سطح مدرسه طراحی، اجرا و تأثیر آن را در بهبود عملکرد دانش آموزان مورد ارزیابی قرار دهد.	تعداد ساعت: ۱۲۸ ساعت
با ثبت و واکاوی تجربیات در فرایند درس پژوهی، یافته های حاصل از عملکرد حرفه ای خود در سطح مدرسه را گزارش نماید.	شایستگی کلیدی: موضوعی - تربیتی
	دروس پیش نیاز: کارورزی ۳
	استاد متخصص برای تدریس:
	متخصص رشته ای

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

در این ترم دانشجویان با توجه به تجربیات کسب شده در طول اجرای برنامه، درک عمیق تری نسبت به توانایی های خود، نحوه برخورد با موقعیت های واقعی کلاس درس، نحوه کنار آمدن با چالش ها و... بدست آورده اند و می توانند تصمیمات خود را در فرایند طراحی، تولید و اجرای واحد های یادگیری با مشارکت سایر معلمان/ همقطاران به مرحله اجرا بگذارند. لذا ضروری است اساتید در آغاز کار فرآیند درس پژوهی، فرآیند تهیه طرح واحد یادگیری، اجرا و ارزیابی از نتایج آن را با تمرکز بر: شیوه ثبت تجربیات و واکاوی آن در هر یک از مراحل درس پژوهی، نحوه تعامل با معلمان/ همقطاران در سطح مدرسه در فرآیند طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی از نتایج واحد یادگیری، ساختار گزارش درس پژوهی، برنامه زمان بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس ملاک ها و سطوح موفقیت بر اساس پیامدهای یادگیری را در یک نشست جمعی به بحث بگذارند. توصیه می شود در این نشست نسبت به نحوه گروه بندی دانشجویان به عنوان تیم درس پژوهی برای طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی واحد های یادگیری اقدام شود.

می توان دانشجویان را در گروه های دو تا ۴ نفر (حد اکثر) برای تشکیل تیم درس پژوهی سازمان داد. روش مشارکت دانشجویان در فرآیند طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی به شرح زیر است:

۱. مطالعه برنامه درسی (کتاب درسی) استخراج مفاهیم و مهارت های اساسی و سازمان دادن آن ذیل ایده کلیدی، تولید واحد یادگیری. این فعالیت توسط تیم دانشجویان زیر نظر استاد تربیتی و تخصصی انجام می شود.
۲. اجرای واحد یادگیری در کلاس درس توسط یکی از اعضا و مشاهده و ثبت عملکرد توسط سایر اعضای تیم به طور همزمان و به تفکیک هر عضو گروه (معلمان/ همقطاران)
۳. جمع آوری اطلاعات از فرآیند تدریس توسط کلیه اعضا برای ارائه در جلسه گروهی (دیدن فرآیند آموزش از زوایای مختلف) به همراه نتایج ارزشیابی از یادگیری دانش آموزان با استفاده از روش های رسمی/ غیر رسمی. این جلسات به طور مستمر در طول اجرا و بعد از هر جلسه تشکیل و بر روی نتایج بازخورد های ارائه شده از سوی همکاران/ هم قطاران برای بهبود عملکرد در جلسه بعد تصمیم گیری می شود. کل مذاکرات در این جلسات ثبت و ضبط شده و در نشست پایانی به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف و تأثیر گروه در عملکرد هر یک از اعضا و نتایج حاصله مورد بررسی مجدد قرار می گیرد (بند ۴ و ۵ و ۶).

۴. بررسی گزارش مشاهدات و اطلاعات جمع اوری شده در گروه و نقد و ارزیابی نتایج یادگیری دانش آموزان و تنظیم آن در قالب گزارش پایانی کل گروه (دانشجویان)

۵. تعیین نقاط کور/ محدودیت ها در طراحی/ اجرا و ارائه پیشنهادات برای اصلاح/ بهبود آن برای دستیابی دانش آموزان به سطح بالاتر یادگیری

۶. تحلیل عملکرد گروه، شناسایی یافته ها و تأثیر گفتگو ها در درک و پذیرش مسئولیت حرفه ای و صورت بندی مجدد هویت حرفه ای توسط هر یک از اعضاء (میزان تأثیر گذاری بر عملکرد گروه، یادگیری های حرفه ای و...)

- تشکیل نظام مند این نشست ها برای بررسی نتایج یادگیری دانش آموزان و تصمیم گیری در خصوص روش هایی که منجر به بهبود یادگیری همه دانش آموزان می شود، دارای اهمیت است. تأمل فردی و تأمل گروهی، انعکاس یادگیری روش ها، اصولی که در کار از آن تبعیت شده است و...، چگونه تفکر آنها تحت تأثیر فرایند عمل مشارکتی قرار گرفته است، ایده هایی که آنها از این بحث ها به کلاس های درس خود خواهند برد.

- روایت نویسی از مجموعه ایده پردازی ها برای طراحی، تولید، و اجرا، یادداشت های شخصی قبل، حین و پس از اجرا، نشست ها گروهی، فرایند اجرا....

- هماهنگی با معلم راهنما و مدیر مدرسه به منظور تشکیل جلسات درس پژوهی در سطح مدرسه بر عهده استاد راهنما است. در صورتی که امکان شکل گیری تیم درس پژوهی در سطح مدرسه وجود نداشته باشد می توان تیم را در سطح پردیس/ مرکز تشکیل داد. مسئولیت انجام کلیه فعالیت های فوق بر عهده این تیم در سطح مدرسه خواهد بود.

جلسه دوم تا شانزدهم:

در این ترم دانشجو مسئولیت تدریس در سطح کلاس درس را بر اساس تهیه طرح واحد یادگیری (حد اقل یک فصل/بخش کتاب درسی) را بر عهده دارد و باید واحد یادگیری خود را حول یک ایده کلیدی که پوشش دهنده محتوای برنامه درسی (مفاهیم و مهارت های اساسی و... در کتاب درسی) است طراحی نماید. طرح تهیه شده پس از بررسی در گروه ۲ تا ۴ نفره در سطح پردیس/ مرکز به همراه دفاعیه آن در شورای معلمان دوره/ پایه تهیه و در سطح مدرسه با حضور استاد راهنما از آن دفاع می شود. نظرات معلمان بر روی طرح اعمال و طرح با مشارکت معلمان دوره/ پایه اجرا و نتایج اجرای آن به شیوه درس پژوهی مورد تحلیل و تفسیر قرار می گیرد. در گفتگو استاد راهنما و دانشجو پاسخ به این پرسش ها مسیری که دانشجو قصد طی نمودن آن را دارد روشن شده و به دفاع از طرح در جلسه معلمان کمک می کند: ایده های کلیدی، مفاهیم اساسی، مهارت های اساسی که یادگیرندگان باید به آن دست یابند، کدام اند؟ چه مدارک و شواهدی بیانگر آن است که شایستگی های مورد انتظار تحقق یافته و دانش آموزان به راستی مطالب را فرا گرفته اند و می توانند آموخته های خود را به نحوی معنادار و موثر در موقعیت های جدید به کار گیرند؟ ملاک ها و سطوح ارزیابی شایستگی ها چیست؟ چه راهبردها و راهکارهایی (فعالیت های یادگیری، تکالیف عملکردی) به یادگیرندگان کمک خواهد کرد تا خود، مفاهیم را بسازند و به افرادی صاحب دانش و توانمندی در زمینه ای خاص تبدیل شوند؟

استاد راهنما (برای دوره متوسطه مشارکت استاد راهنمای تربیتی و تخصصی - برای دوره ابتدایی استاد تربیتی و مشاوره تخصصی بر حسب نیاز موضوعات درسی) باید بر فرآیند تهیه طرح واحد یادگیری و فرآیند درس پژوهی و اجرای آن تا مرحله تهیه گزارش نهایی نظارت داشته باشد و بازخورد های ارائه شده به منظور ارزیابی عملکرد دانشجو در پوشه حرفه ای او ثبت و ضبط گردد. فرآیند تحلیل محتوای برنامه درسی و تعیین ایده کلیدی برای تهیه طرح واحد یادگیری و تولید مواد و منابع آموزشی مورد نیاز نیز زیر نظر استاد راهنما و با مشارکت معلم راهنما صورت می گیرد. از نظر زمانی تنظیم جلسات برای بررسی طرح و تولیدات دانشجو باید به گونه ای صورت گیرد که دانشجو بتواند طرح درس پژوهی پیش بینی شده را با مشارکت معلمان در سطح مدرسه

اجرا و نتایج آن را گزارش نماید. در طول ترم حضور دانشجو در مدرسه برای تعامل با معلمان/ کادر مدرسه ضروری است و جلسات گفتگو برای بررسی عملکرد دانشجو در مدرسه و رفع محدودیت ها یا تدارک شرایط برای اجرای واحد یادگیری، بازخورد دادن، انتقال تجربیات و... در قالب سمینار ها بر حسب مورد می تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. توصیه: با توجه به این که سؤال/ مسئله ها/ نیاز های شناسایی شده برای شروع فرآیند درس پژوهی از اهمیت زیادی برخوردار است و این سؤال/ مسئله ها/ نیاز ها باید از بستر مدرسه و کلاس درس برخاسته باشد لذا، مشارکت کادر مدرسه در طول اجرای این برنامه ضروری است. توصیه می شود استاد راهنما با مطالعه پیشینه دانشجو در کارورزی ۱، ۲ و ۳ برنامه ریزی لازم را برای کمک به دانشجو برای تهیه طرح درس پژوهی و اجرای موفقیت آمیز آن از سوی دانشجویان بنمایند. تعداد واحد های یادگیری تهیه شده و اجرای آن وابسته به طرح درس پژوهی است اما حد اقل یک واحد یادگیری (یک فصل/ بخش در کتاب درسی) است.

همکاری پردیس ها و واحد های تابعه با دانشجو و مدرسه برای تأمین منابع/ امکانات به شرط تأیید استاد راهنما الزامی است.

۱) تکالیف عملکردی:

- تهیه طرح درس پژوهی و تأیید آن توسط استاد راهنما بر مبنای چرخه درس پژوهی
- تعیین هدف (تعریف روشن سؤال/ مسئله/ نیاز) با مشارکت معلمان
- طراحی واحد یادگیری
- ارزیابی میزان اثر بخشی واحد یادگیری بر اساس مسئله/ نیاز تعریف شده با مشارکت معلمان
- اجرای واحد یادگیری با مشارکت معلمان و ثبت آن در فرآیند اجرا
- تبیین و جلب مشارکت معلمان در فرآیند اجرا، تأمل و گفتگوی حرفه ای با آنان
- بازبینی و بازاندیشی در مورد تصمیمات اتخاذ شده بر اساس گفتگو های حرفه ای در فرآیند طراحی، تولید و اجرا
- ثبت و واکاوی تجربیات در طول ترم توسط دانشجو

۲) تکالیف عملکردی

- مطالعه موقعیت یادگیری و شناسایی ظرفیت های آن برای تهیه طرح واحد یادگیری
- تهیه طرح واحد یادگیری بر اساس تحلیل برنامه درسی (کتاب درسی)، شناسایی ایده کلیدی/ مفاهیم و مهارت های اساسی.....
- تدوین شایستگی
- طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی
- تولید مواد آموزشی مورد نیاز برای اجرای طرح واحد یادگیری
- هدایت فرآیند یادگیری در سطح کلاس درس/ مدرسه
- ارزیابی از شایستگی های کسب شده توسط دانش آموزان بر اساس ملاک ها و سطوح عملکرد.

ساختار طراحی واحد یادگیری:

- ۱) منطق واحد یادگیری
- ۲) شایستگی های مورد انتظار
- ۳) ایده کلیدی که واحد یادگیری حول آن سازماندهی می شود
- ۴) مفاهیم و مهارت های اساسی (قوانین/ اصول/ خرده مفاهیم/ خرده مهارت ها/ و....)
- ۵) طرح پرسش های اساسی
- ۶) ملاک های سنجش و سطوح عملکرد دانش آموزان (تکالیف عملکردی)

- ۷) تعیین شواهدی برای ارزیابی عملکردی و معیارهای ارزیابی تولیدات یادگیرندگان
- ۸) فرصت های یادگیری (سازماندهی فعالیت های یادگیری- براساس مراحل یادگیری در کارورزی ۳)
- ۹) تعیین اطلاعات و مهارت های مستقیم (پایه) و مورد نیاز یادگیرندگان برای انجام فعالیت های یادگیری و تکالیف عملکردی

- ۱۰) تعیین محدوده ی تجربیات خارج از کلاس درس برای انتقال آموخته ها به موقعیت واقعی
- ۱۱) تعیین تولیدات یادگیرندگان در جریان فعالیت های یادگیری و تکالیف عملکردی و نحوه ارزیابی آن
- ۱۲) روش تفسیر، سطح دستیابی یادگیرندگان به شایستگی ها و راهبرد بازخورد دادن به دانش آموزان (تکالیف یادگیری، جبرانی، تکمیلی، توسعه ای)

۱۳) انواع راهکار های سنجش

- ۱۴) راهکار هایی برای بررسی بدفهی های یادگیرندگان

تأمل و واکاوی تجربیات حرفه ای

- تعیین هدف
- بررسی پیش بینی ها
- روشن نمودن موانع و محدودیت ها و راه حل ها
- طراحی و تولید واحد یادگیری
- تأملات و تعدیل ها در فرآیند اجرا
- تحلیل و تفسیر نتایج یادگیری دانش آموزان
- تحلیل و تفسیر نتایج کسب شده در گروه معلمان
- واکاوی یادداشت های تأملی و تجربیات حاصل از نشست ها و فرآیند گفتگوی حرفه ای با معلمان/ همقطاران
- اتخاذ تصمیمات برای آینده حرفه ای

سمینارها

سمینار ها در دو شکل اجرا می شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای برنامه پیش بینی شده با هماهنگی معلم راهنما و ارائه بازخورد برای ادامه کار

ب: در سطح واحد آموزشی به صورت مشارکتی برای به مشارکت گذاشتن تجربیات و یافته ها و دستیابی به درک عمیق تر از تجربیات کسب شده. با توجه به این که در این ترم فعالیت های دانشجویان در قالب درس پژوهی دنبال می شود برگزاری سمینار ها در هر یک از مراحل قبل و پس از اجرای هر مرحله به شیوه مشارکتی در گروه های پیش بینی شده به دانشجویان در درک انتظارات و انتقال تجربیات به یکدیگر بسیار کمک می کند.

انواع سمینارها

سمینار با حضور استاد راهنما/ دانشجویان و معلمان راهنما

سمینار های گروهی برای انتقال یافته ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه ریزی و اعلام قبلی از سوی مدرس)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهنماهای مستقیم، غیر مستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، بکارگیری راهنماهای شناختی در تحلیل موقعیت های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهنماهای مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینارهای گروهی و فردی ارائه می گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

۱- احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

۱- کرمی، علی و زائری، معصومه (۱۳۹۷). تمرین معلمی (کارورزی). نشر: فارس- مهر.

۲- نوروزی، رضاعلی و مقامی، حمید (۱۳۸۴). تمرین معلمی (کارورزی و مدیریت کلاس درس). قم: سماء قلم.

۵. راهنماهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی پایانی در درس کارورزی ۴ بر اساس واحد یادگیری طراحی شده و گزارش پایانی تهیه شده صورت می گیرد، که در آن دانشجویان باید یافته های خود از نتایج عملکرد خود و تجربیات کسب شده در تعامل با معلمان/ همقطاران را به منظور تعیین میزان اثر بخشی عملکرد خود و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان ارائه و از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلمان راهنما/ اساتید گروه کارورزی تشکیل می شود.

ارزشیابی فرآیند:

ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به نشست های گروهی در مرحله طراحی و تولید واحد یادگیری، گزارش نشست ها در سطح مدرسه و واحد آموزشی با مشارکت معلمان/ همقطاران و نیز سمینار های درس پژوهی در سطح مدرسه که در آن دانشجویان باید از طرح تهیه شده در جمع معلمان دفاع و یافته های خود از نتایج درس پژوهی و نتایج مشارکت معلمان/ همقطاران در نتایج کسب شده را گزارش نماید. این جلسه می تواند با حضور معلمان راهنما/ کادر مدرسه تشکیل می شود.

ارزیابی پوشه کار:

کلیه روایت های نوشته شده در مراحل مختلف درس پژوهی به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد. پوشه کار می تواند شامل ضبط جلسات دانشجو با معلمان در سطح مدرسه و نیز سایر مستندات که برای دفاع از عملکرد حرفه ای تدارک دیده شده باشد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما):

بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز

- گزارش های عملکردی تعاملات در سطح مدرسه: ۲۰ امتیاز

- طراحی، تولید و اجرای واحد یادگیری: ۲۰ امتیاز

- گزارش درس پژوهی: ۲۰ امتیاز

- دفاع در جلسه پایانی: ۲۰ امتیاز
- حد نصاب قبولی در درس «کارورزی ۴» ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می باشد.

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

- تنظیم فهرست و فصل بندی
- ارائه مقدمه، هدف/پرسش و تعاریف و مفاهیم کلیدی
- روش جمع آوری و اعتبار اطلاعات
- روش تحلیل، تفسیر اطلاعات
- ارائه یافته ها بر اساس پرسش های پژوهش روایی
- ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست ها
- ظرافت و زیبایی ظاهری
- نگارش ادبی و فنی
- رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر پژوهش های کیفی

سرفصل درس «پروژه»

۱. معرفی درس و منطق آن:

در آموزش حرفه‌ای، سطح عالی مورد انتظار این است که یادگیرنده بتواند با درونی نمودن دانش کسب شده، آن را در قالب دانش کاربردی برای شناسایی، صورت‌بندی و حل مسائل و ارائه خدمات اثربخش در حوزه عمل تخصصی خود تجسم بخشد. انجام پروژه پایانی در برنامه تربیت معلم با تکیه بر **پژوهش روایتی (از نوع خودکاوی روایتی)**^۱ به دانش‌آموخته تربیت معلم این امکان را می‌دهد تا "من حرفه‌ای" را با نگاه ژرف، تأملی و همه‌جانبه به تجارب کسب شده (زیسته) اعم از نظری و عملی در طول دوره آموزش حرفه‌ای به تصویر بکشد و روایت شخصی از سایه روشن‌های دانشی، منشی و مهارتی حرفه معلمی، بصیرت‌ها و ابهامات معلمی، قوت‌ها و ضعف‌های ادراک شده ارائه دهد. دانش و یافته‌های حاصل از این پژوهش برای ورود به عرصه خدمت حرفه‌ای، رهاوردی قابل اتکاست که به پشتوانه آن برنامه‌ریزی برای نیل به آینده حرفه‌ای پویا و بالنده ممکن می‌شود. انتظار می‌رود درس پروژه، شایستگی دانشجو‌معلم را در انجام اقدام فکورانه (تأملی) ارتقا داده و کمک کند تا این شایستگی در طول حیات حرفه‌ای آنان هم بروز و ظهور داشته باشد.

مشخصات درس	نام درس به فارسی: پروژه نام درس به انگلیسی: Project
نوع درس: پروژه	
تعداد واحد: ۲	
تعداد ساعت: به تشخیص استاد راهنما	
شایستگی کلیدی: موضوعی - تربیتی	
پیش‌نیاز: پژوهش و توسعه حرفه - ای	
استاد متخصص برای تدریس: متخصص عربی یا علوم تربیتی	
	پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود: ۱- با واکاوی، تحلیل و تفسیر تجربه‌های روایت شده در طول دوره آموزش حرفه‌ای و سایر تجربیات روایت نشده (تجربیات پیشین)، با استفاده روشمند از خودکاوی روایتی، تجربیات متنوع و پراکنده خود را در قالب روایت در برگرفته‌ای از "من حرفه‌ای" به رشته تحریر درآورده و از آن در جلسه گروهی دفاع نماید.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن:

ماهیت درس پروژه از نوع خودکاوی روایتی و متکی بر مجموعه تجربیات کسب شده در طول دوره آموزشی و تجربیات پیشین دانشجو معلم و فرصت‌های یادگیری مبتنی بر آموزش‌های ارائه شده در سرفصل درس پژوهش و توسعه حرفه‌ای است. دانشجو باید با توجه به مجموعه تجربیات خود (تجربیات پیشین، دوره کارورزی و سایر تجربیات کسب شده در طول دوره تحصیلی) نسبت به تنظیم طرح پژوهشی (خودکاوی روایتی)، شناسایی منابع اطلاعاتی، جمع‌آوری اطلاعات و تحلیل و تفسیر اطلاعات، آزمون اعتبار یافته‌ها اقدام کند و نسبت به ارائه گزارش خود در قالب گزارش پژوهش روایتی از نوع خودکاوی روایتی اقدام نماید. این طرح زیر نظر استاد راهنما اجرا و نتایج آن برای دفاع در جلسه پایان دوره آماده می‌گردد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

¹ - narrative self-study

راهبردهای اصلی شامل حل مسأله، تفکر تأملی، تفکر نقاد و پژوهش است. هدف اصلی درس پروژه این است که دانشجومعلم یافته‌های حاصل از تجربیات خود را صورتبندی نموده و در قالب دانش کاربردی ارائه نماید. در فرایند عمل، اقداماتی به شرح زیر انجام می‌شود:

۱. تهیه فهرستی از کلیه تجربیات، گزارش‌ها، دست‌نوشته‌ها، یادداشت‌های شخصی، خاطرات، تصاویر، فیلم‌های تدریس، تولیدات فیزیکی و... در طول دوره تحصیلی (این مطالب می‌تواند مربوط به دوره تحصیلات مدرسه‌ای نیز باشد) و ترسیم آن در قالب نقشه ذهنی (mind map).

۲. ایجاد شرایط برای این که دستاوردها و تجارب دانشجومعلم بر اساس یک روال منطقی مثل روند زمانی، چالش‌ها و پرسش‌هایی که دانشجومعلم با آن روبرو بوده یا ذهن او را به خود مشغول کرده است و... تنظیم شود.

۳. فرصت‌سازی برای مرور دوباره تمام داده‌های جمع‌آوری شده از تجربیات و حاشیه‌نویسی بر آن بر اساس دریافت‌ها، احساسات، قضاوت‌ها و... توسط دانشجومعلم. (یادداشت‌هایی که در این مرحله نوشته می‌شود، در مرحله تحلیل و تفسیر به دانشجومعلم کمک می‌کند. توصیه می‌شود این کار با فاصله زمانی دست کم یک روز انجام گیرد).

۴. درخواست مراجعه مجدد به همتایان (دانشجومعلمان)، معلمان راهنمای دروس کارورزی، آموزشگران دروس دوره تحصیلی و حتی دوره مدرسه، همکلاسی‌های قبلی یا سایر کسانی که در طول دوران تحصیل با آنها سروکار داشته‌اند. این گفتگوها باید در خدمت به تصویر کشیدن من حرفه‌ای و یافتن تصویری شفاف‌تر از من حرفه‌ای باشند. (این مراجعات می‌تواند به صورت غیر رسمی باشد و موضوع گفتگو، یادداشت‌های شخصی دانشجومعلم یا پرسش‌ها و چالش‌هایی باشد که با آن روبرو شده است. توصیه می‌شود فضای گفتگو به صورتی تنظیم گردد که امکان نقادی و نه ارزیابی را تدارک ببیند). این گفتگوها بهتر است در دو مرحله صورت بگیرد: یکبار قبل از تحلیل و تفسیر تجربیات و در مرحله دوم پس از دستیابی به یافته‌ها و به منظور اعتبارسنجی یافته‌های پژوهش.

۵. کمک به مشخص نمودن پرسش‌هایی برای به تصویر کشیدن من حرفه‌ای توسط دانشجومعلم؛ پرسش‌هایی که تصویر روشنی از هویت حرفه‌ای دانشجومعلم (مبتنی بر تجربیات کسب شده) مهیا می‌کند و مسیر آینده او را به تصویر می‌کشد (نشان دادن آینده ممکن، آینده محتمل و آینده مطلوب و نحوه حرکت در این مسیر حرفه‌ای).

۶. زمینه‌سازی برای این که دانشجومعلم بتواند، با طی فرایند کدگذاری و تحلیل و تفسیر یافته‌های حاصل از روایت‌هایی که تدوین کرده، گزارش «تجربیات»، «دانشها» و «آرمان‌ها» را تنظیم نموده و گزارش اولیه خود را تدوین کند.

۷. ایجاد فرصت برای بازخوانی مکرر متن و گفتگو پیرامون آن و نیز فرصت برای ارائه گزارش به دیگر دانشجومعلمان و بازتدوین آن. حرکت رفت و برگشتی از گذشته به حال و از حال به آینده حرفه‌ای در طول این بازبینی‌ها و نقادی‌ها لازم است.

۴. راهبردهای ارزشیابی یادگیری (پیشنهادی)

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است. استاد درس، مسئول ارزشیابی عملکرد دانشجومعلم است. در این درس، مردودی مطرح نیست اما تنظیم گزارش نهایی باید بر اساس اصول انجام شود و استاد کیفیت آن را تأیید نماید. ارائه گزارش در جلسات گروهی دانشجومعلمان صورت می‌گیرد و نقادی هر گزارش دست کم یک نوبت توسط سایر دانشجومعلمان انجام می‌شود. استاد نظارت می‌کند تا این نقدهای گروهی در اصلاح گزارش نهایی به کار رود.

۵- ساختار گزارش پایانی پروژه (گزارشی از نوع خود کاوی روایتی)

۱. **صفحه عنوان:** مشتمل بر: آرم و نام دانشگاه (بالای صفحه)، اسم پردیس، نام گروه آموزشی، نام درس، «عنوان گزارش»، دوره تحصیلی، نام و نام خانوادگی دانشجومعلم، نام و نام خانوادگی استاد راهنما و زمان پذیرش گزارش توسط استاد راهنما (با ذکر روز، ماه و سال).

۲. **بسم الله الرحمن الرحيم (یا عناوین مشابه)**

۳. **صفحه تأییدیه استاد راهنما و تعهد دانشجومعلم** (بر اساس فرمت دانشگاه)

۴. **تقدیم نامه** (در صورت تشخیص دانشجومعلم)

۵. **پیشگفتار** (در صورت تشخیص دانشجومعلم)

۶. **چکیده:** مشتمل بر ۲۰۰-۲۵۰ کلمه که اصل یافته نویسنده را آشکار کند. در بالای چکیده، «عنوان» و در زیر آن «کلمات کلیدی» (۵-۷ کلمه / مفهوم) ذکر می شود.

۷. **فهرست مطالب:** فهرست مطالب الزامی است و در صورت نیاز فهرست جداول، فهرست نمودارها و شکل ها، فهرست پیوست ها هم اضافه می شود. هر گونه نمونه سوال و یا تصویر و فیلم و غیره که به عنوان بخشی از تحلیل و تفسیر مورد استفاده قرار گرفته است به صورت پیوست در پایان گزارش و بعد از منابع قرار می گیرد.

۸. **متن اصلی گزارش:** متن گزارش نیازمند ساختار خاصی نیست. آنچه مطرح است، وجود مؤلفه های اصلی گزارش است. در این گزارش لازم است مؤلفه های زیر وجود داشته باشند:

مقدمات: شرحی از تجربیات زمینه ساز روی آوری به کار معلمی. این قسمت می تواند خود دارای عناوینی باشد یا به صورت یک متن پیوسته ارائه شود. آنچه مطرح است ارائه شرحی از انگیزه های ورود و تجارب مربوط به معلمی کردن دیگران است.

شرح تجارب تحصیلی در دوره آموزشی تربیت معلم: این شرح نشان می دهد که بر دانشجومعلم در دوره تربیت معلم (در دانشگاه فرهنگیان) چه گذشته است. شرحی از ابتدا تا انتهای تحصیل. شرحی از آنچه «انتظار داشته»، از آنچه «با آن مواجه شده و در آن زیسته»، شرحی از «نوع نگاهی که به رخدادهای واقع شده در فرایند تحصیل داشته»، شرحی از «تصمیماتی که اتخاذ کرده و اعمالی که به انجام رسانده»، شرحی از «آنچه در این جریان شنیده است (دانش ارائه شده)» و شرحی از «آنچه پذیرفته است (دانش مورد قبول)». این موضوعات اصولاً می توانند بر اساس مجموعه روایت ها، گزارش ها، دست نوشته ها، تولیدات، یادداشت های روزانه، کاربرگ های ارزیابی عملکرد دانشجو، طرح های یادگیری، برگه های فعالیت یادگیری / آزمون دانش آموزان، تصاویر و سایر اطلاعات جمع آوری شده... در طول دوره تنظیم شوند و دانشجومعلم بهتر است به آنها استناد کند. (البته ارائه استناد الزامی نیست)

تشریح معلمی کردن خود در آینده: وقتی دانشجومعلم به شرح تجارب علمی و عملی خود پرداخت، زمان آن می رسد که اعلام کند «بناست او چگونه معلمی کند؟» این که او چگونه معلمی می کند دارای چهار وجه اساسی است: اول این که «چه باورهایی درباره یادگیری و آموزش دارد». دوم این که «خود را به رعایت چه اصولی یا چه نظریه هایی در معلمی کردن متعهد می داند». سوم این که «چه آرمان هایی را برای معلمی کردن خود لحاظ کرده است». و چهارم این که «عمل معلمی را در

موقعیت‌های واقعی با چه چالش‌هایی مواجه می‌بیند. شرح اینکه «او چگونه با چالش‌ها مواجه می‌شود»، موضوع ارزشمندی است.

تعهدات حرفه‌ای دانشجومعلم: آنچه دانشجومعلم تا اینجا می‌گوید، شرحی است از تجربه و آرمان. اما معلمی کردن نیازمند «تعالی مستمر» است. این موضوع نیازمند آن است که دانشجومعلم از اکنون به آینده‌ای متفاوت هم عنایت داشته باشد. آنچه در اینجا مطرح می‌شود عبارت است از این که او چه طریقی را برای بهسازی مستمر خود برگزیده است و چگونه به عنوان یک «یادگیرنده مادام‌العمر» عمل خواهد کرد.

۹. منابع: منابع به سبک APA تنظیم شود.

پیوست‌ها: آنچه در ارتباط با این گزارش است و به فهم یا اعتبار آن کمک می‌کند و ارائه آن در متن گزارش ممکن نیست، در پیوست قرار می‌گیرد.

نکات اساسی برای نگارش گزارش نهایی پروژه

- ۱- هر گزارش، به عنوان «سند» تولیدی دانشجومعلم است که نسبت به تمام مفاد آن، متعهد است.
- ۲- هر گزارش، تحت یک «عنوان» منتشر می‌شود؛ عنوانی خلاقانه برای نشان دادن محتوای آن.
- ۳- نگارش گزارش با رعایت قواعد نگارشی و ویرایشی زبان فارسی، انجام می‌شود.
- ۴- حجم پیش‌بینی شده گزارش، در تمام گزارش‌ها رعایت می‌گردد.
- ۵- در همه گزارش‌ها از خط «بی‌نازنین» با اندازه ۱۴ برای متن و از همان خط به صورت «برجسته» برای عناوین استفاده می‌شود.
- ۶- متن گزارش با رعایت اصول «تایپ»، تایپ می‌گردد.
- ۷- اصول زیبایی در تنظیم متن نهایی، رعایت می‌شود.
- ۸- در نگارش متن، اصول اخلاقی و ارزش‌های اجتماعی و دینی لحاظ و رعایت می‌شود.
- ۹- بارگذاری گزارش نهایی در پورتال دانشگاه، توسط دانشجومعلم انجام می‌شود.

ساختار گزارش نهایی پروژه

مقدمات

- ❖ **صفحه عنوان: مشتمل بر:** نام دانشگاه (بالای صفحه)، اسم پردیس، نام گروه آموزشی، نام درس، «عنوان گزارش»، دوره تحصیلی، نام و نام خانوادگی دانشجومعلم، نام و نام خانوادگی استاد راهنما و زمان پذیرش گزارش توسط استاد راهنما (با ذکر روز، ماه و سال).
- ❖ **بسم الله الرحمن الرحيم**
- ❖ **صفحه تأییدیه استاد راهنما و تعهد دانشجومعلم**
- ❖ **تقدیم نامه (در صورت لزوم)**
- ❖ **پیشگفتار (در صورت لزوم)**
- ❖ **چکیده و کلیدواژه‌ها:** مشتمل بر ۲۰۰-۲۵۰ کلمه
- ❖ **فهرست‌ها:** فهرست مطالب، فهرست جداول، فهرست نمودارها و شکل‌ها، فهرست پیوست‌ها

متن اصلی گزارش

- ❖ **مقدمه**
- ❖ **شرح تجارب تحصیلی در دوره آموزشی دانشگاه**
  - انتظارات اولیه
  - تجارب زیسته
  - تحلیل رخدادها و واقع شده در فرایند تحصیل
  - تصمیمات اتخاذ شده و اعمال به انجام رسیده
  - آنچه شنیده شده (دانش ارائه شده)
  - آنچه پذیرفته شده (دانش مورد قبول)
- ❖ **تشریح معلمی کردن خود در آینده**
  - چگونگی معلمی کردن
  - باورهای یادگیری و آموزش
  - اصول یا نظریه‌های مبنایی برای معلمی کردن
  - آرمان‌های معلمی کردن
  - چالش‌های عمل معلمی در موقعیت‌های واقعی
  - چگونگی مواجهه با چالش معلمی در موقعیت عمل
- ❖ **تعهدات حرفه‌ای دانشجومعلم**

منابع

پیوست‌ها

فصل چهارم: توزیع کلان دروس در هشت نیمسال تحصیلی رشته آموزش زبان عربی (پیشنهادی)

نوع درس	نیمسال تحصیلی														
	اول	دوم	واحد	سوم	واحد	چهارم	واحد	پنجم	واحد	ششم	واحد	هفتم	واحد	هشتم	واحد
معارف اسلامی (۱۶ واحد)	از دروس گرایش اخلاق اسلامی	از دروس گرایش مبانی نظری اسلام	۲	از دروس گرایش مبانی نظری اسلام	۲	دانش خانواده و جمعیت	۲	از دروس گرایش انقلاب اسلامی	۲	از دروس گرایش تاریخ و تمدن اسلامی	۲	از دروس گرایش آشنایی با منابع اسلامی	۲	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران	۲
عمومی (۱۰ واحد)	تربیت بدنی	ورزش ۱	۰.۵+ ۰.۵ع	زبان فارسی	۳	زبان انگلیسی	۳	سلامت/بهداشت و صیانت از محیط زیست	۲						
تربیت اسلامی (۱۳ واحد)	سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع)	فلسفه تربیتی اسلام	۲	اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در ج.ا.ا.	۳	تربیت دینی کودک و نوجوان در اسلام	۲	اخلاق معلمی از دیدگاه اسلام	۲	-				آشنایی با ارزشهای تربیتی دفاع مقدس	۲
تربیتی (۱۶ واحد)	روانشناسی تربیتی	نظریه های یادگیری و آموزش	۲	اصول و روشهای تدریس	۱+۱ع	اصول برنامه ریزی درسی	۲			اصول و روش های راهنمایی و مشاوره	۱+۱ ع			جامعه شناسی آموزش و پرورش	۲
	کاربست فناوری در یادگیری		۲ع	مدیریت آموزشی	۲										
تخصصی تربیتی (۲۴ واحد)	ارزشیابی در آموزش زبان عربی		۱+۱ ع	پژوهش و توسعه حرفه ای	۱+۱ع	طراحی آموزشی در آموزش زبان عربی	۱+۱ع	کارورزی ۱	۲	کارورزی ۲	۲	کارورزی ۳	۲	کارورزی ۴	۲
								راهنمادهای تدریس در آموزش زبان عربی	۱+۱ ع	بررسی کتب عربی متوسطه ۱	۱+۱ ع	بررسی کتب عربی متوسطه ۲	۱+۱ ع	پروژه	۲
										کاربرد رسانه و فناوری اطلاعات در آموزش زبان عربی	۲ع				
تخصصی (۷۱ واحد)	صرف ۱	صرف ۲	۲	صرف ۳	۲	نحو ۴	۲	نگارش ۱	۲	نگارش ۲	۲	تجزیه و ترکیب متون دینی	۲	روش تحقیق و مآخذشناسی	۲
	نحو ۱	نحو ۲	۲	نحو ۳	۲	ترجمه از فارسی به عربی	۲	علوم بلاغی ۱ (معانی)	۲	علوم بلاغی ۲ (بیان)	۲	علوم بلاغی ۳ (بدیع)	۲	نقد ادبی	۲
	آزمایشگاه ۱	آزمایشگاه ۲	۲	ترجمه از عربی به فارسی	۲	متون تفسیری	۲	قرائت و ترجمه روزنامه و مجلات عربی	۲	ادب سیاسی در اسلام	۲	عروض و قافیه	۲	زیبایی شناسی آیات قرآن کریم	۲
	گفت و شنود ۱	گفت و شنود ۲	۲			متون نهج البلاغه	۲	تاریخ ادبیات دوره جاهلی تا پایان اموی	۲	تاریخ ادبیات دوره عباسی تا پایان عثمانی	۲	تاریخ ادبیات معاصر	۲		
	قرائت و تجوید قرآن کریم	فن ترجمه	۱ع					متون نظم و نثر دوره جاهلی تا پایان اموی	۲	متون نظم و نثر دوره عباسی تا پایان عثمانی	۲	متون نظم و نثر معاصر	۲		
												زبان تخصصی	۲		
جمع واحد	۲۰	۱۸	۱۹	۱۹	۱۹	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۱۸	۱۶	۱۶	۱۲	۱۲
نظری	۱۵.۵	۱۷	۱۷	۱۷	۱۸	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷	۱۷
عملی	۴.۵	۱	۲	۲	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
کارورزی	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
پروژه	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

پیوست ۱- مشخصات تدوین کنندگان برنامه درسی رشته آموزش زبان عربی دوره کارشناسی پیوسته

موضوع: بازنگری برنامه درسی رشته آموزش زبان عربی دوره کارشناسی پیوسته

مجری: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان (جناب آقای دکتر طاهر روشن دل اربطانی)

ناظر کارگروه تخصصی: جناب آقای دکتر مهدی نامداری پژمان

دبیر و عضو کارگروه تخصصی: سرکار خانم دکتر عاطفه عطاران

اعضای کارگروه تخصصی برنامه درسی آموزش زبان عربی (به ترتیب الفبا):

سرکار خانم دکتر رضوان باغبانی (رییس کارگروه)، جناب آقای دکتر عیسی متقی زاده، سرکار خانم دکتر اعظم محمودی، سرکار خانم دکتر ناهید نصیحت.

اعضای کارگروه بازنگری دروس تعلیم و تربیت اسلامی (به ترتیب الفبا):

جناب آقای دکتر سید نقی موسوی (رییس کارگروه)، جناب آقای سردار هادی مراد پیری، جناب آقای سردار محمدنبی رودکی، جناب آقای دکتر علی لطیفی، جناب آقای دکتر محمود نوذری، جناب آقای دکتر علی همت بناری.

تاریخ تصویب برنامه در شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه: ۱۳۹۹/۰۹/۲۹

تاریخ تصویب برنامه در گروه هماهنگی برنامه ریزی تربیت معلم: -